

**ULUSLARARASI ERCİYES
BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR
KONGRESİ**

KONGRE ÖZET KİTABI

EDİTÖR

Prof. Dr. *Mustafa* TALAS

ISBN: 978-605-7875-39-6

ULUSLARARASI ERCİYES BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

**26-28 Nisan 2019
KAYSERİ**

**Sosyal Bilimler - Fen Bilimleri - Matematik - Mühendislik -Astronomi ve Astrofizik
Sağlık ve Spor Bilimleri -
Güzel Sanatlar - Ziraat ve Veteriner Bilimleri**

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Mustafa TALAS

NİĞDE ÖMER HALİS DEMİR ÜNİVERSİTESİ

Düzenleme Kurulu Başkanı

MUSTAFA LATİF EMEK

İKSAD Yönetim Kurulu Başkanı

Genel Koordinatör

KALDYGÜL ADİLBEKOVA

Kordinatör

ALİ SÖYLEMEZ

EJONS Coordinator Editor

DÜZENLEME KURULU

SEZER İNAN

SELAMİ DURAN

Bircan TAŞKESER

İbrahim KAYA

Hesen SURXAYLI

Dr. Alper TUTÇU

Serkan GÜN

Atabek MAVLYANOV

Amenah MANAFI

Umsunay ZHUMASHEVA

KONGRE BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Alma T. AKAJANOVA

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDİBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Akmaral S. SYRGAKBAYEVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Anatoliy LOGİNOV

Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi

Dr.A.S. KIDIRŞAYEV

Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Bahıt KULBAEVA

S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

Dr. Bakıt OSPANNOVA

H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi

Dr. Bayram POLAT

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge Üniversitesi

Dr. Bekir KOCADAŞ

Adıyaman Üniversitesi

Dr. Bilal ÇOBAN

Fırat Üniversitesi

Dr. B.K.ZAYADAN

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Caner KARAVİT

Mimar Sinan Üniversitesi

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. M. Çağlar KURTDAŞ

Adıyaman Üniversitesi

Dr. D.K.TÖLEGENOVA

Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Elvan YALÇINKAYA

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Dr. G.I. ERNAZAROVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Hasan AYDEMİR

İnönü Üniversitesi

Dr.Hülya Bingöl

İnönü Üniversitesi

DR. İlkey ŞAHİN

Erciyes Üniversitesi

Dr. İsaevna URKİMBAEVA

Abılay Han Uluslararası İlişkiler Üniversitesi

DR. Kasım KARAMAN

Erciyes Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. K.A.TLEUBERGENOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kulaş MAMİROVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mahabbat OSPANBAEVA

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Dr. Malik YILMAZ

Atatürk Üniversitesi

Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR

Kırgızistan Elaralık Üniversitesi

Dr. Maira ESİMBOLOVA

Kazakistan Narkhoz Üniversitesi

Dr. Maira MURZAHMEDOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Metin KOPAR

Adıyaman Üniversitesi

Dr. Mihriban EMEK

Adıyaman Üniversitesi

Dr. Murat USTAOĞLU

İstanbul Üniversitesi

Dr. Mustafa AKSOY

Marmara Üniversitesi

Dr. Mustafa METE

Gaziantep Üniversitesi

Dr. Mustafa TALAS

Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Mustafa ÜNAL

Erciyes Üniversitesi

Dr. Munise DURAN

İnönü Üniversitesi

Dr. Han Nadejda

E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Osman ERKMEN

Gaziantep Üniversitesi

Dr. Osman Kubilay GÜL

Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. P.S. PANKOV

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Rustem KOZBAGAROV

M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim Akademisi

Dr. Sarash KONYRBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Salima N.KAİRJANOVA

Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Dr. Sefa Salih AYDEMİR

Adıyaman Üniversitesi

Dr. Suat KOLUKIRIK

Akdeniz Üniversitesi

Dr. Şara MAJITAYEVA

E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Vera ABRAMENKOVA

Rusya Aile ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü

Dr.Veyssel BOZKURT

İstanbul Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG

Wuhan Üniversitesi

Dr. Zeynullina AYMAN

S. Toraygırov Pavlodar Devlet Üniversitesi

Dr. Zharkyn BALTABAEVA

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. Zongxian FEN

Xi'an Jiatong Üniversitesi

YABANCI KATILIMCILAR

Aizat ABİNOVA- **Kırgızistan**

ABDULLAEVA SHAHLA- **Azerbeyacan**

Доц. Гүлжан Отарбаева- **Kazakistan**

Доц. Суйкум Мусаева- **Kazakistan**

Eteri MAYSURADZE- **Gürcistan**

Ишмөхәмәтова Анита Шәүкәт кызы- **Rusya, Başkurtistan**

DAVETLİ KONUŞMACILAR

Prof.Dr. Mustafa ÜNAL

Prof.Dr. Uğur BÜYÜK

ULUSLARARASI ERCİYES BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

26-28 NİSAN 2019

KAYSERİ

KONGRE PROGRAMI

Katılımcı Ülkeler: TÜRKİYE, AZERBAYCAN, KAZAKİSTAN, RUSYA-BAŞKURDİSTAN, GÜRCİSTAN, KIRGIZİSTAN

KONGRE GENEL KURALLARI (LÜTFEN DİKKATLİCE OKUYUNUZ)

Kongrenin ilk günü gelerek kayıt yaptırmanız GEREKMEMEKTEDİR.

Kayıt masası kongre süresince 09:00-17:00 saatleri arasında hizmet verecektir. Kayıt masasında yoğunluk ve sıkışıklık yaşanmaması için sunum gününüzde oturumunuzdan yarım saat öncesinden gelerek kayıt yaptırabilirsiniz.

Sunum sıralamasının belirlenmesi, ara verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda düzenleme kurulunu temsilen OTURUM BAŞKANLARI tam yetkilidir

Katılım belgeleri oturum sonunda, oturum Başkanı tarafından verilecektir Her bir sunum için 15 dk.ayrılmıştır.

Oturumlar programda belirtilen saatte başlayacaktır. Katılımcıların gecikmeksizin oturuma katılmaları gerekmektedir

Sunumlarınızda kitabi teorik bilgi ve tanımlardan kaçınarak, çalışmanızın özüne odaklanmanızı öneririz.

Sunumlarınızı (versiyon değişikliklerinden kaynaklanacak olumsuzluklardan etkilenmemeniz için) hem Power Point hem PDF olarak kaydederek yanınızda bulundurunuz.

Sunum bilgisayarlarına çok sayıda katılımcıya ait flaş bellekler takılacağı için Flaş Belleğinize virüs bulaşması ihtimali yüksektir. Bu sebeple içerisinde özel dosyalarınızın, tüm akademik çalışmalarınız, fotoğraflarınız vs. gibi bilgilerin olduğu Flaş Belleğiniz yerine başka bir flaş bellek kullanmanızı öneririz

Kongrelerde bazı flaş bellekler zaman zaman sunum bilgisayarları tarafından okunmayabilmektedir. Bu sebeple PPT ve PDF şeklinde hazırladığınız sunumlarınızı aynı zamanda MAİL adresinizde de bulundurmanızı öneririz

Kongre yerleşkesinde YAZICI olmadığı için, sunum sırasında ihtiyaç duyacağımız belgeleri/notları önceden YAZDIRARAK yanınızda bulundurunuz

Bu programda sunumunuzun bulunduğu sayfanın çıktısını yanınızda bulundurunuz

KONGRE TAKVİMİ

1.GÜN 26 NİSAN 2019 CUMA

SAAT: 14:00 AÇILIŞ KONUŞMALARI

SAAT: 14:15 SERGİ AÇILISI

Dr. İsmail GÖKŞEN
“Anamın Kölekarı'nın Dili”

SAAT: 14:30 KONFERANS

**TÜRKİYEDE EĞİTİM: SORUNLAR VE GELECEK
PROJEKSİYONLARI**
PROF. DR. UĞUR BÜYÜK

SAAT: 15:00 KONFERANS

OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E TÜRKLERDE DİN ANLAYIŞI
PROF. DR. MUSTAFA ÜNAL

1.GÜN 26 NİSAN 2019 CUMA
SAAT: 15.30-17.30

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Doç. Dr. Ganire HÜSEYNOVA Doç. Dr. Rauf KERİMOV	OTURUM BAŞKANI PROF. DR. MUSTAFA ÜNAL Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ANDAÇ GÜZEL
Doç. Dr. Ganire HÜSEYNOVA AZERBAIJAN BESTECİLERİNDEN KARA KARAYEV VE FEREC KARAYEV'İN BALE MÜZİĞİNDE ARP ÇALGISININ YERİ VE ÖNEMİ	Akşen ZİNCİRCİOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi Muzaffer ÖZGÜLEŞ OSMANLI DÖNEMİ GAZİANTEP HANLARININ 16. YY'DAN 20. YY'A DEĞİŞEN MİMARİ ÜSLUBU HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA
Doç. Dr. Rauf KERİMOV AZERBAIJAN ÖZGÜN FOLKLOR TÜRRLERİNDEN MEYXANA SANATI ÜZERİNE KISA BİR İNCELEME	Dr. Öğr. Üyesi LEYLA KADERLİ, CHYNARA ALİEVA KIRGIZİSTAN ÇOLPON-ATA BÖLGESİNDEKİ PETROGLİFLER
Dr. Öğr. Üyesi İlker Deniz BAŞUĞUR BÜTÜNCÜL BİR BAKIŞ AÇISIYLA MÜZİK TEORİSİ EĞİTİMİ	Dr. Öğr. Üyesi LEYLA KADERLİ, Şebnem USLU, Gülizar ERKAN KAPADOKYA ERDEMLİ KÖYÜ KAYA MEZARLARI
İdil ÖZKAN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERLE MÜZİK EĞİTİMİ	Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ, Dilara SUVAY AMERİKAN MİSYONUNUN EĞİTİM FAALİYETLERİ KAPSAMINDA OLUŞTURULAN KAYSERİ - TALAS AMERİKAN ERKEK OKULUNUN YAPISAL OLARAK İNCELENMESİ
Tahsin BOZDAĞ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATININ FARKLI MATERYALLERDE KULLANIMI VE UYGULAMAYI GERÇEKLEŞTİREN SANATÇILARIN EBRU SANATINI OBJELERDE YORUMLAMALARI	Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ANDAÇ GÜZEL İŞLEVİ DEĞİŞTİRİLEREK TÜKETİM MEKANLARINA DÖNÜŞTÜRÜLEN TARİHİ YAPILARDA MEKANIN TÜKETİMİ VE MEKAN-KULLANICI ETKİLEŞİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Öğr. Gör Gamze ŞENTÜRK OTOMOBİL FİRMALARININ KURUMSAL AMBLEM VE LOGO ÖRNEKLERİNİN GÖRSEL ALGISI	Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ, Dilara SUVAY YOK OLMA RİSKİ TAŞIYAN YEREL KÜLTÜREL MİRASLARIMIZ, KAYSERİ'DE BULUNAN GÜVERCİNLİKLER
Dr. Öğr. Üyesi Levent DEĞİRMENCİOĞLU, Mehpere SARIKAYA, Musatafa ÇAY, Tamerhan TALUY, İsmail ÇELEN, Münevver ALKAN EBEVEYNLERİN, MÜZİK EĞİTİMİNE VE MÜZİK EĞİTİMİ VERİLEN KURUMLARA YÖNELİK FARKINDALIKLARI (KAYSERİ ÖRNEĞİ)	Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ANDAÇ GÜZEL, Öğr. Gör. Dr. Güllü AKKAŞ MOBİLYA TASARIMI VE ÜRETİMİNDE KATMANLI ÜRETİM SİSTEMLERİNİN ROLÜ
	Ayethan ZİYAT (İskenderov) ZAHİD HALİL'İN ŞİİRLERİNDE ÇOCUK FOLKLORU MOTİVLERİ: BULMACALAR

SALON 3
OTURUM BAŞKANI PROF. DR. UĞUR BÜYÜK Dr. Öğr. Üyesi Banu KARAŞAH
Arş. Gör. Şeyma AKKURT, Prof. Dr. Merve OĞUZ MECHANISMS OF HEXAVALENT CHROMIUM RESISTANCE AND REMOVAL BY BACTERIA
Hülya GÖLEBATMAZ, Doç. Dr. Uğur KURT METAL KAPLAMA SANAYİ KARMA ATIKSUYUNDA ELEKTROKOAGÜLASYON /FLOKÜLASYON YÖNTEMİ İLE BAKIR VE NİKEL GİDERİM PERFORMANSLARININ PİLOT ÖLÇEKLİ TESİS ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan TIRNAKÇI, Dr. Öğr. Üyesi Banu KARAŞAH KENTSEL AÇIK YEŞİL ALANLARIN SUNDUĞU REKREASYONEL OLANAKLARIN İRDELENMESİ "HOPA KIYI BANDI ÖRNEĞİ"
Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan TIRNAKÇI, Dr. Öğr. Üyesi Banu KARAŞAH YENİLEBİLİR BİTKİLERİN PEYZAJ TASARIMINDA KULLANIMI
Öğr. Gör. Aysel ARSLAN, Öğr. Gör. Rukiye ASLAN Öğr. Gör. Rahime BIÇAKÇIĞİL SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARINA İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Aysel ARSLAN, Öğr. Gör. Rukiye ASLAN Öğr. Gör. Rahime BIÇAKÇIĞİL SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
ABDULLAEVA SHAHLA GENERAL CHARACTERISTICS OF DESAESES TREES USED IN THE PARKS OF BAKU CITY
Dr. Öğr. Üyesi Nalan GÖRDELES BEŞER, Öğr. Gör. Özlem TEKTAŞ, Öğr. Gör. Selma KESKİN KOAH TANISI ALMIŞ BİREYLERİN HASTALIĞA PSİKOSOSYAL UYUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1.GÜN 26 NİSAN 2019 CUMA

SAAT: 17.45-18.45

SALON 1
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN
Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN, Öğr. Gör. Ebuzer ARSLAN MEVDUAT BANKALARININ VERİ ZARFLAMA ANALİZ YÖNTEMİYLE GÖRECELİ ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ
Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN, Öğr. Gör. Hüseyin HASTE DOĞRUSAL HEDEF PROGRAMLAMA VE BİR TEKSTİL FİRMASINDA UYGULAMA
Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN, Öğr. Gör. Ebuzer ARSLAN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ YÖNTEMİYLE DOKUMA-GİYİM SANAYİİNDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN GÖRECELİ ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ
Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN, Öğr. Gör. Hüseyin HASTE İSTATİSTİKSEL PROSES KONTROLÜ VE BİR TEKSTİL FİRMASINDA UYGULAMA

2.GÜN 27 NİSAN 2019 CUMARTESİ

SAAT: 09.30-11.30

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Ahmet AKIN, Doç. Dr. Kasım KARAMAN	OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Hayriye ATİK, Doç. Dr. Okyay UÇAN
Dr. Öğr. Üyesi Mesut ATASEVER, Dr. Öğr. Üyesi Makbule Hürmet ÇETİNEL KUŞAKLAR ARASI GÜÇ MESAFESİ ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	Ecem TURGUT, Doç. Dr. Okyay UÇAN EĞİTİM HARCAMALARININ VE OKULLAŞMA ORANLARININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Prof. Dr. Ahmet AKIN, Sümeyra GÜNEŞER, Hacer GÜNEŞER AİLEDE MAHREMİYET ÖLÇEĞİ (AMÖ): GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI	Rahmatullah MAYAR, Doç. Dr. Okyay UÇAN DIŞ BORÇ VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMIN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: ÇİN ÖRNEĞİ
Muhammed Kasım KAVAK İSLAMOFOBİ'NİN TOPLUMSAL İNŞAASI SÜRECİNDE NEGATİF KLİŞELER: CİHAT KAVRAMI ÜZERİNE BİR İNCELEME	Prof. Dr. Hayriye ATİK TÜRKİYE'DE VE AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYE ÜLKELERDE KADINLARIN GÖRELİ EKONOMİK KALKINMA DÜZEYLERİ: AMPİRİK BİR ANALİZ
Prof. Dr. Ahmet AKIN, Sümeyra GÜNEŞER, Hacer GÜNEŞER EŞLER ARASI SOSYAL MASKE (ESMÖ): GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI	Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN, Serali ABAKİROV DIŞ TİCARET-İKTİSADİ BÜYÜME ETKİLEŞİMİ: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Kasım KARAMAN KÜRESELLEŞME KÜLTÜR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA YEREL KÜLTÜRLER ve GELENEK	Arş. Gör. Zübeyde ŞENTÜRK ULUCAK Dr. Öğr. Üyesi Melike DEDEOĞLU DIŞSALLIK BAĞLAMINDA ÇEVRE SORUNLARI: KAYSERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
Doç. Dr. Veda BİLİCAN GÖKKAYA Dr. Öğretim Üyesi Ahmet MAZLUM KADIN VE SUÇ (FEMİNİST TEORİLER ÇERÇEVESİNDE)	Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN, Serali ABAKİROV DÖVİZ KURUNU ETKİLEYEN İKTİSADİ FAKTÖRLER: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ
Üstün YÜKSEL AMERİKA'DA DİN VE SİYASET	Dr. Öğr. Üyesi Melike DEDEOĞLU Arş. Gör. Zübeyde ŞENTÜRK ULUCAK TR72 KAYSERİ ALT BÖLGESİ'NDE KADINLARIN İŞGÜCÜ PİYASASINA KATILIMINI BELİRLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ
Aizat ABİNOVA KIRGIZİSTAN'DA PARTİLER	Kübra DEMİREL, Prof. Dr. Şenol ALTAN GENETİK ALGORİTMALAR İLE OPTİMAL PORTFÖYÜN SEÇİMİ: BIST-30'DA BİR UYGULAMA

SALON 3
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Mukadder MOLLAOĞLU Dr. Öğr. Üyesi Yalçın KANBAY
Öğr. Gör. Dr. Kezban KORAŞ SÖZEN, Prof. Dr. Neziha KARABULUT LAPAROSKOPIK KOLESİSTEKTOMİ SONRASI AĞRI VE KAYGI YÖNETİMİNDE EL VE AYAK MASAJININ ETKİNLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ DENEYSEL ÇALIŞMA
Pınar BİLGİCİ, Öğr. Gör. Esra BALCIOĞLU, Prof. Dr. Mehmet SOMDAŞ, Öğr. Gör. Ayşe CEYHAN, Demet BOLAT, Doç. Dr. Arzu YAY KORTİ ORGANINDAKİ MORFOLOJİK DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Dr. Kezban KORAŞ SÖZEN, Prof. Dr. Neziha KARABULUT, Dr. Öğr. Üyesi Dilek GÜRÇAYIR KARACİĞER TRANSPLANTASYONUNUN CİNSEL FONKSİYON VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ
Öğr. Gör. Sultan ÇEÇEN, Dr. Öğr. Üyesi Diğdem LAFÇI, Öğr. Gör. Ebru YILDIZ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİLİK TİPLERİ İLE MESLEĞE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
Prof. Dr. Mukadder MOLLAOĞLU, Arş. Gör. Esra BAŞER KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE YORGUNLUK VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER
Prof. Dr. Mukadder MOLLAOĞLU, Arş. Gör. Esra BAŞER, Arş. Gör. Safiye YANMIŞ KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA İNTEGRATİF UYGULAMALARIN KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUM VE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Elif İŞİK, Dr. Öğr. Üyesi Yalçın KANBAY, Öğr. Gör. Özgür ASLAN, Aysun AKÇAM HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Yalçın KANBAY, Öğr. Gör. Özgür ASLAN, Öğr. Gör. Elif İŞİK, Aysun AKÇAM SAĞLIK BRANŞI ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK UYGULAMA TUTUMLARININ İNCELENMESİ

2.GÜN 27 NİSAN 2019 CUMARTESİ

SAAT: 11.45-13.45

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Ercan KARAKÖSE Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Cihat ÖZGENEL	OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK
Prof. Dr. Cebirail ÇİFLİKLİ, Öğr. Gör. Kadir ABA KABLOSUZ SENSÖR AĞLARINDA DÜŞÜK MALİYETLİ RESİM İLETİM KATMANI OLUŞTURULMASI	Furkan ARICI, Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Sevcin TİN SINIRSIZ İYİLEŞMENİN ÖRGÜT PERFORMANSINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ: BİR UYGULAMA
Öğr. Gör. Abdulkadir DAĞLI, Prof. Dr. Ercan KARAKÖSE Dr. Öğr. Üyesi Ali DURMUŞ AKILLI AYDINLATMA SİSTEMLERİ: KAYSERİ ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ	Sevcin TİN, Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Furkan ARICI KADIN KARIYERİNDE HASSAS TABAN TEORİSİ: KAMU KURUMLARINDA BİR UYGULAMA
Ramazan KOÇOĞLU, Ali KOCAMAN, Ömer Galip SARAÇOĞLU TERMOKROMİK MALZEMEYLE FİBER OPTİK ALGILAYICI TASARIMI	Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ HUKUKİ SORUMLULUĞU VE MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI
Öğr. Gör. Abdulkadir DAĞLI, Prof. Dr. Ercan KARAKÖSE Dr. Öğr. Üyesi Ali DURMUŞ KOJENERASYON VE TRİJENERASYON UYGULAMALARI	Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Derya DENGEL, Öğr. Gör. Sevim ÇEVEN İŞLETME PERFORMANSI ÖLÇEĞİ" GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI
Ramazan KOÇOĞLU, Ali KOCAMAN, Ömer Galip SARAÇOĞLU FARKLI GEOMETRİLERE SAHİP LED DİZİLERİNİN AYDINLATMA ÖZELLİKLERİNİN DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ	Dr. Öğr. Üyesi Buket ÇATAKOĞLU HALKA AÇIK ANONİM ŞİRKETLERDE PAY ALIM TEKLİFİ ZORUNLULUĞU VE HUKUKİ SONUÇLARI
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Cihat ÖZGENEL KALICI MIKNATISLI FIRÇALI DOĞRU AKIM MOTORU ESAS ALINARAK SENKRON MOTORUN ALAN YÖNLENDİRMELİ KONTROLÜ	Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Derya DENGEL, Öğr. Gör. Sevim ÇEVEN "İŞGÖREN PERFORMANSI ÖLÇEĞİ" GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI
Dr. Öğr. Üyesi Seda ERMİŞ, Murat DEMİRCİ A SINGLE AND ARRAY PATCH ANTENNA DESIGN AT 28 GHz FOR 5G MOBILE COMMUNICATION	Giesiddin NUROV, Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Okan AY KENTSEL LOJİSTİK VE LOJİSTİK KÖY İLİŞKİSİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI
Dr. Öğr. Üyesi Seda ERMİŞ, Murat DEMİRCİ DUAL-BAND, SLOTTED PATCH ANTENNA ARRAY FOR 5G TECHNOLOGY	Okan AY, Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Giesiddin NUROV SAĞLIK SORUNLARININ İŞGÖREN PERFORMANSINA ETKİSİ: KASTAMONU ÖRNEĞİ

SALON 3
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK, Prof. Dr. Arslan TOPAKKAYA Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK
II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİNDE DİNİ KİTAPLARA UYGULANAN SANSÜR
Dr. Öğr. Üyesi Zeki GÜREL DEVELİLİ ŞAİR ABDÜLKADİR GÜLLÜ VE ESERLERİ
Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK YEMEN'İ TÜM YÖNLERİYLE ANLATAN MÜHİM BİR RİSALE
Dr. Öğr. Üyesi Zeki GÜREL PINARBAŞILI ŞAİR-YAZAR ŞIK ZİYAŞAHİN
Prof. Dr. Arslan TOPAKKAYA, Mustafa TAŞDELEN RORTY'DE BENLİĞİN ESTETİK KURULUŞU
Prof. Dr. Arslan TOPAKKAYA, Mustafa TAŞDELEN KIERKEGAARD'IN HAKİKAT DÜŞÜNCESİNDE "UMUTSUZLUK" VE "KAYGI" NIN YERİ
Tülin ÇETİNKAYA, Dr. Öğr. Üyesi Ergin ULUSOY KAYSERİ'NİN KENT KİMLİĞİ VE KENT HAFIZASININ OLUŞMASINDA BİR DÖNÜM NOKTASI OLARAK MÜBADELE
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DURDU MÜTERCİM MEHMET RÜŞTÜ PAŞA'NIN 1876 ASKERİ DARBEİNDEKİ ROLÜ

2.GÜN 27 NİSAN 2019 CUMARTESİ

SAAT: 14.00-16.00

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DANACI	OTURUM BAŞKANI Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif ÖZCAN, Dr. Öğr. üyesi Aysel KEKİLLİOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DANACI, Serdar Kasım KARATAŞ DİFERANSİYEL GELİŞİM ALGORİTMASINDA YENİ YAKLAŞIMLAR KULLANILARAK KISIT YÖNETİM METOTLARININ PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	Abdullah BAYANA, Leyla PAŞAYEVA TÜRKİYE'DE YETİŞEN COUSINIA AINTABENSIS BİTKİSİ ÜZERİNDE FARMAKOĞNOZİK ARAŞTIRMALAR
Dr. Öğr. Üyesi Ali DURMUŞ, Prof. Dr. Ercan KARAKÖSE Öğr. Gör. Abdulkadir DAĞLI STRUCTURAL AND MECHANICAL PROPERTIES OF QUACICRISTAL AL- CU-FE ALLOY	Dr. Sertaç TEKDAL ICARDA ORİJİNLİ BAZI MAKARNALIK BUĞDAY HATLARININ DİYARBAKIR KOŞULLARINDA UYUM KABİLİYETLERİNİN BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DANACI, Cansu DOĞAN GELİŞTİRİLMİŞ BALİNA OPTİMİZASYON ALGORİTMASI	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif ÖZCAN, Dr. Öğr. Üyesi Fatmagül TOLUN Prof. Dr. Ergün DEMİR HEAVY METAL CONTAMINATIONS IN FEEDS BASED UPON FEED- PROCESSING
Dr. Öğr. Üyesi Ali DURMUŞ, Prof. Dr. Ercan KARAKÖSE Öğr. Gör. Abdulkadir DAĞLI MICROSTRUCTURAL AND ELECTRICAL CHARACTERIZATION OF AL- 5CU MELT-SPUN ALLOY	Dr. Sertaç TEKDAL YURTDIŞI KAYNAKLI BAZI MAKARNALIK BUĞDAY HATLARININ DİYARBAKIR KOŞULLARINA UYUM KABİLİYETLERİNİN İNCELENMESİ
Halil ORUÇ, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Bahadır ÖZDEMİR TÜRKİYE'DE ELEKTRİKLİ OTOMOBİLLERE GEÇİŞİN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	Aysel KEKİLLİOĞLU, Cumali ŞENELDi VESPINAE (INSECTA: HYMENOPTERA) WASPS OF CAPPADOCIA Aysel KEKİLLİOĞLU, Mevlidiye YILMAZ PATATES BÖCEĞİNDE (Leptinotarsa decemlineata SAY, 1824) YUMURTA VE YUMURTLAMA SÜRECİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA
Доц. Гүлжан Отарбаева, Доц. Сүйкүм Мұсаева, ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ МҰСЫЛМАҢДЫҚ ҒИБАДАТ ҚҰРЫЛЫСТАРЫ МЕН МЕКЕМЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУ	Aysel KEKİLLİOĞLU, Fatma SOYSALDI BİYOPESTİSİT OLARAK VERMİCOMPOST UYGULAMALARI ÜZERİNE İNCELEMELE Aysel KEKİLLİOĞLU, Ülkü Nur NAZLIER Dermestes frischii'in KUGELANN, 1792 (INSECTA: COLEOPTERA) ÇÜRÜME SÜRECİNDEKİ BAZI DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

SALON 3
OTURUM BAŞKANI PROF. DR. UĞUR BÜYÜK Doç. Dr. Ercan ŞENYİĞİT
Dr. Öğr. Üyesi Sevim GÜRDAŞ MAZLUM KARA HAVUÇ (DAUCUS CAROTA L.) ANTOSİYANİNLERİNİN FARKLI DEPOLAMA SICAKLIKLARINDAKİ KARARLILIĞININ İNCELENMESİ
Doç. Dr. Ercan ŞENYİĞİT, Yener YAVUZ NETSİS ERP PROGRAMINA ENTEGRE C# ARAYÜZÜ İLE YAZILMIŞ SATIN ALMA TEKLİF DEĞERLENDİRME UYGULAMASI
Doç. Dr. Ercan ŞENYİĞİT, Yener YAVUZ ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE SATIN ALMA TEKLİF DEĞERLENDİRME PROBLEMİNİN ÇÖZÜLMESİ
Tuğrul URFALI, Prof. Dr. Abdurrahman EYMEN AKILLI ŞEHİR UYGULAMALARI İÇİN CBS TABANLI YER SEÇİM ANALİZLERİ: KAYSERİ ÖRNEĞİ
Çağdaş AYTAÇ, Doç. Dr. Ezgi GÜNAY FONKSİYONEL DERECELENDİRİLMİŞ SABİT AÇISAL HIZLA DÖNEN DİSKLERDE GERİLME DAĞILIMININ MATEMATİKSEL MODELLEMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Ali İbrahim ATILGAN, Korkmaz GÜL HAVA GEÇİŞLİ GÜNEŞ KOLLEKTÖRÜ (GÜNEŞ DUVARI) TEKNOLOJİLERİNİN ÜLKEMİZDE UYGULANABİLİRLİĞİNİN İRDELENMESİ
Hüseyin ŞAHİN, Doç. Dr. Tuğrul OKTAY BAŞKALAŞAN KANAT UCU TASARIMINA SAHİP İHA NİN CFD ANALİZİ
Alperen KOFOĞLU, Doç. Dr. Bengi AYKAÇ BETONARME KİRİŞLERİN KESMEYE KARŞI ÇELİK KABLOLARLA GÜÇLENDİRİLMESİ

2.GÜN 27 NİSAN 2019 CUMARTESİ
SAAT: 16.15-17.45

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI PROF. DR. MUSTAFA ÜNAL Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KIRANATLIOĞLU	OTURUM BAŞKANI Doç. Dr. Cengiz GÜL Dr. Tayfun TÜRKOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Ercan TOMAKİN SINIFLARDA ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI YAPAN ÖĞRENCİLERE ANLIK DÖNÜT VERİLMESİNİN GEREKLİLİĞİ VE BAZI ÖNERİLER	Doç. Dr. Cengiz GÜL CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA TÜRKİYE'DE CUMHURBAŞKANININ CEZAİ SORUMLULUĞU
Rabia KILIÇ, Yunus AYTAÇ, Seher MAMUR Dr. Öğr. Üyesi Merve ÜNAL OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ FEN MERKEZLERİNİN MATERYAL ÇEŞİTLİLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	Doç. Dr. Cengiz GÜL CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNDE SEÇİMLERİ YENİLEME YETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KIRANATLIOĞLU EĞİTİM ÖĞRETİM KAVRAMLARI	Dr. Tayfun TÜRKOĞLU TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ (TKY) ÇALIŞMALARINDA HALKLA İLİŞKİLER FAALİYETLERİNİN VE KURUMSAL İLETİŞİMİN ÖNEMİ
Zeynep AKDAĞ, Tuba YILDIRIM, Prof. Dr. Uğur BÜYÜK UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİNİN BENİMSENDİĞİ OKULLARDA, ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE TUTUM, ÇEVRE DOSTU DAVRANIŞ VE ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ	Aysun AKÇAM ÜNİVERSİTE 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Venhar KAPLAN, Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU OKUL YÖNETİCİLERİNİN POLİTİK BECERİ DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	Dr. Öğr.Üyesi Ayhan DOĞAN MÜKEMMEL HALKLA İLİŞKİLER KRİTERLERİ BAĞLAMINDA ERZURUM'DAKİ İŞLETMELERİN HALKLA İLİŞKİLER DAVRANIŞ KALİPLARI
Zeynep AKDAĞ, Tuba YILDIRIM, Prof. Dr. Uğur BÜYÜK ÖĞRENCİ MERKEZLİ ÇEVRE EĞİTİMİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ	Doç. Dr. Aşina GÜLERARSLAN, Ali KARAKURT FANTEZİ DÜNYASININ ARACINA DÖNÜŞEN DOĞANIN, KONUT REKLAM İLETİŞİMİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZ YOLUYLA İNCELENMESİ
Dr. Mukadder GÜNERİ TÜRKÇEDE BELLİ BAŞLI FİLLER VE LEHÇELERE KISA BİR BAKIŞ	Ишмөхәмәтова Анита Шәүкәт кызы “УРАЛ-БАТЫР” ЭПОСЫНДА ТЕРКӘУЕСТӘРҖЕҢ САҒЫЛЫШЫ

SALON 3
OTURUM BAŞKANI Doç. Dr. Mehmet TANRIVER
Doç. Dr. Mehmet TANRIVER THE PHOTOMETRICAL STUDY OF THE SOLAR TYPE HT VIR BINARY STAR SYSTEM
Doç. Dr. Mehmet TANRIVER THE SPECTRAL ANALYSIS OF CW CEP BINARY SYSTEM: THE EQUIVALENT WIDTHS AND FWHM VARIATION
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün GÜLER KUŞÇULU BİTKİSEL KAYNAKLI, DOĞAL İÇERİKLİ SAÇ JÖLESİ ÜRETİMİ VE JÖLE İÇERİĞİNİN SAÇ TUTUMUNA ETKİLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün GÜLER KUŞÇULU DOĞAL KAYNAKLI BOYALAR İLE HÜCRE BOYANMA DURUMUNUN VE GELECEĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.GÜN 28 NİSAN 2019 PAZAR

SAAT: 09.45-11.45

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Dr. Öğr. Üyesi Yüksel İLTAŞ Öğr. Gör. Dr. Mehmet Erkan SOYKAN	OTURUM BAŞKANI Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZŞAHİN
Öğr. Gör. Dr. Mehmet Erkan SOYKAN İLGİLİ ÜLKELERDE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ	
Arş. Gör. Dr. Ulvi SANDALCI PLASTİK POŞET VERGİSİNE İLİŞKİN HALKIN DÜŞÜNCELERİ	Dr. Öğr. Üyesi Metin ÖZŞAHİN, Gülben GÖRGÜN E-TİCARET SİTELERİNİN FİYATLANDIRMA REKABETİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE ANALİZİ
Arş. Gör. Dr. İnci SANDALCI, Doç. Dr. Fazlı YILDIZ VERGİ MÜKELLEFLERİNİN VERGİ İHBARINA KATILIM DÜZEYİNİ ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI	Bünyamin KIVILCIM, Dr. Öğr. Üyesi Sibel AKKAYA OY CUSTOMER RECOGNITION SATISFACTION SYSTEM
Dr. Öğr. Üyesi Yüksel İLTAŞ, Öğr. Gör. Dr. İsmail DOĞAN FİNANSAL PERFORMANSI ETKİLEYEN YAPISAL VE FİRMAYA ÖZGÜ KARAKTERİSTİKLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2005-2017)	Songül KAPLAN, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Melih EYİTMİŞ YENİ GİRİŞİMCİ ADAYLARININ KOSGEB GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ DEĞERLENDİRMELERİ
Öğr. Gör. Dr. Mehmet Erkan SOYKAN TÜRKİYE'DE ALTIN FİYATLARININ VOLATİLİTE ANALİZİ	Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Öğr. Gör. Nurten KÜÇÜK Doç. Dr. Serkan DİLEK, Efser YEŞİLYURT KADIN KARİYERİNE YENİ BİR BAKIŞ: HASSAS TABAN TEORİSİ
Arş. Gör. Dr. Ulvi SANDALCI TÜRKİYE'DE ÇEVRE KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA ÇEVRE VERGİLERİ VE ETKİNLİĞİ	Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK, Efser YEŞİLYURT, Öğr. Gör. Nurten KÜÇÜK HELAL LOJİSTİK PERFORMANS FAKTÖRLERİNİN ÖNEM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
Eteri MAYSURADZE Образование и Психология	Dr. Öğr. Üyesi Yüksel AYDIN, Caner ÖNİZ TÜRKİYEDE YAŞANAN 2000-2001 KRİZLERİNİN SİGORTA SEKTÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİ; BİST'DE BİR UYGULAMA
Damezhan SADYKOVA Astana –Brand City	Dr. Öğr. Üyesi Mualla AKÇADAĞ, Aslıhan ÖNİZ İNSTAGRAM MAĞAZALARININ ÇALIŞAN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİVAS ÖRNEĞİ

SALON 3
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Mehmet SÖNMEZ Doç. Dr. Kasım KARAMAN
Dr. Öğr. Üyesi Serap ŞAHİN BÖLÜKBAŞI ARI SÜTÜ VE ARI SÜTÜ+KEMOTERAPÖTİK İLAÇ KULLANIMININ MCF-7 İNSAN MEME KANSER HÜCRELERİ ÜZERİNE SİTOTOKSİK AKTİVİTESİNİN ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi İmran GARİP SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDE AFLATOKSİNLER
Dr. Öğr. Üyesi Serap ŞAHİN BÖLÜKBAŞI DİKLORO-(N-(1-NAFTALENOMETİL)BENZİMİDAZOL)-(P-SİMEN) RUTENYUM(III)'UN PC-3 PROSTAT KANSER HÜCRESİ LİPİD PROFİLİ ÜZERİNE ETKİSİ
Prof. Dr. Mehmet SÖNMEZ PİRİMİDİN HALKALI LİGANDLAR VE Ni, Mn KOMPLEKSLERİ

3.GÜN 28 NİSAN 2019 PAZAR
SAAT: 12.00-13.45

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Gültekin ATALAN, Dr. Öğr. Üyesi Hanifi EROL	OTURUM BAŞKANI Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA Dr. Öğr. Üyesi Ebru ARAÇ ILGAR
Öğr. Gör. Hakan AVAN, Öğr. Gör. Hamdi ÖZTÜRK YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNİ STANDARDİZASYONUNUN HEMŞİRELİK SARKACINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	Dr. Öğr. Üyesi Bekir Barış CİHAN, Dr. Öğr. Üyesi Ebru ARAÇ ILGAR BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL SPOR FAALİYETLERİ KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI
Ali Can DAŞDEMİR, Prof. Dr. Gülay KOÇOĞLU SİVAS LİSE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI	Ahmet Sevgin COŞKUN, Dr. Tolga K. BAHADIR, Oğuzhan ALPAT Tolga HAVUÇ FİTNESS SALONUNA GİDEN BİREYLERİN BEKLENTİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Öğr. Gör. Hamdi ÖZTÜRK, Öğr. Gör. Hakan AVAN SAĞLIK HİZMETLERİ SUNUMUNDA TIBBİ HATA VE HUKUKİ BOYUTU	Doç. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Dr. Mustafa KARACA STRATEJİK İKY VE İNOVASYON PERFORMANSI İLİŞKİSİ
Prof. Dr. Asuman GÖLGEİ, Öğr. Gör. Kamile YAZGAN Doç. Dr. Hande YAPIŞLAR, Dr. Öğr. Üyesi Sevgin DEĞİRMENCİOĞLU Doç. Dr. Arzu Hanım YAY AKUT TEK SEFERLİK YÜZME EGZERSİZİNİN FARELERDE DAVRANIŞ PARAMETRELERİ, BEYİN KAYNAKLI NÖROTROFİK FAKTÖR (BDNF) VE ASTROSİT AKTİVİTESİNE ETKİSİ	Doç. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Dr. Mustafa KARACA ETİK LİDERLİK VE BÜYÜK BEŞLİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLİŞKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Hanifi EROL, Prof. Dr. Gültekin ATALAN KEDİLERDE YÜKSEKTEN DÜŞMEYE BAĞLI ŞEKİLLENEN TRAVMATİK LEZYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (20 OLGU)	Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİM İNSANI KAVRAMINA İLİŞKİN ÜRETTİKLERİ METAFORLAR
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Vefik ÖZOZAN İNGUİNAL HERNİ ONARIM YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	Dr. Öğr. Üyesi Nursel ASLANTÜRK HİTİT FALLARI, FAL YÖNTEMLERİ VE BOĞAZKÖY ARŞİVİNDEN BİRKAÇ KUŞ FALI METNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Betül ALATLI, Öğr. Gör. Vasviye EROĞLU TÜRKİYE'DE EBELİK ALANINDA KULLANILAN ÖLÇEKLERİN ÖLÇEK GELİŞTİRME VE UYARLAMA ADIMLARININ İNCELENMESİ	

3.GÜN 28 NİSAN 2019 PAZAR

SAAT: 14.00-16.00

SALON 1	SALON 2
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Mustafa TALAS Dr. Eray DEMİRÇELİK	OTURUM BAŞKANI Sefa Salih BİLDİRİCİ Ali SÖYLEMEZ
Umut GÖNEN BİYOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN FATİH PROJESİ KAPSAMINDAKİ ETKİLEŞİMLİ TAHTALARIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)	Dr. Nurettin ÇAKIR RUSYA'NIN TARİH BOYUNCA TÜRKİSTAN İLE GELİŞTİRDİĞİ EKONOMİK İLİŞKİLER
Selami DURAN, Prof. Dr. Mustafa TALAS 1917 ŞUBAT İHTİLALİNDEN SONRA BÜTÜN RUSYA MÜSLÜMANLARI KURULTAYI (1-11 MAYIS 1917-MOSKOVA)	Yusuf SÖYLEMEZ TİPOĞRAFİNİN TARİHÇESİ
Nurgül SÖYLEMEZ FEN LİSESİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE GELENEKSEL TÜRK MOTİFLERİNDEN 'ELİBELİNDE' MOTİFİNİN UYGULAMASI	Yusuf SÖYLEMEZ, Ali SÖYLEMEZ ÇOCUK AFİŞLERİNDE KULLANILAN GÖRSEL İMGELER
Dr. Eray DEMİRÇELİK ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ ve VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE SINAVLA ÖĞRENCİ ALAN ANADOLU LİSELERİNİN DÖNÜŞÜMÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	OGUZHAN NACAROĞLU ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ASTRONOMİ KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ
Sedat DİNÇER ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖZ-YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ	Şadiye AYSİN TEKCAN DİYABETİM KONTROL ALTINDA: "DİYABET ASİSTANIM" MOBİL UYGULAMASI
Prof. Dr. Mustafa TALAS TÜRKLERİN YAZISIZ HUKUKU TÜRK TÖRESİNİN SOSYOLOJİK ANALİZİ	OGUZHAN NACAROĞLU ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN AKILLI TELEFON KULLANIM AMAÇLARININ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
Tahsin BOZDAĞ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATININ TARİHSEL SÜRECİ İÇERİSİNDE KUMAŞ ÜZERİNE UYGULANMASI VE UYGULAYAN EBRU SANATÇILARININ UYGULAMA YÖNTEMLERİ	NİLÜFER KONUK, ZEHRA ÇİÇEK AKKUZU ÇİN'İN ORTA ASYA POLİTİKASI

SALON 3
OTURUM BAŞKANI Prof. Dr. Cevat YAZICI Dr. Akif BOZKIR
Lokman ATEŞOĞLU TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ
Dr. Fatma DAĞLI, Dr. İlayet GÜNTÜRK, Prof. Dr. Cevat YAZICI KARNOZİNİN BİYOKİMYASAL ÖZELLİKLERİ VE TERAPÖTİK UYGULAMALARI
Dr. Fatma DAĞLI, Dr. İlayet GÜNTÜRK, Prof. Dr. Cevat YAZICI GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERLE İNDÜKLENEN in vitro PROTEİN OKSİDASYONU ÜZERİNE FARKLI FONKSİYONEL GRUPLARA SAHİP ANTİOKSİDANLARIN ETKİSİ
Dr. Akif BOZKIR SPOR İŞLETMELERİNDEKİ PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İHLALLERİNİN ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ALGILARI ÜZERİNE ETKİSİ
Hilal BOYRAZ ORTAOKUL MATEMATİK UYGULAMALARI DERSİ UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)
Ebru ALTUNDİŞ İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
Dilek BULDU, Ümmügülüm KOÇAK AİLELERİYLE ÇATIŞMA YAŞAYAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNE BİBLİYOTERAPİ ETKİSİ

POSTER SUNUMLAR

Akif BAKIRHAN Q-BİNOMİYEL DÖNÜŞÜM VE UYGULAMARI
Prof. Dr. Mehmet Gökhan HALICI, Marwan Aed KHALAF LICHEN AND LICHENICOLOUS FUNGI OF AKDAĞLAR (SIVAS-KAYSERİ)
Prof. Dr. Mehmet Gökhan HALICI, Marwan Aed KHALAF MORPHOLOGICAL, ANATOMICAL AND MOLECULAR STUDIES ON SOME LICHENS FROM AEGEAN PART OF TURKEY
Arş. Gör. ŞULE İŞİN PATENT KORUMASININ FONKSİYONLARI

İÇİNDEKİLER

Nursel ASLANTÜRK <i>HİTİT FALLARI, FAL YÖNTEMLERİ VE BOĞAZKÖY ARŞİVİNDEN BİRKAÇ KUŞ FALI METNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:</i>	1
Tuğrul URFALI, Abdurrahman EYMEN <i>AKILLI ŞEHİR UYGULAMALARI İÇİN CBS TABANLI YER SEÇİM ANALİZLERİ: KAYSERİ ÖRNEĞİ</i>	2
Ahmet AKIN, Sümeyra GÜNEŞER, Hacer GÜNEŞER <i>AİLEDE MAHREMİYET ÖLÇEĞİ (AMÖ): GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI</i>	3
Ahmet AKIN, Hacer GÜNEŞER, Sümeyra GÜNEŞER <i>EŞLER ARASI SOSYAL MASKE (ESMÖ): GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI</i>	4
Abdulkadir DAĞLI, Ercan KARAKÖSE, Ali DURMUŞ <i>AKILLI AYDINLATMA SİSTEMLERİ: KAYSERİ ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ</i>	5
Akşen ZİNCİRCİOĞLU, Muzaffer ÖZGÜLEŞ <i>OSMANLI DÖNEMİ GAZİANTEP HANLARININ 16. YY'DAN 20. YY'A DEĞİŞEN MİMARİ ÜSLUBU HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA</i>	6
Ramazan KOÇOĞLU, Ali KOCAMAN, Ömer Galip SARAÇOĞLU <i>FARKLI GEOMETRİLERE SAHİP LED DİZİLERİNİN AYDINLATMA ÖZELLİKLERİNİN DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ</i>	8
Üstün YÜKSEL <i>AMERİKA'DA DİN VE SİYASET</i>	9
Hicran Hanım HALAÇ, Dilara SUVAY <i>AMERİKAN MİSYONUNUN EĞİTİM FAALİYETLERİ KAPSAMINDA OLUŞTURULAN KAYSERİ - TALAS AMERİKAN ERKEK OKULUNUN YAPISAL OLARAK İNCELENMESİ</i>	10
Aslıhan TIRNAKÇI, Banu KARAŞAH <i>YENİLEBİLİR BİTKİLERİN PEYZAJ TASARIMINDA KULLANIMI</i>	11
Ayethan ZİYAT (İskenderov) <i>ZAHİD HALİL'İN ŞİİRLERİNDE ÇOCUK FOLKLORU MOTİVLERİ: BULMACALAR</i>	12
Banu KARAŞAH, Aslıhan TIRNAKÇI <i>KENTSEL AÇIK YEŞİL ALANLARIN SUNDUĞU REKREASYONEL OLANAKLARIN İRDELENMESİ "HOPA KIYI BANDI ÖRNEĞİ"</i>	14
Furkan ARICI, Orhan KÜÇÜK, Sevcan TİN <i>SINIRSIZ İYİLEŞMENİN ÖRGÜT PERFORMANSINE ETKİSİNİN İNCELENMESİ: BİR UYGULAMA</i>	15
Nalan GÖRDELES BEŞER, Özlem TEKTAŞ, Selma KESKİN <i>KOAH TANISI ALMIŞ BİREYLERİN HASTALIĞA PSİKOSOSYAL UYUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER</i>	16
Ali İbrahim ATILGAN, Korkmaz GÜL <i>HAVA GEÇİŞLİ GÜNEŞ KOLLEKTÖRÜ (GÜNEŞ DUVARI) TEKNOLOJİLERİNİN ÜLKEMİZDE UYGULANABİLİRLİĞİNİN İRDELENMESİ</i>	17
Halil ORUÇ, Mustafa Bahadır ÖZDEMİR <i>TÜRKİYE'DE ELEKTRİKLİ OTOMOBİLLERE GEÇİŞİN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ</i>	18
Zeki GÜREL <i>DEVELİLİ ŞAİR ABDÜLKADİR GÜLLÜ VE ESERLERİ</i>	19
Zeki GÜREL <i>PINARBAŞILI ŞAİR-YAZAR ÂŞIK ZİYAŞAHİN</i>	20
Levent DEĞİRMENCİOĞLU, Mehpere SARIKAYA, Musatafa ÇAY, Tamerhan TALUY, İsrail ÇELEN, Münevver ALKAN <i>EBEVEYNLERİN, MÜZİK EĞİTİMİNE VE MÜZİK EĞİTİMİ VERİLEN KURUMLARA YÖNELİK</i>	21

<i>FARKINDALIKLARI (KAYSERİ ÖRNEĞİ)</i>	
Buket ÇATAKOĞLU	
<i>HALKA AÇIK ANONİM ŞİRKETLERDE PAY ALIM TEKLİFİ ZORUNLULUĞU VE HUKUKİ SONUÇLARI</i>	23
Buket ÇATAKOĞLU	
<i>KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ HUKUKİ SORUMLULUĞU VE MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI</i>	24
İlker Deniz BAŞUĞUR	
<i>BÜTÜNCÜL BİR BAKIŞ AÇISIYLA MÜZİK TEORİSİ EĞİTİMİ</i>	25
Yusuf BAYRAKTUTAN, Sherali ABAKİROV	
<i>DIŞ TİCARET-İKTİSADİ BÜYÜME ETKİLEŞİMİ: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ</i>	26
Hüdaverdi BİRCAN, Hüseyin HASTE	
<i>DOGRUSAL HEDEF PROGRAMLAMA VE BİR TEKSTİL FİRMASINDA UYGULAMA</i>	27
Yusuf BAYRAKTUTAN, Sherali ABAKİROV	
<i>DÖVİZ KURUNU ETKİLEYEN İKTİSADİ FAKTÖRLER: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ</i>	28
Mehmet TANRIVER	
<i>THE SPECTRAL ANALYSIS OF CW CEP BINARY SYSTEM: THE EQUIVALENT WIDTHS AND FWHM VARIATION</i>	29
Mehmet TANRIVER	
<i>THE PHOTOMETRICAL STUDY OF THE SOLAR TYPE HT VIR BINARY STAR SYSTEM</i>	30
Mustafa KIRANATLIOĞLU	
<i>EĞİTİM ÖĞRETİM KAVRAMLARI</i>	31
Ayhan DOĞAN	
<i>MÜKEMMEL HALKLA İLİŞKİLER KRİTERLERİ BAĞLAMINDA ERZURUM'DAKİ İŞLETMELERİN HALKLA İLİŞKİLER DAVRANIŞ KALIPLARI</i>	32
ABDULLAEVA SHAHLA	
<i>GENERAL CHARACTERISTICS OF DESAESES TREES USED IN THE PARKS OF BAKU CITY</i>	33
Muhittin ELİAÇIK	
<i>II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİNDE DİNİ KİTAPLARA UYGULANAN SANSÜR</i>	35
Muhittin ELİAÇIK	
<i>YEMEN'İ TÜM YÖNLERİYLE ANLATAN MÜHİM BİR RİSALE</i>	36
Tahsin BOZDAĞ	
<i>GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATININ FARKLI MATERYALLERDE KULLANIMI VE UYGULAMAYI GERÇEKLEŞTİREN SANATÇILARIN EBRU SANATINI OBJELERDE YORUMLAMALARI</i>	37
Tahsin BOZDAĞ	
<i>GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATININ TARİHSEL SÜRECİ İÇERİSİNDE KUMAŞ ÜZERİNE UYGULANMASI VE UYGULAYAN EBRU SANATÇILARININ UYGULAMA YÖNTEMLERİ</i>	38
Giesiddin NUROV, Orhan KÜÇÜK, Okan AY	
<i>KENTSEL LOJİSTİK VE LOJİSTİK KÖY İLİŞKİSİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI</i>	39
Sultan ÇEÇEN, Diğdem LAFÇI, Ebru YILDIZ	
<i>HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİLİK TİPLERİ İLE MESLEĞE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ</i>	41
Elif IŞIK, Yalçın KANBAY, Özgür ASLAN, Aysun AKÇAM	
<i>HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ</i>	42
Hülya GÖLEBATMAZ, Uğur KURT	
<i>METAL KAPLAMA SANAYİ KARMA ATIKSUYUNDA ELEKTROKOAGÜLASYON /FLOKÜLASYON YÖNTEMİ İLE BAKIR VE NİKEL GİDERİM PERFORMANSLARININ PİLOT ÖLÇEKLİ TESİS ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI</i>	43
İdil ÖZKAN	
<i>ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERLE MÜZİK EĞİTİMİ</i>	44
Muhammed Kasım KAVAK	
<i>İSLAMOFOBİ'NİN TOPLUMSAL İNŞAASI SÜRECİNDE NEGATİF KLİŞELER: CİHAT KAVRAMI</i>	45

ÜZERİNE BİR İNCELEME	
Hüdaverdi BİRCAN, Hüseyin HASTE İSTATİSTİKSEL PROSES KONTROLÜ VE BİR TEKSTİL FİRMASINDA UYGULAMA	46
Orhan KÜÇÜK, Derya DENGEL, Sevim ÇEVEN “İŞGÖREN PERFORMANSI ÖLÇEĞİ” GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI	47
Orhan KÜÇÜK, Derya DENGEL, Sevim ÇEVEN “İŞLETME PERFORMANSI ÖLÇEĞİ” GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI	49
Cebrail ÇİFLİKLİ, Kadir ABA KABLOSUZ SENSÖR AĞLARINDA DÜŞÜK MALİYETLİ RESİM İLETİM KATMANI OLUŞTURULMASI	51
Veda Bilican GÖKKAYA KADIN VE SUÇ (FEMİNİST TEORİLER ÇERÇEVESİNDE)	52
LEYLA KADERLİ, Şebnem USLU, Gülözar ERKAN KAPADOKYA ERDEMLİ KÖYÜ KAYA MEZARLARI	53
Kezban KORAŞ SÖZEN, Nezih KARABULUT, Dilek GÜRÇAYIR KARACİĞER TRANSPLANTASYONUNUN CİNSEL FONKSİYON VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	55
Ganire HÜSEYNOVA AZERBAIJAN BESTECİLERİNDEN KARA KARAYEV VE FEREC KARAYEV’İN BALE MÜZİĞİNDE ARP ÇALGISININ YERİ VE ÖNEMİ	56
Kasım KARAMAN KÜRESELLEŞME KÜLTÜR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA YEREL KÜLTÜRLER VE GELENEK	57
Aşina GÜLERARSLAN, Ali KARAKURT FANTEZİ DÜNYASININ ARACINA DÖNÜŞEN DOĞANIN, KONUT REKLAM İLETİŞİMİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZ YOLUYLA İNCELENMESİ	58
Sevim Gürdaş MAZLUM KARA HAVUÇ (DAUCUS CAROTA L.) ANTOSİYANİNLERİNİN FARKLI DEPOLAMA SICAKLIKLARINDAKİ KARARLILIĞININ İNCELENMESİ	59
Nilgün GÜLER KUŞÇULU BİTKİSEL KAYNAKLI, DOĞAL İÇERİKLİ SAÇ JÖLESİ ÜRETİMİ VE JÖLE İÇERİĞİNİN SAÇ TUTUMUNA ETKİLERİ	60
Nilgün GÜLER KUŞÇULU DOĞAL KAYNAKLI BOYALAR İLE HÜCRE BOYANMA DURUMUNUN VE GELECEĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	62
Gamze ŞENTÜRK OTOMOBİL FİRMALARININ KURUMSAL AMBLEM VE LOGO ÖRNEKLERİNİN GÖRSEL ALGISI	64
Tülin ÇETİNKAYA, Ergin ULUSOY KAYSERİ’NİN KENT KİMLİĞİ VE KENT HAFIZASININ OLUŞMASINDA BİR DÖNÜM NOKTASI OLARAK MÜBADELE	65
Mukadder MOLLAOĞLU, Esra BAŞER, Safiye YANMIŞ KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA İNTEGRATİF UYGULAMALARIN KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUM VE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ	66
Mustafa TAŞDELEN, Arslan TOPAKKAYA KIERKEGAARD’IN HAKİKAT DÜŞÜNCESİNDE “UMUTSUZLUK” VE “KAYGI”NIN YERİ	67
LEYLA KADERLİ, CHYNARA ALİEVA KIRGIZİSTAN ÇOLPON-ATA BÖLGESİNDEKİ PETROGLİFLER	68
Ali DURMUŞ, Ercan KARAKÖSE, Abdulkadir DAĞLI KOJENERASYON VE TRİJENERASYON UYGULAMALARI	70
Alperen KOFOĞLU, Bengi AYKAÇ BETONARME KİRİŞLERİN KESMEYE KARŞI ÇELİK KABLOLARLA GÜÇLENDİRİLMESİ	71
Rabia KILIÇ, Yunus AYTAÇ, Seher MAMUR, Merve ÜNAL OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ FEN MERKEZLERİNİN MATERYAL ÇEŞİTLİLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	72

Mukadder MOLLAOĞLU, Esra BAŞER <i>KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE YORGUNLUK VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER</i>	74
Mesut ATASEVER, Makbule Hürmet ÇETİNEL <i>KUŞAKLAR ARASI GÜÇ MESAFESİ ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA</i>	75
Kezban KORAŞ SÖZEN, Neziha KARABULUT <i>LAPAROSKOPİK KOLESİSTEKTOMİ SONRASI AĞRI VE KAYGI YÖNETİMİNDE EL VE AYAK MASAJININ ETKİNLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ DENEYSEL ÇALIŞMA</i>	76
Mehmet Akif ÖZCAN, Fatmagül TOLUN, Ergün DEMİR <i>HEAVY METAL CONTAMINATIONS IN FEEDS BASED UPON FEED-PROCESSING</i>	77
Rahmatullah MAYAR, Okyay UÇAN <i>DIŞ BORÇ VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMIN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: ÇİN ÖRNEĞİ</i>	79
Hüdaverdi BİRCAN, Ebuzer ARSLAN <i>MEVDUAT BANKALARININ VERİ ZARFLAMA ANALİZ YÖNTEMİYLE GÖRECELİ ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ</i>	80
Tuğba ANDAÇ GÜZEL, Güllü AKKAŞ <i>MOBİLYA TASARIMI VE ÜRETİMİNDE KATMANLI ÜRETİM SİSTEMLERİNİN ROLÜ</i>	81
Okan AY, Orhan KÜÇÜK, Giesiddin NUROV <i>SAĞLIK SORUNLARININ İŞGÖREN PERFORMANSINA ETKİSİ: KASTAMONU ÖRNEĞİ</i>	82
Ercan TOMAKİN <i>SINIFLARDA ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI YAPAN YABANCI DİL ÖĞRENCİLERİNE ANLIK DÖNÜT VERİLMESİNİN GEREKLİLİĞİ VE BAZI ÖNERİLER</i>	84
Rauf KERİMOV <i>AZERBAYCAN ÖZGÜN FOLKLOR TÜRLERİNDEN MEYXANA SANATI ÜZERİNE KISA BİR İNCELEME</i>	85
Aysel KEKİLLİOĞLU, Mevlidiye YILMAZ <i>PATATES BÖCEĞİNDE (LEPTINOTARSA DECEMLINEATA SAY, 1824) YUMURTA VE YUMURTLAMA SÜRECİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA</i>	86
Aysel KEKİLLİOĞLU, Fatma SOYSALDI <i>BİYOPESTİSİT OLARAK VERMİCOMPOST UYGULAMALARI ÜZERİNE İNCELEME</i>	87
Aysel KEKİLLİOĞLU, Ülkü Nur NAZLIER <i>DERMESTES FRISCHII'NİN KUGELANN, 1792 (INSECTA:COLEOPTERA) ÇÜRÜME SÜRECİNDEKİ BAZI DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI</i>	88
Aizat ABİNOVA <i>KIRGIZİSTAN'DA PARTİLER</i>	89
Melike DEDEOĞLU, Zübeyde ŞENTÜRK ULUCAK <i>TR72 KAYSERİ ALT BÖLGESİ'NDE KADINLARIN İŞGÜCÜ PİYASASINA KATILIMINI BELİRLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ</i>	90
Zübeyde ŞENTÜRK ULUCAK, Melike DEDEOĞLU <i>DIŞSALLIK BAĞLAMINDA ÇEVRE SORUNLARI: KAYSERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME</i>	91
Hüseyin ŞAHİN, Tuğrul OKTAY <i>BAŞKALAŞAN KANAT UCU TASARIMINA SAHİP İHA NİN CFD ANALİZİ</i>	92
Çağdaş AYTAÇ, Ezgi GÜNAY <i>FONKSİYONEL DERECELENDİRİLMİŞ SABİT AÇISAL HIZLA DÖNEN DİSKLERDE GERİLME DAĞILIMININ MATEMATİKSEL MODELLEMESİ</i>	94
Abdullah BAYANA, Leyla PAŞAYEVA <i>TÜRKİYE'YE ENDEMİK COUSINIA AINTABENSIS BİTKİSİ ÜZERİNDE FARMAKOGNOZİK ARAŞTIRMALAR</i>	96
Mustafa DURDU <i>MÜTERCİM MEHMET RÜŞTÜ PAŞA'NIN 1876 ASKERİ DARBESİNDEKİ ROLÜ</i>	97
Aysel KEKİLLİOĞLU, Cumali ŞENELDI <i>VESPINAE (INSECTA: HYMENOPTERA) WASPS OF CAPPADOCIA</i>	98

Mustafa DANACI, Cansu DOĞAN <i>GELİŞTİRİLMİŞ BALİNA OPTİMİZASYON ALGORİTMASI</i>	99
Zeynep AKDAĞ, Tuba YILDIRIM, Uğur BÜYÜK <i>ÖĞRENCİ MERKEZLİ ÇEVRE EĞİTİMİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ</i>	101
Zeynep AKDAĞ, Tuba YILDIRIM, Uğur BÜYÜK <i>UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİNİN BENİMSENDİĞİ OKULLARDA, ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE TUTUM, ÇEVRE DOSTU DAVRANIŞ VE ÇEVRE OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ</i>	102
Kübra DEMİREL, Şenol ALTAN <i>GENETİK ALGORİTMALAR İLE OPTİMAL PORTFÖYÜN SEÇİMİ: BIST-30'DA BİR UYGULAMA</i>	103
Tuğba ANDAÇ GÜZEL <i>İŞLEVİ DEĞİŞTİRİLEREK TÜKETİM MEKANLARINA DÖNÜŞTÜRÜLEN TARİHİ YAPILARDA MEKANIN TÜKETİMİ VE MEKAN-KULLANICI ETKİLEŞİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA</i>	105
Cengiz GÜL <i>CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNDE SEÇİMLERİ YENİLEME YETKİSİ</i>	106
Cengiz GÜL <i>CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA TÜRKİYE'DE CUMHURBAŞKANININ CEZAİ SORUMLULUĞU</i>	107
Pınar BİLGİCİ, Esra BALCIOĞLU, Mehmet SOMDAŞ, Ayşe CEYHAN, Demet BOLAT, Arzu YAY <i>KORTİ ORGANINDAKİ MORFOLOJİK DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ</i>	108
Mehmet Cihat ÖZGENEL <i>KALICI MIKNATISLI FIRÇALI DOĞRU AKIM MOTORU ESAS ALINARAK SENKRON MOTORUN ALAN YÖNLENDİRMELİ KONTROLÜ</i>	109
Hayriye ATİK <i>TÜRKİYE'DE VE AVRUPA BİRLİĞİ'NE ÜYE ÜLKELERDE KADINLARIN GÖRELİ EKONOMİK KALKINMA DÜZEYLERİ: AMPİRİK BİR ANALİZ</i>	110
Ramazan KOÇOĞLU, Ali KOCAMAN, Ömer Galip SARAÇOĞLU <i>TERMOKROMİK MALZEMEYLE FİBER OPTİK ALGILAYICI TASARIMI</i>	111
Arslan TOPAKKAYA, Mustafa TAŞDELEN <i>RORTY'DE BENLİĞİN ESTETİK KURULUŞU</i>	112
Yalçın KANBAY, Özgür ASLAN, Elif IŞIK, Aysun AKÇAM <i>SAĞLIK BRANŞI ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK UYGULAMA TUTUMLARININ İNCELENMESİ</i>	113
Seda ERMİŞ, Murat DEMİRCİ <i>5G MOBİL İLETİŞİMİ İÇİN 28 GHZ'DE ÇALIŞAN TEK ELEMAN VE DİZİ TİPİ MİKROŞERİT YAMA ANTEN TASARIMI</i>	114
Seda ERMİŞ, Murat DEMİRCİ <i>5G TEKNOLOJİSİ İÇİN ÇİFT BANTLI, OLUKLU MİKROŞERİT DİZİ ANTEN TASARIMI</i>	116
Ercan ŞENYİĞİT, Yener YAVUZ <i>NETSİS ERP PROGRAMINA ENTEGRE C# ARAYÜZÜ İLE YAZILMIŞ SATIN ALMA TEKLİF DEĞERLENDİRME UYGULAMASI</i>	118
Ercan ŞENYİĞİT, Yener YAVUZ <i>ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE SATIN ALMA TEKLİF DEĞERLENDİRME PROBLEMİNİN ÇÖZÜLMESİ</i>	119
Mustafa DANACI, Serdar Kasım KARATAŞ <i>DİFERANSİYEL GELİŞİM ALGORİTMASINDA YENİ YAKLAŞIMLAR KULLANILARAK KISIT YÖNETİM METOTLARININ PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI</i>	120
Sertaç TEKDAL <i>ICARDA ORJİNİLİ BAZI MAKARNALIK BUĞDAY HATLARININ DİYARBAKIR KOŞULLARINDA UYUM KABİLİYETLERİNİN BELİRLENMESİ</i>	122
Sertaç TEKDAL <i>YURTDIŞI KAYNAKLI BAZI MAKARNALIK BUĞDAY HATLARININ DİYARBAKIR KOŞULLARINA UYUM KABİLİYETLERİNİN İNCELENMESİ</i>	123

Sevcan TİN, Orhan KÜÇÜK, Furkan ARICI <i>KADIN KARİYERİNDE HASSAS TABAN TEORİSİ: KAMU KURUMLARINDA BİR UYGULAMA</i>	124
Aysel ARSLAN, Rukiye ASLAN, Rahime BIÇAKÇIGİL <i>SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARINA İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	126
Aysel ARSLAN, Rahime BIÇAKÇIGİL, Rukiye ASLAN <i>SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	127
Tayfun TÜRKÖĞLU <i>TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ (TKY) ÇALIŞMALARINDA HALKLA İLİŞKİLER FAALİYETLERİNİN VE KURUMSAL İLETİŞİMİN ÖNEMİ</i>	128
Ecem TURGUT, Okyay UÇAN <i>EĞİTİM HARCAMALARININ VE OKULLAŞMA ORANLARININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ</i>	129
Mukadder GÜNERİ <i>TÜRKÇEDE BELLİ BAŞLI FİLLER VE LEHÇELERE KISA BİR BAKIŞ</i>	130
Şeyma AKKURT, Merve OĞUZ <i>MECHANISMS OF HEXAVALENT CHROMIUM RESISTANCE AND REMOVAL BY BACTERIA</i>	131
Aysun AKÇAM <i>ÜNİVERSİTE 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	133
Venhar KAPLAN, Necati CEMALOĞLU <i>OKUL YÖNETİCİLERİNİN POLİTİK BECERİ DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ</i>	134
Hüdaverdi BİRCAN, Ebuzer ARSLAN <i>VERİ ZARFLAMA ANALİZİ YÖNTEMİYLE DOKUMA-GİYİM SANAYİİNDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN GÖRECELİ ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ</i>	136
Hicran Hanım HALAÇ, Dilara SUVAY <i>YOK OLMA RİSKİ TAŞIYAN YEREL KÜLTÜREL MİRASLARIMIZ, KAYSERİ'DE BULUNAN GÜVERCİNLİKLER</i>	137
Akif BOZKIR <i>SPOR İŞLETMELERİNDEKİ PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İHLALLERİNİN ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ALGILARI ÜZERİNE ETKİSİ</i>	138
Yusuf SÖYLEMEZ, Ali SÖYLEMEZ <i>ÇOCUK AFİŞLERİNDE KULLANIN GÖRSEL İMGELER</i>	139
Dilek BULDU, Ümmügülsüm KOÇAK <i>AİLELERİYLE ÇATIŞMA YAŞAYAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNE BİBLİYOTERAPİ ETKİSİ</i>	140
Betül ALATLI, Vasviye EROĞLU <i>TÜRKİYE'DE EBELİK ALANINDA KULLANILAN ÖLÇEKLERİN ÖLÇEK GELİŞTİRME VE UYARLAMA ADIMLARININ İNCELENMESİ</i>	141
Ebru ALTUNDİŞ <i>İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ</i>	142
Eray DEMİRÇELİK <i>ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE SINAVLA ÖĞRENCİ ALAN ANADOLU LİSELERİNİN DÖNÜŞÜMÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER</i>	143
Ahmet Sevgin COŞKUN, Dr. Tolga K. BAHADIR, Oğuzhan ALPAT, Tolga HAVUÇ <i>FİTNESS SALONUNA GİDEN BİREYLERİN BEKLENTİLERİNİN ARAŞTIRILMASI</i>	144
Asuman GÖLGELİ, Kamile YAZGAN, Hande YAPIŞLAR, Sevgin DEĞİRMENCİOĞLU Arzu Hanım YAY <i>AKUT TEK SEFERLİK YÜZME EGZERSİZİNİN FARELERDE DAVRANIŞ PARAMETRELERİ, BEYİN KAYNAKLI NÖROTROFİK FAKTÖR (BDNF) VE ASTROSİT AKTİVİTESİNE ETKİSİ</i>	145

Fatma DAĞLI, İnayet GÜNTÜRK, Cevat YAZICI <i>GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERLE İNDÜKLENEN İN VİTRO PROTEİN OKSİDASYONU ÜZERİNE FARKLI FONKSİYONEL GRUPLARA SAHİP ANTİOKSİDANLARIN ETKİSİ</i>	146
Fatma DAĞLI, İnayet GÜNTÜRK, Cevat YAZICI <i>KARNOZİNİN BİYOKİMYASAL ÖZELLİKLERİ VE TERAPÖTİK UYGULAMALARI</i>	147
Yüksel İLTAŞ, İsmail DOĞAN <i>FİNANSAL PERFORMANSI ETKİLEYEN YAPISAL VE FİRMAYA ÖZGÜ KARAKTERİSTİKLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2005-2017)</i>	148
Mualla AKÇADAĞ, Aslıhan ÖNİZ <i>İNSTAGRAM MAĞAZALARININ ÇALIŞAN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİVAS ÖRNEĞİ</i>	149
Hamdi ÖZTÜRK, Hakan AVAN <i>SAĞLIK HİZMETLERİ SUNUMUNDA TIBBİ HATA VE HUKUKİ BOYUTU</i>	150
Hakan AVAN, Hamdi ÖZTÜRK <i>YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNİN STANDARDİZASYONUNUN HEMŞİRELİK SARKACINDA DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	151
Orhan KÜÇÜK, Efser YEŞİLYURT, Nurten KÜÇÜK <i>HELAL LOJİSTİK PERFORMANS FAKTÖRLERİNİN ÖNEM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ</i>	152
Hilal BOYRAZ <i>ORTAOKUL MATEMATİK UYGULAMALARI DERSİ UYGULAMA VE DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)</i>	154
Özgür DEMİRTAŞ, Mustafa KARACA <i>ETİK LİDERLİK VE BÜYÜK BEŞLİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLİŞKİSİ</i>	155
Özgür DEMİRTAŞ, Mustafa KARACA <i>STRATEJİK İKY VE İNOVASYON PERFORMANSI İLİŞKİSİ</i>	156
Ömer Vefik ÖZOZAN <i>İNGUINAL HERNİ ONARIM YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	157
Hanifi EROL, Gültekin ATALAN <i>KEDİLERDE YÜKSEKTEN DÜŞMEYE BAĞLI ŞEKİLLENEN TRAVMATİK LEZYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (20 OLGU)</i>	158
Yüksel AYDIN, Caner ÖNİZ <i>TÜRKİYEDE YAŞANAN 2000-2001 KRİZLERİNİN SİGORTA SEKTÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİ; BİST'DE BİR UYGULAMA</i>	159
Songül KAPLAN, Ahmet Melih EYİTMİŞ <i>YENİ GİRİŞİMCİ ADAYLARININ KOSGEB GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ DEĞERLENDİRMELERİ</i>	160
Nurgül SÖYLEMEZ <i>FEN LİSESİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE GELENEKSEL TÜRK MOTİFLERİNDEN 'ELİBELİNDE' MOTİFİNİN UYGULAMASI</i>	161
Metin ÖZŞAHİN, Gülben GÖRGÜN <i>E-TİCARET SİTELERİNİN FİYATLANDIRMA REKABETİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE ANALİZİ</i>	162
NİLÜFER KONUK, ZEHRA ÇİÇEK AKKUZU <i>ÇİN'İN ORTA ASYA POLİTİKASI</i>	164
Nurettin ÇAKIR <i>RUSYA'NIN TARİH BOYUNCA TÜRKİSTAN İLE GELİŞTİRDİĞİ EKONOMİK İLİŞKİLER</i>	165
Oğuzhan NACAROĞLU <i>ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN AKILLI TELEFON KULLANIM AMAÇLARININ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ</i>	166
Oğuzhan NACAROĞLU <i>ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ASTRONOMİ KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ</i>	167
Orhan KÜÇÜK, Nurten KÜÇÜK, Serkan DİLEK, Efser YEŞİLYURT <i>KADIN KARIYERİNE YENİ BİR BAKIŞ: HASSAS TABAN TEORİSİ</i>	168

Mehmet Erkan SOYKAN <i>TÜRKİYE'DE ALTIN FİYATLARININ VOLATİLİTE ANALİZİ</i>	170
Mehmet Erkan SOYKAN <i>İLGİLİ ÜLKELERDE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ</i>	172
Bekir Barış CİHAN, Ebru ARAÇ ILGAR <i>BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL SPOR FAALİYETLERİ KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI</i>	174
Elvan YALÇINKAYA <i>SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİM İNSANI KAVRAMINA İLİŞKİN ÜRETTİKLERİ METAFORLAR</i>	176
Bünyamin KIVILCIM, Sibel AKKAYA OY <i>MÜŞTERİ TANINMASI MEMNUNİYET SİSTEMİ</i>	177
İnci SANDALCI, Fazlı YILDIZ <i>VERGİ MÜKELLEFLERİNİN VERGİ İHBARINA KATILIM DÜZEYİNİ ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI</i>	178
Mehmet SÖNMEZ <i>PIRİMİDİN HALKALI LİGANDLAR VE Nİ, MN KOMPLEKSLERİ</i>	179
Ulvi SANDALCI <i>PLASTİK POŞET VERGİSİNE İLİŞKİN HALKIN DÜŞÜNCELERİ</i>	180
Sedat DİNÇER <i>ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖZ-YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ</i>	182
Selami DURAN, Prof. Dr. Mustafa TALAS <i>1917 ŞUBAT İHTİLALİNDEN SONRA BÜTÜN RUSYA MÜSLÜMANLARI KURULTAYI (1-11 MAYIS 1917-MOSKOVA)</i>	183
Serap ŞAHİN BÖLÜKBAŞI <i>ARI SÜTÜ VE ARI SÜTÜ+KEMOTERAPÖTİK İLAÇ KULLANIMININ MCF-7 İNSAN MEME KANSER HÜCRELERİ ÜZERİNE SİTOTOKSİK AKTİVİTESİNİN ARAŞTIRILMASI</i>	184
Serap ŞAHİN BÖLÜKBAŞI <i>DİKLORO-(N-(1-NAFTALENOMETİL)BENZİMİDAZOL)-(P-SİMEN) RUTENYUM(II)'UN PC-3 PROSTAT KANSER HÜCRESİ LİPİD PROFİLİ ÜZERİNE ETKİSİ</i>	185
İmran GARİP <i>SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDE AFLATOKSİNLER</i>	186
Şadiye AYSİN TEKCAN <i>DİYABETİM KONTROL ALTINDA: "DİYABET ASİSTANIM" MOBİL UYGULAMASI</i>	187
Ali Can DAŞDEMİR, Gülay KOÇOĞLU <i>SİVAS LİSE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI</i>	188
Yusuf SÖYLEMEZ <i>TİPOĞRAFİNİN TARİHÇESİ</i>	189
Ulvi SANDALCI <i>TÜRKİYE'DE ÇEVRE KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA ÇEVRE VERGİLERİ VE ETKİNLİĞİ</i>	190
Umut GÖNEN <i>BİYOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN FATİH PROJESİ KAPSAMINDAKİ ETKİLEŞİMLİ TAHTALARIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)</i>	191
Ишмөхәмәтова Анита Шәүкәт кызы <i>"УРАЛ-БАТЫР" ЭПОСЫНДА ТЕРКӘУЕСТӘРЗЕҢ САҒЫЛЫШЫ</i>	192
Доц. Гүлжан Отарбаева, Доц. Сүйкүм Мусаева, <i>ТҮРКИСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ МҰСЫЛМАНДЫҚ ҒИБАДАТ ҚҰРЫЛЫСТАРЫ МЕН МЕКЕМЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАСТАРҒА ДІНИ-РУХАНИ САНАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ЫҚПАЛЫ</i>	194

Eteri MAYSURADZE <i>ПРОБЛЕМЫ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ В РАСШИРЕННЫХ СЕМЬЯХ С ТРАДИЦИОННЫМ УКЛАДОМ ЖИЗНИ</i>	196
Akif BAKIRHAN <i>Ç-BİNOMİYEL DÖNÜŞÜM VE UYGULAMARI</i>	197
Marwan Aed KHALAF, Mehmet Gökhan HALICI <i>MORPHOLOGICAL, ANATOMICAL AND MOLECULAR STUDIES ON SOME LICHENS FROM AEGEAN PART OF TURKEY</i>	198
Mehmet Gökhan HALICI, Marwan Aed KHALAF <i>LİCHEN AND LİCHENİCOLOUS FUNGİ OF AKDAĞLAR (SİVAS-KAYSERİ)</i>	199
Şule IŞIN <i>PATENT KORUMASININ FONKSİYONLARI</i>	200
KONGREDEN KARELER	

HİTİT FALLARI, FAL YÖNTEMLERİ VE BOĞAZKÖY ARŞİVİNDEN BİRKİÇ KUŞ FALI METNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Dr. Öğr. Üyesi Nursel ASLANTÜRK

Hititolog, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Arkeoloji Bölüm Öğretim Üyesi

n.aslanturk@karatekin.edu.tr, n.aslanturk3@gmail.com

ÖZET

MÖ.II.binde Anadolu'nun büyük uygarlıklarından Hititler, çiviyazısını binlerce kil tablet üzerine uygulamışlardır. Hititlerin başkenti Boğazköy'de yapılan arkeolojik kazılarda gün yüzüne çıkartılan tabletler arasında Hitit fal tabletlerinin sayısının fazla olduğu görülmektedir. Boğazköy dışında Ortaköy, Kuşaklı ve Maşat Höyük gibi Hitit merkezlerinde yapılan arkeolojik kazılarda da sayıları çok fazla olmamakla birlikte yine fal tabletleri gün yüzüne çıkartılmıştır. Bu fal tabletleri üzerinde yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda Hititler'in beş adet "Talih Fali, Hurri Kuşu Fali, Yılan Fali, Et Fali ve Kuş Fali," adlarını verdikleri fal yöntemleri olduğu öğrenilmektedir. Hititler'in, bu fal yöntemlerini günlük yaşamlarının büyük bir kısmına uyguladıkları metinlerden öğrenilmektedir.

Bu çalışmamızda, Hitit Fal türleri, bu falların kökenleri, yöntemleri, falların hangi görevliler tarafından uygulandıkları ve bu doğrultuda Kuş falları ya da MUŞEN Orakel'i olarak da CTH 573 altında toplanılmış olan, önem arz eden Boğazköy Arşivinde gün yüzüne çıkartılmış olan birkaç tane kuş fali; metnin transkripsiyon ve tercümesi yapılarak kuş fallarında geçen teknik terimler ve bu fal türüne ait terimler değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hitit Falları, Talih Fali, Hurri Kuşu Fali, Yılan Fali, Et Fali, Kuş Fali.

AKILLI ŞEHİR UYGULAMALARI İÇİN CBS TABANLI YER SEÇİM ANALİZLERİ: KAYSERİ ÖRNEĞİ

Tuğrul URFALI

Erciyes Üniversitesi, Harita Mühendisliği A.B.D Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi,
tugrulurfali@gmail.com

Prof. Dr. Abdurrahman EYMEN

Erciyes Üniversitesi,
ageymen@erciyes.edu.tr

ÖZET

Kentleşme süreci, dünya çapında eşi benzeri olmayan bir ölçekte gerçekleşmektedir. Kentlerde artan nüfus; enerji ihtiyacı, çevre sorunları ve ulaşım problemlerini de beraberinde getirmektedir. Kentsel büyümenin getireceği bu karmaşıklığı yönetmek ve yaşam kalitesini artırmak için yeni çözümler bulmak gerekmektedir. Geliştirilen teknolojilerin büyüyen şehirlere entegrasyonu sayesinde sorunlarından kurtulan akıllı şehirler son yıllarda popüler bir konu haline gelmiştir. Bu da akıllı yönetim ve kentlerin akıllı planlanması için akademik araştırma ve pratik alanlarda bu konunun ele alınmasını sağlıyor. Akıllı bir şehrin öncelikle mekânsal olarak da etkin olması gerekmektedir. Bu sebeple hem akıllı şehir uygulamalarından en üst düzeyde yararlanmak hem de ekonomik olarak yüksek bütçeli olan bu yatırımlardan yüksek verim elde edebilmek için bu yatırımların uygun ve ihtiyaç olan alanlara yapılması maliyet ve geri kazanım açısından son derece önemlidir.

Bugün yerel yönetimler ve özel sektör de birçok firma akıllı şehir konusunda başarılı projelere imza atıyor. Biz de bu çalışmanın, mekânsal olarak 21. Yüzyıl şehirlerinin şekillendirilmesi ile ilgili şehir plancıları, harita mühendisleri, yerel yönetimler, özel sektör ve akıllı şehirler kurmaya aktif bir şekilde katılan kişiler için CBS ile yer seçimi konusunda rehber oluşturmasını amaçlıyoruz.

Bu çalışma kapsamında akıllı şehirlerin Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ile yönetilip geliştirilmesi gerektiği savunularak, CBS'nin akıllı şehirler oluşturmak için karar vermeyi destekleyici yönü ortaya konacaktır. Ayrıca bu çalışmada “akıllı şehir” kavramı ve akıllı şehirlerin CBS ile olan ilişkisi incelenerek, Kayseri ili ölçeğinde rüzgâr enerji santralleri (RES), katı atık depolama alanları ve akıllı kavşak gibi akıllı şehir uygulamalarının yer seçiminde CBS analizleri ve çok kriterli karar verme (ÇKKV) teknikleri ile en uygun yer seçimlerinin yapılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Şehir, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Çok Kriterli Karar Verme, Rüzgâr Enerji Santralleri, Katı Atık Depolama, Akıllı Kavşak

AİLEDE MAHREMİYET ÖLÇEĞİ (AMÖ): GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Ahmet AKIN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, ABD
Yüksek Lisans Programı, aakin@sakarya.edu.tr

Sümeysa GÜNEŞER

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, ABD
Yüksek Lisans Programı, sumeyraguneser@gmail.com

Hacer GÜNEŞER

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, ABD
Yüksek Lisans Programı, hacersunbul34@gmail.com

ÖZET

Mahremiyet bir insanın mahrem alanlarına bakılmasının, dokunulmasının ve hakkında konuşulmasının/dinlenilmesinin yasak olmasını ifade eder. Dolayısıyla bu alanın muhafazası kişinin özgürlük alanının da muhafaza edilmesini ifade eder. Mahremiyetin ihlali günümüzde gerek reel gerekse sanal dünyada sık karşılaşılan bir durumdur. Bunun sonucunda bir dizi ailevi, sosyal, bireysel ve fiziksel tehditlerle yüzleşmek durumunda kalınmaktadır. Bireylerin mahremiyet algısı ailede başlar. Bu nedenle aile içinde mahremiyet algısını geçerli ve güvenilir olarak değerlendirebilecek ölçme araçları olası problemlerin fark edilip önlenmesinde son derece önemlidir. Bu araştırmanın amacı Ailede Mahremiyet Ölçeği'ni geliştirmek, geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

Araştırma 149'u kadın, 67'si erkek olan toplam 216 evli birey üzerinde yürütülmüştür. Ailede Mahremiyet Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde öncelikle 26 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş ve bu maddeler gramer, anlaşılabilirlik ve ailede mahremiyeti ölçüp ölçmediği noktalarında incelenerek sonuçta 20 maddelik uygulama formu elde edilmiştir. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ailede Mahremiyet Ölçeği'nin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %31,14'ünü açıklayan, öz-değeri 5,92 olan tek boyutlu ve 20 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .84 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .38 ile .65 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .34 ile .58 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ailede Mahremiyet ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Ailede Mahremiyet, Geçerlik, Güvenirlik

EŞLER ARASI SOSYAL MASKE (ESMÖ): GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Prof. Dr. Ahmet AKIN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, ABD
Yüksek Lisans Programı, aakin@sakarya.edu.tr

Hacer GÜNEŞER

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, ABD
Yüksek Lisans Programı, hacersunbul34@gmail.com

Sümeyra GÜNEŞER

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi, ABD
Yüksek Lisans Programı, sumeyraguneser@gmail.com

ÖZET

Kişinin sosyal alanlarda, farkında olarak veya olmayarak, toplumun değer ve beklentilerine uygun davranmak için kendine uygun olmayan davranışlarda bulunması olarak açığa çıkan sosyal maske eşler arasında karşılaşılan bir sunum biçimidir. İleri düzeyde ego şişmesine yol açan ve bireyin kendine yabancılaşmasının temelini oluşturan bu tür davranışlar ciddi ailevi problemlere neden olabilmektedir. Problemin önlenmesinde ilk aşama ise bireylerin farkındalıklarının sağlanması ve sosyal maskenin ortaya çıkarılmasıdır. Bu nedenle eşler arasında sosyal maske algısını geçerli ve güvenilir olarak değerlendirebilecek ölçme araçları olası problemlerin önlenmesinde son derece önemlidir. Bu araştırmanın amacı Eşler Arası Sosyal Maske Ölçeği'ni geliştirmek, geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

Araştırma 241'i kadın, 34'ü erkek olan toplam 275 evli birey üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde öncelikle 12 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş ve bu maddeler gramer, anlaşılabilirlik ve eşler arası sosyal maskeyi ölçüp ölçmediği noktalarında incelenerek sonuçta 12 maddelik uygulama formu elde edilmiştir. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %41,32'sini açıklayan, öz-değeri 4,96 olan tek boyutlu ve 12 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .42 ile .75 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Eşler Arası Sosyal Maske Ölçeğinin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .35 ile .66 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Eşler Arası Sosyal Maske, Geçerlik, Güvenirlik

AKILLI AYDINLATMA SİSTEMLERİ: KAYSERİ ŞEHİR HASTANESİ ÖRNEĞİ
SMART LIGHTING SYSTEMS: THE CASE OF KAYSERİ CITY HOSPITAL

Abdulkadir DAĞLI

Öğr.Gör., Kayseri Üniversitesi, abdulkadirdagli@kayseri.edu.tr

Ercan KARAKÖSE

Prof. Dr., Kayseri Üniversitesi, ekarakose@kayseri.edu.tr

Ali DURMUŞ

Dr. Öğr. Üyesi., Kayseri Üniversitesi, alidurmus@kayseri.edu.tr**ÖZET**

Yapılan araştırmalarda dünyada kullanılan elektrik enerjisinin yaklaşık beşte biri, Türkiye’de de dörtte biri aydınlatma yapmak için kullanılmaktadır. Hastanelerde 7/24 zamanlı çalışma yapıldığı için günün her saatinde aydınlatmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yoğun çalışma süresi göz önüne alındığında aydınlatma için tüketilen elektrik enerjisi oranı çok daha fazla olmaktadır. Her geçen gün artan nüfusun enerji ihtiyacının karşılanması, kaynakların sınırlı olması ve enerjide büyük ölçüde dışa bağımlı oluşumuzdan dolayı aydınlatma alanında yüksek verimli armatürleri ve akıllı aydınlatma sistemlerini kullanmak zorunlu hale gelmiştir. Aydınlatma sistemi içinde bulunan tüm elemanların uzaktan takibinin ve yönetiminin yapılmasına akıllı aydınlatma denmektedir. Akıllı aydınlatma tekniği olarak yapılan uygulamalarda olması gereken başlıca özellikler; uzaktan kontrol, gerçek zamanlı izleme, akıllı zamanlama, detaylı raporlama, plan üzerinde görüntüleme, uyumlu ve eşgüdümlü çalışma, karşılaştırma, veri analizleri ve kolay bakımın yapılabilmesi gibi özellikler sayılabilir. Akıllı aydınlatma sistemleri aracılığıyla, belli bir senaryoya bağlı olarak lambaların açma ve kapama yapılmasına ayrıca aydınlık şiddetlerinin istenilen zamanda düşürülmesi veya artırılmasını yapmak mümkündür. Yeni nesil hastanelerde kullanılan aydınlatma tekniğinde diğer kapalı alan aydınlatmalarından daha farklı yaklaşımlar sergilenmektedir. Personel verimliliği, hasta konforu, enerjinin etkin kullanımı ve tüm beklentilerin sağlanması için hijyenik armatürler gibi kaliteli aydınlatma sistemleri kullanılmaktadır. Hastanelerde bulunan ve işlevleri birbirinden farklı olan; koridor, ameliyat odaları, muayene odaları, görüntüleme odaları, bekleme salonları, kafeterya vb gibi mekânlar bulunmaktadır. Bu tür ortamlarda uygulanacak akıllı aydınlatma çözümleriyle, değişen tüm şartlarda tüm kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde tasarımlar gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada Kayseri Şehir Hastanesi’nde yapılan akıllı aydınlatma sistemleri incelenmiştir. Hastane aydınlatmalarında kullanılan aydınlatma armatürleri ve diğer aydınlatma sistem elemanlarının elektrik tüketim değerleri incelenmiş ve akıllı aydınlatma ile sağlanan tasarruf ve enerjide sağlanan verimlilik analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı aydınlatma, LED lamba, Hastane otomasyonu, Verimlilik

OSMANLI DÖNEMİ GAZİANTEP HANLARININ 16. YY'DAN 20. YY'A DEĞİŞEN MİMARİ ÜSLUBU HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA

Akşen ZİNCİRCİOĞLU

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Doktora Öğrencisi, aksenzincircioglu@gmail.com

Muzaffer ÖZGÜLEŞ

Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Doktor Öğretim Üyesi, muzafferozgules@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Gaziantep'te 1516'da başlayan 1923'te Cumhuriyet'in ilanına kadar devam eden Osmanlı hakimiyeti süresince inşa edilen şehir hanlarının nasıl bir mimari gelişim izlediği, ilerleyen zamana bağlı olarak mimari üsluplarında nasıl bir dönüşüm olduğu ve bunun yüzyıllar içinde ne gibi karakteristik özellikler sergilediği ele anılmaktadır. Gaziantep'te Osmanlı dönemi hanlarının çevre kentler ve başkent İstanbul hanlarıyla örtüşen ve farklılık gösteren üslupsal özelliklerinin olmasının yanı sıra plan, malzeme, cephe düzeni ve taçkapı özellikleri açısından yüzyıllar içinde değişim gösterdiği gözlenmektedir. Yapıların ayrıntılı mimari analizleri sayesinde Gaziantep'teki Osmanlı hanlarının üslup özelliklerine bakılarak hanların inşa edildiği ya da onarım gördüğü dönemlerle ilgili fikir sahibi olmak ve yorum yapmak mümkün olmaktadır. Sonuçta bu çalışmada, hanların hangi yüzyıllarda ne gibi mimari nitelikler taşıdığı ortaya koyulmakta, ayrıca ortaya çıkarılan dönemsel üslup özellikleri ile yapım zamanları tespit edilemeyen veya literatürde inşa zamanı hakkında net yorum yapılamayan hanların yapım tarihleri hakkında tespit bulunmak mümkün olmaktadır. Bu çalışmanın hanlarla ilgili diğer çalışmalardan farklı ve en önemli özelliği, Gaziantep'te Osmanlı hakimiyeti süresince inşa edilen hanların mimarisinin tarihsel süreç içinde ele alınıp analiz edilerek 16. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar her yüzyılda hanların mimari üslubunda meydana gelen değişimlerin ortaya koyulmuş olmasıdır. Böylece bu çalışmanın Gaziantep'in Osmanlı Dönemi'ne ait mimari mirasının korunmasına ve gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlaması umulmaktadır.

Bu çalışmada ele alınan ve Gaziantep'te Osmanlı döneminden günümüze ulaşan aşağıdaki 20 han kronolojik inşa sırasına göre şunlardır:

*Emirali Hanı - Han-ı Sebil - Seyyid Ali Hanı - Alaüddevle Hanı - Sirkeci Hanı (1531)

* Yeni Han - Han-ı Cedid (1531)

* Tuz Hanı (1531)

* Tütün Hanı (1550-1650)

* Hışvahan - Lala Mustafa Paşa Hanı (1562)

* Yüzükçü Hanı (1650)

* Koca Nakıp Hanı - Nakıp Hanı - Mecidiye Hanı (1726)

* Şeker Hanı (1850)

* Millet Hanı - Aziziye Hanı - Keçeci Bedesten (1868)

* Eski Gümrük Han - Tenekeci Han - Hacı Ömer Hanı (1873)

- * Kumruoğlu Hanı - Kumru Hanı - Kızımız Hanı (1875-1899)
- * Şirehan - Belediye Hanı - Belde Han - Memleket Hanı (1885)
- * Kürkçü Hanı - Küpçü Han (1890)
- * Pürsefa Han - Kürkçü Hanı Masmanası (Sabunhanesi) (1890)
- * Büdeyri Han - Elbeyli Hanı - İncioğlu Hanı ve Sabunhanesi - Zeytin Han (1890)
- * Anadolu Han - Anadolu Vakıf Hanı (1890)
- * Sabuncu Hanı (1900)
- * Eski Maarif Hanı - Yemişhan (1900)
- * Güven Hanı - Çiftçi Hanı - Basmacı Han (1906)
- * Bayazhan - Beyazların Hanı (1909)

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Dönemi, Gaziantep, Hanlar

**FARKLI GEOMETRİLERE SAHİP LED DİZİLERİNİN AYDINLATMA
ÖZELLİKLERİNİN DENEYSEL OLARAK İNCELENMESİ**

Ali KOCAMAN

MEB, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Fatih/İSTANBUL

alikocaman1975@gmail.com

Ramazan KOÇOĞLU

Türk Telekom A.Ş., Kayseri Bölge Müdürlüğü, Melikgazi/Kayseri

rkocoglu@hotmail.com

Ömer Galip SARAÇOĞLU

Erciyes Üniversitesi, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü, Kayseri

saracog@erciyes.edu.tr

ÖZET

Verimli bir ışık kaynağı olan LED aydınlatma sistemleri mimari projelerde, aydınlatılması gereken büyük mekanlarda, kamu binalarında (hastane, okul vb.) ve birçok sektörel alanda klasik aydınlatma sistemlerinin yerine tercih edilmeye başlanmaktadır. Bir LED lambanın etkinlik faktörü, ömrü ya da ışımaya diyagramı belirlenirken ısı, akım, gerilim değerleri, geometrik dizilim gibi birçok etken dikkate alınmak durumundadır.

Konforlu bir aydınlatma ve enerji verimliliği için; LED'in soğutulması, PCB tasarımı, uygun ikincil optik aygıtların seçimi, doğru bir LED sürücü seçimi gerekir. LED sürücülerde DC gerilim elde edilirken akım çıkışında oluşan dalgalanma, ışığın titremesine (flicker) neden olur. Tasarımda ayrıca bunlarada dikkat edilmedikçe LED sistemlerde istenilen verimlilik elde edilemediği gibi, LED sistemin ömrü açısından da ciddi sıkıntılar ortaya çıkabilir. Aydınlatmada ışık kaynaklarının düzensiz dağılımı hedeflenen konfora ulaşılmasına engel olurken, aynı zamanda ortamdaki nesneleri ve detayları ayırt etme yeteneğini sınırlar. Bu nedenle LED ışık kaynaklı armatür tasarımında benzetim ve grafiksel tasarımla yapılan prototiplerin deneysel yöntemlerle irdelenmesi, standartların ve ölçme yöntemlerinin iyi bilinmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada, oluşturulan deney düzeneğinde ve laboratuvar ortamında farklı geometrik LED dizilimlerinin fotometrik büyüklüklerinin ölçümleri yapıldı. Bu modellere farklı akımlar uygulayarak armatürün analiz verileri incelendi. Laboratuvarda LED ışık kaynakları 2,5 cm ve 5 cm aralıklı doğrusal, kare, daire, yıldız ve altıgen diziler şeklinde tasarlandı. Herbir tasarım sabit gerilim altında 200, 400, 600 mA'lık farklı akım değerleri ile sürüldü. Akım değerlerine karşılık gelen fotometrik ölçme küresi, gonyofotometre ve termal kameradan değerler alındı. Herbir LED dizilimin farklı akım değerlerindeki fotometrik ölçüm sonuçları grafiksel dağılım olarak yorumlandı. Dizilime bağlı olarak oluşan ışımaya diyagramı, aydınlanma miktarı ve sıcaklık değerleri tespit edildi. Aydınlatma konforu ve sıcaklık problemi açısından LED dizilimler arasındaki ideal mesafeyi belirlemek için ölçümler yapıldı. LED dizilimlerinin fotometrik ve termal ölçüm sonuçlarına göre; aydınlatılan bölgedeki ideal ışık şiddeti ve aydınlatma konforu için, en az gölgelenme, verimli sürme akım değeri ve ortamın geometrisine uygun LED dizilimleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: LED aydınlatma; Fotometri, Gonyofotometre, Enerji verimliliği,

**AMERİKA’DA DİN VE SİYASET
POLITICS AND RELIGION IN THE UNITED STATES OF AMERICA**

Üstün YÜKSEL

Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, ustunyuksel@gmail.com**ÖZET**

Din, genellikle Amerika'nın siyasi yaşamı için derin bir yapı oluşturan birçok önemli faktörlerden bir tanesidir. Bu durum, özellikle Ronald Reagan döneminden beri, Amerikan siyasi tarihinde görülmedik derecede din tabanlı söylemlerle, stratejik olarak halkın seçim tercihlerini yönlendirmek için kullanılmaktadır. Böylece, vatandaşların Tanrı'ya inançları yeni bir siyasi fay-hattı haline getirilmiştir. Halkın dini eğilimleriyle, ibadet alışkanlıkları, algıları ve ahlaki değerleri; Başkanlık seçimlerindeki en güçlü belirleyici faktörler arasında yer almaktadır. Örneğin, George W. Bush'un muhafazakar Hristiyanlarla iletişim kurarak işbirliği yapması, 2000 yılında Başkanlığı kazanmasına yardımcı oldu. Bush, bu seçimde beyaz Evangelist'lerin oylarının yaklaşık yüzde seksenini aldı. Aynı şekilde, 2016 yılındaki Başkanlık seçiminde Evangelist'lerin Donald Trump'ı desteklemesi, Amerika'da “*din ve siyaset*” arasındaki yakın ilişkiye göstermektedir. Bu ilişki, Amerika'da gittikçe artan bir etkiye sahiptir.

Amerikan halkının günlük sosyal yaşamında ‘*din*’ önemli bir rol oynamaktadır. Amerikalı’ların aile yaşamından siyasete, ekonomiden toplumsal olaylara kadar hemen her alanda din, günlük yaşamının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Özellikle, Evangelism’in İkinci Dünya savaşıdan beri, sosyal hayatta artan nüfuzuyla, Amerikan siyasetinde de etkileri gittikçe artmaktadır. Amerika’da 20’nci yy ’da yaşanmış bir çok önemli tarihi olaylarda; din, gerek devlet başkanları tarafından gerekse siyasi parti liderleri ve toplumun önde gelen dini liderleri tarafından halkı etkilemek ve yönlendirmek amacıyla kullanılmaya devam edilmektedir. Bu bağlamda; Irak savaşı ve 11 Eylül 2001 saldırıları da dahil olmak üzere tüm bu tarihi olaylarda ‘*din*’ faktörü önemli bir rol oynamıştır. Dolayısıyla, hem Amerika’lı Devlet Başkanları hem de siyasi parti liderleri ‘*din*’ faktörünü kullanarak, gerek iktidara gelebilmek için yapılan seçimleri kazanmak için, gerekse de başkanlık iktidarlarını sürdürebilmek için halkı yönlendirmektedirler.

Bu çalışmanın amacı, Amerika’da, dinin (Hristiyanlık ve Evangelism) Amerikan seçimleri üzerindeki etkisini ve bu bağlamda Amerikan siyasetini nasıl yönlendirdiğini analiz etmektir. Bu makalede Amerika Birleşik Devletleri’nin 20 nci yüzyıl tarihinde ortaya çıkan din ve siyaset ile ilişkili olan iki önemli görüş üzerinde durulacaktır. Birincisi; “American exceptionalism” (Amerikan istisna’cılığı) görüşüdür. İkincisi de; Amerika’da beyazların milliyetçiliğidir. Diğer bir ifadeyle, Amerika’lı beyazların milliyetçiliği olarak ortaya çıkan, Yeni Hristiyan Sağ (New Christian Rights) yani, Evangelistler’dir. Bu bağlamda Evangelistler’in, Amerikan devlet başkanlarına ve diğer siyasi liderlere etkileri (nüfuzları) incelenecektir. A.B.D. Başkanları’nın ve siyasi partilerin; dine bağlılıkları ve din hakkındaki muhafazakar tutumlarının zamanla Amerikan milliyetçiliğiyle ilişkilendirilmeleri ele alınacaktır. Ayrıca, Amerikalı siyasi liderlerin, kullandıkları dini retoriklerle (söylemlerle) halkın dini eğilimlerini kendi siyasi amaçlar doğrultusunda stratejik olarak nasıl yönlendirdikleri gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Amerika, Din, Siyaset, Evangelisim, Amerikan Siyaseti

**AMERİKAN MİSYONUNUN EĞİTİM FAALİYETLERİ KAPSAMINDA OLUŞTURULAN
KAYSERİ - TALAS AMERİKAN ERKEK OKULUNUN YAPISAL OLARAK
İNCELENMESİ****STRUCTURAL INVESTIGATION OF KAYSERİ - TALAS AMERICAN MEN'S SCHOOL
THROUGH THE EDUCATION ACTIVITIES OF THE AMERICAN MISSION**

Hicran Hanım HALAÇ

Doç. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, hhalac@eskisehir.edu.tr

Dilara SUVAY

Eskişehir Teknik Üniversitesi, dsuvay@eskisehir.edu.tr**ÖZET**

Osmanlı Devleti ile Amerika ilişkileri, Amerika'nın Akdeniz ticaretini geliştirme politikası sebebiyle başlangıçta ticari sebeplerle gerçekleşmiş fakat daha sonra ticaretin ötesine geçerek din, kültür ve siyaset odaklı gelişme göstermiştir. Hristiyan dinini ve mezheplerini yayma amacı ile kurulan American Board of Commissioners for Foreign Missions (ABCFM) adlı misyoner teşkilatının çalışmaları, Türk topraklarının bulunduğu coğrafyanın jeopolitik ve jeostratejik önemi sebebiyle zamanla Amerikan devlet politikasının bir parçası haline gelmiştir. Devletlerarası politikalarda etkin rol oynayan misyonerlerin ticari bağların kuvvetlenmesine katkı sağladığı düşüncesi, misyonerliğin gelişmesini ve Hristiyan devletlerinin bu teşkilatı desteklemesini sağlamıştır.

Osmanlı topraklarında dini hedeflerini gerçekleştirmek isteyen misyonerler, amaçlarının burada yalnızca din olgusu ile başaramayacağını anlaması sonucunda birçok alanda faaliyet göstermiştir. Bu doğrultuda öncelikle Osmanlı topraklarında yaşayan azınlıkları hedef alan misyonerler, Osmanlı Devleti'nin birçok yerinde kilise, okul, kreş, hastane ve yetimhane gibi yapılar oluşturarak başlangıçta azınlıklara, daha sonra yerel halka hizmet ederek kurumsal bir yapılanma gerçekleştirmişlerdir. Amerikan misyonerlerinin özellikle eğitim alanında yaptıkları faaliyetler Türk siyasi ve eğitim tarihinde önemli bir yere sahiptir. Bunun yanı sıra eğitim faaliyetleri kapsamında oluşturdukları okul yapıları da hem özgünlüğü, hem de sahip oldukları işlevler sayesinde verdikleri eğitimin içeriğine dair kanıt niteliği taşıması sebebiyle oldukça önemlidir.

Bu çalışma Amerikan Misyonerlerinin eğitim faaliyetleri doğrultusunda Kayseri-Talas ilçesinde oluşturulan, bir dönem misyonerliğin 'merkez bölgesi' olarak seçilmesi nedeniyle Talas Amerikan Erkek Okulunu yapısal olarak incelemeyi hedeflemektedir. Öncelikle konunun kavranabilmesi açısından Amerikan misyonerliğinin Anadolu'da kuruluşu, gelişimi ve Talas bölgesinde teşkilatlanması konusu ele alınarak burada yapılan eğitim faaliyetlerine değinilmiştir. Sonrasında çalışmanın özünü oluşturan Talas Amerikan Erkek Okulu'nda bulunan yapıların, Amerikan Board arşiv belgelerinden ve literatürdeki verilerden yararlanılarak ulaşılan özgün durumları ile yerinde gerçekleştirilen saha çalışmaları sonucunda tespit edilen günümüzdeki durumları karşılaştırılmıştır. Böylelikle yapıların asıl niteliklerinin korunarak restitüsyonlarının yapılabilmesi, özgün mimari elemanlarının değerlerini yitirmeden günümüze ulaştırılabilmesi gibi hedefler doğrultusunda arşiv ve belgelerin koruma çalışmalarındaki önemi vurgulanmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan Board, Misyonerlik, Talas, Eğitim, Okul

YENİLEBİLİR BİTKİLERİN PEYZAJ TASARIMINDA KULLANIMI

Aslıhan TIRNAKÇI

Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Nevşehir/Türkiye, aslihanerdogan@nevsehir.edu.tr

Banu KARAŞAH

Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Artvin/Türkiye, banukararah@artvin.edu.tr

ÖZET

Her geçen gün artan kentleşme ile birlikte kentsel alanlarda yeşil alanlar azalmış, insanlar doğayla iç içe oldukları alanlardan uzaklaşmışlardır. Kentsel yaşamın getirdiği karmaşa ve tempo bireylerin birbirinden ve toplumdan uzaklaşmasına neden olmaktadır. Son yıllarda doğal kaynakların bilinçsiz tüketimi insanlarda çevre koruma bilincinin ve daha sağlıklı bir çevrede yaşama farkındalığının artmasına neden olmuştur. Bu bağlamda gıda gereksinimleri konusunda doğal/sağlıklı üretim ve tüketim konusunda bilinçlenen bireylerin kentlerde sağlıklı gıdaya erişim istekleri yenilebilir peyzaj kavramını gündeme getirmiştir. Yenilebilir peyzaj, ekonomik kazanç sağlama amacı olmadan hem estetik hem de besleyici gıda değeri olan bitki türlerinin hem fonksiyonel hem de estetik beklentiye yakalamak amacıyla kullanılması sonucu ortaya çıkan peyzaj türüdür. Bu alanlar gerek kentsel yeşil alanların sürdürülebilirliğine katkı sağlaması gerekse şehirde yaşayan insanların doğayla iç içe olmasını sağlaması açısından önemlidir.

Bu çalışmada peyzaj tasarımlarında kullanılabilecek yenilebilir bitki türleri, dendrolojik özellikleri, yenilebilen kısımları ve ekolojik istekleri hakkında bilgi verilmiş, peyzaj tasarımında kullanımları açısından önemini ortaya konmaya çalışılmış ve yenilebilir peyzaj tasarımına yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Yenilebilir peyzaj, kent, yenilebilir bitki, peyzaj tasarım

ZAHİD HALİL'İN ŞİİRLERİNDE ÇOCUK FOLKLORU MOTİVLERİ: BULMACALAR

Ayethan ZİYAT (İskenderov)

Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi

E-mail: ayetxanziyad@mail.ru

ÖZET

Z. Halil genellikle hiç bir şiirini bulmaca adı ile sunmamıştır. Onların toplam sayıları ise, yalnız "Seçilmiş Eserleri"nin 1. cildinde 22'dir. Bu şiirlerin bulmaca olduğunu belirlemek için yalnız onların başlıklarını "almak" başka sözle, hemin şiirleri okuyucuya başlıksız sunmak yeterlidir:

Sıldırımdan sallanır -
Ele bil dağ yoludur.
Yamaclara dırmaşan
Geçinin ağ yoludur.
Suyu dupduru, temiz,
Çağlayıb her an ahır.
Yolçular heyret ile
Ayak sahlayıb bahır.

Yahut

Asılıbdı ağacdān
Yaşıl-yaşıl muncuklar.
Gün çıhanda parlayır
Işıl-ışıl muncuklar.
Hemçinin, bu şiire de bakalım:
Gece ova cıhıram
Sıklaşanda duman, çen.
Meşede azmamakçün
Ulayıram sübhecen.

Örneklerin üçünde de, okuyucunu ilkin olarak düşündüren şudur: Uçkundan yüzü aşağı sallanarak yolcuları şaşırtan nedir? (1. şiir); o nasıl boncuktur ki, adi zamanlarda rengi yeşildir, gün doğandan sonra par-par parlıyor? (2. şiir); yahut o hangi hayvandır ki, yeryüzünü sis-duman aldığında gece ova çıkar, ancak ormanda kaybolmak ihtimali onu korkutduğundan dan yeri açılana kadar durmadan uluyor (III şiiri).

Z.Halil'in "Seçilmiş eserleri"nin ilk cildinin özüne baksak, okucuda oluşan soruların cevabını yazar şiirlere koyduğu başlıkta kendisi cevaplıyor: I şiirin adı "Şelale", II şiirin adı "Alça", son şiirin adı ise "Çakal'ın telgrafı" dır. Okuyucuda oluşan soruların yanıtı şu başlıklar altındadır: Şelale, Alça, Çakal.

Dedik ki, bulmacaların cevaplarını herhangi bir şekilde ise şairin kendisi yanıtlıyor. Bu bulmacalar Z. Halil'in kendi yaratıcılığının bir ürünüdür, ağız edebiyatı örneği deyil ki, onu okucu cevaplandırabilmek imkanında olsun. Yarattığı bulmacaları cevaplamak için, şair iki araç kullanmıştır: şiirin başlığı üzerinden cevaplanan bulmacalar ve cevabı şiirde aranması gereken bulmacalar.

Anahtar Kelimeler : Zahit Halil, çocuk şiirleri, folklor, bulmacalar

KENTSEL AÇIK YEŞİL ALANLARIN SUNDUĞU REKREASYONEL OLANAKLARIN İRDELENMESİ “HOPA KIYI BANDI ÖRNEĞİ”

Banu KARAŞAH

Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
Artvin/Türkiye, banukarasah@artvin.edu.tr

Aslıhan TIRNAKÇI

Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Peyzaj
Mimarlığı Bölümü, Nevşehir/Türkiye, aslihanerdogan@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Açık-yeşil alanlar; farklı cinsiyet, yaş ve gelir durumuna sahip bireylerin ücret ödemeksizin kullanabildiği mekanlardır. Bu mekanlar, kentlere sağladığı katkıların yanı sıra (temiz hava, estetik görünüm vb.) o kentte yaşayan bireylerin stresten arınmasına, sosyalleşmesine de katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla kentsel alanlardaki açık yeşil alanlar rekreasyonel, ekolojik ve alan organizasyonu gibi birçok işleve sahiptir. Bu bağlamda kentlerdeki yaşam kalitesinin arttırabilmesi için kentlerdeki aktif yeşil alanların arttırılması ve bu yeşil alanlardaki rekreasyonel aktivitelerin her yaştan kullanıcıya hitap edecek şekilde çeşitlendirilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, Artvin ili Hopa ilçesi kıyı bandında yer alan açık-yeşil alanların rekreasyonel işlevleri irdelenmiştir ve bu alanların kentlilere sunduğu aktif ve pasif rekreasyonel aktivitelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu alanlardaki rekreasyonel aktiviteler yaş gruplarına göre ve alan büyüklüklerine göre sınıflandırılmış, toplumun bütününe hitap edebilirliği irdelenmiştir. Sonuç olarak kıyı bandında bulunan açık-yeşil alanların mevcut niteliklerini ve rekreasyon potansiyelini geliştirmeye ve yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Rekreasyon, açık yeşil alanlar, Artvin.

SINIRSIZ İYİLEŞMENİN ÖRGÜT PERFORMANSINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ: BİR UYGULAMA

Furkan ARICI

farici@kastamonu.edu.tr

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Doktora Öğrencisi

Prof. Dr. Orhan KÜÇÜK

orhank@kastamonu.edu.tr

Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

Sevcan TİN

Sevcan_37_37@hotmail.com

Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Doktora Öğrencisi

ÖZET

Küreselleşme ile birlikte hızlı bir şekilde değişen rekabet şartları işletmeler için kaliteyi vazgeçilmez bir unsur haline getirmiştir. Teknolojideki son yıllardaki gelişmelerin de etkisiyle rekabet ortamı yerellikten uluslararası bir hale gelmiştir. Bunun sonucunda da aynı sektörde faaliyette bulunan işletmeler dünya ölçeğinde rakipler edinmişlerdir. Bu rekabet üretilen mal ve hizmetlerde kalite anlayışını hem değiştirmiş hem de geliştirmiştir. Bu gelişen kavramlardan bir tanesi de Toplam Kalite Yönetimidir. Toplam kalite kavramı iş dünyasına 1980lerin sonu 1990ların başlarında giren bir kavramdır. Toplam Kalite kavramı çok geniş bir kavramdır. Sadece sonucu değil süreçleri ve işgörenleri de kapsamaktadır Toplam Kaliteyi anlamak için bazı unsurlar ön plana çıkmaktadır. Bunların en başında insanlar, süreçler ve sürekli iyileşme kavramları gelmektedir. Bu kavramlara ek olarak istatistiksel veri kullanma, takım çalışması, altı sigma, müşteri tatmini, işgören eğitimi, kalite çemberleri, toplam kalite kontrol ve sürekli gelişme gibi unsurlarda literatürde önemli görülmüştür. Sınırsız iyileşme Toplam Kalite Yönetimi konusunda geliştirilen bu kavramların eksik bıraktığı konuların/süreçlerin/birimlerin de kalite iyileştirmeye dahil edilmesi gerektiğini savunan bir iyileştirme aracıdır.

Sınırsız iyileşme; tüm örgütsel süreçlerde iyileştirmenin sürekli ve herhangi bir sınırlama olmaksızın gerçekleştirilmesi, kalite iyileştirme çalışmalarının tüm süreçler, kişiler, aşamalar ve örgüt içi/dışı faktörlere yaygınlaştırılması ve bunun için mevcut ve muhtemel bütün sınırların kaldırılmasını esas alan bir kalite uygulamasıdır. Sınırsız iyileşme iyileşmenin kapsamının olabildiğince genişletilmesi için kişi, araç ve uygulamalara dair tüm sınırlandırmaların kaldırılması gerektiğini önemli olduğunu ifade etmektedir.

Bu çalışmanın amacı Toplam Kalite Yönetimi kapsamında bir kalite iyileştirme aracı olan sınırsız iyileşmenin örgüt performansına etkisini incelemektir. Çalışmamızda Toplam Kalite Yönetimi, İyileşme, sürekli iyileşmenin (Kaizen) önemi kavramsal olarak açıklanacak ve sonrasında araştırmamızın bulgularının değerlendirilmesine geçilecektir. Çalışma kapsamında Kastamonu ili Küre ilçesinde görev yapan, önceden kalite uygulamalarına katılmış kamu personellerine yüz yüze anket yöntemiyle sorular sorularak veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 23.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sınırsız iyileşme ölçeğindeki faktörlerin önem düzeyi yüksek çıkmıştır. Ayrıca sınırsız iyileşmenin örgüt performansını pozitif yönlü etkilediği ve artırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplam Kalite Yönetimi, Kalite, Sınırsız İyileşme, Kaizen

KOAH TANISI ALMIŞ BİREYLERİN HASTALIĞA PSİKOSOSYAL UYUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Nalan GÖRDELES BEŞER

Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, nananbeser@hotmail.comÖzlem TEKTAŞÖğr. Görv., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, oztektas@gmail.com

Selma KESKİN

Öğr. Görv., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, sekes72@hotmail.com

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH); solunum sıkıntısı ile karakterize, morbitide ve mortalitede artışa neden olan önemli kronik hastalıklarından biridir. Hastaların fiziksel ve sosyal yaşamlarında kontrol kaybı yaşamaları, günlük yaşam aktivitelerini ve iş ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmede yetersizlik yaşamaları nedeniyle yaşam kaliteleri olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle medikal tedavileri sırasında hastaların psiko-soysoal açıdan da değerlendirilerek, bütüncül hemşirelik bakımı almalarının sağlanması hastanın hastalığa uyum sağlayarak daha hızlı iyileşmesine neden olmaktadır. Bu bilgiler ışığında bu araştırma Niğde Ömer Halisdemir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Göğüs Hastalıkları Kliniklerinde tedavi için yatan KOAH hastalarının hastalığa psiko-sosyal uyumlarını ve uyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmaya Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurulu (27.06.2018 tarih 2018/10-14 sayılı kararı) ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi yönetiminden yazılı izin aldıktan sonra başlanmıştır. Araştırma verileri “*Tanımlayıcı Bilgi Formu ve Hastalığa Psiko-sosyal Uyum-Öz Bildirim Ölçeği (PAIS-SR)*” kullanılarak 06.08.2018-06.02.2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma örneklemine tedavi için yatan ve araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan ve başka herhangi bir kronik hastalığı olmayan 133 yetişkin hasta alınmıştır. Araştırmada veriler; bilgisayar SPSS (16.0) programı ortamında tanımlayıcı istatistiklerden ve hastaların ölçek ve alt ölçeklerden aldıkları puan ortancalarının sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testinden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre; Hastalığa Psikososyal Uyum-Öz Bildirim Ölçeği alt ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları; Sağlık Bakımına Uyum alt ölçeği $X=9,88\pm 2,58$, Mesleki Çevre alt ölçeği $X=9,51\pm 2,69$, Aile Çevresi alt ölçeği $X=10,77\pm 2,35$, Cinsel İlişkiler alt ölçeği $X=9,04\pm 3,27$, Geniş Aile ilişkileri alt ölçeği $X=6,77\pm 2,35$, . Sosyal Çevre alt ölçeği $X=9,06\pm 2,38$, Psikolojik Distres alt ölçeği $7,84\pm 3,26$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam puanı değerlendirildiğinde hastaların puan ortalaması $X=62,89 \pm 9,97$ olarak bulunmuş olup, hastaların hastalığa “**kötü psiko-sosyal uyum**” (Ölçekte 0-34 arasındaki puan “*iyi psiko-sosyal uyumu*”, 35-51 arası puan “*orta derecede iyi psiko-sosyal uyumu*”, 52-138 arası puan “*kötü psiko-sosyal uyumu*” göstermektedir) sağladıkları bulunmuştur. Uyumlarını etkileyen faktörler incelendiğinde ise; erkeklerin, eşini kaybeden, ekonomik durumlarının kötü olduğunu ifade eden, yurtdışında yaşayan, geniş ailede yaşayan, orta okul mezunu olan, çiftçilik yaparak hayatını kazanan, 11 yıldan daha fazla süredir bu hastalıktan tedavi olan, yatağa bağımlı olduğunu ve güçsüz olduğunu ifade eden hastaların hastalığa psiko-sosyal uyumlarının daha kötü olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: KOAH, Psiko-sosyal uyum, Hemşirelik bakımı

**HAVA GEÇİŞLİ GÜNEŞ KOLLEKTÖRÜ (GÜNEŞ DUVARI) TEKNOLOJİLERİNİN
ÜLKEMİZDE UYGULANABİLİRLİĞİNİN İRDELENMESİ**

Ali İbrahim ATILGAN
Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, atilgan@gazi.edu.tr

Korkmaz GÜL
Makine Mühendisi, Gazi Üniversitesi, korkmaz4090@gmail.com

ÖZET

Dünya genelinde artan nüfus, ekonomik kalkınma mücadelesi sınırlı enerji kaynaklarının hızla tüketilmesine neden olmakla birlikte enerji tüketiminden kaynaklanan emisyon salımının artmasına ve küresel iklim değişikliği gibi olumsuz çevresel problemlere yol açmaktadır. Bugünün gereksinimlerini karşılayarak gelecek nesillere daha yaşanılabilir bir dünya bırakabilmek düşüncesi ulusları sürdürülebilir çözüm üretme arayışına itmiştir. Uluslararası Enerji Ajansı gibi uluslararası organizasyonların değerlendirmelerine göre enerji verimliliği teknolojilerin ve yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması en etkili ve kalıcı çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye gelişmekte olan bir ülke olması sebebiyle her yıl enerji talebi artmakta ve enerjide dışa bağımlılığı da bu durumla ilişkili olarak giderek artmaktadır. Bu durum yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının enerji miksindeki payının artırılması kaçınılmaz bir sonuç doğurmaktadır. Nitekim Türkiye yenilenebilir enerji potansiyeli oldukça yüksek olması nedeniyle bu konuda ulusal ölçekte somut hedefler ortaya koymuştur. Güneş enerjisi kullanımı için halihazırda yatırımlara öncelik verilmekte fotovoltaik güneş panellerinin ve sıcak su kolektörlerinin kullanımı hızla artmaktadır.

Alan ısıtma, proses ön ısıtma, tarım ve hayvancılık sektöründe sera ve kümes ısıtma gibi konularında karşımıza temiz bir teknoloji olarak çıkan hava geçişli güneş kolektörleri, dünya genelinde 1990'lı yıllardan itibaren kullanılmaya başlanmış olsa da güneş enerjisi potansiyeli yüksek olan Türkiye'de hala yeni bir teknoloji olarak kabul görmektedir. Enerjide dışa bağımlılığı ve çevresel olumsuz etkileri azaltırken teknolojide dışa bağımlılığı arttırmamak amacıyla yatırımcıların doğru yönlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Türkiye'de uygulanmış örnekler incelenerek fayda maliyet değerlendirmesi teorik hesaplamalarla ve iki farklı simülasyon yazılımı yardımıyla irdelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre yerli teknoloji üreticisinin henüz olmaması, ilk yatırım maliyetlerinin oldukça yüksek olması gibi nedenlerden dolayı ekonomik olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak bu sonuç arz talep dengesi kuruluncaya ve piyasa olgunlaşana kadar benzer teknolojiler için de geçerli olmuştur, hava geçişli güneş kolektörlerinin de ilerleyen yıllarda ekonomik faydalarının artacağı ve teknolojinin yaygınlaşacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : enerji verimliliği, yenilenebilir enerji, hava geçişli güneş kolektörü, güneş duvarı

**TÜRKİYE’DE ELEKTRİKLİ OTOMOBİLLERE GEÇİŞİN BİRİNCİL ENERJİ
TÜKETİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Halil ORUÇ
Gazi Üniversitesi, haliloruc90@gmail.com

Mustafa Bahadır ÖZDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, mbozdemir@gazi.edu.tr

ÖZET

Ekonomik ve teknolojik gelişmeler, şehirleşme, nüfus artışı ve artan hareketlilik ile birlikte ulaştırma sektörü hızla büyümüş ve buna bağlı olarak sektörün enerji tüketiminde de kayda değer bir artış meydana gelmiştir. Sektörün özellikle karayolu ulaşımı ekseninde gelişme göstermesi, hâlihazırda petrol ürünlerine olan yüksek orandaki bağımlılığının daha da artmasına neden olmuştur. Enerji arz güvenliği, iklim değişikliği ile mücadele ve sürdürülebilirlik gibi kavramların son derece popüler olduğu günümüzde ulaştırma sektörünün genelinde ve özellikle de karayolu ulaşımında petrol ürünlerine olan yüksek orandaki bağımlılık, petrol talebini büyük ölçüde ithalat yolu ile karşılayan Türkiye için önemli bir sorun haline gelmiştir. Sektörün petrol ürünlerine olan yüksek orandaki bağımlılığının azaltılması hem ekonomi hem de çevre açısından son derece önemlidir. Bu noktada bir çözüm olarak sunulan elektrikli araçlar, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ilgi ile karşılanmaktadır.

Sistem olarak ele alındığında elektrikli araç teknolojisinin konvansiyonel araçlardan çok daha verimli olduğu zaten bilinmektedir. Ancak elektrik üretimindeki ve iletim-dağıtımındaki kayıplar işin içine girdiğinde aradaki fark, ülkelerin elektrik üretiminde kullandığı enerji kaynağına ve üretim teknolojisine bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Bu çalışma ile elektrik üretimini büyük oranda doğal gaz ve kömür gibi fosil kaynaklardan sağlayan Türkiye’de elektrikli otomobillere geçişin, birincil enerji tüketimi üzerindeki etkisi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda benzinli, dizel ve LPG’li otomobiller ile sadece elektrikli otomobillerin yıllık enerji ihtiyaçları birincil enerji kaynağı bazında karşılaştırılmış ve mevcut otomobil parkı sadece elektrikli otomobillerden oluşmuş olsaydı ulaştırma sektörünün birincil enerji tüketiminde ve petrol ürünlerine olan bağımlılığında ne gibi bir değişiklik olurdu sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede yapılan hesaplamalarda elektrikli otomobillere geçişin, Türkiye’nin mevcut elektrik üretim yapısında dahi enerji kazanımı sağladığı ve bu kazanımın elektrik üretiminde yenilenebilir kaynakların payının artması ile birlikte daha da artacağı sonucu ortaya çıkmıştır. Elde edilen sonuçlar Türkiye’nin elektrikli araçlara geçiş aşamasında oluşturacağı politika ve stratejilere de ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ulaştırma Sektörü, Petrol Bağımlılığı, Konvansiyonel Araçlar, Elektrikli Araçlar, Elektrik Üretimi, Enerji Verimliliği

DEVELİLİ ŞAİR ABDÜLKADİR GÜLLÜ VE ESERLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Zeki GÜREL

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Teknikokullar-
ANKARA

zekigurel@yahoo.com

ÖZET

1957 yılında Kayseri'nin Develi ilçesinde doğan Abdülkadir Güllü, ilk ve orta tahsilini Develi'de, lise tahsilini ise Kayseri'de tamamladı. 1983'de Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nden mezun oldu. 1984 yılında aynı fakültenin Makine Eğitimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak vazifeye başladı. Halen aynı fakültede Prof. Dr. Öğretim Üyesi olarak vazife yapmaktadır.

Abdülkadir Güllü'nün bugüne kadar kitap olarak yayımlanmış dört adet şiir kitabı bulunmaktadır. Abdülkadir Güllü şiir yazmaya öğrencilik yıllarında başlamıştır. Yayımlanan ilk şiiri de 1976 tarihini taşımaktadır. İlk şiir kitabı İçimdeki aynayı da Ankara'da 2008 yılında yayınladı. Kitap halinde yayınlanan diğer şiir kitapları ise şunlardır: Mum Işığı (Ankara 2010), Bırak Desinler (Ankara 2014), Bir Damla Deniz (Ankara 2014).

Akademisyen şair Abdülkadir Güllü, şiirlerini yaşayan Türkçeyle kaleme almayı tercih etmektedir. O, şiirlerinde nazım birimi olarak genellikle dörtlükleri tercih etmektedir. Şiirlerinde hece ölçüsünden ve kafiye de taviz vermemeye çalışmaktadır. Şiirlerinde konu zenginliği dikkatlerden kaçmamaktadır. İnsan odaklı, kâinatı kucaklayan ve kitab-ı kâinatı doğru okumaya yönelik şiirlerinde tasavvufî derinlik dikkatlerden kaçmamaktadır.

Biz bu bildirimizde; Kayserili Akademisyen şair Prof. Dr. Abdülkadir Güllü'nün hayatını, eserlerini, sanatını anlatmaya çalışırken onun şiir dünyasını da keşfetmeye ve bu dünyaya seyahat edecekleri de ipuçları vermeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Abdülkadir Güllü, Şair Abdülkadir Güllü'nün eserleri, Şair Abdulkadir Güllü'nün sanatı

PINARBAŞILI ŞAİR-YAZAR ÂŞIK ZİYAŞAHİN

Dr. Öğr. Üyesi Zeki GÜREL

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Teknikokullar-ANKARA

zekigurel@yahoo.com

ÖZET

Yazar-Şair Âşık Ziya Şahin, 1961 yılında Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesine bağlı Pazarören Kasabasında dünyaya geldi. Ailesi aslen Melikgazi köyündendir. Mimar Sinan Öğretmen Okulu'nda başladığı orta öğrenimine Van Kız Öğretmen Lisesi'nde devam etmişse de daha sonra Mimar Sinan Öğretmen Okulu'na tekrar dönmüştür. Pazarören'de bulunan Mimar Sinan Öğretmen Lisesi'nden mezun olduktan sonra 1983 yılında Kayseri şeker Fabrikası'nda çalışmaya başladı. Buradaki görevinden 2008 yılında emekli olarak ayrıldı. Halen Kayseri'de yaşamaktadır.

Ziya Şahin, çevresinde halk ozanı âşık Ziya olarak tanınmaktadır. Besteleri de bulunan âşık Ziya, saz da çalmaktadır. Şiir ve bestelerinin esin kaynağı Melikgazi Köyü'dür. Dağlara Döneceğim adıyla kitap olarak yayınlanmış bir şiir kitabı bulunmaktadır. İstiklâl Harbi yıllarında yaşanmış gerçek bir hayat hikâyesinden yola çıkarak kaleme aldığı Köşker Dağı'nın Bahtı kara Prensesi Münüfe adlı bir romanı, Ziya Şahin, Söğütlü Kahvenin Müdavimleri adlı eserinde Kayseri Şeker Fabrikasında çalıştığı günleri de; adeta bu fabrikanın monografisi diyeceğimiz bir hatıra kitabına dönüştürmüş ve roman tadında okuyucularına sunmuştur. Van Demek Vatan Demek Elim Sende kaldı Anne adlı kitabında Van Kız Öğretmen Lisesi günlerini ve arkadaşlarının bu okulla ilgili hatıralarını bir araya toplamıştır. Köşger Dağı'nın Sunası Melikgazi Efsaneleri adlı kitabında hatıraları, derlemeleri ve şiirlerinden bir kısmı yer almaktadır. Kerküklü Koca Türkmen adlı kitabında ise Türkiye'ye hicret etmek zorunda kalan ve Kayseri'ye yerleşen bir Türkmen ailenin daramı anlatılmaktadır. Ziya Şahin'in bir de köyünü anlatan Danişmentli Melikgazi adlı kitabı bulunmaktadır. Şiirlerinden bazıları antolojilerde de yayımlanmıştır.

Biz bu bildirimizde; Pınarbaşılı Yazar-Şair Âşık Ziya Şahin'in hayatını, eserlerini, sanatını anlatmaya çalışırken onun sanat dünyasını da keşfetmeye ve bu dünyaya seyahat edecekleri de ipuçları vermeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Yazar-Şair Âşık Ziya Şahin, Âşık Ziya Şahin'in eserleri, Ziya Şahin'in sanatı

EBEVEYNLERİN, MÜZİK EĞİTİMİNE VE MÜZİK EĞİTİMİ VERİLEN KURUMLARA YÖNELİK FARKINDALIKLARI (KAYSERİ ÖRNEĞİ)

Levent DEĞİRMENCİOĞLU

Dr. Öğr. Üy., Erciyes Üniversitesi, leventd@erciyes.edu.tr

Mehpare SARIKAYA

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi GSE, zms_zms1@hotmail.com

Musatafa ÇAY

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi GSE, mustafacay2702@gmail.com

Tamercan TALUY

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi GSE, tamercantaluy38@gmail.com

İsrafil ÇELEN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi GSE, celenisrafill@gmail.com

Münevver ALKAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi GSE, alkan.munevver13@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmada, Kayseri’de (merkez) yaşayan, lise ya da üniversiteye gidecek çocukları olan ebeveynlerin, müzik eğitime ve müzik eğitimi verilen kurumlara yönelik farkındalıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma 3 aşamada tamamlanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında, uzman görüşlerinden de faydalanarak, ebeveynlerin demografik değişkenlerini, geçim ya da uğraş olarak müzik eğitime ve müzik eğitimi verilen kurumlara yönelik düşüncelerini, farkındalıklarını tespit edebilmek amacıyla 20 sorudan oluşan bir anket hazırlanmıştır. Hazırlanan anket, rastgele seçilen 10 kişiye uygulanmış, soruların anlaşılabilirliğinin test edilmesi amacıyla bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Devamında, pilot anket uygulamasının cevaplanma durumu, verilen cevapların niteliği değerlendirilmiş, gerekli düzeltmeler yapılarak (tam olarak anlaşılmadığı için bir soru çıkarılmış, soru sayısı 19 olmuştur), ankete son hali verilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında, birinci aşamada son halini alan anketin uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda, öncelikle anketin uygulanacağı hedef kitle sayısal olarak belirlenmiştir. Kayseri’nin nüfusunun, 2018 yılında 1.393.243 olması öngörülmektedir. İstatistiksel hesaplamalar, 100 bin ve üzeri nüfusa sahip bir evrenin, % 95’lik güven seviyesinde, % 5 hata payı ile asgari 400 kişilik bir örneklem ile temsil edilmesinin uygun olduğuna işaret etmektedir. Bu verilerden hareketle, anketin 400 kişi üzerinde uygulanmasına karar verilmiştir. Memleket, meslek, yaş, gelir durumu, eğitim durumu vb. değişkenler bakımından daha zengin sonuçlara ulaşabilmek adına, anketin şehir merkezinde yer alan büyük alışveriş merkezleri, tramvay durakları, alt geçitler vb. gibi insan yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde uygulanması uygun görülmüş, belirtilen mekânlarda rastgele seçilen 400 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırmanın üçüncü ve son aşamasında, anket sonuçları istatistiksel hesaplama yöntemleri ile analiz edilerek yorumlanmış, sonuçlar raporlaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Eğitimi Kurumları, Ebeveynler, Farkındalık.

ABSTRACT

In this research, it is aimed to determine parents’ awareness of music education and institutions that give music education, of whom children will study at high school or university. For this aim, the research has been completed in three stages. In the first stage, utilizing opinions of the experts, a

twenty-question survey was prepared in order to determine parents' demographic variables, their thoughts about music education for a living or as an interest and institutions that give music education, and their awareness of these. The prepared survey was applied to 10 individuals who were selected randomly, and a pilot study was conducted in order to test understandability of the questions. Subsequently, answering of the survey in piloting and eligibility of the answers was evaluated, the last version of the survey was formed through making necessary amendments (one of the questions was omitted because it was not understood exactly, so the number of the questions was reduced to 19). In the second stage of the research, execution of the survey which took its final shape in the first stage was performed. In this direction, first, the target group that the survey would be conducted was determined numerically. The population of Kayseri is estimated to be 1.393.243 in 2018. Statistical calculations indicate that a world that has a population of 1.000.000 and more shall be represented with a sampling of minimum 400 individuals, at the reliability level of 95%, with 5% of error margin. Based on this data, the survey was decided to be applied to 400 individuals. In order to reach more valuable results from the point of view of variables such as homeland, occupation, age, income status and educational background, it was considered to be appropriate to apply the survey in populated areas like big shopping centers, tram stations, underpasses that are located in the city center, and the survey was conducted with 400 people who were randomly chosen in the mentioned areas. In the third and last stage of the research, the survey results were interpreted through analyzing with statistical calculation methods and the results were reported.

Key Words: Music Education, Intitutions of Music Education, Parents, Awareness, Kayseri

HALKA AÇIK ANONİM ŞİRKETLERDE PAY ALIM TEKLİFİ ZORUNLULUĞU VE HUKUKİ SONUÇLARI THE OBLIGATION OF SHARE PURCHASE OFFER IN JOIN STOCK COMPANIES

Buket ÇATAKOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme
Bölümü/ Ticaret Hukuku ABD, buketcatakoglu@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Şirketler ekonomik hayatın içinde başka şirketlerle birleşebilir, onları satın alabilir veya diğerlerince satın alınabilirler. Bu satın alma ve ele geçirmeler, ele geçirilmek istenen şirketin halka açık olması halinde, “yatırımcının korunması” noktasında sermaye piyasası hukuku açısından önem arz etmektedir. Söz konusu halde ana prensip, herhangi bir kişi veya birlikte hareket ettiği kişiler, hedef ortaklığın sermayesini temsil eden paylarının tamamını veya bir kısmını iktisap ederek yönetim kontrolünü ele geçirirler ise, hedef ortaklığın sermayesini oluşturan diğer paylarına sahip tüm pay sahiplerinin haklarını koruyacak şekilde pay alım teklifi yapılması zorunludur. Bunun temelini küçük pay sahiplerinin korunması düşüncesi teşkil eder.

Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) m.26’da, halka açık ortaklıklarda yönetim kontrolünü sağlayan payların veya oy haklarının iktisap edilmesi halinde, diğer ortakların paylarını satın almak üzere teklifte bulunma zorunluluğu düzenlenmektedir. Buna göre, ortaklığın oy haklarının yüzde ellisinden fazlasına, tek başına veya birlikte hareket ettikleri kişilerle beraber doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması yahut yönetim kurulu üye sayısının salt çoğunluğunu seçme veya genel kurulda söz konusu sayıdaki üyelikler için aday gösterme hakkını veren imtiyazlı paylara sahip olunması, yönetim kontrolünün elde edilmesi olarak kabul edilir.

Ancak imtiyazlı paylar (grup imtiyazı) nedeniyle yönetim kontrolünün ele geçirilememesi durumunda teklif zorunluluğu bulunmaz. Ortaklığın pay sahipliğinde herhangi bir değişiklik olmasa bile, bazı ortakların kendi aralarında yapacakları özel anlaşmalarla yönetim kontrolünü ele geçirmeleri de bu madde kapsamında değerlendirilir.

Hüküm incelendiğinde, esasında burada halka açık ortaklıklar bakımından pay sahibine bir çıkma imkânının tanındığı sonucu çıkmaktadır. Ancak anılan düzenleme gereği çıkma talebinin muhatabı ortaklık değil, yönetim kontrolünü ele geçiren ve teklif yapma zorunluluğu bulunan diğer pay sahipleridir. Dolayısıyla teknik anlamda SerPK’da düzenlenen çıkma (ayrılma) hakkı ile pay alım teklifi zorunluluğundan doğan çıkma imkânının birçok yönden benzeştiği görülmektedir.

Bu durum özellikle pay alım teklifinin ne şekilde belirleneceği noktasında önem kazanmaktadır. Zira payın gerçek değerini yansıtan adil bir bedel ödenmelidir. Ancak pay alım teklifi yapacak taraf yönetim kontrolünü elde tuttuğundan, teklif edilecek bedel her zaman payın gerçek ve adil değeri olmayabilir. Burada Sermaye Piyasası Kurulu’na önemli bir düzenleme ve denetim görevi düşmektedir. Aksi halde payın değerinin çok altında teklifler söz konusu olabilecek ve hükmün tanındığı çıkma imkânı pratikte anlamsızlaşacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu pay alım teklifi, halka açık ortaklık, yönetim kontrolü, küçük pay sahiplerinin korunması

KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ HUKUKİ SORUMLULUĞU VE MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI

LEGAL LIABILITY OF CREDIT RATING AGENCIES AND PROFESSIONAL LIABILITY INSURANCE

Buket ÇATAKOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme
Bölümü/ Ticaret Hukuku ABD, buketcatakoglu@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Kredi derecelendirme, bir kuruluşun veya bireyin finansal yükümlülüklerini zamanında yerine getirip getiremeyeceğini tahmin etmek üzere kullanılan, firmanın veya bireyin geçmişteki ve bugünkü nitel ve nicel verilerine dayanarak yapılan bir sınıflandırma şeklidir. Verilerden elde edilen sonuçlar kolay anlaşılır genel geçer sembollere dönüştürülmekte ve sembollerin evrensel bir uygulaması bulunmaktadır. Bu açıdan kredi derecelendirme, para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlara, kredi arz ve talep edenlere, yatırımcılara, tüm aracı ve düzenleyicilere değerlendirmelerinde yardımcı olmayı sağlayan güçlü ve kullanışlı sembollere sahip bir sistemi ifade eder. Söz konusu kredi derecelendirme sistemi, borçlunun kredi itibarı olarak ifade edilen kredibilitesini, diğer bir anlatımla borcunu zamanında ve düzenli bir şekilde geri ödeyip ödeyemeyeceğini ölçmeyi sağlamaktadır.

Ülkelerin, şirketlerin ve borçlanmak isteyen her bireyin bir kredi değerliliği, yani bir kredi notu bulunmaktadır. Kredi değerliliğini belirlemek için kredi derecelendirme kuruluşlarınca bir analiz yapılmakta ve bunun sonucunda kredi notu verilmektedir. Daha yüksek bir derece borçlunun zamanında ödeneceği kanısını güçlendirmekte, düşük bir derece ise daha büyük bir riski ifade etmektedir. Yani kredi notu arttıkça risk azalırken kredi notu azaldıkça risk artmaktadır.

Küreselleşme süreci, finans sektörünün karmaşıklığı ve kredi borçlularının çeşitliliğinin artmasına paralel olarak, gerek yatırımcılar gerekse resmi kurumlar derecelendirme kuruluşlarının raporlarına daha çok önem vermeye başlamışlardır. Kredi derecelendirme kuruluşları bir ülke ya da kuruluşla ilgili değerlendirmelerini küresel ölçekli ekonomide tüm dünyaya aynı anda duyurmaktadırlar. Yatırımcılar da böylelikle alacakları riskin derecesini ölçmektedirler. Zira yatırımcıların aşması gereken önemli sorunlardan birisi asimetrik bilgidir. Yatırımcılar, yatırım yapmak istedikleri ülke veya şirketleri ekonomik, malî, idari ve politik açılarından tanımak ve muhtemel riskleri bilmek durumundadırlar. Ancak para ve sermaye piyasalarında bu tür bilgilere ulaşmak yatırımcılar için yüksek bir maliyet ve zaman kaybı anlamına gelir.

Ülke, şirket ve kimi zaman da bireyler hakkında doğru, güvenilir ve herkes tarafından anlaşılabilir analizler yapılmalıdır. İşte kredi derecelendirme kuruluşlarına bu noktada çok iş düşmekte; sundukları raporların doğru bilgiyi yansıtmaları hem yatırımcılar, hem de derecelendirme kuruluşu ve derecelendirilen ülke veya firma açısından büyük önem taşımaktadır.

Sermaye piyasası ve bankacılık mevzuatımız, kredi derecelendirme kuruluşlarının ifa ettiği faaliyetin yukarıda bahsettiğimiz önemi dolayısıyla, anılan kuruluşların sorumluluğuna dair hükümler içermekte ve bu kuruluşların mesleki sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğunu düzenlemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kredi derecelendirme kuruluşları, hukuki sorumluluk, mesleki sorumluluk sigortası, kredi notu

BÜTÜNCÜL BİR BAKIŞ AÇISIYLA MÜZİK TEORİSİ EĞİTİMİ

İlker Deniz BAŞUGUR

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Müzik Bilimleri ve Teknolojileri
Fakültesi Müzik Teorisi Bölümü, denizbasugur@mgu.edu.tr

ÖZET

Müzik Teorisi, müziğin temel yapıtaşları ve bu yapıtaşları ile müziğin incelenmesi, sınıflandırılması, çözümlenmesi ve açıklanmasını hedefler. Günümüzde teori eğitimi; müziksel işitme, teori, nota okuma, ritmik çözümleme, solfej gibi temel alanları içine alan, teknolojiyle beraber çerçevesi genişleyen bir alan haline gelmiştir.

Bu alan paydaşları olan öğretim kadrosu ile öğrencilerin ortak deneyimlerinden yola çıkarak, mevcut teori eğitimi sorgulanmış, zayıf-güçlü yanları, kapsamı ve kazanımları yönünden irdelenmiştir. Paydaş deneyimleri ile ortaya çıkan tablo; ezberci ve tek yönlü eğitim verilmesi, yaklaşım geliştirme temelli olmaktan uzak durulması, eğitimin ana elementlerinin birbiri ile ilişkilendirilememesi, öğrencinin sorgulamaya-yorum yapmaya yönlendirilememesi gibi sorunlara işaret etmektedir.

Ayrıca müzik yazısının müziğin önüne geçmesi, müziğin ayrıştırılması, bir türün diğerinin öğrenimine engel olarak görülmesi, suni ayrımlara gidilmesi, kaynak kitap, metodoloji ve terminoloji sorunları da üzerinde düşünülmesi ve çözüm üretilmesi gereken konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Kalıplaşmış ve heyecansız, ezbere dayalı solfej programları, ritmik yapıların yeterince algılanamaması, melodik hafızanın yeterince geliştirilememesi, müziksel işitme duyarlılığının icra alanına yeterince yansıtılamaması, diğer problem sahalrı olarak çözüm beklemektedir.

Bu çalışmada, hedeflenen müzik teorisi eğitimi; müziği merkeze alan, sade ve anlaşılır, müziğin doğal halini ortaya koyan etkili bir araç olarak tanımlanmaktadır. İcracıya özgürlük alanı bırakan, duyuşsal referansların ağırlık kazandığı, analitik düşünmeyi ve sorgulamayı sağlayan, yeni yaklaşımları içine alabilen, kendi kültürüne dayalı ve dünya kültürlerini tanımayı sağlayan bir teorik eğitim çerçevesi kurgulanmıştır. İnteraktif yazılımlarla desteklenebilir, kişisel öğrenmeye imkân tanıyan, tür, sistem, dönem skalası geniş, bütünleşebilen, eş zamanlı öğrenebilen, uygulanabilen, disiplinler arası katkılara açık, güncellenme odaklı, heyecanlandıran, motive eden, anlaşılır ve aktif bir teori eğitimi üzerine önermeler, deneyim kaynaklı ulaşılan sonuçların paylaşılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, teori, eğitim.

DIŞ TİCARET-İKTİSADİ BÜYÜME ETKİLEŞİMİ: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Yusuf Bayraktutan

Kocaeli Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü Kocaeli e-posta: ybayraktutan@kocaeli.edu.tr

Sherali Abakirov

Kocaeli Üniversitesi SBE İktisat Anabilim Dalı e-posta: abakirovsherali10@gmail.com**ÖZET**

Dış ticaret ve iktisadi büyüme arasındaki ilişki uluslararası iktisat biliminin temel tartışma konularındandır. Dış ticaret, iktisadi büyümenin en önemli belirleyicilerinden biri; hatta klasik iktisatçılardan beri genel kabul gören yaklaşıma göre, büyümenin motorudur.

Zaman zaman duraklama/gerileme gözlense de, ana eğilimi artış yönünde olan dünya ticaretinin, farklı ülkelerde iktisadi büyümeye etkisini araştırmak her zaman ilgi çekmiştir. Bu konuda yapılan araştırmalara bakıldığında, dış ticaret ve büyüme arasındaki ilişkinin yönü hakkında tam fikir birliğinin olduğu söylenemez. Bazı çalışmalarda ihracatın iktisadi büyümeyi artırdığı (ihracat yönlü büyüme); bazı çalışmalarda ise, ithalatın büyümeyi teşvik ettiği (ithalat yönlü büyüme) belirtilmektedir. Dış ticaret ve büyüme arasındaki ilişkinin yönü ve boyutu incelenirken, dış ticaret kapsamında sadece ihracat değişkenin kullanılması; böylece, ihracata dayalı büyüme hipotezinin sınanması, örneklem ve veri setine bağlı olarak farklı ve bazen yanıltıcı sonuçlar verebilmekte; olmayan nedensellik ilişkilerinin varmış gibi değerlendirilmesine neden olabilmektedir. Bu yüzden, ihracat ve ithalatın büyümeyle ilişkisinin birlikte dikkate alınması, hem daha gerçekçi bulgulara ulaşılması hem de daha isabetli politika önerileri geliştirilebilmesi bakımından yararlı olacaktır.

Kırgızistan 1998 yılında Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkelerinden ilk olarak Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) üye olmuş ve ticaretini serbestleştirmiştir. Bu tarihten itibaren Kırgızistan'ın hem ihracatında hem de ithalatında önemli artış yaşanmıştır ve bu eğilim devam etmektedir.

Milli gelirin temel bileşenlerinden olan dış ticaret, ülke büyüme performansına etki etmektedir. Bu etkiyi Kırgızistan için ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada, kavramsal giriş ve literatür özetini takiben Kırgızistan'ın 2002:1 – 2018:12 dönemine ait aylık verileri kullanılarak ihracat, ithalat ve büyüme göstergesi olan GSYİH arasındaki nedensellik ilişkileri VAR modeli ile incelenmiştir. Analiz sonucuna göre, ithalat ve GSYİH değişkenleri arasında çift yönlü, ithalattan ihracata doğru tek yönlü Granger nedenselliğin var olduğu tespit edilmiştir. Etki-Tepki Analizi ve Varyans Ayırıştırma Analizi sonuçları da, bu üç değişkenin sıkı bir ilişkide olduğunu göstermektedir.

Büyüme ve dış ticaret olguları açıklandıktan sonra ilgili literatür incelemekte; model, veri seti, analiz sonuçları, bulguların değerlendirilmesi ve politika önerileri ile çalışma tamamlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Büyüme, Dış Ticaret, Kırgızistan

**DOGRUSAL HEDEF PROGRAMLAMA VE BİR TEKSTİL FİRMASINDA
UYGULAMA**

Hüdaverdi BİRCAN

Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@cumhuriyet.edu.tr

Hüseyin HASTE

Öğr. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, hhaste@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Hedef programlama probleminde amaç; belirlenen birden fazla hedefin mevcut kısıtlar altında aynı anda gerçekleşmesini sağlamaktır. Matematiksel denklemler formüle edilerek kesin olarak belirtilen hedefler ve mevcut kısıtların birbirine uyumlu şekilde ele alınması hedef programlamanın en önemli hedefidir (Lai, 1996:140). Hedef programlama sapma değişkenlerden mümkün olduğu kadar az sapma olmasını sağlamayı, yani sapmayı minimum kılmada en yüksek tatminin sağlanmasını amaçlamaktadır (Ramik, 2000: 82).

Bu çalışmanın amacı merkezi İstanbul/Bağcılar olmak üzere iki ilde üretim faaliyetini sürdürmekte olan bir tekstil üretim firması için firmanın pazar payının korunması amacıyla aylık üretim ve kar hedeflerine yönelik üretim planlamasıdır. Firmada toplam üretiminin %62,5' ini oluşturan erkek grubu atlet, bisiklet yaka, boxer ve kom slip ürünlerinin sırasıyla kar tutarları, üretim bölümlerinin bir aylık çalışma süresi kapasiteleri ve ilgili ürünlerin üretimi için istenen işlem süreleri verileri hesaplanmıştır. Bu veriler ile birlikte firma yöneticisinin belirlediği bu dört ürün tipi için aylık toplam 250.000 ₺ kar tutarı hedefi ve yine bu dört ürün için toplam aylık 400.000 adet üretim miktarı hedefi ile firmanın pazar payının korunması hedeflenmiştir.

Aylık üretim miktarına öncelik verilerek yapılan hedef programlama modellemesi ile, aylık üretilmesi gereken atlet üretim miktarı (x_1) 242.515 adet, bisiklet yaka üretim miktarı (x_2) 0 adet, boxer üretim miktarı (x_3) 90.000 adet ve kom slip üretim miktarı (x_4) 157.769 adet bulunmuş; bu üretim miktarlarıyla hedeflenen 250.000 ₺ kar ve bu dört üründen toplam 400.000 adet üretim hedefinin üzerinde bir sonuca ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doğrusal hedef programlama, Üretim planlaması, Tekstil Firması

DÖVİZ KURUNU ETKİLEYEN İKTİSADİ FAKTÖRLER: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN

Kocaeli Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü Kocaeli e-posta: ybayraktutan@kocaeli.edu.tr

Sherali ABAKİROV

Kocaeli Üniversitesi SBE İktisat ABD e-posta: abakirovsherali10@gmail.com**ÖZET**

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) 1991 yılında dağılmasıyla elde ettiği bağımsızlığın ilk yıllarında Kırgızistan ekonomisi önemli sorunlar yaşamıştır. Düşük büyüme, yüksek enflasyon ve işsizlik oranları yanında, döviz kuru istikrarsızlığı özellikle anılmalıdır. Siyasi bağımsızlığın doğal sonucu ve sembolü olarak 10 Mayıs 1993'te milli para Som tedavüle çıkarılmıştır. Zayıf seyreden büyüme oranının, 1998 Rusya Krizi, 2008'deki küresel finansal kriz süreci gibi bazı dönemlerde daha da düştüğü; hatta negatif büyüme yaşandığı görülmektedir. Som, ilk kullanılmaya başlandığında 1 ABD doları karşılığı 3.8 Kırgız Somu iken, 2018 Aralık ayı sonunda, 1 ABD doları karşılığı 69.8500 Kırgız Somu olarak belirlenmiştir. 1993'ten 2018'e kadarki 25 yılda, Kırgız somu ABD doları karşısında yaklaşık 18 kat değer kaybetmiştir. Kırgızistan'ın dışa açık bir ekonomi olduğu dikkate alındığında, döviz kurlarındaki dalgalanmalar ekonomi üzerinde önemli etkiler yapmaktadır. Kırgız somunun değer kaybetmesine neden olan faktörler, bu çalışmada, teorik bilgiler ve literatür ışığında analiz edilmektedir.

Bir yabancı paranın milli para karşılığı ya da yabancı paraların milli para cinsinden fiyatı olarak tanımlanan döviz kuru, bir ülke ekonomisinin genel performansı ve göstergeleri bakımından önemli bir role sahiptir. Zira döviz kurlarındaki değişimler, özellikle ani ve yüksek oranlı olduğunda veya yüksek oynaklık sergilediğinde, firmalar, yatırımcılar ve hanehalkı için belirsizliğe ve tedirginliğe neden olmaktadır. Kurlarda yükselme, üretimde kullanılan ithal ara malların milli para cinsinden maliyetini; dolayısıyla üretilen malların fiyatlarını artırmakta; bu yolla yurtiçi üreticilerin uluslararası pazarlarda rekabet gücünü azaltmakta ve milli ekonomiyi olumsuz etkilemektedir. Kur oynaklığına bağlı temel iktisadi göstergelerde bozulma nedeniyle, gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere, her ülkede döviz kurunun istikrarsızlığı, ekonomik ve mali bir sorun olarak görülmektedir.

Döviz kurunu etkileyen faktörler ve döviz kuru istikrarına yönelik politika önlemleri uluslararası iktisat literatürünün önemli tartışma konularından biridir. Kırgızistan'da döviz kurunu etkileyen faktörleri tespit etme amacıyla bu çalışmada, ülke ekonomisi, kuramsal çerçeve ve literatür özetlendikten sonra, 2002:1-2018:12 dönemine ait aylık veriler kullanılarak GSYİH, para arzı, rezervler, ihracat, ithalat, enflasyon ve faiz oranı değişkenlerinin, döviz (ABD doları) kuru üzerindeki etkileri analiz edilmektedir. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi, Granger nedensellik analiziyle; kısa ve uzun dönem eşbütünlük ilişkisi ise, ARDL sınır testi ile incelenmektedir. Analiz bulgularına göre, rezervlerden ve ithalattan döviz kuruna doğru ve döviz kurudan para arzı ve enflasyona doğru tek yönlü nedenselliğin varlığı tespit edilmiştir. Kısa ve uzun dönemde de döviz kuru ile GSYİH, para arzı, ihracat ve enflasyon değişkenlerinin eşbütünlük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru, Kırgızistan, Granger Nedensellik, ARDL

THE SPECTRAL ANALYSIS OF CW CEP BINARY SYSTEM: THE EQUIVALENT WIDTHS AND FWHM VARIATION

Doç.Dr.Mehmet TANRIVER^{1,2}

¹ *Erciyes University, Science Faculty, Astronomy and Space Sciences, 38039, Kayseri, TURKEY, mtanriver@erciyes.edu.tr*

² *Erciyes University, Astronomy and Space Science Observatory Application and Research Center, Kayseri, Turkey, 38039*

ABSTRACT

In this study, the variation of the equivalent widths (EW) and the full width at half maximum (FWHM) of the H-alpha and He I (6678,15) lines of CW Cep, which is an early-type, double-lined, eclipsing binary (B0.5V-B0.5V), are examined. We obtained the reduced spectra from <http://basebe.obspm.fr/basebe/>. The W and FWHM values of the H-alpha and He I (6678,15) lines were determined using the SPLAT spectral analysis program. The source of the H-alpha line is the disk surrounding the CW Cep. That is why the emission line is observed. He I (6678,15) is the absorption lines on the surface of the stars. The equivalent width of the H-alpha line shows an irregular variation around the zero phase but does not show a large change in the rest of the phase, while the FWHM value reaches maximum values during the eclipsing. The equivalent width of the He I (6678,15) lines reaches maximum values during eclipsing and also shows small variations in FWHM values.

Keywords: Binary stars, CW Cep, Spectral Analysis

ÖZET

Bu çalışmada erken tayf türlü, çift çizgili, tutulma gösteren çift sistem (B0.5V-B0.5V) olan CW Cep çift yıldız sisteminin H α ve HeI (6678,15) tayf çizgilerinin yarı yükseklikteki tam genişlikleri (FWHM) ve eşdeğer genişliklerinin değişimi araştırılmıştır. <http://basebe.obspm.fr/basebe/> veri kütüphanesinden indirgenmiş tayfları elde ettik. Ha ve HeI (6678,15) tayf çizgilerinin eşdeğer genişlik ve FWHM değerleri SPLAT tayfsal analiz programı kullanılarak belirlendi. H α çizgisinin kaynağı CW Cep sistemini saran disklerdir. Bu gözlenen emisyon çizgisine neden olmaktadır. HeI yıldız yüzeyindeki soğurma çizgisidir. H α çizgisinin eşdeğer genişliği sıfır evresi civarında düzensiz değişimler göstermektedir, ama tutulma esnasında FWHM değeri maksimum değere ulaşmasına rağmen tutulma dışında büyük bir değişim göstermemektedir. HeI (6678,15) çizgisinin eşdeğer genişliği tutulma sırasında maksimum değere ulaşmaktadır ve ayrıca FWHM değerlerinde küçük değişimler görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çift yıldızlar, CW Cep, Tayfsal analiz

THE PHOTOMETRICAL STUDY OF THE SOLAR TYPE HT VIR BINARY STAR
SYSTEMDoç. Dr. Mehmet TANRIVER^{1,2}¹ *Erciyes University, Science Faculty, Astronomy and Space Sciences, 38039, Kayseri, TURKEY,
mtanriver@erciyes.edu.tr*² *Erciyes University, Astronomy and Space Science Observatory Application and Research Center,
Kayseri, Turkey, 38039***ABSTRACT**

This study is focused on the photometric (light curve) analysis of the Sun like star. HT Vir binary star located in the ASAS (All Sky Automated Survey) catalogue. The binary star system, HT Vir showed a variation as the light curve of the W UMa (EW/KW) type. The solution of the HT Vir binary system light curve was executed using the PHOBE (PHysics Of Eclipsing BinariEs) code based on Wilson – Dewinney program. We conducted an unspotted solution for the HT Vir binary system. The fundamental astrophysical parameters of the binary system obtained by photometric analysis. The positions in the Hertzsprung - Russell (HR) diagram of the HT Vir binary system components are also discussed.

Key Words: Stars, Binary stars, Eclipsing binary stars, The Sun like stars,

ÖZET

Bu çalışma güneş benzeri yıldızın fotometrik (ışık eğrisi) analizi üzerinedir. HT Vir çift yıldızı ASAS kataloğunda (All Sky Automated Survey) yer almaktadır. Çift yıldız sistemi HT Vir, örten değişen çift yıldız türlerinden birisi olan W Uma türünden (EW / KW türünde) bir ışık eğrisi değişimi göstermektedir. HT Vir çift yıldız sistemi ışık eğrisi çözümü, Wilson – Dewinney tabanlı PHOEBE (PHysics Of Eclipsing BinariEs) programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. HT Vir çift yıldız sistemi için leke olmayan / lekesiz bir çözüm uygulanmıştır. Çift yıldız sisteminin temel astrofiziksel parametreleri fotometrik analiz ile elde edildi. HT Vir çift yıldız sistemi bileşenlerinin Hertzsprung - Russell (HR) diyagramındaki konumları ayrıca tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yıldızlar, Çift yıldızlar, Tutulma gösteren çift yıldızlar, Güneş benzeri yıldızlar,

EĞİTİM ÖĞRETİM KAVRAMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KIRANATLIOĞLU

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

mustafakiranatli@gmail.com

ÖZET

“Eğitim” ve “öğretim” kavramları hem günlük hayatta hem de akademik camiada en sık kullanılan kavramlardan ikisidir. Bu kavramların anlamları ve kullanımları konusunda fikir birliği yoktur. Eğitim bilimiyle ilgili kitaplarda yapılan tanımlarla Türk Dil Kurumunun yaptığı açıklamaların birbirine benzemeyişi de konunun anlaşılmasını güçleştirmektedir. Ülkemizin eğitim konusunda en yetkili kurumu olan Milli Eğitim Bakanlığının da eğitim-öğretim kavramlarını kullanırken belirli bir sisteminin olmadığı görülmektedir.

Çalışmamızda bu iki kavramın tanımını yapmaya, benzerliklerini ve farklılıklarını açıklamaya çalışacağız.

“Eğitim” kavramı için çok farklı tanımlar yapılmıştır. Bu farklılık hem konunun çok boyutlu olmasıyla hem de tanımlayan kişinin bakış açısıyla ilgilidir. Türkiye’de Selahattin Ertürk’ün yaptığı tanım genel kabul görmüştür: “Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.”¹ Öğrenme ise bireyin davranışında nispeten kalıcı bir değişimin olması demektir.² Her iki tanımda bireyin davranışındaki kalıcı değişikliği anlattığına göre aralarındaki fark nedir?

Eğitim, hayatın tamamını kapsayan uzun bir süreçtir. Öğretim, eğitimin içindeki kısa süreli ve dar kapsamlı süreçleri anlatır. Eğitimin tam kalıcı, öğretimin nispeten kalıcı değişiklik meydana getirir. Öğrenmede birey aktifken eğitimde dış faktörler daha belirleyicidir.

Eğitim formal ve informal olarak ikiye ayrılır. Formal eğitim, amaçlı, planlı, düzenli, uzman kişiler tarafından belirli bir mekânda verilen eğitimdir. Informal eğitim hayatın akışı içerisinde kendiliğinden gerçekleşen eğitimdir. Formal eğitimde istenilen sonuçlar alınırken informal eğitimde istenmeyen sonuçlarla da karşılaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretim, Formal Eğitim, Informal Eğitim, Terbiye, Talim

¹ Selahattin Ertürk, *Eğitimde Program Geliştirme*, 2. bs (Edge Akademi Yayıncılık, 2016).

² Mehmet Arslan, ed., *Eğitim Bilimine Giriş* (Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2009), 14.

**MÜKEMMEL HALKLA İLİŞKİLER KRİTERLERİ BAĞLAMINDA
ERZURUM'DAKİ İŞLETMELERİN HALKLA İLİŞKİLER DAVRANIŞ KALIPLARI
PUBLIC RELATIONS BEHAVIOURAL PATTERN Of BUSINESS in ERZURUM in The
Context Of EXCELLENT PUBLIC RELATIONS CRITERIA**

Ayhan DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, ayhandogan@atauni.edu.tr

ÖZET

Kurum ve kuruluşların başarılı bir şekilde yönetilebilmesi tüm paydaşları ile yakın ilişkiler kurma zorunluluğunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Paydaşların istek ve ihtiyaçlarını doğru olarak tespit edebilmek ve bu isteklerin karşılanarak ihtiyaçların giderilebilmesi, doğru ürün ve hizmetlerin sunulabilmesi için bir yönetim fonksiyonu olarak işlev gören halkla ilişkilerin etkin bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir. Bu sayede kurum ve kuruluşlar belirledikleri hedeflere daha kısa sürede ve daha sağlıklı bir şekilde ulaşma olanağı bulacaklardır.

Kurum ve kuruluşların bu hedeflere ulaşmasında önemli bir rol üstlenecek en önemli yönetim fonksiyonlarından birisi olan halkla ilişkiler, günümüzde propaganda amaçlı bir manipüle aracı ya da bilgi aktarma aracı olmaktan çıkmış, farklı hedef kitleler için yeni iletişim planları oluşturmakta ve şirketlerin stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde söz sahibi olarak kurum ve kuruluşların kurumsal hedeflerine ulaşmalarına katkıda bulunmaktadır.

Halkla ilişkilerin bu yeni anlayışına en güzel örnek J. Grunig ve arkadaşlarının uzun araştırmalar sonucunda ortaya koydukları “*Mükemmel Halkla İlişkiler*” yaklaşımıdır. Bir örgütün tüm yönetim anlayışını, paydaşları ve hedef kitleleri ile iletişim süreçlerini, stratejik hedeflerine en etkin şekilde ulaşmasını amaç edinen mükemmel halkla ilişkiler yaklaşımı, stratejik karar alma, hedef kitlelerle iletişim programları planlama ve uygulama, iş yapabilme yeteneğini geliştirmeyi amaç edinen bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mükemmel halkla ilişkiler yaklaşımından Erzurum'da faaliyet gösteren kar amacı güden şirketlerin ne derece yararlandığını ve buna bağlı olarak Erzurum'daki kar amacı güden şirketlerin halkla ilişkiler uygulamalarının davranış kalıplarının ortaya konulmaya çalışıldığı bu çalışmada, Erzurum 1. ve 2. Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyet gösteren KOBİ(Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler) temel alınarak bir anket çalışması yapılacak, elde edilen bulgular değerlendirilerek Erzurum'daki KOBİ'lerin halkla ilişkiler uygulamalarının davranış kalıpları ortaya konulmaya çalışılacaktır. Amaç doğrultusunda “Erzurum'daki kar amacı güden şirketlerin mükemmel halkla ilişkiler skorları nedir?” araştırmanın temel sorusuna cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mükemmel Halkla İlişkiler Kriterleri, İşletmeler, Davranış Kalıpları

ABSTRACT

Successful management of institutions and organizations has caused to the necessity of establishing close relations with all stakeholders. Public relations which functions as a management function must be put into efficiently in order to determine the demands and needs of the stakeholders correctly and to meet the needs by satisfy these demands and to provide the right products and services. In this way, institutions and organizations will find the opportunity to reach their targets in a shorter time and in a health way.

Today, public relations, which is one of the most important management functions that will play an important role for instutions and organizations to achieve these targets, is no longer means of manipulation and imparting for propaganda purposes and it creates new communication plans for

different target groups and contributes to the achievement of corporate objective of corporations and organizations as a arbiter within the framework of strategic management approach of business.

The best example of this new understanding of public relations is the “Excellent Public Relations” approach that was theorized by Grunig et al. after long researches. An excellent public relations approach that aims organization's entire management approach, communication processes with its stakeholders and target audiences, reaching its strategic goals most effectively is thought as strategic decision-making, planning and implementation of communication programs with target audiences, an approach that aims to improve the ability to do business.

In this study, it is tried to show how much the local administrations (Erzurum) benefit from the excellent public relations approach and accordingly, the behavior patterns of the public relations practices of the profit-making companies in Erzurum are revealed, a survey will be conducted based on SMEs (Small and Medium-Sized Enterprises) operating in the 1st and 2nd Organized Industrial Zones, and the findings will be evaluated and behavior patterns of the public relations practices of SMEs in Erzurum will be tried to be put forward. In line with the aim, the answer to the basic question of the research is “What are the excellent public relations scores of the profit-making companies in Erzurum?”

Keywords: Excellent Public Relations Criteria, Business, Behavioral Patterns

GENERAL CHARACTERISTICS OF DESAESES TREES USED IN THE PARKS OF BAKU CITY

ABDULLAEVA SHAHLA

Ph.d. Azerbaijan State Pedagogical University, shahla-nasimi@mail.ru

ABSTRACT

Disease, its constituent trees symptoms and weakness. Fighting measures that are similar to the symptoms of the disease, but are not parasitic or infectious, are different from the infections. As a result, similar external and internal signs of infections and non-infections diseases are grouped according to their forms. Disease forms are multiply, but the partial spread of the disease is not much.

Decay - is the splitting and mitigating of plant tissue created by fungi and bacteria. Fruit and seeds have decay and fatigue, as well as root and corpus decay. Root decay prevents the soil water from expelling the roots from the foodstuffs to the ground surface of the plant and causes the trees to dry.

Necrosis is the death of separate organs and tissues. Mumination - fruit is a disease that occurs by the formation of skletocytes in the seeds or their transformation into fungi stroma.

Dullness occurs in various shapes, sizes and colors from the effects of fungus, bacteria, virus infections, gas poisonings, chemicals and solar rays. As a result of this disease, the growth process is weakening, the leaf dries out, and the strength of the branches is weakened by resistance to infectious diseases and non-parasitic factors.

Key words: Bacteria, Trees diseases, Fungi.

II. ABDÜLHAMİT DÖNEMİNDE DİNÎ KİTAPLARA UYGULANAN SANSÜR

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

meliacik63@kku.edu.tr

ÖZET

Sultan II.Abdülhamit döneminde uygulanan sıkı sansürle iç basın denetlenmiş, muzır görülen birçok yabancı yayın ülkeye sokulmamıştır. Bu dönemde yayınlara ön denetim, gazetelerin kapatılıp kitapların yakılması, gazetecilere yardım, jurnalcılık, yabancı ülkelerle haberleşmeye yasak gibi birçok sansür türü uygulanmıştır. Yıldız Sarayı’ndan gönderilen bir talimatta: “Maarif Nezareti’nin ahlak açısından onaylamadığı hiçbir yazı ve yayının yayınlanmaması, yazılarda kafaları karıştırabilecek boşlukların bırakılmaması, kişilere sataşılmması, bir vali veya mutasarrıf hakkında hırsızlık, para yemek, adam öldürmek gibi ithamların yazılmaması, tarihî ve coğrafi özelliği olan Ermenistan vb. adların kullanılmaması, yabancı hükümdarlara karşı düzenlenen suikast veya gösterilerin yazılmaması” istenmiştir. Bu dönemde kitaplar önce Maârif Nezâreti Telif ve Tercüme Dâiresi’nce daha sonra ise Encümen-i Teftiş ve Muayene Kurumunca denetlenmiştir. Bir kitabın basımı teftiş memurunun takdirinde olduğundan ihmal ve suiistimalin önlenmesi için daha sonra bir komisyon kurularak encümenince incelenen kitap ve piyesler tekrar incelenmiştir. Encümen-i Teftiş’in karar defterlerinde kitaplara basım izni verilmemesinin sebepleri “dinen, ahlâken, siyâseten aykırı” şeklinde belirtilmiş, bazen de sadece “muzır” veya “tab’ı uygun değildir” denilmiştir. Bu dönemde yasaklanan veya yakılan kitaplar arasında Anadolu ve Balkanlarda Müslüman halkın yüzyıllarca okuyup hiç elinden düşürmediği, el kitabı hâline gelmiş *Muhammediye*, *Mızraklı İlmihal*, *Kıyas-ı Enbiyâ*, *Hâce Nasreddin* gibi kitaplar da bulunmuştur. Bu durumla ilgili arşiv belgelerinde kitapların sansür, men ve yakılma sebepleri fazla geçmeyip genellikle kurumlar arası yazışmalara değinilmektedir. Sebepleri ise “ne gibi muzırâtı muhtevi olduğu malum olan” gibi kapalı ve şifreli ifadeler kullanılmaktadır. Bu bildiride bu belgeler ilgili fonlardan seçilerek analitik biçimde incelenecek ve sansürle yasağın sebepleri belgeler yorumlanıp karşılaştırmalar yapılarak ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: II.Abdülhamit dönemi, sansür, dinî kitaplar.

YEMEN’İ TÜM YÖNLERİYLE ANLATAN MÜHİM BİR RİSALE

Prof. Dr. Muhittin ELİAÇIK

Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

meliacik63@kku.edu.tr

ÖZET

Mir’âtü’l-Yemen adlı eser, Yemen Hudeyde sancağı mebusu Zühdi tarafından yazılmış bir risale olup 1911’de İstanbul Kader matbaasında basılmıştır. 79 sayfalık eserin kapağında “Esmânî İttihâd ve Terakkî Cem’iyyeti mekâtibi menfaatine mahsûsdur” notu bulunmakta olup, önsözde ‘müfâdü’l-murâd’ başlığı altında şöyle denilmektedir: *Bu devrin parlak ışıkları her bir Osmanlı ferdinin kalbini aydınlatmış ve benim gibi bir acizin bile fikrî karanlığına ışıklar saçarak vatan hizmetine heveslendirmiştir. Otuz iki seneden beri aralıksız Yemende geçen ikametimde oluşan malumatıma dayanarak Yemen kıtasının genel durumu hakkında ayrıntılı izahatı toplamak üzere Mirâtü’l-Yemen adı altında Yemenin doğu, güney ve kuzey yönüne girilerek rastlanacak her bir kaza, şehir ve mahallelerin mevcut durumu, genişliği, coğrafi, tarihî, zirai, madeni, sınai, ticari, nüfusi, tıbai, fusuli vs. durumları sırasıyla açıklanmak suretiyle şu eserin yazımına sırf Rabb’in yardımıyla başlandı.* Bu önsözden sonra, Yemen’in coğrafi konumu verilerek esere başlanılmış ve Aden ile ilgili ayrıntılar geçilmiştir. Bu kısımda mahalleleri, tarihçesi, insanların eşkal-mizaç ve tabiatları, coğrafi ahvali, ticareti anlatılmıştır. Daha sonra Şeyh Said, Muha, Hudeyde adlı yerler mahalle, tarihçe, insanların eşkal-mizaç ve tabiatı, coğrafi ahval, ticaret gibi yönleriyle birlikte anlatılmıştır. Daha sonra, bu bölgeye ait olan *kat, kısr, tenbaku* adlı bitkiler tasvir edilip giyim, sanat, madenler, seçkin sınıflar ve *Tihame* adlı yer anlatılmıştır. Daha sonra Hudeyde’den vilayet ve ordu merkezi olan San’a’ya giden yol üzerindeki birtakım yerler tasvir edilmiş, sonra Haraz kasabası, çetin Serat sıradağları, Sana, Sana’dan Taiz’e kadar olan güzergah ve Taiz anlatılmıştır. Ardından Hays ve Zübeyd anlatılmıştır. Bunun ardından Sana’nın kuzeyindeki yol güzergahı anlatılıp, Beytü’l-fakih, Salif köyü ve Lihye kazası, Cizan, Ebu Ureyş, Fersan adası, Kunfuda-Ebha arası, Hâşid ve Yâm adlı yerler anlatılmıştır.

Bu eser, Osmanlı’nın son dönemlerinde Yemen’de aralıksız 32 yıl görev yapıp orayı çok iyi tanımış bir Osmanlı memur ve mebusunun kaleminden çıkmasınca değerli olup çok çetin ve zorlu bir bölge olan Yemen’i bütün ayrıntılarıyla anlatmaktadır. Osmanlı Devleti için daima bir kabus olmuş, isyanları hiç bitmemiş bir yer olan Yemen’i tüm yönleriyle açıklayan bu eser bu bildiride analitik biçimde incelenerek tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mirâtü’l-Yemen, Zühdi, mebus, Hudeyde,

**GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATININ FARKLI MATERYALLERDE KULLANIMI
VE UYGULAMAYI GERÇEKLEŞTİREN SANATÇILARIN EBRU SANATINI
OBJELERDE YORUMLAMALARI**

Tahsin BOZDAĞ

Erzurum Üniversitesi, Plastik sanatlar, Sanatta Yeterlilik Öğrencisi
Görsel Sanatlar Öğretmeni

ÖZET

Kâğıt süsleme sanatlarımızın en değerlilerinden biri olan ebrunun ilk kez ne zaman yapıldığına dair kesin bir bilgi yoktur. Ebru, yoğunluğu artırılmış olan suyun üzerine boyalar ve çeşitli materyaller ile şekil verilen ve bu desenlerin kâğıt üzerine alınması işlemidir. İnsanların zamansal süreçteki değişim gösteren ihtiyaçları, teknolojinin sanatsal ve bilimsel çalışmalarda sağladığı kolaylıklar ebru sanatının yapımında farklı yöntem ve alternatifler ebru sanatının uygulanmasında çeşitlilik göstermektedir.

Bu da ebrunun sadece kâğıt süsleme sanatı olarak kalmayıp farklı sanat dalları ile bir arada yorumlanması ve sanat severlerin beğenisine sunulması bununla birlikte materyaller üzerinde denenmesine zemin hazırlamıştır. Dekoratif ürünlerde de kendini gösteren ebru hobi amaçlı açılan kurslar yanında, sanatsal çalışmalarda, akademik birimlerde ve hemen hemen her alanda varlığını sürdüren kullanım alanı çeşitlilik sunan essiz bir sanat alanı olarak ön plana çıkmaktadır.

Bu çalışmada ebru sanatı hakkında genel bilgi, yapım aşaması ile çeşitleri hakkında bilgi ve örnekler aynı zamanda çalışmanın amacı olan ebrunun dekoratif amaçlı kullanım alanları ile ilgili bilgi ve çalışma yapan sanatçılardan örnekler bulunmaktadır. Unutulmaya yüz tutmuş sanatlarımızdan ebru sanatının dekoratif ürünlerle birleşerek yeni soluklar kazanması, ebru sanatını farklı kullanım alanları ile tanıtabilmek olanağı sağlamıştır. Bu sanatımızla ilgilenen kişilere kaynak teşkil etmesi ve ebru sanatını bilimsel bir bakış açısıyla incelemek amacıyla bu çalışma hazırlanmıştır.

Anahtar Kelime: Ebru, obje, yüzey.

GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATININ TARİHSEL SÜRECİ İÇERİSİNDE KUMAŞ ÜZERİNE UYGULANMASI VE UYGULAYAN EBRU SANATÇILARININ UYGULAMA YÖNTEMLERİ

Tahsin BOZDAĞ

Erzurum Üniversitesi, Plastik sanatlar, Sanatta Yeterlilik Öğrencisi

Görsel Sanatlar Öğretmeni

ÖZET

Geçmişten günümüze kadar gelen geleneksel Türk sanatlarımızdan biri olan ebru Sanatının görsel zenginliğinin ve diğer sanat dallarıyla bir arada kullanımı ebru sanatının tanınması noktasında önemli bir gelişme göstermiştir. Bu durum, insanların geleneksel sanatlara olan ilgisini başka formlarda yansıtmaya çabalarını ortaya çıkarmıştır. Ebru sanatı açısından güzel bir gelişme olarak yansıyan bu sanat arayışları olumlu gözükse de bazı sorunlarda ortaya çıkarmaktadır bu durum ise ebru sanatının çok kolay yapılabilirliği gibi gösterilip, basite indirgenmesidir. Ebru sanatının özünü yansıtmayan çeşitli malzemelerden gelişigüzel her yerde ebru yapılması yerine, ebru eğitimi veren kurumlarda bu sanatın gerçek boyutu öğrenilip ebru yapılabilir ve yaptırılabilir. Ebru sanatı sadece kağıt üzerinde değil; kumaş, cam, seramik, ahşap gibi bir çok değişik materyallerde yaşama imkanı bulunmaktadır. Tekstile uygulama aşaması daha kolay ve tekstil ürünlerinin hemen hemen her alanında kullanılması nedeniyle, ebrunun tekstile uygulamasını sadece ebru ustalarının atölyelerinde uyguladıkları örnek materyaller olarak daha profesyonel ortamlara taşınmasında bu noktada ebru sanatının değerini arttıracaktır. Geleneksel ebru çalışmalarının yanı sıra sergilerde tekstile, cama, ahşaba vb. materyallere uygulanan ebrulu çalışmalarında sergilenmesi başka sanatlarla uyumu ve yorumlanması sanatseverlere sunulmalıdır. Bu çalışmada pamuk, yapay ipek ve polyester kumaşlar kullanılmıştır. Kumaş üzerine geleneksel toprak ebru boyası, sıvı formdaki kumaş boyası ve piyasada kullanıma hazır halde bulunan sentetik ebru boyası olmak üzere üç farklı boya kullanılmıştır. Yapılan ebru uygulamalarının sonuçları görsel olarak, ışık, sürtünme ve yıkama haslıkları bakımından incelenmiştir. Bu çalışmalarda ebru sanatçıların uzun yıllar yapmış oldukları ebru çalışmaları ve deneyimlerinden yararlanılmıştır.

Sonuç olarak ebru sanatının farklı yüzey ve materyallerde kullanılması kültürel açıdan ebru sanatının gelecek kuşaklara tanıtılması ve sevdendirilmesi için farklı sanat dallarıyla kullanımı yöntemi seçilmiştir.

Anahtar Kelime: Ebru Sanatı, Kitre, Kumaş, Tekstil.

KENTSEL LOJİSTİK VE LOJİSTİK KÖY İLİŞKİSİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Giesiddin NUROV

Kastamonu Üniversitesi, SBE, İşletme Anabilim Dalı Dr. Öğrencisi, giyosiddin.nurov@gmail.com

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
orhank@kastamonu.edu.tr

Okan AY

Kastamonu Üniversitesi, SBE, İşletme Anabilim Dalı Dr. Öğrencisi, okanay@windowslive.com

ÖZET

Kentsel lojistik; şehirlerin altyapı ve diğer olanaklarını lojistik açıdan değerlendirmek üzere geliştirilmiş bir kavram olup, lojistik köy ise taşıma, dağıtım, yükleme-boşaltma, depolama, elleçleme ve ilgili lojistik faaliyetlerin yerine getirildiği, lojistik modları arasında düşük maliyetli, hızlı, güvenli, aktarma alan ve donanımlarına sahip organize alanlardır.

Kentsel lojistik, kentlerdeki yaşam kalitesinin artırılması, kent içinde faaliyet gösteren sektörlerin ve kentin rekabet gücünün artması, lojistik teslimatların daha iyi ve verimli yapılabilmesini etkilemektedir. Yine kaynakların kullanımının optimize edilmesi, gecikmeleri ve maliyetleri en aza indirilmesi, trafik sorunlarını azalıp çevre kirliliğinin önlenmesi, mevcut yollar, araçlar ve işgücü kullanımı en üst düzeye çıkarılmasında, lojistik performansı etkili olmaktadır. Kentsel lojistik ve lojistik köy aralarındaki ilişkiyi belirleyerek Kastamonu ilinin bu ölçütler açısından üstün ve zayıf yönlerini ortaya koymak, çözüme yönelik hem hizmet hem de üretim işletmelerinin faaliyetlerini artıracak öneriler getirilmesi önem arz etmektedir.

Araştırmanın amacı kentsel lojistik ve lojistik köy aralarında ilişki olup olmadığının belirlenmesidir.

Çalışmanın hem zaman, hem de maliyet açısından sadece Kastamonu ili Merkez ilçesinde faaliyet gösteren sanayi sitesi ve toptan ticaret yapan işletmelerde uygulanması çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Araştırma Kastamonu il merkezinde bulunan toptan ticaret yapan işletmeler üzerinde yapılmış olup veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Çalışmada yer alan veriler Kastamonu ili Merkez ilçesinde bulunan yaklaşık 250 işletme içerisinde araştırmamıza katılan 59 işletmeden elde edilen verilere göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular SPSS 23.0 programında güvenilirlik ve geçerliği test edilerek analiz edilmiştir. Analiz kapsamında, performans ifadelerinin önem düzeyleri belirlenmiş ve kentsel lojistik ile lojistik köy arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir.

Kentsel lojistik bulgularına göre denizyolu altyapısının yeterli, elleçleme (yeniden ambalajlama) kapasite düzeyinin yetersiz olduğu; lojistik köy performans bulgularına göre işletmelerin ekonomik yapısının yeterli olduğu sonuçlarına varılmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonucunda kentsel lojistik ile lojistik köy arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Lojistik, Kentsel Lojistik, Lojistik Köy

JEL KODU :R40

URBAN LOGISTICS AND LOGISTICS VILLAGE RELATION: A FIELD RESEARCH**ABSTRACT**

Urban logistics; A concept developed to assess the infrastructure and other facilities of cities in terms of logistics, Logistics village is a low cost, fast, secure, transfer area and equipped organisation area among the logistic modes in which transportation, distribution, loading-unloading, storage, handling and related logistics activities are performed.

The aim of the research is to determine the relationship between urban logistics and logistic village and to examine whether there is a relation between them. The problem statement of the study is, to what extent the urban logistics is effective when the quality of life in the cities is increased, the ways to make logistics deliveries better and more efficiently, the use of resources is optimized, the delays and costs are minimized, the traffic problems are reduced, and the environmental pollution is prevented. By determining the relationship between urban logistics and logistics villages, it is important to reveal the advantages and weaknesses of Kastamonu province in terms of these criteria and to bring suggestions that will increase the activities of both service and production enterprises for solution.

This study constitutes the limitations of the study both in terms of time and cost only in the industrial area and wholesale trade enterprises maintaining in the central district of Kastamonu province. The data included in the study were evaluated according to the data obtained from 59 enterprises in the central district of Kastamonu province.

The research was carried out on wholesale trade enterprises located in Kastamonu city center and the data were obtained by face to face survey method. The findings were tested for reliability and validity in SPSS 23 program, the relationship between urban logistics and logistic village was examined. According to urban logistics findings, the maritime infrastructure is adequate and the repacking capacity is inadequate; According to the findings of logistic village, it is concluded that economic structure of enterprises and qualified labor power are adequate. As a result of the correlation analysis, it was determined that there is a significant and positive relationship between urban logistics and logistic village.

Key words: Logistics, Urban Logistics, Logistics Village

JEL CODE :R40

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ KİŞİLİK TİPLERİ İLE MESLEĞE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sultan ÇEÇEN

Öğr. Gör., Batman Üniversitesi, sucecen@hotmail.com

Diğdem LAFÇI

Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, lafci@mersin.edu.tr

Ebru YILDIZ

Öğr. Gör., Mersin Üniversitesi, ebruylidiz@mersin.edu.tr

ÖZET

Amaç: Araştırma hemşirelik bölümü öğrencilerinin kişilik tipleri ile uyumlu meslek seçimlerinin farklılık arz edip etmediğini, hemşire adaylarının mesleki kişilik profilleri ile hemşirelik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Batman Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin tümünü (250 öğrenci) kapsamıştır ancak örnekleme ulaşılabilen ve anketi yanıtlamayı kabul eden 191 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin demografik verilerini içeren Öğrenci Tanıtım Formu (3 soru), Mesleki Kişilik Tipleri Envanteri (30 maddelik) ve Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (40 maddelik) olmak üzere üç ayrı veri toplama formu kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %60.2'si kadın, %30.4'ü 3.sınıf, yaş ortalaması 20.94 ± 1.85 'tir. Mesleki kişilik tipleri puan ortalamaları; araştırmacı 33.20 ± 7.69 , sosyal 35.35 ± 7.48 , sanatçı 28.24 ± 9.85 , geleneksel 27.96 ± 8.47 , gerçekçi 22.32 ± 10.26 , girişimci 20.10 ± 9.55 , hemşirelik mesleğine yönelik tutum ölçeği alt boyut puan ortalamaları ise; meslek özellikleri 3.66 ± 0.47 , mesleği tercih etme durumu 8.65 ± 1.10 ve mesleğe yönelik tutum 4.91 ± 0.99 'dur. Sosyal kişilik tipi ve mesleği tercih etme durumu ile yaş arasında negatif yönde ilişki varken, girişimci kişilik tipi ile yaş arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Araştırmacı kişilik tipi ile hemşirelik mesleğinin özellikleri ve genel durumuna yönelik tutum, sosyal kişilik tipi ile hemşirelik mesleğinin özellikleri, hemşirelik mesleğini tercih etme durumu ve hemşirelik mesleğinin genel durumuna yönelik tutum, sanatçı kişilik tipi ile hemşirelik mesleğinin özellikleri, hemşirelik mesleğini tercih etme durumu, geleneksel kişilik tipi ile hemşirelik mesleğinin özellikleri, hemşirelik mesleğini tercih etme durumu ve hemşirelik mesleğinin genel durumuna yönelik tutum arasında pozitif yönde ilişki vardır ($p < 0.05$). Sosyal, sanatçı, geleneksel kişilik tipi puan ortalamaları kadınlarda, gerçekçi ve girişimci kişilik tipi puan ortalamaları ise erkek öğrencilerde daha yüksek çıkmıştır ($p < 0.05$). Hemşirelik mesleğinin özellikleri, hemşirelik mesleğini tercih etme durumu ve hemşirelik mesleğinin genel durumuna yönelik tutum puan ortalamaları kadınlarda ve 2. sınıf öğrencilerde daha yüksektir ($p < 0.05$).

Sonuçlar: Hemşirelik mesleğine yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları 2. sınıf kadın öğrencilerinde daha yüksek bulunmuş olup, geleneksel ve çağdaş rollere sahip, bilim ve sanatı içinde barındıran hemşirelik mesleğinin araştırmacı, sosyal, sanatçı ve geleneksel kişilik tipine sahip öğrenciler tarafından tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, mesleki kişilik tipi, mesleki tutum.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Elif IŞIK

Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi / elifsy@gmail.com

Yalçın KANBAY

Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi / yalcinkanbay@hotmail.com

Özgür ASLAN

Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi / ozguraslan36@hotmail.com

Aysun AKÇAM

Y.L. Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi / akcamaysun1@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma ile hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 547 hemşirelik lisans öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak “Kişisel bilgi formu” ve “Kolorta hemşirelik tutum ölçeği (Kolorta Ölçeği)” kullanılmıştır. Kadınların puan ortalaması erkeklerden anlamlı düzeyde yüksektir. 21 yaş ve daha küçük yaşta olanların puan ortalaması, 22 yaş ve daha büyük olanlarınkinden yüksektir. Çekirdek aileye sahip öğrencilerin puan ortalaması, geniş aileye sahip öğrencilerin ortalamasından farksızdır. Hemşireliği isteyerek tercih edenlerin puan ortalaması $88.3 \pm .805$, istemeyerek tercih edenlerin 68.4 ± 1.179 puan olup aradaki fark anlamlıdır. Hemşirelik mesleğinden memnun olanların puan ortalaması $94.7 \pm .704$, kısmen memnun olanların $72.8 \pm .848$ ve memnun olmayanların ise $52.3 \pm .2.290$ puan olup aradaki fark anlamlı bulunmuştur. Tercih şansı olduğunda yine hemşireliği tercih ederdim diyenlerin puan ortalaması $93.9 \pm .765$, tercih etmezdim diyenlerin ise $71.5 \pm .928$ puan olup aradaki fark anlamlıdır. Hemşirelik mesleğini başkalarına önerebileceğini belirtenlerin puan ortalaması $90.6 \pm .766$, önermem diyenlerin ortalaması ise $68.2 \pm .928$ puandır ve aradaki fark anlamlıdır. Yakın çevresinde hemşire bulunanların puan ortalaması $83.7 \pm .957$, bulunmayanların ise 80.0 ± 1.284 puan olup aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sonuçlara göre; cinsiyet ve yaş, mesleği tercih etme durumu, meslekten memnuniyet durumu, tekrar tercih etme durumu, yakın çevrede hemşire bulunma durumu hemşirelik mesleğine yönelik tutumları etkilerken aile tipi etkisizdir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, hemşirelik öğrencileri, mesleki tutumlar

**METAL KAPLAMA SANAYİ KARMA ATIKSUYUNDA ELEKTROKOAGÜLASYON
/FLOKÜLASYON YÖNTEMİ İLE BAKIR VE NİKEL GİDERİM
PERFORMANSLARININ PİLOT ÖLÇEKLİ TESİS ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI**

Hülya GÖLEBATMAZ

Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi
hulyagolebatmaz@gmail.com

Uğur KURT

Doç.Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, İnşaat Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü
ukurt@yildiz.edu.tr**ÖZET**

Ülkemizde ve dünyada sanayinin gelişmesi su kullanımını da artırmış ve günümüze gelindiğinde tüm insanlık endüstriyel atık su kirliliği problemi ile karşı karşıya kalmıştır. Sorunun çözülmesi, su kaynaklarımızın korunması için endüstriyel atık suların arıtımına yönelik yasal zorunluluklar var olsa da, konvansiyonel arıtma sistemleri artan ihtiyaç karşısında yetersizliği ve ekonomik kaygılar nedeniyle yaşamı tehdit eden kötü gidişata çare olamamıştır. Yüksek debilerde üretilen ve oldukça kompleks kirlletici formları ihtiva eden endüstriyel atık suların başarılı bir şekilde arıtılması için alternatif arıtma teknikleri yaygın olarak araştırılmakta ve kullanılmaktadır.

Metal kaplama endüstrisi atık suları yüksek debileri, ağır metal içerikleri, iletken ve kolloidal muhtevaları ile koagülasyon mekanizması için uygun şartlara haizdir. Kimyasal ihtiyacının ve enerji sarfiyatının minimum düzeyde kalacağı Elektrokoagülasyon arıtma prosesleri bu tip atık sular için ideal görünmektedir.

Bu çalışmada İstanbul İkitelli Organize Sanayi Bölgesinde bulunan Galvanoteknik Sanayi Sitesinde metal kaplama sanayi atıksularının fiziksel ve kimyasal olarak arıtımının yapıldığı arıtma tesisindeki mevcut arıtmaya alternatif olabilmesi ve kimyasal madde kullanımının azaltılması amacıyla elektrokoagülasyon(EC) prosesi çalışılmıştır. 16 adet silindirik tüpün paralel bağlandığı, Fe anot ve katottan oluşan, 19,2 L hacimdeki EC ünitesine 1m³/saat debi ile atık su beslemesi farklı akım yoğunluklarında (400A/m² - 500A/m² - 650A/m² - 700A/m² - 800A/m² - 900 A/m² - 1000A/m²) yapılmış, Bakır-Nikel(Cu-Ni) giderim performanslarına etkileri incelenmiştir. Giriş atıksuyunun pH'ı 1,5-2,0, çıkış atıksuyunun pH'ı 2,2-4,5 arası ölçülmüştür. EC çıkışından alınan numunelerin pH'ları 11'e getirilmiş ve tek kademeli çöktürme ile arıtımı yapılmıştır. Voltaj 1,5-9,6V arası uygulanan akım yoğunluğuna göre değişiklik göstermiştir. Cu için %90-95, Ni için %40-50 olan en iyi giderim verimleri 800A/m²'de sağlanmıştır. EC prosesi numuneleri oda sıcaklığında 24 saat bekletildiğinde Cu için %100'e yakın, Ni için %60-75 giderim verimleri elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: metal kaplama sanayi karma atıksuyu, elektrokoagülasyon, bakır giderimi, nikel giderimi

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERLE MÜZİK EĞİTİMİ

İdil ÖZKAN

MEB, temel eğitim genel müdürlüğü, programlar ve öğretim materyalleri dairesi,
ardaalp@hotmail.com

ÖZET

Müzik çok boyutlu bir deneyimdir. Dinleme, görme, hareket ve hissetme tümüyle müzik müfredatının önemli boyutlarıdır. Müzik, duyuşsal algı ve psikomotor gelişimin sağlanmasında doğal bir disiplindir. Müzik eğitimi, değerli bir içerik alanı olmasının yanı sıra müfredat kendi başına, aynı zamanda tüm çocuklarda temel becerilerin geliştirilmesinde yardımcı olabilir.

Müzik normal gelişim gösteren çocuklarda olduğu gibi özel gereksinimli bireylerde de keyif alınan ve eğitime katkısı olan bir alandır. Özel gereksinimli bireyler de müzik yapabilir, müziği arkadaşlarıyla paylaşabilir ve bu sayede çevresiyle iletişim kurabilir.

Müziğin genel olarak öğrenciler üzerindeki yararları ile ilgili çok fazla araştırma olsa da, özel ihtiyaçları olan öğrenciler üzerindeki etkisi hakkında çok az şey bilinmektedir. Özellikle 20. Yüzyılda özel öğretim yöntemlerinin gelişmesi, çeşitlenmesi ve yaygınlaşması ile disiplinler arası çalışmalar artmış, bu kapsamda müzik uygulamaları araştırmaların önemli parçalarından biri olmuştur.

Müzik eğitimi programlarının temel amacı, tüm çocuklar için olduğu gibi, özel gereksinimli çocukları da becerilerini geliştirecek işlevsel, anlamlı müzik deneyimlerine ve buna uygun müzik konseptlerine aktif olarak dâhil etmektir.

Yapılan araştırmaların bir sonucu olarak, müziğin özel gereksinimli bireylerde olumlu etki alanları; iletişim, sosyalleşme, akademik başarı ve davranış becerileri olarak belirlenmiştir.

Özel öğrencilere ders veren müzik öğretmenleri, özel öğretim stratejileri uygulamalı ve sınıf için uygun kaynak materyalleri seçme ve seçme becerileri kazanmalıdır. Özel öğrencilere öğretmek, sabır, zekâ ve çeşitli öğrenci engellerinin anlaşılmasını gerektirir.

Bu çalışmada, özel gereksinimli bireyler için hedeflenen müzik eğitiminin, bu konuda eğitim ve deneyim sahibi eğiticiler tarafından yapılırsa; bu bireylerin müzikle bilişsel, dil, sosyal-duyuşsal ve motor gelişimlerinin desteklenebileceği anlatılmaktadır, müzik eğitiminin yaratıcılık ve kendini ifade etme becerisini desteklediği deneyim kaynaklı ulaşılan sonuçların paylaşılması hedeflenmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik, özel eğitim, özel gereksinimli birey.

İSLAMOFOBİ’NİN TOPLUMSAL İNŞAASI SÜRECİNDE NEGATİF KLİŞELER: CİHAT KAVRAMI ÜZERİNE BİR İNCELEME**NEGATIVE STEREOTYPES IN THE PROCESS OF SOCIAL CONSTRUCTION OF ISLAMOPHOBIA: A STUDY ON THE CONCEPT OF JIHAD**

Muhammed Kasım KAVAK

Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, m.k.kavak@gmail.com**ÖZET**

Tarihte meydana gelen bazı olayların, günümüze taşınan ifadelerin ve popüler kültürün etkisi ile Avrupa’nın toplumsal belleğinde, İslam’a ve Müslümanlara karşı olumsuz bir düşünce oluşmuştur. Bu durum, özellikle İslam ve Müslümanlar odaklı negatif imgeler üzerinden sıradan Avrupalıların zihinlerine kodlanmıştır. Şüphesiz bu imgeleri gerek ortaya çıkaran gerekse bunları yeniden üreten negatif klişeler de mevcuttur. Özellikle son yarım asırlık süreçte İran İslam Devrimi, İslami söylemlerle hareket eden terör örgütlerinin faaliyetleri ve 11 Eylül saldırıları gibi olaylar ekseninde Avrupa toplumunun ‘öteki’ boşluğu Müslümanlar ile doldurulmaktadır. Bu bağlamda modern İslamofobi algısı, İslam coğrafyasındaki ‘patriyarkal’ sistem, ifade özgürlüğü ve radikal tutum gibi konular üzerinden inşa edilmektedir. Referans alınan bu temsillerin birer retorik olarak popüleritesi, negatif klişelerin İslamofobi algısının sosyal inşasındaki yerini de göstermektedir. Klişeler zihniyet dünyalarına ilişkin olarak; derinlemesine malumata dayanmayan, yüzeysel ve tek taraflı kısa yoldan açıklamalar sunarak var olan imgeleri ve bunlardan türetilen söylemleri destekleme işlevini yerine getirirler.

Avrupa toplumlarınca benimsenen negatif klişelerden en yaygın olanı ‘cihat’ kavramıdır. Arapça dilinde ‘çaba sarf etmek’ anlamına gelen bu kelime, Batı toplumlarınca ‘Müslümanların, kendinden olmayanlara savaş ilan ederek kan dökmeleri’ olarak algılanmaktadır. Bu algı, Daru’l-Harp ve Daru’l-İslam ayrımı ile beslenmektedir. Ayrıca, geçmişte İslam’ın yayılması için yapılan savaşlar ve günümüzde dini retorikleri kullanarak faaliyet gösteren bazı terör örgütlerinin faaliyetleri, Avrupa’nın ‘cihat’ kavramına bakışını olumsuz etkilemektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, İslam coğrafyasındaki bazı devletlerin ve grupların hataları ile yapılan genellemelerdir. Batıda gerçekleşen bir terör eyleminde, eylemcinin, İslami bir sembolü kullanması tüm Müslümanların terör ile bağdaştırılmasına neden olmaktadır.

Sonuç itibarıyla Müslümanlar ile Batı, negatif klişeler vasıtasıyla, birbirlerine karşı hissettikleri kaybetme duygusunu kimlikler temelinde sınırlar çizerek aşmaya çalışmaktadır. Bu çaba var olan ötekileştirme sürecinin daha da derinleşmesine neden olmaktadır. Bu kavramsal çerçeve doğrultusunda bir negatif klişe olarak ‘cihat’ kavramının, batıda İslamofobi’nin toplumsal inşası sürecinde hükümetler, medya kuruluşları ve uluslararası örgütler tarafından nasıl kullanıldığı incelenerek ortaya çıkan etkiler değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, Negatif Klişeler, Cihat

İSTATİSTİKSEL PROSES KONTROLÜ VE BİR TEKSTİL FİRMASINDA UYGULAMA

Hüdaverdi BİRCAN

Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@cumhuriyet.edu.tr

Hüseyin HASTE

Öğr. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, hhaste@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Küresel anlamda hızla değişen ve gelişen günümüz dünyasında buna paralel olarak değişen, gelişen tüketici davranışları işletmelerin diğerleri arasında farkındalık oluşturma çabaları, artan rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmeleri, faaliyetlerini geliştirip artırabilmeleri ve büyüebilmeleri için kaliteye ulaşma, geliştirme ve kalitede tutunma yönünde kalite kontrol çalışmalarına büyük önem vermelerini zorunlu kılmaktadır. Kalite kontrol konusunda işletmelerde kaliteye ulaşma, geliştirme ve kalitede tutunma amacıyla genellikle istatistiksel yöntemler kullanılmaktadır. İstatistiksel kalite kontrol yöntemleri histogram, kontrol tablosu, pareto analizi, sebep-sonuç diyagramı, hata yoğunluk diyagramı, dağılım diyagramı ve bunların içerisinde en çok kullanılan kontrol grafikleri olarak sıralanabilir.

Bu çalışmada; merkezi İstanbul/Bağcılar olmak üzere iki ilde üretim faaliyetini sürdürmekte olan bir tekstil üretim fabrikasından temin edilen veriler kullanılmıştır. Firmada çocuk, kadın ve erkek müşterilere hitap eden iç giyim ürünleri imal edilmektedir. Firma toplam üretim içinde en büyük orana sahip erkek grubu atlet ürünü için kalite geliştirme ve kalitede tutunma konusunda çalışmalar yapmak istemektedir.

Bu amaçla firmadan 15 günlük veri toplama çalışması sonucunda elde edilen veriler için, öncelikle pareto analizi yapılmış hataların hangi hata çeşitlerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Sonra p kontrol grafikleri oluşturularak üretimin kontrol altında olup olmadığı incelenmiştir. p kontrol grafiklerinin oluşturulmasında her örneklem için ayrı alt ve üst kontrol limitleri, ortalama örneklem büyüklüğü ve standartlaştırılmış kontrol grafikleri yaklaşımları kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda işletmeye üretim prosesinin kontrol altında olup olmadığı hususunda ve üretim prosesindeki kritik değer noktaları (üretimin kontrol dışına çıkabilecek kritik durumları) hususunda gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pareto analizi, Kontrol grafikleri, Tekstil firması

“İŞGÖREN PERFORMANSI ÖLÇEĞİ” GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, orhank@kastamonu.edu.tr

Sevim ÇEVEN

Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Devrekani TOBB Meslek Yüksekokulu,
sceven@kastamonu.edu.tr

Derya DENGEL

Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD,
deryadengell@gmail.com**ÖZET**

Günümüzde dünya çapında yaşanan gelişmeler, rekabetin de hızlı bir şekilde artmasına neden olmuştur. İşletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri için değişime, yeniliğe açık olmaları, bu yenilikleri tüm süreçlerine uygulayabilmeleri gerekmektedir. Üretim faktörleri içerisinde insan unsuru, işletmeler için en önemli kaynak olarak ifade edilmektedir. İşletmelerin hedeflerine, amaçlarına ulaşabilmeleri için üretim faktörlerini ve iş süreçlerini iyi yönetmeleri gerekmektedir. Günümüz işletmeleri çalışanlarını iç müşteri olarak değerlendirmekte, iş memnuniyetlerine, performanslarına önem vermektedirler. İşletmenin, işgörenden beklediği performansı elde edebilmesi için çalışma koşullarını işgörene göre düzenlemesi, kişisel, sosyal ve yasal haklarını güvence altına alması gerekmektedir. Performans kavramı, işletmelerin başarısında önemli bir rol oynamaktadır. İşletme faaliyetlerinin planlandığı şekilde yürütülmesi, süreç boyunca kalite ve müşteri odaklı hareket edilmesi, etkili geri bildirimlerin yapılması, karşılaşılan sorunlara hızlı, etkili çözümler üretilmesi, sıfır hata ilkesi ile hareket edilmesi, etkin bir denetim sisteminin varlığı, dolayısıyla iyi bir performans yönetim sistemi, işletmenin yüksek performans elde edebilmesini sağlayacaktır. Bu yüksek performans işletmeye verimlilik ve kâr artışı sağlayacaktır. Sonuç olarak işletmenin varlığını sürdürebilmesi için performans kavramı ve işletmede etkili bir performans değerlendirme sisteminin varlığı önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, işgören performansını ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Bu kapsamda alan yazınında yapılan literatür taraması sonucunda işgören performansı ve bireysel iş performansı değerlendirmesiyle ilgili pek çok çalışmanın mevcut olduğu görülmüştür. Ancak uygulanan ölçeklerin, toplumun sosyal, ekonomik, kültürel yapısının değişmesi, toplumsal değerlerin ve bakış açılarının farklılaşması gibi birtakım nedenlerden dolayı yetersiz kaldığı tespit edilmiştir ve yeni bir ölçek geliştirme gerekliliği duyulmuştur. Bu amaçla, konu ile ilgili literatür taraması yapılarak, daha önce yapılan araştırmalar ve kullanılan ölçekler incelenmiştir. İşgören Performansı Ölçeği (İPÖ)'nin güvenilirlik ve geçerliliğini test etmek amacıyla alan araştırması yapılmıştır. Araştırma, Kastamonu merkezde faal durumda olan işletmelerde yapılmış olup, araştırmanın ana kütlesini bu işletmelerdeki yöneticiler oluşturmaktadır. Sağlıklı bir kayıt ve veri eksikliği nedeniyle yapılan araştırma sonucunda Kastamonu merkezde 250'ye yakın işletme olduğu değerlendirilmektedir. Bunların içerisinde çalışmaya katılmayı kabul edenlerden tesadüfi olmayan yargısal yöntemle belirlenen 105 işletme yöneticisine ulaşılmıştır. Geliştirilen İşgören Performansı Ölçeği (İPÖ) yardımıyla veriler yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. SPSS 23.0 programında Faktör analizi yapılmıştır, ölçeğin, güvenilirlik ve geçerliliği test edilmiştir. Ölçek için madde havuzu oluşturulmuş ve 69 madde ile uygulanmıştır, çalışma sonrası yapılan faktör analizi ile yedi boyutlu ve 40 maddeden oluşan bir yapıya ulaşılmıştır. Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkiyi sınamak amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır, analiz sonuçları ölçeğin alt boyutlarının pozitif yönlü ve anlamlı ilişkilere sahip olduklarını göstermiştir. Çalışmada uygulanan analizler sonucunda geliştirilen ölçeğin ve alt boyutlarının geçerli ve güvenilir olduğu, bilimsel çalışmalarda kullanılabileceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşgören Performansı, Performans Değerlendirme, Ölçek Geliştirme, Geçerlilik, Güvenilirlik

JEL Kodu: M12, M54**THE “EMPLOYEE PERFORMANCE SCALE” DEVELOPMENT STUDY: A FIELD RESEARCH****ABSTRACT**

Today, worldwide developments have led to a rapid increase in competition. In order to maintain their assets, businesses must be open to change, open to innovation, and to apply these innovations to all processes. Human factor is the most important resource for enterprises within the production factors. Businesses have to manage production factors and business processes in order to achieve their goals and objectives. Today's enterprises evaluate their employees as internal customers and give importance to job satisfaction and performances. In order to achieve the performance that the employee expects from the employee, he / she must regulate the working conditions according to the employee and ensure his / her personal, social and legal rights. The concept of performance plays an important role in the success of enterprises. Conducting business activities as planned, quality and customer oriented movement throughout the process, effective feedback, fast, effective solutions to the problems encountered, move with the principle of zero error, presence of an effective audit system, therefore, a good performance management system will enable the enterprise to achieve high performance. This high performance will lead to increased productivity and profit. As a result, in order to sustain the existence of the company, the concept of performance and the existence of an effective performance appraisal system in the enterprise are important.

The main objective of this study is to develop a valid and reliable scale for measuring employee performance. In this context, it is seen that there are many studies related to employee performance and individual work performance evaluation as a result of literature review. However, it has been determined that the applied scales are insufficient due to the social, economic and cultural changes of the society, differentiation of social values and perspectives, and the need to develop a new scale. For this purpose, previous researches and scales used in the literature have been examined. A field study was conducted to test the reliability and validity of the Employee Performance Scale (EPS). The research was carried out in the enterprises which are active in the center of Kastamonu and the main mass of the research is composed of the managers in these enterprises. As a result of a healthy record and lack of data, it is estimated that there are approximately 250 enterprises in the center of Kastamonu. Among these, 105 business managers were determined from those who accepted to participate in the study. Data were collected with face to face questionnaire method with the help of Employee Performance Scale (EPS). Factor analysis was performed in SPSS 23.0 program and the reliability, reliability and validity of the scale were tested. A pool of substances was created for the scale and applied with 69 items, after the study, the factor analysis revealed a seven-dimensional structure consisting of 40 items. Correlation analysis was performed to test the relationship between the sub-dimensions of the scale and the results showed that the sub-dimensions of the scale had positive and significant relationships. It was determined that the scale and sub-dimensions developed as a result of the analyzes conducted in the study were valid and reliable and could be used in scientific studies.

Keywords: Employee Performance, Performance Assessment, Scale development, Validity, Reliability

JEL Code: M12, M54

“İŞLETME PERFORMANSI ÖLÇEĞİ” GELİŞTİRME ÇALIŞMASI: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, orhank@kastamonu.edu.tr

Derya DENGEL

Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD,
deryadengell@gmail.com

Sevim ÇEVEN

Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Devrekani TOBB Meslek Yüksekokulu,
sseven@kastamonu.edu.tr

ÖZET

İşletmeler belirli bir takım görev ve amaçları gerçekleştirmek üzere kurulurlar. Kaynak kullanımında etkinlik, verimlilik, kârlılık ya da benzeri işletme amaçlarının gerçekleşme derecesi, işletmenin önceden belirlenen performans standartlarına ne ölçüde uygun davrandığını göstermesi açısından büyük önem taşır. Bireylerin kapasitelerinin artırılması ve çalışanların performanslarının geliştirilmesi suretiyle, örgütlerde devamlı başarı elde edilmesinde yararlanılan stratejik ve bütünleştirilmiş bir yaklaşım olan işletme performansı, bir işletmenin başarısını, diğer bir deyişle, işletmenin amaçlarına ulaşma düzeyini tanımlayan çok boyutlu bir kavramdır. Bir işletmenin başarısı, sürekliliği ve amaçlarını gerçekleştirme derecesi işletme performansının ölçümü ile değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, işletme performansını ölçmeye yönelik yeni bir ölçek geliştirmektir. Bu bağlamda, yapılan literatür taraması sonucunda işletme performansı ile ilgili çok sayıda çalışmanın mevcut olduğu tespit edilmiştir. Ancak var olan ölçeklerin, toplumsal değerlerin değişmesi ve sosyal, ekonomik ve kültürel yapının farklılaşması gibi bazı nedenlerden dolayı yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir ve yeni bir ölçek geliştirme gerekliliği duyulmuştur. Bu amaç doğrultusunda da var olan işletme performansı ölçeklerinden yararlanılarak yeni bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini ve geçerliliğini test etmek amacıyla alan çalışması yapılmıştır. 38 maddeden oluşan ölçeğin nihai formu Kastamonu ilinde faaliyet gösteren firmalardan kolayda örnek yöntemiyle seçilen 100 firma yöneticisi tarafından uygulanmıştır. Veriler yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizleri için SPSS 23.0 programından yararlanılmıştır. Çalışmada işletme performansının güvenilirliğinin ortaya konması amacıyla faktör, güvenirlik ve geçerlilik analizleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda değişkenler arasındaki ilişki gücünü ölçmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO), güvenilirliğin ortaya konulması amacıyla ise Cronbach Alpha analizi yapılarak güvenilir ve geçerli olduğu ortaya konulmuştur. Çalışmada uygulanan analizler neticesinde geliştirilen ölçeğin ve alt boyutlarının geçerli ve güvenilir olduğu, bilimsel çalışmalarda kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: İşletme Performansı, İşletme Performansı Değerlendirme, Ölçek Geliştirme

“OPERATING PERFORMANCE SCALE” DEVELOPMENT STUDY: A FIELD RESEARCH

ABSTRACT

Businesses are set up to achieve a specific set of tasks and objectives. The degree to which efficiency, efficiency, profitability or similar business objectives are achieved in the use of resources is of great importance in terms of demonstrating the extent to which the enterprise behaves in accordance with predetermined performance standards. Operational performance, which is a strategic and integrated approach that is used to achieve continuous success in organizations by increasing the capacities of individuals and improving the performance of employees, is a multidimensional concept that defines the success of an enterprise, in other words, the level of

achieving the objectives of the enterprise. The degree of achievement, continuity and objectives of an enterprise is assessed by measuring the performance of the enterprise.

The main purpose of this study is to develop a new scale for measuring the performance of the enterprise. In this context, as a result of the literature review, it has been determined that there are many studies related to operational performance. However, it has been observed that the existing scales are insufficient due to some changes such as the change of social values and differentiation of social, economic and cultural structure and it has been necessary to develop a new scale. For this purpose, a new scale was obtained by taking advantage of existing business performance scales. A field study was conducted to test the reliability and validity of the scale. The final form of the scale consisting of 38 items has been applied by 100 company executives selected from the companies operating in the Kastamonu province. Data were collected by face to face survey method. SPSS 23.0 program was used for the analysis of the obtained data. In the study, factor, reliability and validity analyzes were applied to reveal the reliability of the operational performance. As a result of the results, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) was used to measure the relationship between the variables, and Crompa Alpfa analysis was performed to determine the reliability. It is concluded that the scale and the sub-dimensions developed as a result of the analyzes conducted in the study are valid and reliable and can be used in scientific studies.

Key Words: Business Performance, Business Performance Evaluation, Scale Development

KABLOSUZ SENSÖR AĞLARINDA DÜŞÜK MALİYETLİ RESİM İLETİM KATMANI OLUŞTURULMASI

Cebrail ÇİFLİKLİ

Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, cebrailc@erciyes.edu.tr

Kadir ABA

Öğr. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, aba@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Kablosuz Sensör Ağları, sürekli olarak çevreden topladıkları bilgileri ana ana düğüme oradan da sunucu veya ana toplayıcıya göndermektedirler. Ağ yapısı büyüdükçe ağ içerisinde meydana gelen veri transferinin boyutu da ciddi artış göstermektedir. Eğer Kablosuz Sensör Ağları amacı gereği metin tabanlı bir bilgi değil de çevreden aldığı görüntüleri resim olarak iletiyorlarsa iletimi gerçekleştirilen veri trafiğe de çok büyük artış gösterir. Bu çalışmada Kablosuz Sensör Ağlarında resim iletimi için düşük maliyetli bir iletim protokolü (ara katmanı) oluşturulmuştur. Gerçekleştirilen protokol resmi oluşturan piksellerden faydalanmaktadır. İletilecek olan resmin her bir pikselindeki en önemsiz bit olarak adlandırılan LSB biti resimden atılıp geri kalan bitler her bir piksel için arka arkaya bir metin dizisi haline getirilip metne dönüştürülür. Yeni oluşan metin alıcıya gönderildikten sonra gelen bu bilgiden yeniden bir resim elde edilmesi gerekir. Resmin yeniden elde edilmesi için daha önce atılan bitler yerine rastgele bit değerleri eklenmek suretiyle resim oluşturulur.

Çalışmada gri seviye resim kullanılmıştır. Lena'nın 512x512 piksellik gri seviye resmi kullanılmıştır. Orijinal boyutu 256 KB olan resmin boyutu her bir pikseldeki son bitin atılması ile 224 KB'a düşürülmüştür. Bu da iletilecek olan bir resimde %12.5'lik bir avantaj sağlamaktadır. Alıcıda son bite rastgele verilerek eklenerek resim yeniden oluşturulduktan sonra orijinali ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Karşılaştırma sonucunda 51,1365'lik PSNR değerine ve 0,9976'lık yapısal benzerlik oranına (SSIM) ulaşılmıştır. Yüksek PSNR değeri daha yüksek görüntü kalitesi, düşük PSNR değeri ise görüntüler arasında yüksek sayısal farkı ifade ettiğinden, çalışma da elde ettiğimiz yüksek PSNR değeri orijinal resim ile yeni oluşturulan resmin bir birlerine yüksek oranda benzediklerini göstermektedir. Benzer şekilde yüksek SSIM değeri de iki resim arasındaki benzerliğin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Çalışma sonucunda elde edilen bilgilere göre resim değişmeden %12.5'lik veri kazancı sağlayan bir transfer katmanı oluşturulmuş ve Kablosuz Sensör Ağlarındaki resim iletimi sırasında meydana gelen veri trafiği azaltılmıştır.

Anahtar Kelimeler: LSB, PSNR, SSIM, Kablosuz Sensör Ağları

KADIN VE SUÇ (FEMİNİST TEORİLER ÇERÇEVESİNDE)

Doç. Dr. Veda Bilican GÖKKAYA

Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Sivas,

e-mail: bilican76@gmail.com

ÖZET

Hukuksal olarak yasalarda korunması güvence altına alınmış, mevcut toplum kurallarının yıkılmasına ve sarsılmasına yönelik fiil ve davranış (Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009: 25) olarak tanımlanan suç olgusu, farklı bilim dalları (psikoloji, psikiyatri, hukuk, sosyal antropoloji, biyoloji, sosyoloji ve kriminoloji vb. gibi birçok disiplin) tarafından ele alınıp, araştırılan multidisipliner bir alandır.

Toplumda insanların neden suç işlediklerine, suçun kaynaklarına yönelik araştırmalar suçu açıklamaya yönelik birçok teorinin (Biyolojik Teoriler, Psikolojik Teoriler, Chicago/Şikago Okulu, Öğrenme Teorisi, Kontrol Teorileri, Gerilim Teorisi, Alt Kültür Teorisi, Damgalama Teorisi, Rutin Aktiviteler Teorisi, Rasyonel Seçim Teorisi, Sosyolojik Teoriler vb.) de ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Söz konusu bu teoriler ise yalnızca erkek suçluluğuna odaklanmış, suçun genelde bir erkek alanı, bir erkek davranışı olduğu fikrinden yola çıkarak, kadın suçluluğunu görmezden gelmiş ve uzun süre ihmal etmişlerdir. Ancak 1970'deki kadın hareketleri ve çalışmalarıyla kendini fark ettiren feminist ideoloji, diğer alanlarda olduğu gibi kriminoloji alanında da etkili olmuş, o zamana kadar kriminoloji alanına girmeyen/giremeyen kadın, kriminoloji alanında görünür olmaya, fark edilmeye başlamıştır.

Erkek odaklı ilk kriminolojik çalışmalar 19. yüzyılda başlarken kadın suçluluğu konusu ise 20.yy'ın sonlarında feminist hareketlerle gündeme gelmiş ve üstünde durulmaya başlanmıştır. Ortaya çıkışından itibaren kadın suçluluğu ile ilgili olarak, kadının suç ile ilişkisini farklı boyut ve bakış açılarıyla ele alan feminist çalışmalar, feminist teorileri de beraberinde getirmiştir. Kadın suçluluğunu açıklamaya yönelik geliştirilen teorilerin başında ise Adler ve Simon'un Özgürleşme Teorisi ile Hagan'ın Güç-Kontrol Teorisi gelmektedir.

Derleme niteliğindeki bu çalışmanın amacı da, belgesel gözleme başvurularak, hukuk düzeninin cezai nitelikteki bir kuralının ihlali (Toroslu, 1994: 36) olan suçun özellikle de kadın suçluluğunun (nedenleri/kaynakları, türleri ve sonuçları), feminist teoriler tarafından nasıl ele alındığını ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: Feminist Teori, Özgürleşme Teorisi, Güç-Kontrol Teorisi, Kadın, Suç, Kadın Suçluluğu

KAPADOKYA ERDEMLİ KÖYÜ KAYA MEZARLARI

LEYLA KADERLİ

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, drleylakaderli@gmail.com

ŞEBNEM USLU

Mimar, sebnem.usluu@gmail.com

GÜLÜZAR ERKAN

Mimar, glerkan63@gmail.com

ÖZET

Tarihi ve kültürel açıdan oldukça zengin bir coğrafya sergileyen Anadolu özellikle arkeolojik ve mimari bakımdan da farklı uygarlıklara ve dönemlere ait çok sayıda mimari miras kalıntısı barındırmaktadır. Zaman içerisinde iklimsel koşullar, ekonomi, göç ve savaş din değişiklikleri gibi nedenlerle değişen politik ve kültürel sınırlar bu mimari mirası şekillendirmiştir. Bu değişimin içerisinde Anadolu'nun ortasında yer alan ve birçok ticari ve göç yolu üzerinde bulunan Kapadokya doğal kaynakları, ticari ve zirai donanımlar açısından zenginlik göstermiş, eşsiz topoğrafyası ile de burada yaşamış tüm bu kültürlerin izlerini barındırmıştır.

Hitit sonrası egemen olan uygarlıkların ardından Roma ve özellikle Bizans Dönemi Kapadokya bölgesinde dini mimari yapıtlar açısından diğer bölgelerden oldukça farklı bir çeşitlilik göstermektedir. Pers kültüründen oldukça fazla etkilenmiş olan bölgede yerel inançlarla birlikte Roma ve Yunan tanrılarına da saygı gösterilmiş ve tapınaklar yapılmış, Bizans Döneminde ise bölgedeki önemli üç Hristiyan aziz ile birlikte önemli bir hac ziyaret yeri olmuştur. Tüm Kapadokya bölgesine yayılmış olan dini mimari örneklerinde diğer alanlarda olduğu gibi Kapadokya Bölgesine jeolojik oluşumlar sebebiyle daha çok buraya özgü yapı malzemesi olan tüf ve kayaya oyma tekniğini kullanılmıştır.

Bugünkü adıyla Erdemli Köyü Kapadokya Bölgesinin Kayseri-Konya hattı İncesu yakınında, Mustafa Paşadan gelen vadinin güney bitiminde yer almakta ve birçok Roma ve Bizans mimari kalıntılarını barındırmaktadır. Köyün yakınında yer alan kiliseler, villa kalıntılarının yanında vadi yamacında ve üstünde yer alan mezar mekanları, kalıntıları oldukça fazladır. Araştırmacılar tarafından fazla dikkate alınmamış olan bu mezarlar hakkında fazla bir bilgiye de rastlanılmamaktadır. Yapılan bu araştırma ile koruma bilincinin arzu edilen boyuta ulaşmadığı ülkemizde, geçmiş kültürlerimiz ile bağlarımızın bir kanıtı olan bu mekanların belgelenecek kayıt altına alınmalarını, mimari ve sanatsal özellikleri ile kendi dönemdeki yerlerini tespiti ile tanıtımlarını sağlanarak günümüz insanların ortak sorumluluğu olan bu mimari mirasımızı gelecek kuşaklara aktarılması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erdemli, Kapadokya, kaya mezarları, Roma Dönemi

Summary

Anatolia, which has a rich geography in terms of history and culture, has many architectural heritage ruins belonging to different civilizations and periods, especially in archaeological and architectural terms. Over time, changing political and cultural boundaries have shaped this architectural heritage due to climatic conditions, economy, migration, and changes in religion. Cappadocia, which is located in the middle of Anatolia and located on many commercial and

migration routes, has shown richness in terms of natural resources, commercial and agricultural equipment and has traces of all these cultures that lived here with its unique topography.

Following the reigns of Hittite civilizations, Roman and especially Byzantine Periods of Cappadocia show a very different diversity from other regions in terms of religious architecture. In the region, which has been heavily influenced by Persian culture, the Roman and Greek gods were respected along with local beliefs and temples were built, and in the Byzantine period there were important pilgrimages to visit with the three important Christian saints in the region. As in other areas in the Cappadocia region, as in other areas, the Cappadocia region, due to the geological formations, has been used mostly tuff and rock carving technique.

The Erdemli village, today's Cappadocia region, is located in the southern end of the valley from the Pasha, near the Kayseri-Konya line İncesu, and houses many Roman and Byzantine architectural remains. Near the village, the churches, the ruins of the villa, and the ruins of the tombs on the slope and the top of the valley are quite large. There is not much information about these tombs which are not taken into consideration by the researchers. With this research, it is aimed to document these places, which are proof of our ties with our past cultures, in our country where conservation consciousness can not reach the desired size, documenting and recording these places with their architectural and artistic characteristics and their place in their period and transferring this architectural heritage which is the common responsibility of today's people to future generations.

Keywords: Erdemli, Cappadocia, rock tombs

KARACİĞER TRANSPLANTASYONUNUN CİNSEL FONKSİYON VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Kezban KORAŞ SÖZEN

Öğr. Gör. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, kezban_koras@hotmail.com

Neziha KARABULUT

Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, nezihekarabulut@hotmail.com

Dilek GÜRÇAYIR

Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, dilekgurcayir@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı karaciğer transplantasyonunun cinsel fonksiyon ve yaşam kalitesine etkisini belirlemektir.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı türde olan araştırma Ocak 2015 - Ocak 2017 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin transplantasyon ünitesinde yürütüldü. Araştırmanın evrenini belirtilen tarihlerde karaciğer transplantasyonu olan hastalar, örneklemi ise evrenden basit rastgele örneklemi yöntemiyle seçilen, araştırmaya katılmayı kabul eden hastalar oluşturdu. Araştırmada literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan hastaların sosyo- demografik özelliklerini, sağlık sorununu tanımlarına ilişkin soruları içeren “Tanıtıcı Özellikleri Belirleme Formu”, yaşam kalitesini ölçmek için “SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği”, kadın cinsel işlevini ölçmek için “Kadın Cinsel İşlev Ölçeği”, erkek cinsel işlevini ölçmek için “Ereksiyon İşlevi Uluslararası Değerlendirme Formu” kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler; ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Gruplar arası farkı göstermek için MannWhitney U, sayısal değişkenler arasındaki ilişkiyi göstermek için Pearson Korelasyonu ve t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada transplantasyon sonrası erkek ($p<0.05$) ve kadın ($p<0.05$) hastaların cinsel fonksiyonlarında artış gözlenmiştir. Yaşam kalitesi puan ortalamaları incelendiğinde ise hem kadın hem de erkek hastaların transplantasyondan sonra yaşam kalitesinde istatistiksel olarak anlamlı artış gözlenmiştir.

Sonuç: Karaciğer transplantasyonun erkek ve kadın hastalarda cinsel fonksiyon ve yaşam kalitesini arttırdığı tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Karaciğer transplantasyonu, kadın cinsel fonksiyonu, erkek cinsel fonksiyonu, yaşam kalitesi

**AZERBAIJAN BESTECİLERİNDEN KARA KARAYEV VE FEREC KARAYEV’İN
BALE MÜZİĞİNDE ARP ÇALGISININ YERİ VE ÖNEMİ**

Ganire HÜSEYNOVA

Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, ganira@eriyes.edu.tr**ÖZET**

Azerbaycan müzik tarihinde 1950-70’li yılları, bestecilik ekolünde yeni yöntemler arayışı, opera ve bale yaratıcılığının yanı sıra icracılık alanında yenilikleri destekleyen önemli bir evre olarak bilinmektedir. Orkestral tınların farklı renklerle zenginleştirme çabası, ulusal bestecilerin eserlerinde bir Avrupa çalgısı olan arpa daha çok yer ayırma gereği duyduklarıyla dikkat çekmiştir. İrcacılık seviyesinde sezilen yükseliş, bestecilerin diğer orkestra çalgılarıyla birlikte bu çalgıya olan ilgisini artırarak, halk müziği unsurlarıyla harmanlanmış klasik Batı üslubunda ilginç eserler bestelemesine, yeni akıma özgü parlak icra tekniklerinin ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Bu dönemde sahne müziği alanında geniş perspektifler sunan yaratıcı düşünceler ve ilginç fikirler aşılanmıştır. Arp icracılığında yüksek profesyonel seviye, çalgının ikinci ve üçüncü kuşak Azerbaycan bestecilerin yarattıkları parlak örneklerden anlaşılmaktadır. Yeni müzik tarzının biçimlenmesiyle arp modern icra teknikleri uygulanması konusuna araştırmada ayrı bir önem verilerek geniş şekilde ele alınmıştır. Azerbaycan opera ve bale müziğinde arpın ulaştığı zirve noktası ünlü besteci K. Karayev’in yaratıcılığıyla yakından bağlantılıdır. Bu bakımdan, Kara Karayev’in “Yedi Güzel” ve “Yıldırım Yollarla”, Ferec Karayev’in “Gobustan Gölgeleleri” balesinde arp çalgısının rolü bu çalışmanın ana konusu olarak seçilmiştir. Bu besteciler bale ve senfoni müziğinde arpın önemli bir orkestra çalgısı olarak geniş kullanılmasının önünü açmışlardır. Bugün bir Avrupa çalgısı olduğu bilinen arpın tarihi geçmişini araştırırken, Doğu medeniyetlerinde ortaya çıktığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Nice dönemlerden geçerek çağımıza ulaşmayı başaran, dönemin taleplerine ayak uydurarak düşünce ve duyguları ifade edebilen bu eski çalgı, bugün çağdaş bir dilde “konuşabiliyor” olması önemli bir etken olarak kabul edilebilir. K. Karayev ve F. Karayev’in Azerbaycan bale müziğinde arpın geniş imkânlarının sergilenmesi bunun en somut göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Arp Çalgısı, Azerbaycan Opera ve Bale Müziği, Modern İcra Teknikleri

**KÜRESELLEŞME KÜLTÜR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA YEREL KÜLTÜRLER ve
GELENEK**

Doç. Dr. Kasım KARAMAN

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, kasimkaraman@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, küreselleşme sürecinin kültürel sonuçlarının yerel kültürler üzerindeki etkilerini, gelenek kavramı üzerinden tartışmaktır. Bu çalışmada araştırma yöntemlerinden nitel yöntemin tercih edilmiş, ilgili literatürden elde edilen veriler betimlenmeye çalışılmıştır.

Küreselleşme, benzeşme ve farklılıkların eş zamanlı birlikte yaşandığı bir sürecin ifadesi olmaktadır. Hızlı iletişim ve ulaşım imkânları vasıtasıyla farklı kültürlerin birbirlerine yaklaşımları sonucu oluşan benzerlikler çoğaldıkça bütünleşmenin de artacağı ve homojen küresel bir kültürün oluşacağı tezi, çeşitli somut örneklerle ispatlanmaya çalışılmaktadır.

Yerel kültürleri, küresel kültürün homojenleştirici etkisinden koruyacak; ama aynı zamanda da küreselden yerele sağlıklı kültürel akışı sağlayacak tampon mekanizma, yerel kültürü şekillendiren geleneklerdir. Gelenekler toplumların ayırt edicilik ve aynı zamanda da bütünleştiricilik özelliklerinin bir sistem içerisinde işleyişi ile oluşan kültürel yapıda önemli bir konuma sahiptir. Gerçek ya da gerçekmiş gibi gösterilen bir geçmişe bağlı olan, geniş bir sosyal kabul ve katılımı, ritüellerle veya sembollerle kuşaktan kuşağa aktarılan norm ve değerlerden meydana gelen toplumsal pratiklerin oluşturduğu zaman ve mekân kullanma yolu olarak toplumların bugününü ve yarınını şekillendiren bir olguyu ifade eder.

Toplumun içinde bulunduğu an, hem geçmişin izlerini taşır hem de bu izleri, geleceğin tohumları olarak devam ettirir. Geçmişle geleceği birleştiren ve sürekliliği sağlayan, böylece toplumun devamlılığını sağlayan bağ, o toplumun gelenekleridir. Gelenek, geçmiş anlatan tarihî bir vakıa olmaktan çok daha ileri, toplumları tanımlayan bir “kimlik” belirleyicisi konumundadır. Dolayısıyla gelenekler, küresel kültürel unsurlarla etkileşim sürecinde, temsil ettikleri toplumların, kendi farklılıklarını ortaya koyarak devam edebilme güçleri olmaktadır.

Kültürel açıdan sağlıklı küreselleşmenin gerçekleşebilmesi, yerel kültürlerin, küresel kültür karşısında, küresel kültürün yıkıcı etkilerini engelleyecek, aynı zamanda da kendinin zenginleşmesine ve gelişmesine katkı sağlayacak unsurları özümseyecek bir kültür oluşturabilme yeteneklerine bağlıdır.

Anahtar kelimeler: Küreselleşme, kültür, gelenek, değişme

FANTEZİ DÜNYASININ ARACINA DÖNÜŞEN DOĞANIN, KONUT REKLAM İLETİŞİMİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZ YOLUYLA İNCELENMESİ

Doç. Dr. Aşina GÜLERARSLAN

asina.gulerarslan@selcuk.edu.tr

Ali KARAKURT

karakurt.ali1993@gmail.com

ÖZET

Rekabetin zorlu ve maliyetli olduğu koşullarda varlıklarını sürdürmek isteyen konut şirketleri oluşturdukları konutlar hakkında tüketicileri bilgilendirme, etkileme, ikna etme başta olmak üzere çeşitli amaçlar için reklam çalışmaları yürütmektedir. Fakat, kitle iletişim araçlarının yaygınlaştığı ve reklam üretim sürecinin niceliksel olarak kolaylaştığı günümüzde her gün yüzlerce reklam iletisi arasında yaşamını sürdüren tüketicinin dikkatini çekmek ve onları ikna etmek oldukça zor bir durumdur. İleti kuşatması altındaki tüketicilerin ilgisini çekmek isteyen konut şirketleri, reklamlarında yer verdiği metinsel ve görsel öğelerle huzur, mutluluk, özgürlük mefhumlarını doğa üzerinden inşa etmektedir. Bu çalışmada 2018 yılı içerisinde Forbes Türkiye ve Capital dergilerde yer almış doğa temalı, tipik durum örnekleme yöntemiyle seçilmiş toplam dört konut reklam görselinde sunulan dünyayı tanımlamak, anlamlandırmak için göstergibilimsel analiz gerçekleştirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göstergibilim, Konut Reklamı, Dergi Reklamı, Doğa

KARA HAVUÇ (DAUCUS CAROTA L.) ANTOSİYANİNLERİNİN FARKLI DEPOLAMA SICAKLIKLARINDAKİ KARARLILIĞININ İNCELENMESİ

Sevim Gürdaş MAZLUM

Dr. Öğr. Üyesi, Cumhuriyet Üniversitesi,

sgurdas@yahoo.com, sgurdas@cumhuriyet.edu.tr**ÖZET**

Günümüzde sağlıklı ve doğal beslenmenin önem kazanmasıyla birlikte antosiyaninlerce zengin gıdalarla beslenmeye olan ilgi de artmıştır. Gıda katkı maddesi olarak kullanılan doğal renklendiricilerden olan antosiyaninler, meyve, sebze, çiçekler, yaprak, kök ve diğer bitki depolama organlarında bulunan kendine özgü pembe, kırmızı, mor ve maviye kadar geniş bir aralıktaki renkleri veren, suda çözünabilir nitelikteki doğal renk maddeleridir. Antosiyaninler, gıdalara sadece çekici renk özelliği sağlamakla kalmayıp sağlık açısından son derece faydalı olan antioksidan özellikleriyle de dikkat çekmektedirler. Antioksidan aktiviteleri yüksek bileşenler olduklarından, metal iyonlarıyla şelat oluşturma ve protein bağlama özelliğine sahip olan antosiyaninlerin aglikonlar (antosiyanidinler) ve bunlara bağlı şeker gruplarının yerinin ve sayısının değişmesi ile antioksidan aktivitelerinin de değiştiği bilinmektedir Bitkisel kaynaklı antioksidanlar, serbest radikal gidericisi, peroksit parçalayıcısı, enzim inhibitörleri ve sinerjistler olarak fonksiyonları vardır.

Çok sayıda bitkide doğal ve yaygın olarak bulunan antosiyanin pigmentlerinin yapısı stabil değildir ve genel olarak gıda ortamlarındaki renk kararlılığı; kimyasal yapı, kopigment varlığı, pH değeri, sıcaklık derecesi, ışık, oksijen, enzim (polifenol oksidaz ve peroksidaz) varlığı, proteinler, şekerler ve onların parçalanma ürünleri, metal iyonu gibi çok sayıda fiziksel ve kimyasal faktörden etkilenmektedir. Bu faktörlerden birinin ya da daha fazlasının ortamdaki varlığı antosiyaninlerinin degradasyona uğramasına, kendilerine özgü rengi kaybetmelerine ve hatta istenmeyen kahverengi bileşiklerin oluşmasına da sebep olmaktadır. Bu faktörler sebebiyle antosiyaninlerin üretim aşamasında kullanımları sınırlıdır. Özellikle depolama boyunca, farklı sıcaklıklarda renkte oluşan değişimler antosiyaninlerin parçalanmasına ve niteliklerini kaybetmelerine yol açmaktadır.

Araştırmada öncelikle kara havuç (*Daucus carota* L.) hammaddesi ekstraksiyon çözücüsü olarak aseton kullanılarak ekstrakte edilip, bu işlemi takiben çözücü vakum altında uzaklaştırılarak antosiyaninlerce zengin ekstratlar elde edilmiştir. antosiyaninlerce zengin ekstratlar, petri kaplarına konularak 90 gün süre ile -18°C, +4°C ve +25°C gibi üç farklı sıcaklıkta depolanmıştır. Depolamanın 1., 15., 30., 60. ve 90. günlerinde pH diferansiyel yöntemi kullanılarak toplam monomerik antosiyanin değerleri belirlenmiş ve antosiyanin kararlılıkları sıcaklık ve süre parametreleri ile incelenmiştir. Elde edilen verilere göre depolama süresince antosiyanin miktarındaki azalma sıcaklık artışı ile artmıştır. Sırasıyla antosiyanin kaybı en az - 18°C’de olurken en fazla kayıp +25°C’de gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Antosiyanin, ekstraksiyon, siyah havuç

BİTKİSEL KAYNAKLI, DOĞAL İÇERİKLİ SAÇ JÖLESİ ÜRETİMİ VE JÖLE İÇERİĞİNİN SAÇ TUTUMUNA ETKİLERİ

Dr. Öğretim Üyesi Nilgün GÜLER KUŞÇULU

Kayseri Üniversitesi, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksekokulu, Kayseri, Turkey

E-mail: nguler@erciyes.edu.tr

ÖZET

Meyveler, bitkiler yapılarında çok sayıda, farklı inorganik ve organik maddeler içermektedir. Bu maddelerin farklı alanlarda ve ürünlerde bitkiden saflaştırılarak kullanımı yapılmaktadır. Çünkü, çevreye ve kişiye zararlı kimyasalları içeren ürünlerin tüketimi giderek azalmaktadır. Böylece ürünlerdeki doğal içerik, müşterinin güvenle alımını ve tüketimini arttırmaktadır.

Özellikle % 80-90 kimyasal içeren kozmetik endüstrisinin de ihtiyacını karşılayacak tamamen bitkisel yani doğal kaynaklı maddeler ile üretilen alternatifli saç jölesi üretmek amaçlandı. Bu çalışmada, tamamen bitkisel, organik maddeler içeren bir saç jölesi yapmak için polisakkarit içeriği yoğun olan Kayseri ili marketlerinden temin ettiğimiz ayvaların çekirdekleri kullanıldı. Çekirdekleri bir gece saf suda beklettikten sonra elde ettiğimiz jel mavi bant süzgeç kâğıdı ile süzüldü. Süzülen jele farklı tutumlar vermek için sitrik asit (1:1 sulu çözeltisi), trietanol amin, EDTA gibi organik tuzlar farklı oranlarda ilave edildi. Manyetik karıştırıcıda en az 1 saat karıştırıldı. Bu karışımlara kanserojen özellikli heterosiklik yada aromatik yapıli kimyasallar ilave edilmedi. Renklendirmek için bile narçiçeği bitki özütünden elde edilen boyarmadde kullanıldı. Koku olarak yine su buharı destilasyonu ile elde edilen lavanta, gül yağı gibi doğal kaynaklı ve zararsız çözücü ile elde edilmiş aromatik maddeler ilave edildi. Jölenin saça kayganlık vermesi için bir miktar gliserin verildi. EDTA'nın tampon desteğinden, trietanol aminin kıvam, pH ve renk değiştirmesi, sitrik asit çözeltisinin saça yapışkanlık yada sert tutum verme etkilerinden yararlanıldı. Saça farklı tutumlar veren jöleler bir miktar saç örneğine uygulandı ve tutumu kontrol edildi. Bol su ile yıkandığında saçtan uzaklaştığı dökülme yada renk değişimi yapmadığı gözlemlendi. Bu çalışma sonuçları tamamen in-vitro çalışmalar ile elde edildiğinden farklı kişiler ve saçları üzerinde yapılacak in-vivo çalışmalar ile desteklenerek kozmetik sektöründe üretilerek tamamen doğal, sağlıklı, ucuz maliyetli, yerli bir ürün olarak kadın ve erkeklerin kullanımına sunulabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Doğal ürün, in-vitro çalışma, ayva çekirdeği, bitkisel hammaddeler, saç jölesi

EFFECTS OF VEGETABLE SOURCE, NATURAL CONTENT HAIR JELLY PRODUCTION AND JELLY CONTENT ON HAIR ATTITUDE

ABSTRACT

Fruits contain a large number of different inorganic and organic substances in their plants. These substances are purified from plants in different areas and products are used. Because, the consumption of products containing harmful chemicals to the environment and people is gradually decreasing. Thus, the natural content of the products increases the customer's safe intake and consumption.

In particular, 80-90% chemical containing cosmetics industry to meet the needs of the completely herbal, natural source materials produced with the alternative to produce hair gel was aimed. In this study, quince seeds obtained from the Kayseri province markets, where the polysaccharide content is high, were used to make a hair gel that contains completely organic herbs. After holding the beans in

pure water for one night, the gel we obtained was filtered through the blue tape filter paper. Organic salts such as citric acid (1: 1 aqueous solution), triethanol amine, EDTA were added in different ratios to give different effects to the filtered gel. The magnetic stirrer was stirred for at least 1 hour. To these mixtures, no carcinogenic, heterocyclic or aromatic compounds were added. For coloring, dyestuff obtained from the plant extract was used. Aromatic substances obtained by natural source and harmless solvent such as lavender and rose oil were added to the water as a smell. Glycerin was given to give the gel a slip of hair. The consistency, pH and color change of the triethanol amine, the adhesion of the citric acid solution to the hair or the harsh attitude-making effects of the EDTA were used. The gels that have different attitudes have been applied to some hair samples and their behavior is checked. It was observed that when she was washed with plenty of water, she did not make any shedding or discoloration away from the hair. As the results of this study are obtained by in-vitro studies, it will be supported by in-vivo studies on different people and hair and produced in cosmetic sector and presented to the use of men and women as a natural, healthy, inexpensive, domestic product.

Key Words: Natural product, in-vitro study, quince seed, plant raw materials, hair jelly

**DOĞAL KAYNAKLI BOYALAR İLE HÜCRE BOYANMA DURUMUNUN VE
GELECEĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğretim Üyesi Nilgün GÜLER KUŞÇULU

Kayseri Üniversitesi, Mustafa Çıkrıkçıoğlu Meslek Yüksek Okulu, Kimya Teknolojisi Programı,
Kayseri, TÜRKİYE
E-mail: nguler@erciyes.edu.tr

ÖZET

Doğal boyaların özellikle bitkilerden elde edilen özütleri ile kumaş, gıda, ilaç boyası olarak kullanımı yaygın iken son zamanlarda hücre boyaması çalışmaları da yapılmaktadır. Dokular hücrelerden oluştuğu için hücre için yapılan çalışmalar doku boyamayı da kapsamaktadır. Özellikle ithal edilen bitkisel kaynaklı hematoksinin tükenme noktasına gelmesi ve eozin adlı sentetik boyanın muadili başka sentetik boyanın olmaması ve eozin yerine kullanılacak bitkisel kaynaklı boyaların olmaması histokimyaçıların hücre boyası üretimi konusunda çalışmasını zorunlu kılacaktır. Bitkisel özütlerin yüksek sıcaklıkta tekstil materyallerindeki proteinler ile etkileşimi sonucu gerçekleşen boyamada ki sıcaklık canlı hücre proteinlerinde denatürasyona neden olduğu için başarılı sonuçlar alınamamaktadır. Metal tuzları ile şelat oluşturma tepkimesinin de yüksek sıcaklığa duyduğu ihtiyaç bu konuda yavaş yol alınmasına sebep olmaktadır. Düşük sıcaklıklarda (50-70°C) fakat uzun sürede nar çiçeği, havacıva, kırmızı lahana, kökboya bitkilerinin sulu ve alkollü özütleri ile mordanlı ve mordansız doku boyama çalışmaları yapılmıştır. Sıcaklık –süre faktörlerinin düşürülmesi ile ilgili çalışmalar sürmektedir. Çalışmalar da negatif sonuç almamıza başka bir etken olarak boya özütlerinin homojen olmaması yani özütlerde boyarmadde dışında polisakkarit, selüloz ve inorganik maddelerin olması boya ile hücre arasındaki etkileşimin gerçekleşmesini ve açıklanmasını zorlaştırmaktadır. Hatta özütteki canlı kırmızı, mavi, mor renkler kumaş boyamalarında ve hücrede sarı, yeşil, kahve renklerde boyama şeklinde sonuçlanmaktadır. Eğer bitkisel kaynaklardan elde edilen özütteki boyanın saf eldesi ile doğal boya üretim çalışmaları başlatılırsa, bu bitkilerin üretimi için hem tarımsal çalışmalar iş gücü artacak hemde tekstil, gıda, histoloji, sitoloji alanlarında dışa bağımlılıktan kurtulma ile daha sağlıklı doğal boya kullanımı yaygınlaşacaktır. Böylece kimya, biyoloji, histokimya, mühendislik alanlarında uzman kişilerin birleşimi ile disiplinlerarası çalışmalar yapılarak uygun araştırma merkezleri ve üretim tesislerinin kurulması ile ülke ekonomisine büyük katkılar sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Histokimya, doğal boyalar, sitoloji, histoloji

EVALUATION OF CELL DYEING AND FUTURE WITH NATURAL PLANT SOURCES**ABSTRACT**

While the use of natural dyes, especially the extracts obtained from plants, as fabric, food and drug dye is widespread, cell staining studies have been done recently. Because tissues are composed of cells, studies for the cell also include tissue staining. In particular, the import of hematoxylin from plant origin to the point of exhaustion and the absence of other synthetic dyes equivalent to the synthetic dye of eosin, and the lack of plant-based dyes to be used instead of eosin, will necessitate the study of histochemists in the production of cell dyes. Because of the interaction of vegetable extracts with proteins in high temperature textile materials, the results of the dyeing process cause denaturation in live cell proteins. The need for a high temperature in the chelate formation reaction with metal salts leads to a slow path. At low temperatures (50-70 ° C) but for a long time pomegranate,

aerospace, red cabbage, rhododendron plants with aqueous and alcoholic extracts and mordant and non-mordant tissue staining studies have been done. Studies are underway to reduce temperature factors. Another negative factor for the negative results is the lack of homogeneity of the dye extracts, the presence of polysaccharide, cellulose and inorganic substances other than the dyestuffs in the extracts, making the interaction between the dye and the cell difficult. Even the vivid red, blue, purple colors in the extract result in dyeing of fabrics and yellow, green, brown in the cell. If natural dye production studies are started with the pure production of the dye obtained from the vegetable sources, the agricultural work labor will increase for the production of these plants, and the use of healthier natural dye will become widespread with the removal of foreign dependency in the fields of textiles, food, histology and cytology. Thus, interdisciplinary studies will be carried out with the combination of experts in the fields of chemistry, biology, histochemistry, engineering, and with the establishment of appropriate research centers and production facilities, significant contributions will be made to the national economy.

Keywords: Histochemistry, natural dyes, cytology, histology

OTOMOBİL FİRMALARININ KURUMSAL AMBLEM VE LOGO ÖRNEKLERİNİN GÖRSEL ALGISI

THE VISUAL PERCEPTION OF CORPORATE LOGO AND EMBLEM EXAMPLES OF THE AUTOMOTIVE COMPANIES

Gamze ŞENTÜRK

Öğretim Görevlisi, İstanbul Arel Üniversitesi, e-posta : gamzesenturk@arel.edu.tr

ÖZET

Bir kuruluşun nasıl bir faaliyetle uğraştığını anlatan görsel bir sunum olan kurumsal kimlik, firmaların vizyonunu, hedeflerini, işleyişini ve markanın görsel bütünlüğünü temsil etmektedir. Günlük hayatımızda firmaların birbirinden ayırt edilmesini sağlayan görsel bir unsura ihtiyaç duymaktayız. Kurumsal kimliği oluşturan ilk unsurlardan birinin logo olduğunu göz önüne aldığımızda, firmanın yürüttüğü hizmetleri imaj oluşturarak markayı yansıtmak olduğunu gözlemleyebiliriz. Logoların markalar üzerindeki etkisinin oldukça kuvvetli olduğu bilinmektedir. Kurumsal firmayı yansıtan logolar hitap ettikleri hedef kitleye, adını taşıdığı firmanın en anlaşılabilir haliyle ayırt edilebilir görsel etkiye sahip olduğunu belirtebiliriz. Markayı oluşturan logolar, markanın ismini görsel sembollerle zihnimize kazırmaktadır. Başarılı ve etkili kurumsal kimlik tasarımı tüketici tarafından ürünün tercih edilmesinde önemli bir rol oynar. Logolar markayı uzun süre temsil edeceğinden, zihinlere kazınması için başarılı bir logo tasarlanması gerekmektedir. Otomotiv firmaları kendilerini rakiplerinden farklılaştıran kendilerinin kolay ve etkin bir şekilde fark edilmesini sağlayan kurumsal kimlik tasarımlarını önemserler. Otomobil sektörüne baktığımızda, bu sektörde kullanılan logoların tüketiciye kalite, güven, konfor ve prestij gibi kelimeleri çağrıştırmak istediğini görürüz. Bazı tüketicilerin sadakat duyduğu otomobil markaları vardır. Bu bağlamda otomobil sektöründe logoların tasarımı marka bağlılığı konusunda müşterilerini kendi bünyesine çekmeyi başarmışlardır. Örneğin Jaguar otomobil markasını ele aldığımızda, logoda yer alan zıplayan jaguar figürü güç, zariflik, prestij ve kaliteyi marka imajında vurgular. Unutulmamalıdır ki başarılı oluşturulan görsel kimlik markanın piyasadaki değerini artırarak, akılda kalıcılığını güçlendirmektedir. Otomobil markalarının logolarını gösterge bilimsel açıdan incelediğimizde rengini, biçimlerini ve kurumsal oluşum hikayeleri çözümlenmektedir.

Her firmanın amblemlerinin ve logolarının farklı öyküleri bulunmaktadır. Bu çalışmanın kapsamı kurumsal otomobil firmalarının logo ve amblemlerini inceleyerek, dünyaca ünlü on araba markasının logolarının görsel etkileri hakkında bilgiler vermektir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal kimlik, logo tasarımı, otomobil markaları.

KAYSERİ’NİN KENT KİMLİĞİ VE KENT HAFIZASININ OLUŞMASINDA BİR DÖNÜM NOKTASI OLARAK MÜBADELE

Tülin ÇETİNKAYA

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, tulinckaya@gmail.com

Ergin ULUSOY

Dr. Öğr. Üyesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, eulusoy@nny.edu.tr

ÖZET

19.yüzyılın sonu ile 20.yüzyılın başı modern ulus devlet anlayışının ortaya çıktığı dönemdir. Bu dönemde birçok etnik topluluktan oluşan büyük devletlerin yıkılmasıyla Balkanlar’da ve Orta Doğu’da köklü siyasi ve demografik değişimler gerçekleşmiştir. Türkiye Cumhuriyeti de yeni kurulan bu ulus devletlerden biridir. Bugünkü Türkiye, nüfus bakımından en önemli dönüşümünü mübadele sürecinde yaşamıştır. Bu bağlamda Kayseri de mübadele kapsamına giren şehirlerden biridir. O dönem Kayseri’de yaklaşık olarak yirmi bir bin Rum yaşamaktadır. Kayseri ve çevresinde yaşayan ve mübadeleye tabi tutulmuş Rum nüfus aslen Bizans İmparatorluğu döneminde bölgeye yerleşmiş ve zaman içerisinde Hristiyanlaşmış olan Peçenek ve Uz Türklerinden oluşmaktadır. Mübadele döneminde Türk kökenli olan bu topluluk, tıpkı İstanbul ve Batı-Trakya’daki nüfus gibi Mübadele dışında kalmak istediye de, Mübadiller mensubu oldukları dine göre belirlendiğinden göçün kapsamı içerisine dâhil edilmişlerdir. Karamanlılar olarak bilinen bu grubun Kayseri ilinde yaşadıkları mekânlar ve kent kültürüne etkileri solmaya yüz tutmakla birlikte halen canlıdır. Bu bağlamda şehrin muhtelif noktalarında yer alan eski Rum evleri ve Rum kilisesi halen ayakta durmakta ve kentin kültürel ve toplumsal yaşamına katkı sunmak için ilgilenilmeyi beklemektedir.

Kayseri, kent yaşamının ve kent kültürünün tarihle iç içe yaşandığı bir orta Anadolu şehridir. Şehir, değişen ve dönüşen sosyo-ekonomik yapısını renklendirecek, anlamlandıracak ve bu bağlamda kent hafızasını yeniden yeşertecek akademik ve kültürel çalışmalara ve eserlere ihtiyaç duymaktadır. Çalışmamız anlatılanlar ışığında unutulmakta olan kent ve toplum hafızasını canlandırmayı ve bu doğrultuda toplumsal, kültürel ve ekonomik hayatın gelişmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Yarı yapılandırılmış mülakatlar ile literatür taramasına dayanan bu karma ve niteliksel araştırmayla Kayseri’nin kent kimliği oluşturma çabalarına destek olunması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mübadele, Karaman Türkleri, Kayseri Rumları, Kayseri ve mübadele, Kent hafızası

KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ OLAN HASTALARDA İNTEGRATİF UYGULAMALARIN KULLANIMINA İLİŞKİN TUTUM VE YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ

Mukadder MOLLAOĞLU

Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, mukaddermollaoglu@hotmail.com

Esra BAŞER

Arş. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, esra_baser568@hotmail.com

Safiye YANMIŞ

Arş. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, safiyeyanmis@hotmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: İntegratif tedavi yöntemleri insanoğlu var olduğu andan itibaren kullanılmasına rağmen günümüzde artış göstermiştir. Kronik böbrek yetmezliği hastaları, hipertansiyon, uykusuzluk, kas krampları gibi bazı semptomları giderebilmek için ilaçların yanısıra, bitkisel ürünlere ve alternatif yöntemlere başvurabilmektedirler. Bu çalışmada kronik böbrek yetmezliği olan hastalarda integratif uygulamaların kullanımına ilişkin tutum ve yaklaşımlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tamamlayıcı nitelikte tasarlanan çalışma Cumhuriyet Üniversitesi Uygulama ve Araştırma hastanesinde nefroloji kliniğinde tedavi gören ve kronik böbrek hastalığı bulunan 90 hasta ile yapılmıştır. Araştırma verileri, Kişisel Bilgi Formu (KBF), Bütüncül Tamamlayıcı Ve Alternatif Tıbbı Karşı Tutum Ölçeği (BTATÖ) ve Tamamlayıcı Ve Alternatif Tıp Yaklaşım Ölçeği (TATYÖ) kullanılarak elde edilmiştir. Veriler SPSS 22.0 paket programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların %52.2'si kadın, %57.8'i 46-69 yaş aralığında, %35.6'sı ilköğretim mezunu, %75.6'sında kronik hastalık olarak ilk sırada hipertansiyon gelmektedir. %82.2'sinin alternatif tedavi yöntemlerini kullandıkları, kullanılan yöntem olarak ilk sırada %71.1 oranında maneviyatçılık ve sonrasında %43.3'ünün diyet tedavisi kullandıkları belirlenmiştir. Hastaların BTATÖ ölçek toplam puan ortalaması 34.45 ± 4.46 olarak değerlendirilmiştir. Sosyodemografik özellikler ve tutum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. İntegratif uygulamalara yaklaşımları değerlendirildiğinde Bilişsel-Davranışsal Terapiler ve Manipulatif Yaklaşımlardan en fazla dua etme (%75.6), namaz kılma (%54.4), komşuya gitme (%51.1) gülme (%27.8) tercih ediliyordu. Bitkisel yaklaşımlardan; vitamin (%34.4) yeşilçay (%20), ıhlamur çayı (%18.9), zencefil (%16.7); besinsel yaklaşımlardan ekmek-hamur işi (%85.6), süt ürünleri (%78.9) meyve (%74.4), sebze (%78.8), balık (%72.2), kırmızı et (%63.3) tercih ediliyordu.

Sonuç: Bulgular doğrultusunda KBY hastalarının integratif uygulamalara yönelik tutumlarının düşük olduğu, maneviyatçılık dışındaki integratif uygulamalarını daha az kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca diyetleri ile uyumsuz besinleri tükettikleri ve bunda nefrotoksisite riskini ortaya çıkardığı belirlenmiştir. Hastaların diyetle uyumlarının sağlanması ve nefrotoksititeye neden olabilecek besin ve diğer uygulamalar konusunda hastaların değerlendirilmesi ve bilgilendirilmesi hemşirelerin önemli sorumlulukları arasındadır.

Anahtar kelimeler: Kronik böbrek yetmezliği alternatif tıp, tamamlayıcı tıp

**KIERKEGAARD’IN HAKİKAT DÜŞÜNCESİNDE “UMUTSUZLUK” VE
“KAYGI”NIN YERİ**

Mustafa TAŞDELEN

Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, mustafatasdelen75@gmail.com

Arslan TOPAKKAYA

Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, arslan_topakkaya@hotmail.com**ÖZET**

Modern epistemolojide hakikat değişmez bir öze sahip olduğu düşünülen “özne” ile varlığından şüphe duyulmayan “bilgi nesnesi”nin etkileşiminin bir sonucu olarak tasvir edilmiştir. Kierkegaard söz konusu epistemolojinin “özne”sini soyutluktan kurtarıp bu “özne”yi somut, değişken ve yaşayan bir “insan”a dönüştüren filozoftur. Aynı şekilde o, hakikati dış dünya yerine insanın “iç dünyası” ile ilişkilendirmiş ve böylece epistemolojinin bir “insan araştırması”na dönüşmesini sağlamıştır. Hakikat arayışının bireyin kendi tikel varoluşunun anlamını sorgulama olarak görülmesine zemin hazırlayan bu değişimin aynı zamanda “ben olma”, “tin haline gelme” veya “benlik oluşturma” gibi süreçlere ilişkin olması bakımından Kierkegaard’ın “varoluşçu bilgi teorisi”nin temellerini attığını ifade etmek mümkündür. Onun varoluşçu epistemolojisinde hakikat doğa bilimlerinin “nesnel” bilgi modeline göre değil, tekil bireyin kendi “içsellik”inde bulabileceği bir “öznel” araştırma olarak görülmekte ve “hakikat öznelliktir” şeklinde ifade edilmektedir. Bununla birlikte söz konusu ifadenin ötesinde Kierkegaard’ın epistemolojiye asıl katkısı “bilme” sürecine “umutsuzluk” ve “kaygı” gibi insanın kendi tikel varoluşunda yaşadığı psikolojik durumları dâhil etmesidir. Evrensel bir niteliğe sahip “umutsuzluk” ve “kaygı” kavramları Kierkegaard’ın felsefesinde, “insan olma” çabası ile aynı anlama gelen hakikat araştırmasında vazgeçilemez bir öneme sahiptirler. Bu bağlamda “umutsuzluk” ve “kaygı” kavramları bir yandan insanın kendi seçtiği yaşam biçiminin getirdiği olumsuz bir “gerilim” durumuna işaret ederken diğer yandan da onun “ben haline gelme”sinde itici bir güç ve bir imkân oluşturmaları bakımından olumlu işleve de sahiptirler. Olumlu anlamda söz konusu kavramlar insanın hem estetik ve etik varoluş alanlarından kurtulmasına ve hem de “benlik”ini oluşturan dinsel varoluş biçimini seçmesinde ona eşlik ederler. Bununla birlikte Kierkegaard açısından insanın “ben olmak” adına kişinin dinsel hayat yönünde yaptığı seçim rasyonel bir kararla gerçekleşmez; bu varoluş alanına geçiş ancak “iman” ile sağlanabilir. Tanrı’ya koşulsuz boyun eğme anlamına gelen “iman” Kierkegaard’ın öngördüğü asıl hakikat olarak, insanı bir yandan “kaygı” ve “umutsuzluk”tan kurtarmaktayken diğer yandan “insan olma”nın koşulunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak Kierkegaard’ın felsefesi hakikat arayışını hem “insanın varoluşunun anlam ve amacı”na yönelik olarak gerçek hayatla ilişkilendirmesi bakımından önem arz etmekte hem de umutsuzluk ve kaygı kavramları konusundaki çözümlemeleri Sartre’ın varoluşçuluğunu ve Heidegger’in ontolojisini hazırlaması bakımından değer taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hakikat, Benlik, Varoluş, Umutsuzluk, Kaygı

KIRGIZİSTAN ÇOLPON-ATA BÖLGESİNDEKİ PETROGLİFLER

LEYLA KADERLİ

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, drleylakaderli@gmail.com

CHYNARA ALİEVA

Y.L. Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, chynara.8907@gmail.com

ÖZET

Kaya resimleri ve Petroglifler dünyanın birçok bölgesinde farklı coğrafyalarda görülmektedir. Güney Amerika dan Afrika'ya, Avustralya'dan Avrupa'ya Asya ya kadar dört bir yana dağılmışlardır. Kaya resimleri üzerinde yer alan farklı semboller kültürlerin inançlarının bir göstergesi olmakla birlikte o kültürlerin etnografik yaşamları, çevresi ile olan ilişkileri hakkında da çeşitli ipuçları vermektedir. Günümüzde Petroglifler üzerinde farklı perspektiflerden yapılan araştırmalarla üzerindeki sembollerin anlamları, yapan kültürlerin menşei, resimlerin tarihlendirmesi gibi konular üzerinde durulurken bu anıtların korunmasına yönelik öneri ve çalışmalarda geliştirilmeye başlanılmıştır. Ancak bu anıtların tahribatında uygun olmayan iklim ve doğal koşulların yanında insan eliyle yapılan tahribatlarda oldukça fazladır. Ülkemizde daha çok Doğu Anadolu coğrafyasında, daha doğuda yer alan Kırgızistan da birçok bölgede rastlanan Petroglif, Kaya resimleri üzerinde tespit çalışmaları dışında detaylı ve sistematik araştırmalar veya envanter çalışmaları tümüyle yapılamamıştır. Kırgızistan'ın Issık-Gölün kuzey kıyısında, Çolpon-Ata şehrinin kuzey-batısında yaklaşık bin adet çeşitli boyutlarda Petroglifler bulunmaktadır. Günümüzde bu alanın sadece bir bölümü tel çekilerek Anıtlar Çolpan-Ata bulunan bir müze tarafından görevlendirilen bir bekçi ile koruma altına alınmaya çalışılmış ancak burada yer alan kaya resimleri, balbal taşları olanaksızlıklardan ve farklı nedenlerden dolayı detaylı belgelenme altına bile alınamamıştır.

Geçmiş kültürlerimiz ile bağlarımızın bir kanıtı olan bu anıtlar ne yazık ki nasıl değerlendirileceği bilinmeyen, pasif koruma anlayışı içerisinde dikkate alınmayı beklemektedirler. İnsanlık tarihinin önemli bir kültürel mirası olan bu anıtların gelecek kuşaklara aktarılması günümüz insanların ortak sorumluluğudur. Petroglifler ve diğer az sayıdaki anıtlar öncelikle belgelenerek değerlendirilmesi yapılmalı, tahrip derecelerine ve türlerine göre müdahale edilmeli, anıtlar özgün özellikleri ile korunarak, çevresi ile birlikte değerlendirilerek bir açık hava müzesine- arkeoparka dönüştürülmeli yakınındaki müze güncel sunum, tefriş olanakları ile donatılmalıdır. Ayrıca sürdürülebilir bir proje kapsamında güncel teknolojik olanaklar ile tanıtımı yapılarak dünya kültürel mirasına dahil edilerek bir korunma sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Petroglifler, arkeopark, Çolpan-Ata

Abstract

Rock paintings and petroglyphs are observed at different regions of the globe. From North America to Africa, Australia to Europe until Asia they are widespread around the World. The symbols on the rocks paintings are a representation of the beliefs of the culture of ancient peoples living in those areas as well as clues for a better comprehension of those people's ethnographic lifetimes and relations they had with their environment. Nowadays, while researches conducted from different perspectives on the topics like the meaning of petroglyphs' symbols, origin of petroglyphs makers, dating of petroglyphs' pictures seem slow down, there is a renewed interest on works dealing with the restoration of those monuments. In the destruction of those monuments, human factors appear more important than climate and environmental conditions. In East Anatolia in general and in

various districts of Kyrgyzstan in particular, apart from the identification process, petroglyphs have not been the subject of a detailed and systematic researches and inventory. In the Northern Coast of the Kyrgyzstan's Issık-Lake; at the North-West of the city Cholpon-Ata there is about a thousand of different sizes of petroglyphs. Nowadays, only a portion of this area and its monuments are isolated within a wire fence and under the monitoring of a guard assigned by one of the museum of Cholpon-Ata. Nevertheless, due to various reasons even a detailed documentation has not yet been done for the rocks paintings and balbal rocks inside that protected area.

Unfortunately, due to a lack of an adapted evaluation, those monuments that are the evidence of our link with the ancient cultures are waiting for a suitable conservation. As an important cultural heritage of the history of humanity, it is a collective responsibility to assure those monuments been transferred to the next generations. The petroglyphs and residual small number of monuments should be documented, evaluated, repaired according to the type and the severity of their destruction. Moreover, by preserving the authenticity of the monuments and taking into account their surroundings the area should be converted to an open-air museum (archeopark) and be equipped with up-to date presentations and furnishing facilities. This work aims in the framework of a sustainable project the use of latest technological possibilities to present the Cholpon-Ata petroglyphs and the proposition of their preservation according to the World Cultural Heritage principles.

Keywords: Petroglyphs; Archeopark; Cholpon-Ata

KOJENERASYON VE TRİJENERASYON UYGULAMALARI
COGENERATION AND TRIGENERATION APPLICATIONS

Ali DURMUŞ

Dr. Öğr. Üyesi., Kayseri Üniversitesi, alidurmus@kayseri.edu.tr

Ercan KARAKÖSE

Prof. Dr., Kayseri Üniversitesi, ekarakose@kayseri.edu.tr

Abdulkadir DAĞLI

Öğr.Gör., Kayseri Üniversitesi, abdulkadirdagli@kayseri.edu.tr**ÖZET**

Ülkemiz enerji teknolojisi ve enerji kaynakları konularında büyük oranda dışa bağımlıdır. Bu dışa bağımlılığı yerli enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve enerjinin verimli kullanılmasıyla en aza indirebiliriz. Enerjide elde edilecek verimlilik, sosyal kalkınmanın sağlanması, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin artırılmasını hedeflerken aynı zamanda doğaya salınacak sera gazının azaltılması ve çevreci yaklaşımlar nedeniyle dikkatle incelenmesi ve üzerinde durulması gereken bir konudur. Ekonomiyi doğrudan etkilemesinden dolayı enerji üretimi ile ekonomi arasında güçlü bir ilişki vardır. Bu sebepten dolayı günümüzde enerjiyi kullanırken verimliliğin artırılması da ekonomik açıdan oldukça önemli bir konudur. Elektrik ve ısı enerjisi toplumsal yaşam alanlarında ve endüstriyel kullanımda vazgeçilmez enerji türlerindendir. Isıya olan ihtiyaç genellikle kullanılacak alanın yakınında kurulan bir ısı merkezi tarafından sağlanırken, elektrik enerjisine olan ihtiyaç ise genellikle dağıtım şebekeleri tarafından karşılanır. Isı ve elektrik enerjisini tek bir sistem içerisinde senkron olarak üreten sistemlere kojenerasyon (birleşik ısı ve güç) sistemleri denilmektedir. Bu iki enerjiyi aynı anda üreten sistem soğutmayı da sağladığında trijenerasyon sistemi adını alır. Kojenerasyon sistemleri tasarlanırken atık ısı enerjinin tamamından faydalanmak esas alınmalıdır. Böylece bir yandan yakıt tasarrufu, diğer yandan da enerji verimliliği sağlanarak birim zamanda enerjiden maksimum fayda elde edilmiş olacaktır. Hem kojenerasyon hem de trijenerasyon sistemler endüstriyel işletmelerde, konutlarda, otellerde ve şehir hastanelerindeki uygulamalarda en uygun yakıtla, yüksek verimlilikte ve kesinti olmadan çalışabilmektedir. Bilhassa sanayi tesislerinde tercih edilen biyogaz ve doğalgaz tabanlı jeneratör setleri ile ısıtma, elektrik ve soğutma ihtiyaçlarını aynı anda karşılayıp yüksek enerji verimliliği sağlayan kojenerasyon ve trijenerasyon sistemleri tesislere önemli maddi tasarruflar sağlamaktadır. Bu çalışmada Kayseri Şehir Hastaneleri'ndeki birleşik ısı ve güç sistemleri incelenmiş ve enerji verimliliği açısından sağlanan tasarruflara dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kojenerasyon, Trijenerasyon, Güç sistemleri, Elektrik enerjisi, Enerji verimliliği

**BETONARME KİRİŞLERİN KESMEYE KARŞI ÇELİK KABLOLARLA
GÜÇLENDİRİLMESİ**

Alperen KOFOĞLU

İnşaat Mühendisi, alperenkofoglu@gmail.com

Bengi AYKAÇ

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, baykac@gazi.edu.tr**ÖZET**

Kesmeye karşı yetersizliği anlaşılan betonarme kirişlerin güçlendirilme ihtiyacı sıklıkla karşılaşılan bir problemdir. Bu yetersizliğin giderilebilmesi amacıyla, geçmişte pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda; güçlendirme işlemi için, betonarme kirişler üzerinde, çelik plakalar, etriyelerle, cfrp şeritler vb. kullanılarak birçok farklı yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmada ise, kesmeye karşı yetersizliği anlaşılan betonarme kirişlerin farklı bir yöntemle güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Yapı Mekaniği Laboratuvarında halen devam etmekte olan bu çalışmada; betonarme kirişlere dışarıdan etriye ile sargılama yapılmamış, bunun yerine kirişlerin güçlendirilmesi, çelik kablolar vasıtasıyla dışarıdan sargı yapılarak sağlanmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmada, sürekli çelik kabloların, sargı donatısı olarak etkinliği araştırılmaktadır. Yöntemin pratikliği ve kısa sürede uygulanabilirliği de en büyük avantajlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bildiride, biri referans elemanı diğeri ise çelik kablolarla güçlendirilmiş deney elemanı olmak üzere iki numune üzerinden, hedeflenen çalışmanın bir ön değerlendirilmesi yapılmıştır. Bütün deney elemanları, yeterli rijitliğe sahip betonarme bir duvara bir ucundan sabitlenip, tersinir yükler(deprem) altında test edilmişlerdir. Referans numunesi 140 cm boyunda olup, 20x40 cm kesit özelliğindedir. Elemanın alt ve üst yüzünde üçer adet 20 mm çapında nervürlü boyuna donatı bulunurken, 10 cm aralıklarla da 8mm çapında etriye bulunmaktadır. Referans olarak alınan bu elemanda etriye aralıkları yeterli olup, herhangi bir güçlendirme işlemi yapılmamıştır. Güçlendirilen numune ise referans deney elemanı ile aynı boyut ve boyuna donatı miktarına sahiptir. Etriye çapı aynı tutulmuş fakat, aralıkları (yetersiz olabilmesi için) 30 cm olarak alınmıştır. Betonarme kirişi dışarıdan sargılamak amacıyla da 4 mm çapında çelik kablo kullanılmıştır. Yapılan sargılamanın üzeri de niteliksiz sıva ile kapatılmıştır. Yapılan deneyler sonucunda; referans eleman ile güçlendirilmiş elemanın yük- deplasman grafiğine bakıldığında, davranış bakımından olumlu sonuçlar elde edildiği gözlenmiştir. Elde edilen olumlu veriler ışığında, devam etmekte olan çalışmanın, gelecekte yapılacak olan güçlendirme işlemlerine önemli katkılar sağlayacağını düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Betonarme Kiriş, Çelik Kablo, Güçlendirme

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ FEN MERKEZLERİNİN MATERYAL ÇEŞİTLİLİĞİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF THE MATERIAL DIVERSITY IN THE PRE-SCHOOL SCIENCE CENTERS

Rabia KILIÇ

İnönü Üniversitesi, rabiakilic684@hotmail.com

Yunus AYTAÇ

İnönü Üniversitesi, yns366@gmail.com

Seher MAMUR

İnönü Üniversitesi, smamur@munzur.edu.tr

Merve ÜNAL

Dr. Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi, merve.unal@inonu.edu.tr

ÖZET

Küçük çocuklar doğası gereği meraklıdırlar. Meraklarını gidermek için sürekli soru sorar, inceleme ve araştırma yaparlar. Çocukların meraklarını giderebilecekleri, sorularına cevap bulabilecekleri, tahminlerini test edip, sınayabilecekleri etkinlerin başında ise fen etkinlikleri gelmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar fen etkinliklerinin büyük bir kısmını fen merkezlerinde yapmaktadırlar. Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan fen merkezlerinde yapılan deneyimler ile çocuklar bir olaya, duruma odaklanırken aynı zamanda sorgulamalar, ölçümler, karşılaştırmalar yapmakta buna bağlı olarak ta problem çözme ve bilimsel süreç becerileri gelişmektedir. Fen merkezindeki materyal çeşitliliği dikkat çekici, çok amaçlı, zengin uyaranlara sahip olursa yukarı da belirtilen becerilerin gelişmesinde ve çocukların fene karşı olumlu tutum geliştirmelerinde oldukça etkili olmaktadır. Bu çalışma ile okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan fen merkezlerinin durumunun belirlenmesi ve fen merkezlerinde yer alan materyal çeşitliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Bingöl, Elazığ, Tunceli il merkezlerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarında görev yapan öğretmenler ve bu öğretmenlerin sınıfları oluşturmaktadır. Araştırma da veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen öğretmen bilgi formu, fen merkezi materyal gözlem formu kullanılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki fen merkezlerinin durumu araştırmacılar tarafından hazırlanan gözlem formu ile belirlenecek ve formdan elde edilen bulgular araştırma kapsamında değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: okul öncesi dönem, fen eğitimi, fen merkezi, fen materyali

ABSTRACT

Young children are curious by nature. They constantly ask questions, do inquiries and do research to satisfy their curiosity. Science activities are at the beginning of the activities where children can relieve their curiosity, find answers to their questions, test their predictions and test them. Children make most of their science activities in science centers in pre-school education institutions. Children focus on an event and situation, while also making inquiries, measurements, comparisons, and problem solving and scientific process skills with experience in science centers in preschool education institutions. The diversity of materials in the science center is very effective in developing the mentioned skills and developing positive attitudes towards children if they have very attractive, multi-purpose, rich stimuli. The aim of this study is to determine the status of science centers in preschool education institutions and to determine the material diversity in science centers. The sample group of the research consisted of the teachers working in independent kindergartens of the Ministry of National Education in Bingöl, Elazığ and Tunceli. The data were collected by the teacher information form, the science center material observation form developed by the researchers as data collection tool. The state of science centers in pre-school education institutions will be determined by the observation form prepared by the researchers and the findings obtained from the form will be evaluated within the scope of the research.

Key Words: Preschool education, science education, science center, science material.

KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE YORGUNLUK VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Mukadder MOLLAOĞLU

Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, mukaddermollaoglu@hotmail.com

Esra BAŞER

Arş. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, esra_baser568@hotmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: Yorgunluk, fiziksel ve mental olarak hemen hemen tüm kronik hastalıklarda ortaya çıkan genel bir yakınmadır. Yorgunluk bireyin iyilik hali, günlük performansı, günlük yaşam aktiviteleri ve ilişkilerini de olumsuz etkilemektedir. Bireylerin yaşam kalitesini önemli oranda etkileyen bir semptom olan yorgunluk kronik hastalığı olan bireylerde de sık görülmektedir. Bu çalışma kronik hastalığı olan bireylerde yorgunluk ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışma Cumhuriyet Üniversitesi Uygulama ve Araştırma hastanesi dahili kliniklerinde tedavi gören 300 hasta ile yapılmıştır. Araştırma verileri Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve yorgunluk seviyesini belirlemek için CIS (Checklist Individual Strength) anketi kullanılmıştır. Anketten alınan puan yükseldikçe yorgunluk artmaktadır. Veriler SPSS 22.0 paket programında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların %55'i kadın, %42.3'ü 46-65 yaş aralığında, %52'si ev hanımı, %43.3'ü ilköğretim mezunu olduğu belirlenmiştir. Yorgunluk ölçeği toplam puan ortalaması 87.60 ± 16.0 , alt boyut puan ortalamaları sırasıyla sübjektif yorgunluk 39.16 ± 8.05 , konsantrasyon 19.48 ± 5.10 , motivasyon 18.02 ± 5.53 , fiziksel aktivite 10.93 ± 2.66 olarak bulunmuştur. Kadınlarda, mesleği ev hanımı olanlarda yorgunluk toplam ve sübjektif alt boyut puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı yüksektir. Ev hanımlarında konsantrasyon alt boyutu ve emekli olanlarda motivasyon alt boyut puan ortalaması yüksektir. Bayan hastalarda yorgunluk seviyesi ve yorgunluğu sübjektif algılamaları daha fazla olduğu saptanmıştır. Okur yazar olmayanların ölçek toplam ve tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak yüksek puan almıştır. Kalp-damar hastalığı olanların yorgunluk puan ortalaması yüksek bulunmuştur.

Sonuç: Bulgular sonucunda kronik hastalığı olan bireylerde yorgunluk düzeyinin yüksek olduğu, hastaların konsantrasyon ve motivasyonlarının ve fiziksel aktivite düzeylerinin düşük olduğu gözlenmiştir. Hemşirelerin hastalarının yorgunluğuna yönelik başarılı hemşirelik girişiminde bulunabilmeleri için, yorgunluğun başlangıcı, süresi, gelişimi, birey tarafından algılanması ve günlük yaşam aktivitelerine etkisini bilmeleri gerekmektedir. Hemşire bu bilgilerini kullanarak hastanın yorgunluk ile baş etme yeteneğini arttırabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalık, Yorgunluk, Etkileyen Faktörler

**KUŞAKLAR ARASI GÜÇ MESAFESİ ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR
ARAŞTIRMA**

Mesut ATASEVER

Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, mesut.atasever@usak.edu.tr

Makbule Hürmet ÇETİNEL

Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, hurmet.cetinel@usak.edu.tr**ÖZET**

Bilgi iletişim teknolojilerinde yaşanan değişimler, hem bireylerin yaşantılarına etki etmekte ve algılarında farklılıklar oluşturmakta, hem de işletmelerin varlıklarını sürdürebilmelerinde belirleyici bir rol üstlenmektedir. Günümüzde yaşanan hızlı değişimler birbirlerine yakın dönemlerde dünyaya gelen bireylerin bir takım farklı özelliklere sahip olmasını ve yeni kuşak kavramlarının oluşmasını sağlamıştır. Tarihsel süreç içerisinde aynı dönemlerde doğanlar benzer özellikler gösteren bireylerin doğum tarihleri dikkate alınarak kuşaklar; X, Y ve Z Kuşağı olarak sınıflandırılmaktadır. X kuşağı üyeleri, otoriteye saygılı, çalışkanlığa önem veren, sabırlı, belirli bir disiplin içinde yetişmiş, becerikli bir kuşaktır. Y kuşağı; X ve Z kuşakları arasında bir köprü görevi üstlenmektedir. Y kuşağı, internetin olduğu yıllarda dünyaya gelen ilk kuşaktır. Süreç odaklı, teknolojiye açık, hiyerarşi içerisinde çalışmayı sevmeyen kuşak olarak tanımlanmaktadır. Bilgi çağında doğan kuşağa ise, Z Kuşağı adı verilmektedir. Z kuşağı, teknoloji odaklı, sosyal medya kullanımında oldukça önemli bir yere sahip, eğitilmiş, yaratıcılık ve yenilikten zevk alan, girişimci ve daha sosyal bir kuşak olarak tanımlanmaktadır. Güç mesafesi, kültürler arasında olduğu ileri sürülen bir farklılaşma boyutudur. Güç mesafesi, bireylerin gücün eşit olarak dağıtılmadığını algılaması ile oluşan nispi bir uzaklık olarak da ifade edilebilir iken, güç mesafesi bir üstün emirlerini yerine getirirken çalışanların davranış şekilleri ile ilgili de olabilmektedir. Kuşakların davranışlarının iyi bir şekilde anlaşılabilmesi işletmeler için oldukça önemlidir. Bu çalışmada, kuşakların güç mesafesi algısı araştırılmıştır. Aynı zamanda katılımcıların sosyal ağ kullanım durumları incelenmiştir. 315 katılımcıdan elde edilen anket sonuçları analiz edilmiştir. Elde edilen bu veriler analiz edilerek, ölçek öncelikle doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmış ve güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; doğrulayıcı faktör analizi ile ölçüm modelinin doğrulandığı görülmüştür. Katılımcıların güç mesafesi algısının orta düzeyde olduğu bulgulanmıştır. Güç mesafesi alt boyutları olan gücü kabullenme, gücü araçsal kullanma, gücü meşrulaştırma ve güce razı olma algısının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Katılımcıların sosyal ağları etkin olarak kullandığı tespit edilmiştir. Demografik özellikler açısından katılımcılar arasında ölçek ve alt boyutları bakımından farklılıklar bulgulanmıştır. Kuşaklara göre güç mesafesi algısının alt boyutlarında farklılıklar bulgulanmıştır. X kuşağındaki kişilerin Gücü Araçsal Kullanma alt boyutu düzeyleri Y ve Z kuşağındaki kişilerden anlamlı derecede daha düşüktür.

Anahtar Kelimeler: X, Y, Z Kuşağı, Güç Mesafesi Algısı, Sosyal Ağlar

LAPAROSKOPIK KOLESİSTEKTOMİ SONRASI AĞRI VE KAYGI YÖNETİMİNDE EL VE AYAK MASAJININ ETKİNLİĞİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ DENEYSEL ÇALIŞMA

Kezban KORAŞ SÖZEN

Öğr. Gör. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, kezban_koras@hotmail.com

Neziha KARABULUT

Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, nezihekarabulut@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı laparoskopik kolesistektomi ameliyatı olan hastalarda, el ve ayak masajının ameliyat sonrası ağrı ve kaygı düzeyine etkisini belirlemektir.

Materyal ve Metot: Randomize kontrollü deneysel türde olan araştırma, Temmuz 2018-Ocak 2019 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin genel cerrahi kliniğinde yürütüldü. Araştırma örneklemi araştırma kriterlerine uyan 204 hasta oluşturdu. 8 hastada araştırma sürecinde dışlanma kriterleri olduğundan araştırma 196 hasta (63 ayak masajı grubu, 65 el masajı grubu, 68 kontrol grubu) ile tamamlandı. Veri toplama aracı olarak Tanıtıcı Özellikleri Belirleme Formu, Görsel Kıyaslama Ölçeği, Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği kullanıldı. Ameliyat sonrası Görsel Kıyaslama Ölçeği'ne göre 4'ün üzerinde ağrısı olduğunu ifade eden el ve ayak masajı gruplarındaki hastalara her bir ayağa veya ele 10'ar dakika olmak üzere toplam 20 dakika ayak masajı yapıldı. El veya ayak masajı sonrası 30., 90. ve 150. dakikalarda ağrı şiddeti Görsel Kıyaslama Ölçeğiyle belirlendi. Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği 150. dakikanın sonunda uygulandı. Kontrol grubundaki hastalara el veya ayak masajı yapılmadan veriler toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, yüzdelik, ki kare, anova, t testi, Pillai's Trace testi ve pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Ayak masajı uygulanan deney grubu hastalarında ağrı şiddeti 90. ve 150. dakikalarda kontrol grubu hastalarına göre daha düşük bulundu ($p<0.05$). El masajı ve ayak masajı grubu hastalarının analjezik ihtiyaçlarında anlamlı düzeyde azalma olduğu saptandı ($p<0.05$). Aynı zamanda el masajı ve ayak masajı grubu hastalarında ağrı şiddeti ile durumluk kaygı düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi.

Sonuç: Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular laparoskopik kolesistektomi sonrasında uygulanan el veya ayak masajının ameliyat sonrası ağrı şiddeti ve kaygıyı azalttığını gösterdi. Bu sonuç doğrultusunda, laparoskopik kolesistektomi sonrasında ağrı ve kaygı yönetiminde el veya ayak masajı uygulaması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ameliyat sonrası ağrı ve kaygı, ayak masajı, el masajı, hemşirelik, laparoskopik kolesistektomi.

HEAVY METAL CONTAMINATIONS IN FEEDS BASED UPON FEED-PROCESSING

Mehmet Akif ÖZCAN

Dr.Öğr.Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal University, Vocational School of Mudurnu Sureyya Astarci,
Bolu, akifozcan@ibu.edu.tr

Fatmagül TOLUN

Dr.Öğr.Üyesi, Balıkesir University, Vocational, School of Balıkesir, Balıkesir,
ftolun@balikesir.edu.tr

Ergün DEMİR

Prof.Dr., Balıkesir University Veterinary Faculty, Balıkesir, Turkey
Corresponding Author E-mail: ergun@balikesir.edu.tr

ABSTRACT

Various human activities such as combustion of fossil fuels, mining activities, metal, agricultural technology, feed-processing and other industrial fields, and toxic heavy metals spread over and stand on the environment. In addition to feeds and feed additives in animal manure; disinfectants, bearing materials and corrosion are also potential heavy metal sources. Corrosion is the phenomena during which metal reacts electrochemically within components of material surrounding itself in existence of humidity and oxygen. It is to reduce corrosion to a considerable extent to use alloy steels instead of plain carbon steels manufactured by low-level technology in manufacturing of feeding machines. Protective coatings such as ceramic coating, enamel coating, zinc coating (galvanizing), tin coating and chromium-nickel coating can prevent contaminations. Additionally, canalizing is also a protective method in constructions of machine elements in order to discharge materials that may remain in excessive volume inside during usage. Materials such as arsenic (As), cadmium (Cd), lead (Pb) and mercury (Hg), Aluminium (Al) are included among heavy metals also leading contamination in animal feeds. These minerals having negative effects even in low-concentrations both can be stored in liver, kidneys, cardiac and skeletal muscles passing through animal products such as milk and egg. Researches made in recent years have demonstrated that metals such as cadmium, lead and mercury exhibit the skill to produce reactive oxygen types resulted in lipid-peroxidation and DNA damage, and generally bind enzymes containing sulphide, inhibit functions of these enzymes and lead to toxicity. Toxications based on heavy metals generally occur in animals as a result of the fact that they consume feeds contaminated by heavy metals.

In this review, the data are to get submitted related to heavy metal contaminations in feeds and feed additives based upon feed-processing, and actions to be taken in order to inhibit them.

Keywords: Heavy metal, feed-processing, corrosion.

YEM İŞLEME KAYNAKLI AĞIR METAL BULAŞMALARI**ÖZET**

Fosil yakıtların yanması, madencilik, metal, tarımsal teknoloji, yem işleme ve diğer endüstri alanları gibi çeşitli insan faaliyetleri ile zehirli ağır metaller çevreye yayılıp uzun süre kalmakta ve canlıların yaşamını olumsuz etkilemektedir. Hayvan gübresinde bulunan yem ve yem katkılarının yanında, dezenfektanlar, yataklık malzemeleri, korozyon ve barınak ekipmanların yıpranması ile yapı malzemeleri ve boyalar da potansiyel ağır metal kaynaklarıdır. Korozyon, nem ve oksijen varlığında

metalin kendisini çevreleyen maddenin bileşenleri ile bir elektrokimyasal reaksiyona girdiği bir fenomendir. Koruyucu kaplamalar veya plastik tüpler kullanarak çelik yapıların bu kısımlarının kaplanması korozyonu önemli ölçüde azaltacaktır. Bununla birlikte yem işleme ekipmanlarının düzenliği temizliği ve ekipmanların uygun koşullarda depolanması da korozyonu azaltmaktadır. İşletmede yapılan yemler satın alınan ticari yemlere göre daha fazla ağır metal içerebilmektedir. Hayvan yemlerinde de bulaşmaya neden olan ağır metaller arasında arsenik (As), kadmiyum (Cd), kurşun (Pb) ve civa (Hg) gibi maddeler yer almaktadır. Düşük konsantrasyonlarda bile olumsuz etkileri olan bu mineraller özellikle karaciğer, böbrekler, kalp ve iskelet kaslarında aşırı miktarlarda depolanabildiği gibi süt ve yumurta gibi hayvansal ürünlere de geçerek insan sağlığını da olumsuz etkilemektedirler. Son yıllardaki araştırmalar, kadmiyum, kurşun ve civa gibi metallerin, lipidperoksidasyonu, DNA hasarı, sülfhidrillerin tükenmesi ve kalsiyum homeostazisinde değişiklik ile sonuçlanan reaktif oksijen türleri üretme yeteneği sergilediğini göstermiştir.

Bu derlemede, yemlerde ve yem katkılarında yem işlemeye bağlı olarak oluşan ağır metal bulaşmaları ve bunları engellemek için yapılması gerekenler hakkında bilgiler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağır metal, yem işleme, korozyon.

DIŞ BORÇ VE DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMIN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: ÇİN ÖRNEĞİ

THE EFFECT OF EXTERNAL DEBT AND FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF CHINA

Rahmatullah MAYAR

Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, rmayar66@gmail.com

Okyay UÇAN

Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, okyayu@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 1988-2017 dönemine ait zaman serisi verilerini kullanarak dış borçların ve doğrudan yabancı yatırımların (DYY) Çin'deki ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmıştır. Bu çalışmada veriler dünya bankası sitesinden yıllık olarak alınmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada ampirik analiz için Otoregresif Gecikmesi Dağıtılmış (ARDL) modeli ve sınır testi (Bound Test) kullanılmıştır. Sınır test sonuçlarına göre değişkenler arasında uzun dönemli bir ilişki saptanamamıştır. Dolayısıyla dış borç, doğrudan yabancı yatırım ve gayri safi tasarruf (GST) uzun dönemde Reel GSYİH'yi etkilememektedir. Fakat kısa dönemde dış borç Reel GSYİH'yi negatif, gayri safi tasarruf pozitif ve doğrudan yabancı yatırım, Reel GSYİH'yi hiç etkilememiştir.

Anahtar kelimeler: Dış Borç, DYY, Ekonomik Büyüme, ARDL, Sınır Test, Çin

ABSTRACT

This study investigated the effect of external debt and foreign direct investments (FDI) on economic growth in China using time series data for the period of 1988-2017. In this study, data were collected annually from the World Bank site. Therefore, in this study, autoregressive distributed lag (ARDL) model and bound test were used for empirical analysis. No long-term relationship was found between the variables according to bound test results. Therefore, foreign debt, foreign direct investment and gross savings (GST) do not affect the real GDP in the long run. But in short run external debt affect reel GDP negative, gross saving affect positive and foreign direct investment has no effect on Reel GDP.

Keywords: External Debt, FDI, Economic Growth, ARDL, Bound Test, Chin

MEVDUAT BANKALARININ VERİ ZARFLAMA ANALİZ YÖNTEMİYLE GÖRECELİ ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ

Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Sivas

Öğr. Gör. Ebuzer ARSLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yıldızeli MYO Sivas

ÖZET

Veri zarflama analizi, geleneksel etkinlik ölçüm yöntemlerinin gerektirdiği bazı varsayım ve kısıtlamalar olmaksızın benzer girdi ve çıktıyı kullanan karar birimlerinin etkinlik ölçmeye olanak tanımaktadır. Araştırmada, 2017 yılında Türkiye Bankalar Birliği sitesinde yayınlanan 23 mevduat bankasının verileri kullanılmıştır. Personel sayısı, şube sayısı, aktif toplam, toplam özkaynak, gibi değişkenler girdi; net dönem karı, toplam krediler, toplam mevduat gibi değişkenler çıktı olarak belirlenmiştir. Bu verilere VZA yöntemiyle Ölçeğe Göre Sabit Getiri (CCR) modeli, Ölçeğe Göre Değişken Getiri (BCC) modeli uygulanarak teknik etkinlik değerleri ayrıca ölçek etkinlikleri ve ölçeğe göre getiri durumları da hesaplanmıştır.

2017 yılı için 13 bankanın ölçeğe göre sabit getiriye sahip olduğu görülmektedir. Sonuçların incelendiğinde 2017 yılında 13 bankanın toplam teknik etkinliğinin % 100 olduğu ve 17 bankanın saf teknik etkinlik puanı %100 iken 6 bankanın ise çok düşük olmamakla birlikte saf teknik etkinlik seviyesine ulaşamadıkları ortaya çıkmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde bankaların saf teknik etkinlik düzeylerinin görece olarak yüksek olduğu ve 17 bankanın tam saf teknik etkinliğe sahip oldukları görülmektedir. Araştırma sonucunda bankaların toplam teknik etkinliklerinin artırmak için genel olarak ölçek etkinliklerini arttırmaları gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Veri Zarflama Analizi, Mevduat Bankaları, Göreceli Etkinlik

**MOBİLYA TASARIMI VE ÜRETİMİNDE KATMANLI
ÜRETİM SİSTEMLERİNİN ROLÜ**

Tuğba ANDAÇ GÜZEL

Dr. Öğr. Üyesi, Kayseri Üniversitesi, tugbaandac@kayseri.edu.tr

Güllü AKKAŞ

Öğr. Gör. Dr., Kayseri Üniversitesi, gullu.akkas@kayseri.edu.tr**ÖZET**

Mobilya hayatın birçok alanında karşımıza çıkan, geniş bir malzeme yelpazesine sahip, farklı fonksiyonları ihtiva eden, sanatsal duruşa sahip bir eşyadır ve başlı başına bir tasarım dalıdır. Bu dalda bilgisayar destekli tasarım programlarıyla oluşturulan örnekler, bireysel veya sektörel bazda prototipleme yöntemiyle üretilebilirliği test edilebilmektedir. Katmanlı üretim sistemleri günümüzde üç boyutlu baskı teknolojileri (3B yazıcı) olarak bilinmektedir. 3B yazıcılar; iki boyutlu katmanları üst üste ekleyerek arzu edilen üç boyutlu ürünü veya prototipi üreten cihazlardır. Üç boyutlu baskı teknolojileri günümüzde trend olan teknolojik gelişmelerin başında gelmektedir. Bu teknoloji günümüzde başlıca bir üretim sistemi olarak karmaşık parçaların doğrudan üretimine imkan sağlamaktadır. 3B baskı teknolojisi ile istenirse tasarlanan mobilyanın tamamı veya çeşitli bölümleri basılabilmektedir. Basılan mobilyaların gövde ve yüzeylerinde arzu edilen üslup ve stilde ince süsleme detayları eklenebilmektedir. Ayrıca üretilen aksesuar, parça ve bağlantı elemanları mobilya sektöründe çoğu üretici ve tedarikçi için üretim sürecinde maliyet, hammadde, mamul ve yarı mamul temini, depolama ve sevk konularında kolaylık ve planlanabilirlik sağlamaktadır. . Bu yönüyle mobilya alanında 3B baskı sistemleri kullanmak önemlidir ve günümüzde bir ihtiyaçtan çıkıp zorunluluk haline dönüşmektedir. Bu çalışma mobilya alanında 3B yazıcıların kullanımının çıktılarını hem tasarım hem de üretim süreci açısından değerlendirmeyi kapsamaktadır.

Gelişen teknoloji, değişen sosyal, ekonomik ve politik faktörlerin etkisiyle mobilya üretim yöntemleri de gelişmekte ve değişmektedir. Gelecekte bu sektörde yer alacak genç bireylerin yetişmesinde bahsi geçen faktörlerin takibi ihtiyaç haline gelmektedir. Bu çalışmada meslek yüksekokulunda eğitimlerine devam eden öğrencilerin 3B baskı teknolojisini nasıl kullanacakları ve yararlanacakları konusunda bir süreç tasarlanmıştır. Bu süreçte hem estetik hem de fonksiyonel olabilen bir sehpa tasarlanmış, parçaları PLA ahşap filament kullanılarak 3B yazıcıyla imal edilmiştir. Elde edilen parçalar montajlanarak nihai ürüne ulaşılmıştır. Farklı parçaların birleştirilmesi ile oluşan bu sehpanın 3B yazıcı ile üretilebilirliğinin avantajlı ve pratik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Zamanlamanın planlanabilir olması, ek süreç, işçilik maliyetlerindeki optimal değerler göz önüne alındığında klasik yöntemlere göre avantajlı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Sarf malzeme olarak kullanılan malzeme maliyetlerinin azlığı oranında ürün maliyetinin düşebileceği gözlemlenmiştir. Kişiyeye özel ürün tasarımlarında tasarım esnekliği anlamında geniş bir aralık yakalanabilmiştir. Bu avantajlara rağmen halen 3B baskıda kullanılan sistemler mukavemet değerleri anlamında gelişme göstermeye devam etmektedir. Bu gelişmeler yakın gelecekte katmanlı üretim sistemlerinin mobilya sektöründe yaygınlaşmasına olanak sağlayacaktır. Mukavemet anlamındaki engellerin entegre üretim prosesleri tasarlanarak aşılması mümkündür. Mobilyanın ince işçilik gerektiren süslemeleri ,aplike olarak, katmanlı üretim ile elde edilebilmektedir. Diğer bölümlerinse klasik üretim metodlarıyla üretilmesi (alışlagelmiş mukavemet değerleri aralığında), nihai ürünü ortaya koymak ve aynı zamanda katmanlı üretim sistemlerini sürece dahil etmek açısından elverişli imkanlar sunabilmektedir.

Anahtar Kelimeler:3B yazıcı, Katmanlı Üretim Sistemleri, Mobilya Tasarımı

SAĞLIK SORUNLARININ İŞGÖREN PERFORMANSINA ETKİSİ: KASTAMONU ÖRNEĞİ

Okan AY

Kastamonu Üniversitesi, SBE, İşletme Anabilim Dalı Dr. Öğrencisi, okanay@windowlive.com

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
orhank@kastamonu.edu.tr

Giesiddin NUROV

Kastamonu Üniversitesi, SBE, İşletme Anabilim Dalı Dr. Öğrencisi, giyosiddin.nurov@gmail.com

ÖZET

Günümüz koşullarında yöneticilerin çalışanlarla olan ilişki sorunlarının başında devamsızlık sorunu gelmektedir. Devamsızlık, iş verimliliğini olumsuz yönde etkilemekle beraber çalışan kişinin motivasyonu ve sağlığı açısından da önem arz etmektedir. Bu yüzden devamsızlık sorunu sadece yönetici çalışanı etkilememekte, kamu istihdam ve insan kaynakları politikalarını da yakından ilgilendirmektedir

Sağlık sorunları nedeniyle verimliliği kayıplarıyla sonuçlanan sorunlardan biri işe devamsızlıktır. Bazı durumlarda çalışanların işlerini işverenin beklediği kadar bir şekilde yapamaması ya da isteksiz yapması durumu söz konusu olmaktadır. Sonuç olarak, kusurlu olan çalışanlara disiplin cezası uygulanabilmektedir ancak bu istenmeyen bir çözüm yolu olmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında işe devamsızlığın, işverenler için önemli bir sorun haline geldiği görülmektedir.

Devamsızlık hem tüm organizasyonu ve hem de tüm çalışanları etkilemektedir. Çalışanlar için devamsızlık, geçici ücret kesintileri, disiplin soruşturmaları, iş akitleri feshi gibi birçok probleme neden olabilir ki bu da çalışanın bulunduğu tüm organizasyonun verimliliğini ve çalışanların motivasyonunu düşürür.

Örgütle ilgili bazı unsurların (eğitim, ödüllendirme gibi) yaş, cinsiyet, eğitim gibi bireye ait bazı unsurlardan daha fazla işe devamsızlık davranışı üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir. Her ne kadar bu konuda yapılan çalışmalar az olsa da, kontrol politikası gibi örgütsel unsurlar işe devamsızlık davranışını etkileyebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, sağlık sorunları sebebiyle iş gücü kaybının örgüt performansına etkisinin tespit edilmesidir.

Bu araştırmanın ana kütlesi Kastamonu İli'nde bulunan kamu kurumlarıdır. Araştırma tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden yargısal örnekleme yöntemi kullanılmış olup veriler yüz yüze anket yöntemi ile elde edilmiştir

Araştırma kapsamında elde edilen veriler amaç edinilmiş, sağlık sorunları sebebiyle iş gücü kaybı ölçeği ve örgüt performansı ölçeğinin, faktör yükleri ve Cronbach Alpha katsayısına bakılarak geçerlik ve güvenilirliği belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda sağlık sorunları nedeniyle işgücü kayıpları yaşanabildiği, sağlık sorunları sebebiyle işgücü kaybının örgüt performansına etkilediği belirlenmiştir.

Bu bulguların araştırmanın yapıldığı kamu kurumları açısından önemli ve yol gösterici olduğu söylenebilir. Bundan sonra yapılacak araştırmalara da katkı sağlayabileceği savunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık sorunları, İş gücü kaybı, Örgüt performansı

EFFECT OF HEALTH PROBLEMS ON EMPLOYEE PERFORMANCE: KASTAMONU SAMPLE

ABSTRACT

In today's circumstances, the problem of absenteeism is one of the main problems of the managers in relation to employees. Absenteeism affects work productivity negatively, but it is also important for the motivation and health of the employee. Therefore, the problem of absenteeism does not only affect the executive staff, but also concerns the policies of Public Employment and human resources.

One of the problems resulting in productivity losses due to health problems is absenteeism. In some cases, employees may not be able to do their jobs in a way that the employer expects or unwilling to do. As a result, disciplinary penalties can be imposed on the injured employees, but this is an unwelcome solution. 19. at the end of the century, absenteeism has become an important problem for employers.

Absenteeism affects both the organization and all employees. Absenteeism for employees can lead to many problems such as temporary wage cuts, disciplinary investigations, termination of work contracts, which reduces the efficiency of the entire organization in which the employee is employed and the motivation of the employees.

It is stated that some elements of the organization (such as education, reward, etc.) are more effective on the behavior of job absenteeism than some other elements of the individual, such as age, gender, education. Organizational factors such as control policy can affect the behavior of absenteeism.

The aim of this study is to determine the effect of labor force loss on organizational performance due to health problems.

The main mass of this research is the public institutions located in Kastamonu province. The data were obtained with face-to-face questionnaire method.

The data obtained within the scope of the study were obtained and validity and reliability of the labor force loss scale and organizational performance scale due to health problems were determined by looking at factor loads and Cronbach Alpha coefficient. As a result of the study, it was determined that labor force losses can be experienced due to health problems and labor force loss due to health problems affects organizational performance.

It can be said that these findings are important and guiding for public institutions in which the research is conducted. It can be argued that it can also contribute to future research.

Key words: Health problems, Loss of workforce, Organizational performance

**SINIFLARDA ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI YAPAN YABANCI DİL
ÖĞRENCİLERİNE ANLIK DÖNÜT VERİLMESİNİN GEREKLİLİĞİ
VE BAZI ÖNERİLER****THE NECESSITY OF GIVING IMMEDIATE FEEDBACK AND SOME
SUGGESTIONS FOR THE PROSPECTIVE EFL TEACHERS TEACHING
PRACTICE COURSE AT CLASSROOMS**

Ercan TOMAKİN

Dr. Öğr. Üyesi Ercan TOMAKİN, etomakin@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde Eğitim Fakültesini bitirenler ile bazı Fakülte mezunları sonradan formasyon dersleri alarak öğretmen olarak atanmaktadır. Bugünkü uygulamada, Eğitim Fakülteleri formasyon derslerini dört yıllık lisans eğitimine yayarak vermektedir. Bazı fakülte mezunları ise formasyon derslerini iki dönem halinde bir yılda almaktadırlar. Her iki tür fakülte öğrencileri ikinci dönem Öğretmenlik Uygulaması dersinde haftada bir gün uygulama okullarına giderek ders konusu kapsamındaki etkinlikleri yapmaktadırlar. Bu etkinliklerden en önemlisi sınıflarda ders anlatmaktır. Anlatılan bu dersler belli oranda uygulama öğretim elemanı tarafından okullarda gözlenmektedir.

Öğretmenlik Uygulaması dersi, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı tarafından değerlendirilmektedir. 2017-2018 ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında okullarda yaptığımız ders gözlemleri ve uygulama öğretmeni ile yapılan görüşmeler sonucunda tespit edilen ve bu bildiride dikkat çekilen nokta şudur. Uygulamadaki yönerge, staj öğrencisi sınıfta ders anlatırken, konuyu yanlış anlatsa bile, o an uygulama öğretmeni veya öğretim elemanı tarafından herhangi bir düzeltmenin yapılmamasını ve anlık dönüt verilmemesini önermektedir. Ayrıca, sınıf ortamında yanlış anlatılan ve düzeltilmeyen konunun sonradan nasıl düzeltileceği ile ilgili de bir açıklama bulunmamaktadır. Önceki çalışmalar genellikle değerlendirme ve dönütleri öğrencilerin ders anlatımı sonrası vermiştir. Bu çalışma, ders anlatan öğrenciye anlık dönüt verilmesinin gerekliliği vurgulamakta ve sessiz ve nazik şekilde öğrencilere verilebilecek dönütlerden bazı öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: formasyon, öğretmenlik uygulaması, anlık dönüt, suggestions.

Abstract

Today, the graduates of the Education Faculty and the graduates of some Faculties are appointed as teachers by taking formation courses afterwards. In today's practice, the Education Faculties offer formation courses during a four-year graduate programme. Some faculty graduates, too, take formation courses in two semesters in a year. Both types of faculty students go to schools one day in a week in the second term to carry out activities within the scope of the course and to do teaching practice course. Some of these lessons taught are observed at schools by the instructor.

The teaching practice course is evaluated by the regular teacher and instructor. This is the point that has been identified in the course of 2017-2018 and 2018-2019 academic years as a result of the course observations and interviews with the regular teacher. The practical decree suggests that no corrections must be made and no immediate feedback must be given by the teacher or instructor at that moment even if the students explain the topic wrong in the classroom. In addition, there is no explanation as to how to correct the misexplained and uncorrected issue in the classroom. Previous studies usually give feedback and evaluation after students' teaching in classrooms. Hence this study emphasizes the need to give immediate feedback to the student and give some advice that could be given quietly and gently.

Key words: formation, teaching practice, immediate feedback, suggestions.

AZERBAIJAN ÖZGÜN FOLKLOR TÜRLERİNDEN MEYXANA SANATI ÜZERİNE
KISA BİR İNCELEME

Rauf KERİMOV

Doç.Dr., Erciyes Üniversitesi, rauf@eriyes.edu.tr

ÖZET

Söz söyleme sanatının en önemli özelliklerinden biri de karşılıklı atışmaların doğaçlama söylenebilmesidir. Spontane verilen bir ayak üzerine, belli kriterler çerçevesinde cevap oluşturup kafiyeye uydurmanın o kadarda kolay olmadığı açıktır. Bu bağlamda, Azerbaycan folklorik unsurlarından meyhana (*meyxana*) sanatı, son zamanlarda sözlü halk edebiyatıyla ilgili araştırmaların odak noktalarından biri haline gelmiştir. Genellikle klasik Azerbaycan edebiyatında rastlanan Farsça *meyxana* sözü, “içki içilen ve satılan yer” anlamına gelmekle birlikte “söz meclisi” manası da ifade etmektedir. Bu durumda “mey” söz, “hane” ise yer anlamında kullanılır. *Meyxana*, bir veya iki kişinin belirli bir konu üzerine hazırlıkları olmadan, anında doğaçlama yoluyla mizahi unsurlar içeren küçük kafiyeli dörtlükler söyledikleri bir diyalogdur. Böyle bir karşılıklı diyalog biçimine *deyişmə* (atışma) denir. Sanatçılar arasında gerçekleşen bu atışmalara izleyiciler de müdahale ederek tekerlemeler veya atışma konuları sunma olanağına sahip olabilmektedirler. Günlük yaşamda halkın ilgisini çektiği hemen hemen her şey *meyxana*’nın konusunu şekillendirebilir. Empvizasyon söylenilen bu söz sanatı, birçok müzikolog ve edebiyatçı tarafından “söz mucizesi” olarak nitelendirilmiştir. *Meyxana* fenomenine iki temel boyuttan bakılabilir. Bunlardan biri halk gösterileri ve törenlerden epizotlar sergileyen performans boyutudur. İkinci boyut, klasik doğu şiiri unsurları içeren poetik yapıdır. Bütün bunların müzik ve ritmik çalgılar eşliğinde söyleniyor olması, *meyxana*’ya farklılık kazandıran bir diğer etkidir. Eskiden, Bakü ve köylerinde söylenilen *meyxana*, zamanla Azerbaycan’ın neredeyse tamamına yayılmıştır. Sovyetler yönetimi döneminde, “sokak kültürü” olarak nitelendirilen *meyxana*, yok edilmeye çalışıldığı halde bunu başaramamışlar. Güçlü ideolojik makine halkın ideallerini değiştirse de insanların geçmişine gölge düşürememiş, *meyxana* sevenlerinin dillerinde söylenmeye devam etmiştir. Batılılar için *rap* kültürünü çağrıştıran bu geleneksel müzikli şiirsel tür, bugün Bakü ve çevresindeki köylerde icra edilen en yaygın folklorik unsurlardandır. Azerbaycan’ın Abşeron bölgesinde çok yaygın olan bu söz sanatına ilgi her geçen gün artmaktadır. Bu çalışmada *meyxana* geleneği üzerine kısa bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Söz Sanatı, *Meyxana*, Doğaçlama, Atışma, Müzikli Şiirsel Tür

**PATATES BÖCEĞİNDE (*Leptinotarsa decemlineata* SAY, 1824)
YUMURTA VE YUMURTLAMA SÜRECİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA**

Aysel KEKİLLİOĞLU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fak. Biyoloji Bölümü, Türkiye

Mevlidiye YILMAZ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bil. Enst. Biyoloji A.B.D., Türkiye

(akekillioğlu@hotmail.com, mevlidiye_yilmaz@hotmail.com)**ÖZET**

Temel gıda konumunda olduğundan dünya genelinde yaygın üretim ve kullanım alanı bulan patates, gelişmiş ülkelerde sanayi alanında konserve, dondurulmuş gıda, cips, püre, granül ve toz formlarda işlenip pazarlanmaktadır. Bunun dışında yan ürün olarak alkol, nişasta ve hayvan yemi yapımında kullanılmaktadır. Patates üretimini azaltan başlıca faktör ise; patates böceği olarak bilinen *Leptinotarsa decemlineata* Say, 1824 (Insecta:Coleoptera) türüdür. Bu tür, Önce yaprakların ana damarlarını bırakarak beslenmekte, sonra onu da yiyerek bitkileri sadece gövdeden ibaret bir hale getirebilmektedir. *L. decemlineata*'nın yetişkin bireylerinin, kış döneminden sonra gelen çiftleşme ritüelinden çok kısa bir süre sonra, dişi bireyin yaprağa yumurta bırakma özelliği farklı şekillerde gerçekleşmektedir. 2016 Yılı, Nisan- Ekim ayları sürecinde Nevşehir ili'nde yürütülen saha ve laboratuvar çalışmaları kapsamında; doğal yaşam ortamında yumurtaların genellikle yaprağın alt yüzeyine farklı sayılarda olacak şekilde kümeler halinde bırakıldığı tespit edilmekte iken, laboratuvar ortamında yumurtaların, yaprağın farklı yüzeylerine gruplar ya da tekil olarak bırakıldığı da gözlemlenebilmektedir. Bir dişi aynı yaprağa aynı gün içerisinde bir veya iki kez yumurta kümesi bırakabildiği gibi, aynı yaprağın farklı bölgelerine farklı dişiler de yumurta kümeleri bırakabilmektedir. Ayrıca yumurta kümelerini bir arada ve dikey konumda tutmak için ipliksi bir yapı bulunmaktadır. Yumurtalar, koni biçiminde uzun ve oval şekildedir. Yumurtalar sarı ya da turuncu renklerde, eni 0.7mm ve boyu 1,5-2mm ölçülerindedir. Yumurtadan çıkma süresi laboratuvar ortamında 23,3 °C sıcaklık ve %43,6 nem de 4- 6 gün iken, yumurta açılma oranı %47.876 olarak tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *L.decemlineata*, Yumurta, Morfoloji, Ekoloji, Davranış, Patates, Nevşehir

BİYOPESTİSİT OLARAK VERMİCOMPOST UYGULAMALARI ÜZERİNE İNCELEME

Aysel KEKİLLİOĞLU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fak. Biyoloji Bölümü, Türkiye

Fatma SOYSALDI

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bil. Enst. Biyoloji A.B.D., Türkiye

(akekillioğlu@hotmail.com, fatma8280@hotmail.com)

ÖZET

İnsan nüfusundaki hızlı artış, topraktan en üst düzeyde ürün alma ihtiyacını doğurmaktadır. Buna bağlı olarak da kimyasal gübre ve pestisit kullanımı artmaktadır. Yoğun kimyasal gübre ve pestisit kullanımı fayda ile birlikte, hedeflenen zararlı böcek ve yabancı otların yok edilmesini sağlarken, aynı zamanda faydalı böcekleri, mikroorganizmaları, bitkileri, suyu ve hatta insan sağlığını olumsuz etkilemektedir. Tarımsal ürünlerin sağlıklı gelişmesi için gerekli olan humus ve yararlı mikroorganizmalar içeren bir organik gübre ve aynı zamanda iyi bir toprak düzenleyici olan “vermicompost” burada önemli bir biyopestisit işlevi de yüklenebilmektedir. Ülkemizde henüz başlangıç aşamasında uygulama alanı bulan vermicompostun, gün geçtikçe yeni özellikleri keşfedilmekte ve buna bağlı olarak önemi ve kullanım yaygınlığı da artmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın temel amaç ve içeriğini; tarımsal verimlilikte; ekolojik aynı zamanda ekonomik bir organik gübre olarak bilinen vermikompostun mevcut uygulamalarının dışında “biyopestisit” olarak öneminin ve özelliklerinin incelenerek değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vermikompost, Biyopestisit, Tarım Ekoloji, Ekonomi, Atık,

Dermestes frischii'nin KUGELANN, 1792 (INSECTA:COLEOPTERA)
ÇÜRÜME SÜRECİNDEKİ BAZI DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Aysel KEKİLLİOĞLU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fak. Biyoloji Bölümü, Türkiye

Ülkü Nur NAZLIER

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bil. Enst. Biyoloji A.B.D., Türkiye

(akekillioğlu@hotmail.com, unazler@gmail.com)

ÖZET

Bu çalışma, Nisan 2018- Ağustos 2018 tarihleri arasında Kayseri ili Yahyalı lokalitesinde yürütülmüştür. Çalışma kapsamında adli bakımdan öneme sahip *Dermestes frischii* Kugelann, 1792 (Insecta:Coleoptera:Dermestidae) taksonomik, ekolojik ve etolojik bakımdan araştırılmaktadır. Paleoarktik zoocoğrafyada yaygın olan *Dermestes frischii* türü, ülkemizde, daha çok, İç Anadolu - Doğu Anadolu Bölgesinde yayılım göstermektedir. Dermestidler, genel olarak, ceset üzerinde delik açma özellikleri ile bilinmektedir. Çalışma kapsamında, yürütülen araştırmada; aylık periodlarda, 5'er adet *Rattus rattus* (sıçan) örneği korunaklı açık alana çürümeye bırakılarak, *Dermestes frischii*'nin çürüme sürecinde ve ekolojik süksesyon çerçevesinde gerçekleştirdiği bazı davranış özellikleri incelenmiştir. Burada, aynı zamanda taksonomik – ekolojik bakımdan değerlendirmeler yapılarak, adli entomolojik araştırmalara ve adli vakaların çözümlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: *Dermestes frischii*, Etoloji, Ekoloji, Süksesyon, Adli entomoloji, Yahyalı

KIRGIZİSTAN'DA PARTİLER

Aizat ABİNOVA

aizatabinova@gmail.com

ÖZET

Siyasi partilerin siyasi ve yasal bir olgu (fenomen), kategori ve kurum olarak incelenmesi, modern sosyal bilimlerin en önemli yönetimlerinden biridir.

Siyasi partiler, devlet işlerine katılabilmek ve devletin biçim, amaç ve içeriğini oluşturabilmek amacıyla bireyleri ve toplumları oluşturduğu örgütleridir. Siyasi partiler çoğulcu partilerin vazgeçilmez ögesidir. Bir devlet yapılanmasında birden çok parti varsa orada demokrasiden söz etmek mümkündür. Çok parti demek çok seslilik demektir. Siyasi partiler halk tarafından başa getirilir. Böylece halk temsili bir şekilde devlet üzerinde söz sahibi olacaktır...

Kırgızistan Cumhuriyeti'nde yasal olarak halk iktidarına ait olan doğrudan referandum ve özgür demokratik seçimler belirlenmiştir. Bu çalışmanın uygunluğu, modern Kırgızistan'daki seçim sisteminin, siyasi partilerin ve Kırgızistan'daki siyasi partilerin seçim süreçlerinde katılımının incelenmesi ve analiz edilmesi ihtiyacından kaynaklanmaktadır.

Ulusal bilimde bu yöndeki araştırmanın teorik, metodolojik ve pratik ilginin, yeni bir demokratik - rekabetçi ve çoğulcu parti sisteminin oluşumu, siyasi partilerin Kırgızistan Cumhuriyeti'nde devlet iktidarının örgütlenme ve uygulama mekanizmasının yapısal bir unsuru haline dönüşmesiyle büyük ölçüde artmaktadır.

Kırgızistan'da siyasal işleyişi üzerindeki etkilerini öncelikle ülkedeki mevcut parti sistemi ve liderik yapısı açısından ele almak gerekmektedir. Kırgızistan çok partili bir sisteme sahiptir. Kırgızistan'ın tarihi geçmişi, zengin kültürel mirası, ekonomik, ticari ve turizm potansiyeli ve demokratik kültüre dayanan bir siyasal sistemi mevcuttur.

Siyasi parti demek, Kırgızistan Cumhuriyeti vatandaşlarının, ortak siyasi amaç ve görevleri olan bireylerin belirli bir kısmının siyasi iradesinin uygulanmasında, devlet işlerinin yönetiminde temsilcilerinden yararlanarak katkıda bulunan gönüllü bir birlik anlamına gelmektedir.

Kırgızistan'ın siyasi tarihine baktığımızda, Kırgızistan kısa bir süreç içerisinde iki devrimi birden geçiren bir ülke olarak bilinmektedir. Bu devrim dalgalarının başka ülkelere de etkisi olmuştur. Hem dış siyasetinde hem iç siyasetinde dalgalanmalar görülen Kırgızistan'ın siyasi tarihinde siyasi partilerin rolü büyüktür.

Bu makalede, Kırgızistan Meclis'ine giren partileri ayrı ayrı ele alarak Kırgızistan Cumhuriyeti'ndeki siyasi partilerin oluşum sorunu incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: siyasi parti, parti sistemi, Kırgızistan Cumhuriyeti, meclis, seçimler, çok partili sistem, seçim kampanyası.

TR72 KAYSERİ ALT BÖLGESİ'NDE KADINLARIN İŞGÜCÜ PİYASASINA KATILIMINI BELİRLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Melike DEDEOĞLU

Dr.Öğr.Üyesi, Erciyes Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, mdedeoglu@erciyes.edu.tr

Zübeyde ŞENTÜRK ULUCAK

Arş.Gör., Erciyes Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, zsulucak@erciyes.edu.tr

ÖZET

Ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için üretim faktörlerinin tamamının etkin olarak kullanılması gereklidir. Üretim faktörlerinden işgücü, cinsiyet ayrımcılığı gibi nedenlerle etkin kullanılamamaktadır. *İşgücü*, çalışma istek ve gücüne sahip olan nüfusu ifade etmektedir. *İşgücüne katılma oranı* ise, işgücü miktarının kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilir. Hem ulusal hem de bölgesel anlamda kalkınmanın sağlanabilmesi için işgücü içinde kadınların katılım oranlarının artırılması gereklidir. TÜİK tarafından yayınlanan *İstatistiklerle Kadın (2018)* raporuna göre Türkiye’de nüfusun %49,8’ini kadınlar oluştursa da kadınların istihdamı erkeklerin yarısından daha azdır. Türkiye’de kadın işgücüne katılma oranı hem Avrupa Birliği hem de OECD ülke ortalamalarının altında kalmaktadır. Kadınların işgücüne katılımını etkileyen en önemli faktörler; eğitim düzeyi, yaş, medeni durum, kayıt dışı istihdam ve ücretsiz aile işçiliğidir. Bu çalışmada, TR72 Kayseri Alt Bölgesi’ni oluşturan Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinde Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2004-2018 dönemi bölgesel istatistikleri kullanılarak kadınların işgücü piyasasına katılımını etkileyen faktörler incelenmektedir. 2018 verilerine göre bölge için 25 yaş üzeri erkek işgücüne katılma oranı %74,3 iken kadın işgücüne katılma oranı %27,4’dür. Yine aynı dönemde 25 yaş üzeri erkek istihdam oranı %67,4 kadın istihdam oranı %23,6 olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizde 10. Kalkınma Planı ve Ulusal İstihdam Stratejisi hedefleriyle birlikte son 10 yıllık dönemde kadınların işgücüne katılımında artış görülse de bu artışın devam etmesi yönünde politikalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstihdam, Kadın İstihdamı, TR72 Kayseri Alt Bölgesi, İşgücüne Katılma Oranı, Kadın İşgücüne Katılma Oranı

DIŞSALLIK BAĞLAMINDA ÇEVRE SORUNLARI: KAYSERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Zübeyde ŞENTÜRK ULUCAK

Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, zsulucak@erciyes.edu.tr

Melike DEDEOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, mdedeoglu@erciyes.edu.tr

ÖZET

Dışsallık bir ekonomik birimin üretim veya tüketiminin başka bir ekonomik birim tarafından etkilenmesidir. Burada en önemli ayrım ekonomik birimin fayda veya zarar görmesi üzerinedir. Eğer yapılan faaliyetlerden dolayı birimler fayda elde ediyorsa buna pozitif dışsallık, eğer birimler ekonomik olarak zarar görüyorsa buna da negatif dışsallık denir. Çevre kirliliği bu dışsallık boyutu ile ekonomik birimlerin zarar gördüğü negatif dışsallığa bir örnektir. Bu çalışmada çevre sorunları, dışsallık boyutu ile ele alınarak Kayseri örneği üzerinden açıklanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca çalışmada 2018 yılında yayınlanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2016 verileriyle hazırladığı Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu'ndan elde edilen veriler kullanılmaktadır. Bu rapora göre Kayseri, atıkların birinci derecede öncelikli sorun olduğu iller arasında yer almaktadır. Yine aynı raporda Kayseri'nin diğer çevre sorunları su, hava, toprak ve gürültü kirliliği olmak üzere sıralanmaktadır. 2012-2016 yılları arasındaki son beş yıllık döneme bakıldığında, yıllık PM₁₀ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Kayseri'nin 4 kez girdiği görülmektedir. Çevresel sorunların tespit edilmesi geleceğe yönelik planların uygulanmasında ve sorunların çözümünde politika yapıcılara ve uygulayıcılara yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dışsallık, Çevre Kirliliği, Kayseri

BAŞKALAŞAN KANAT UCU TASARIMINA SAHİP İHA NİN CFD ANALİZİ

CFD Analysis of UAV with Morphinglet

Hüseyin ŞAHİN

Erciyes Üniversitesi, hsyinshin@gmail.com

Tuğrul OKTAY

Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, oktay@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada sabit kanatlı hava araçların aerodinamik performansını artırmak için kullanılan otomatik ve manuel olarak başkalaşabilen kanat ucu (morphinglet) tasarımının etkisi araştırılmıştır. Kanat ucu girdaplarının azaltılması için hava aracı üreticileri winglet/sharklet adını verdikleri kıvrık kanat ucu kullanmaktadır. Hava aracı üreticileri değişik formlarda kıvrık kanat yapısı üretmişlerdir. Her bir kanat ucu tasarımının farklı aerodinamik karakteristiği bulunur. Özellikle sabit kanatlı hava araçlarının uçuş karakteristiklerini olumlu yönde etkileten kıvrık kanat ucu teknolojisi düz uçuş koşulları için iyi bir itki-sürtünme kuvveti oranı sağlamasına rağmen tırmanış, kalkış ve iniş gibi yüksek kaldırma kuvveti gerektiren uçuşun önemli safhalarında optimum yakıt performansı sağlayamayabilir. Kanat ucu şeklinin değişimine izin veren başkalaşabilen kanat ucu tasarımı, kanat ucunun hareket etmesine olanak sağlamaktadır. Hava araçları kalkış ve iniş safhaları gibi düşük hızdaki performans gereksinimleri için yüksek kaldırma katsayısı ve düz uçuş için düşük sürtünme kuvveti gereksinimi vardır. Başkalaşabilen kıvrık kanat ucunda düşük hızlarda daha fazla kaldırma kuvveti oluşturacak şekilde, düz uçuş şartlarında ise daha az sürtünme kuvveti oluşturacak şekilde tasarlanmıştır. Tasarlanan kanat yapısının sayısal modellemesi yapılarak uçuş performans özelliklerinin simülasyonu yapılarak yapılan değişikliklerin hava aracını nasıl etkilediği incelenmiştir. Kanat ucuna yapılan bu ufak aerodinamik değişikliğin uçuş performansına olumlu yönde etkisinin yanı sıra hava aracının yakıt tasarrufu, menzil artışı, daha az karbon salınımı gibi birçok avantajı bulunmaktadır. Bu çalışmada başkalaşabilen kanat ucuna sahip hava aracının hesaplamalı akışkanlar dinamiği ile analizi yapılmıştır. Aerodinamik performansın incelenmesinde bilgisayar ortamında fluent programı ile yapılan çalışmalar yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: İnsansız Hava Aracı(İHA), CFD, Morphinglet.

Abstract

The aim of this study is to investigate the effect of the morphinglet design which is used to improve the aerodynamic performance of fixed wing aircraft. Aircraft manufacturers produce the twisted wing tip, which they call winglet or sharklet, to reduce wing tip vortex. Aircraft manufacturers produced curved wing structure in different forms. Each wing tip design has different flight characteristics. Curved blade tip technology, which positively influences the flight characteristics of fixed-wing aircraft, may provide a good propulsion-drag force ratio for cruise flight conditions, but it may not provide optimum fuel performance at stages of flight requiring high lifting forces, such as climbing, take-off or landing. The design of the morphing wing tip, which allows the change of the shape wing tip, allows the wing tip to move. Aircraft needs more lifting force for low speed performance and less drag force for cruise flight. The use of the morphinglet is designed to produce more thrust at low speeds like take off and less drag force in the cruise flight. Model of morphinglet structure was designed in computer and simulated by computational fluid dynamics for flight performance characteristics. In addition to the positive impact of this small change to the wing tip on the flight performance, the aircraft has many advantages such as fuel savings, increased range

and less carbon emissions. In this study, aircraft with morphinglet is analyzed by computational fluid dynamics. In this study aerodynamic performance of the aircraft, the Ansys Fluent program was used.

Key words: Unmanned Aerial Vehicle(UAV), CFD, Morphinglet.

FONKSİYONEL DERECELENDİRİLMİŞ SABİT AÇISAL HIZLA DÖNEN DİSKLERDE GERİLME DAĞILIMININ MATEMATİKSEL MODELLEMESİ

Çağdaş AYTAÇ

Makine Mühendisi, MKE Ağır Silah ve Çelik Fabrikası cagdas.aytac@mkek.gov.tr

Ezgi GÜNAY

Doç.Dr., Gazi Üniversitesi ezgigunay@gazi.edu.tr**ÖZET**

İlk olarak 1984 yılında bir termal bariyer tasarımı için geliştirilen fonksiyonel derecelendirilmiş malzemeler (FDM), bileşen malzemelerin hacim oranlarının bir yüzeyden diğerine kademeli olarak değiştirilmesiyle elde edilir.

Dönen diskler yaygın olarak, türbin rotorları, turbo jeneratörler, santrifüj kompresörler gibi makine ve diğer mühendislik uygulama alanlarında kullanılmaktadırlar. Dönen diskler için iç yüzeyde yüksek dayanım ve tokluk, dış yüzeylerde ise yüksek korozyon direnci, düşük ısıl iletkenlik gibi özellikleri içeren koşullarla karşılaşılabilir. Homojen malzemedan üretilmiş bir disk ile tüm bu gereksinimleri sağlamak maliyet ve teknik açıdan etkin olmayan tasarımlara neden olabilmektedir.

Bu çalışmada, fonksiyonel olarak derecelendirilmiş, sabit açısal hızla(ω) ve ivme(α) ile dönen diskin elastik-plastik gerilme analizi, analitik ve sayısal metotlar kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elastisite modülü (E), akma dayanımı (σ_y) ve yoğunluğa (ρ) ait seçilen derecelendirme parametreleri, yarıçapa (r) bağlı üstel bir fonksiyon tanımlanmasıyla; açısal (θ) değişimden bağımsız veya parametrelerin yalnızca radyal yönde değiştiği varsayımı ile “eksenel simetrik problem” ve aynı zamanda “düzlemsel elastisite problemi” kapsamında matematiksel model oluşturulmuştur.

Elastik-plastik çözüm, malzemenin pekleşmeyen, poisson oranının sabit olduğu varsayımlarıyla gerçekleştirilmiş, malzemenin plastik bölgeye geçişi ve plastik bölgedeki durumu, von Mises akma kriteri kullanılarak tespit edilmiştir. Elastik ve plastik denklemler analitik ve nümerik yöntemlerle elde edilerek akmanın başladığı kritik açısal hızlara göre çıkarılmıştır ve bu hızlardan daha yüksek hızlarda oluşan plastik bölgenin disk üzerindeki dağılımı hesaplanarak, grafiksel olarak gösterilmiştir. Tüm hızlar ve derecelendirme parametreleri için radyal, teğetsel ve kalıntı gerilmesi dağılımları yarıçap boyunca hesaplanmış ve sonuçlar grafiksel olarak gösterilmiştir. Seçilen derecelendirme parametrelerine göre elde edilen gerilme dağılımları birbirleriyle ve literatürden elde edilen sonuçlar ile karşılaştırılarak, parametre değişimlerinin malzeme üzerindeki etkileri incelenerek açıklanmıştır.

Anahtar kelimeler: Gerilme dağılımı, elastik, plastik, dönen disk, fonksiyonel derecelendirilmiş, malzeme özellikleri, analitik çözüm, sayısal çözüm.

MATHEMATICAL MODELING OF STRESS DISTRIBUTION OF FUNCTIONALLY GRADED DISCS ROTATING WITH CONSTANT ANGULAR VELOCITY**Abstract**

First developed in 1984 for a thermal barrier design, functionally graded materials (FDM) are obtained by gradually changing the volume ratios of ingredient materials from one surface to another.

Rotating discs are widely used in mechanical and other engineering applications such as turbine rotors, turbo generators and centrifugal compressors. For rotating discs, some important properties such as high strength, toughness on the inner surface and high corrosion resistance, low thermal conductivity on the outer surfaces can be encountered. Providing all these requirements with a rotating disc made of homogeneous material can cause cost and technically ineffective designs.

In this study, the elastic-plastic stress analysis of a functionally graded rotating disc with a constant angular velocity (ω) and acceleration (α) was carried out by using analytical and numerical analysis

methods. Thus, by defining an exponential function connected to the radius (r) with the gradient parameters selected for the modulus of elasticity (E), yield strength (σ_y) and density (ρ); the mathematical model was formed within the scope of the “axisymmetric problem” as well as the “in plane elasticity problem” with the assumption that the parameters were changed only in the radial direction and independent of the angular (θ) change.

Elastic-plastic analysis was carried out with the assumption that the disc material was non strain-hardening material, the poisson ratio was constant, and the transition of the material to the plastic region and the state in the plastic region were determined by using the von Mises yield criteria. After obtaining the elastic and plastic equations by analytical and numerical methods, the critical angular velocities at which the yield started have been determined and the distribution of the plastic region on the disk at higher velocities than those velocities were calculated and graphically presented. The radial, tangential and residual stress distributions for all velocities and gradient parameters were calculated along the radius, and the results were depicted graphically. The stress distributions obtained for the selected gradient parameters and compared with each other, with the results reported in the literature, and the effects of parameter changes on the material were explained.

Keywords: Stress distribution, elastic, plastic, rotating disc, functionally graded, material properties, analytical solution, numerical solution.

TÜRKİYE'YE ENDEMİK *COUSINIA AINTABENSIS* BİTKİSİ ÜZERİNDE
FARMAKOĞNOZİK ARAŞTIRMALARAbdullah BAYANA

Erciyes Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, abduallah.bayana.11@gmail.com

Leyla PAŞAYEVA

Erciyes Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, leylapasayeva@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde birçok sentetik ilacın yan etki ve etkileşimlerinden dolayı çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanımında zorlukların olduğu bilinmektedir. Uygulama alanının genişliği, terapötik etkinliği ve düşük toksisitesi ile bitkisel ilaçlar dikkat çekmekte ve üzerinde yapılan çalışmalar hızlanmaktadır. Asteraceae familyası bitkiler aleminin antikanser, antibakteriyel, antienflamatuvar gibi çeşitli biyolojik aktivitelere sahip bileşikler içeren familyası olup familyaya dahil olan yaklaşık 291 türün halk arasında çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada *Cousinia* cinsinin Cynaroidae Bunge. seksiyonuna dahil olan *Cousinia aintabensis* Boiss. & Hausskn. türünün seçilme nedeni bu bitkinin şimdiye kadar α -amilaz inhibitör etkisinin ve içerik analizinin incelenmemiş olmasıdır.

Cousinia aintabensis iki veya çok yıllık otsu bir bitki olup yaprakları her iki yüzeyde araknoid ve dikenli, çiçekleri pembe renklidir. Çalışmada kullanılmak üzere bitkinin toprak üstü kısmı 27.07.2015 tarihinde Konya Hadim-Bozkır arası, 1780 m yükseklikten toplanmıştır. Bitkiye ait örnekler, Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi Herbaryumu'nda (KNYA 26907) saklanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında *C. aintabensis* türünün α -amilaz inhibitör etkisinin belirlenmesi amacıyla bitkinin yerüstü kısımlarından maserasyon yöntemiyle metanol ekstresi ve partisyonla hekzan, etilasetat, *n*-butanol ve su alt ekstreleri hazırlanarak α -amilaz inhibitör etkisi tayin edilmiştir. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde bitkiden hazırlanan metanol ve etil asetat ekstrelerinin $1,163 \pm 0,015$ ve $1,010 \pm 0,010$ $\mu\text{g/ml}$ IC_{50} değeri ile diğer ekstrelerle göre daha yüksek etki gösterdikleri bulunmuştur. Bu çalışmanın sonuçları ile *Cousinia aintabensis* metanol ve etil asetat ekstrelerinin etkili α -amilaz inhibitör etkiye sahip olduğu ilk kez kanıtlanmakla birlikte bu sonuç, bu ekstrelerin postprandiyal glikoz düzeylerini azaltmaya yardımcı olabileceğini göstermiştir. Ayrıca metanol ekstresi ve alt ekstreler LC-MS/MS ile kimyasal içerik açısından incelenmiş daha çok kafeik asit ve kinik asit türevleri içerdiği bulunmuş ve ekstreler arasında belirgin bir farklılık görülmemekle birlikte yalnızca madde miktarlarında farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Cousinia aintabensis*, α -amilaz, diyabet.

Teşekkür: Bu çalışma Erciyes Üniversitesi BAP Birimi tarafından TLO-2018-8454 kodlu proje ile desteklenmiştir.

MÜTERCİM MEHMET RÜŞTÜ PAŞA'NIN 1876 ASKERİ DARBESİNDEKİ ROLÜ
THE ROLE OF MUTERCIM MEHMET RUSHDI PASHA IN THE MILITARY
COUP OF 1876

Dr. Öğr. Ü. Mustafa DURDU

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, mustafadurdu@kmu.edu.tr

ÖZET

Mütercim Mehmet Rüştü Paşa, Sultan Abdülmecid, Abdülaziz ve II. Abdülhamid devirlerinde toplam beş kez sadaret makamına nail olmuş, asker kökenli bir devlet adamıdır. Aslen, Sinop'a bağlı Ayandon kazasından Hasan Ağa'nın oğlu olan Mehmet Rüştü Paşa, Yeniçeri Ocağı'nın lağvedildiği sene, yeni kurulan orduya intisap ederek askerlik mesleğine girmiştir. Pek çok kez Seraskerlik de yapan Rüştü Paşa, Sultan Abdülaziz'in hal'i ve ardından katli ile sonuçlanan 1876 darbesi sırasında, sadaret makamında bulunduğu, araştırılması gereken bir şahsiyettir. 1876 darbesinin asıl planlayıcıları Serasker Hüseyin Avni Paşa ve Mithat Paşa'dır. Sadrazam Mehmet Rüştü Paşa da bir şekilde onlara dahil olmuş, hatta işgâl ettiği makamdan dolayı, resmîyette darbecilerin reisi izlenimi vermiştir. Mütercim Mehmet Rüştü Paşa, medrese talebelerinin isyanı üzerine Sultan Abdülaziz tarafından Sadrazam ilan edilmiştir. Onun sadarete getirilmesi aslında darbe sürecinin de başlaması anlamına gelmektedir. Çünkü Sadrazam nasbedildikten hemen sonra, darbenin cevazını veren Hasan Hayrullah Efendi de Rüştü Paşa'nın telkinleriyle Meşihat makamına getirilmiştir. Hüseyin Avni Paşa'nın da Bursa'dan çağrılmasından sonra yine Rüştü Paşa'nın tavsiyesi ile Midhat Paşa da kabineye dahil edilmiştir. Böylece darbeyi gerçekleştirecek olan ekibin üyeleri, bizzat hükümeti oluşturanlar arasına dahil olmuşlardır. Bu bildiride Mütercim Mehmet Rüştü Paşa'nın bir biyografisi ile 1876 darbesine iştiraki ve bu süreçte yaşanan hadiseler ele alınacaktır. Bildiride ayrıca, Mehmet Rüştü Paşa'nın bu vahim darbedeki rolü ve darbecilerle münasebeti de inceleme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mütercim Rüştü Paşa, Sadaret, Seraskerlik, Darbe, Meşrûtiyet, Bâbîâlî.

VESPINAE (INSECTA: HYMENOPTERA) WASPS OF CAPPADOCIA

Aysel KEKILLIOĞLU¹Cumali ŞENELDI²

^{1,2}Department of Biology, Faculty of Science, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Nevşehir ,
Turkey · akekillioglu@nevsehir.edu.tr

ABSTRACT

This study is based on the samples of Vespinae (Insecta: Hymenoptera) species that majority of them collected between April - October 2017, within the scope of Nevşehir province, especially the vineyards and its surroundings. As a result of the study, 3 species belonging to subfamily Vespinae: *Vespa orientalis* Linnaeus, 1771, *Vespula (Paravespula) germanica* (Fabricius, 1793), *Vespula (Paravespula) vulgaris* Linnaeus, 1758 were identified. Two of the identified species are new records for Nevşehir province. In the content of the study; ecology, phenology, vertical and horizontal distributions of the species were given and identification keys of the species were also prepared. In addition; geographical distribution of both Turkey and the world were specified. Finally; the results were analyzed from the ecological and faunistic point of view.

Key Words: Fauna, Ecology, Biodiversity, Vespinae, Vineyards, Nevşehir

KAPADOKYA BÖLGESİ VESPİNAE (INSECTA: HYMENOPTERA) YABANARILARI

ÖZET

Bu çalışma, Nevşehir ili kapsamında, çoğunluğu 2017 yılı Nisan- Ekim ayları arasında; özellikle üzüm bağları ve çevresinden toplanan, Vespidae (Insecta: Hymenoptera) örneklerine dayanmaktadır. Çalışma sonucunda Vespinae alt familyasına ait 3 tür; *Vespa orientalis* Linnaeus, 1771, *Vespula (Paravespula) germanica* (Fabricius, 1793), *Vespula (Paravespula) vulgaris* Linnaeus, 1758 tespit edilmiştir. Tespit edilen türlerden 6'sı Nevşehir il faunası için yeni kayıttır. Çalışma içeriğinde belirlenen türlerin; ekolojileri, fenolojileri, dikey ve yatay dağılışları verilmiştir. Tür teşhis anahtarı hazırlanmış, türlerin, Türkiye ve Dünyadaki coğrafik yayılışları belirtilerek sonuçlar ekolojik ve faunistik açıdan değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fauna, Ekoloji, Biyoçeşitlilik, Vespinae, Üzüm Bağları, Nevşehir

GELİŞTİRİLMİŞ BALİNA OPTİMİZASYON ALGORİTMASI
IMPROVED WHALE OPTİMİZATION ALGORITHM

Mustafa DANACI

Dr. Öğretim Üyesi, ERU, danaci@erciyes.edu.tr

Cansu DOĞAN

Bilgisayar Müh., ERU, Fen Bilim. Enstitüsü, cansudogan00@hotmail.com**ÖZET**

Optimizasyon teknolojisi, karar verme işlemlerini hızlandırma ve karar kalitesini artırma süreçlerinde kullanılarak gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin etkin, doğru ve gerçek zamanlı olarak çözülmesini sağlar.

Optimizasyon, bir problemin belli koşullar altında en optimum çözüm ya da çözümlerinin araştırılması ve bulunması işlemidir.

Günümüzde; maliyetin azaltılıp karın artırılması, zamanın faydalı kullanılması, enerji verimliliğinin artırılması, seri üretimi gerçekleştirilen herhangi bir ürünün sayısının artırılması ya da elektronik olarak çalışan bir cihazın küçülmesi gibi çok farklı alanlarda optimizasyon işlemine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle optimizasyon algoritmaları ile ilgili çalışmalar yıllar önce başlamış ve popülerliği giderek artacak şekilde devam etmektedir.

Metasezgisel algoritmalar günümüzde en çok kullanılan optimizasyon algoritmalarındandır. Metasezgisel algoritmalar; çok çeşitli problemlere kolaylıkla uyarlanabilir olması ve optimumu bulmak için herhangi bir türev bilgisinin gerekmemesi gibi nedenlerden dolayı araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılır.

Bu çalışmada kambur balinaların sürü halinde avlanma davranışlarını simüle eden ve metesezgisel optimizasyon algoritmalarından olan klasik Balina Optimizasyon Algoritmasını iyileştirmek amacıyla Geliştirilmiş Balina Optimizasyon Algoritması (GBOA) önerilmiştir. Geliştirilmiş Balina Optimizasyon Algoritması, balinaların kuyruklarını suya vurma şiddetinin balinaların konumlarının değiştirilmesinde etkili olmasından esinlenilerek geliştirilmiştir. Geliştirilmiş Balina Optimizasyon Algoritması, klasik Balina Optimizasyon Algoritmasında konum güncelleme işlemi için kullanılan denklemlere $[0 \ 1]$ aralığında rastgele değer alan ve balığın hareketi sırasında kuyruğunun suya vuruş şiddetini temsil eden q katsayısının çarpan olarak eklenmesi ile oluşturulmuştur.

Önerilen Geliştirilmiş Balina Optimizasyon Algoritması tek modlu, çok modlu ve yüksek boyutlu, çok modlu ve düşük boyutlu olmak üzere 23 adet Benchmark fonksiyonuyla test edilmiştir. Sonuçlar, Balina Optimizasyon Algoritması, Gri Kurt Optimizasyonu, Parçacık Sürü Optimizasyonu, Diferansiyel Gelişim Algoritması ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda ise Geliştirilmiş Balina Optimizasyon Algoritması'nın oldukça başarılı ve rekabetçi sonuçlar ürettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Optimizasyon Algoritmaları, Balina Optimizasyon Algoritması, Benchmark Fonksiyonları

ABSTRACT

Optimization technology is used in processes related to the acceleration of decision-making and enhancing the decision quality to ensure effective, accurate and real-time solutions of problems encountered in real life.

Optimization is the process of searching and finding the most optimum solution of a problem under certain conditions.

In our times, optimization process is needed in many diverse areas including the decrease of costs and increasing the profit, to use the time well, to increase energy efficiency, to increase the number of products produced with mass production methods or making electronic devices more compact. With this reason, studies related to optimization algorithms have started years ago, and are on-going with gradually increasing popularity.

Metaheuristic algorithms are one of the most widely used optimization algorithms. Metaheuristic algorithms are often used by researcher for reasons such as being easily adaptable to a wide variety of problems and not requiring any derivative information to find the optimum.

In this study, the Improved Whale Optimization Algorithm (IWOA) is suggested with the purpose of improving the classical Whale Optimization Algorithm simulating the hunting behaviors of humpback whales and being one of the metaheuristic algorithms. The Improved Whale Optimization Algorithm was developed with the inspiration of the effects of intensity of splashing movements of whale tails on the position change of whales. The Improved Whale Optimization Algorithm was formed by adding the q value as a coefficient, which take random values in the range of $[0, 1]$ and representing the splashing of the whale tail during the movements of the whale, to the equations used to update the position.

The suggested Improved Whale Optimization Algorithm has been tested with 23 Benchmark functions with unimodal, multimodal and high dimensions, multimodal and low dimensions. Results were compared to the Whale Optimization Algorithm, Gray Wolf Optimization, Particle Swarm Optimization and Differential Evolution Algorithm. The comparison has shown that Improved Whale Optimization Algorithm produces rather successful and competitive results.

Keywords: Optimization Algorithms, Whale Optimization Algorithm, Benchmark Functions

ÖĞRENCİ MERKEZLİ ÇEVRE EĞİTİMİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Zeynep AKDAĞ

Fen Bilimleri Öğretmeni, Hazarşah Yeni yerleşim Ortaokulu, zeynep.akdaq@gmail.com

Tuba YILDIRIM

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tubayldrm38@gmail.com

Prof. Dr. Uğur BÜYÜK

Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, buyuk@erciyes.edu.tr

ÖZET

Her geçen gün bilinçsiz üretim ile birlikte doğal kaynakların tüketimi, nüfus artışı, savaşlar, bilinçsiz teknolojik gelişmelerle kirletilen hava, su, toprak ve yok edilen ormanlar sonucu oluşan hastalıklar ve ölümlerle beraber dünya, insan sağlığını ve insanlığın geleceğini tehdit eden özellikler kazanmaktadır. Bu tür çevre sorunları giderek büyümekte ve dünyanın geleceğini tehdit etmektedir. Bu tehdidin önlenmesinde en önemli etken eğitimidir. Çevre eğitimi, hem ekolojik bilgilerin aktarılmasını, hem de bireylerde çevreye yönelik tutumlarının gelişmesini ve bu tutumların davranışa dönüşmesini sağlar. Ancak bu amaca ulaşılması noktasında öğrencinin derslere aktif katılımı önemlidir. Bunun için çevre sorunlarına yönelik etkinliklerin sadece teoride değil aynı zamanda uygulamada da öğrencilere aktarılması ve bunun bir davranış olarak kazandırılması önemlidir. Bu bağlamda bu araştırma çevre derslerini uygulamalı ve geleneksel yöntemlerle işleyen iki grup öğrencinin aldıkları çevre eğitiminin etkinliğinin ölçülmesi adına önemli olarak değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda bu çalışmada 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda Fen Bilimleri derslerinde uygulamalı çevre eğitiminin benimsendiği okullardaki öğrencilerle geleneksel çevre eğitiminin benimsendiği okullardaki öğrencilerin çevre tutum, çevre davranış ve çevre okuryazarlık konularında farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yönteminden nedensel karşılaştırmalı modelin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Bingöl’de öğrenim görmekte olan toplam 600 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler Fen Bilimleri derslerinde çevre eğitimi uygulamalı işleyen 300, geleneksel yöntemlerle işleyen 300 öğrenci olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada, Çevre Tutum Ölçeği, Çevre Davranış Ölçeği ve Çevre Okuryazarlık Ölçeği veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak her bir araştırma sorusu doğrultusunda analiz edilmiştir. Bulgular kapsamında çevre derslerini uygulamalı etkinlik kitabıyla işleyen 300, geleneksel yöntemlerle işleyen 300 öğrencinin çevre tutum, çevre davranış ve çevre okuryazarlık düzeyleri açısından farklılık gösterdiği, bu farklılığın çevre derslerini uygulamalı olarak işleyen grup lehine çıktığı tespit edilmiştir. Bulgular kapsamında elde edilen sonuçlar literatürdeki diğer çalışmalar ile karşılaştırılmış olup, araştırma kapsamında bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri, Öğrenci Merkezli Çevre Eğitimi, Nedensel Karşılaştırma

**UYGULAMALI ÇEVRE EĞİTİMİNİN BENİMSENDİĞİ OKULLARDA,
ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE TUTUM, ÇEVRE DOSTU DAVRANIŞ VE ÇEVRE
OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Zeynep AKDAĞ

Fen Bilimleri Öğretmeni, Hazarşah Yeniyerleşim Ortaokulu, zeynep.akdaq@gmail.com

Tuba YILDIRIM

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tubayldrm38@gmail.com

Prof. Dr. Uğur BÜYÜK

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, buyuk@erciyes.edu.tr**ÖZET**

Çevre, canlı ve cansız varlıkların bir arada bulunduğu etkileşimli bir sistemdir. İnsanlar, gelişim süreçleri boyunca doğayla iç içe yaşamışlar ve modern hayata geçişle beraber doğa üzerinde üstünlük kurmaya çalışmışlardır. Bu durum doğal düzen üzerinde çeşitli değişikliklere neden olmuştur. Bu değişikliklerin en başında çevre kirliliği gelmektedir. Çevre kirliliği modern toplumların en önemli sorunlarından biri olarak görülmektedir. Bu sorunlarının önlenmesinde en önemli etken, çevre bilinci yüksek bireyler yetiştirmektir. Bireylerin çevreye yönelik davranışlarının düzenlenmesi ve çevre bilincinin kazandırılması, eğitim ile mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda, bireylere etkin olarak verilen çevre eğitimleri, bireylerin çevreye karşı olumlu tutum ve davranışlar sergilemelerine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı, çevre eğitimini uygulamalı etkinlik kitabı ile alan öğrencilerin çevre tutum, çevre davranış ve çevre okuryazarlık düzeylerini; cinsiyet, sınıf düzeyi ve yaş açısından incelemektir.

Çalışmada nicel araştırma yönteminden tarama modelinin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Bingöl'de Fen Bilimleri derslerinde uygulamalı çevre eğitiminin benimsendiği okullardaki 300 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, Atasoy (2005) tarafından hazırlanan çevre tutum ölçeği; Yavuz vd. (2014) tarafından hazırlanan çevre davranış ölçeği; Pe'er (2006) tarafından geliştirilen, Timur ve Yılmaz (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan okuryazarlık ölçeği veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak her bir araştırma sorusu doğrultusunda analiz edilmiştir.

Bulgular kapsamında uygulamalı etkinlik kitabı ile çevre eğitimi alan öğrencilerin çevre tutum, çevre davranış ve çevre okuryazarlık düzeylerinin yaş, cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından farklı olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; çevre derslerini uygulamalı etkinlik kitabıyla işleyen öğrencilerin çevre tutum ve çevre davranış düzeylerinin yaşa, cinsiyete ve sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı tespit edilirken ($p>0,05$), çevre okuryazarlık düzeylerinin yaş ve cinsiyete göre farklılaşmadığı ($p>0,05$) ancak sınıf seviyesine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Araştırmadan elde edilen sonuçlar ilgili alanyazınla karşılaştırılmış olup araştırma kapsamında çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fen Bilimleri, Çevre Eğitimi, Çevre Tutum, Çevre Davranış, Çevre Okuryazar

**GENETİK ALGORİTMALAR İLE OPTİMAL PORTFÖYÜN SEÇİMİ:
BIST-30'DA BİR UYGULAMA**

Kübra DEMİREL

Y. Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, kbrademirel@gmail.com

Şenol ALTAN

Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, senol.altan@hbv.edu.tr**ÖZET**

Bireylerin ya da şirketlerin zor zamanlar için akıllıca yatırım yapması ve geleceğini güvence altına alması çok önemlidir. Bu yüzden, finans alanında portföy yönetimine verilen önem giderek artmaktadır. Yatırımcılar, karmaşık ve belirsiz ortamlarda en yüksek getiriye sağlayacak olan portföyü oluşturmak istemektedirler. Bununla birlikte, yüksek getiri elde ettikleri yatırımın sahip olduğu riskin de düşük seviyede olmasını tercih ederler. Çünkü yatırımcılar genel olarak riskten kaçarlar. Yatırımcıların en sevmedikleri şey piyasadaki belirsizlik ve dolaylı olarak belirsizlikten doğan risk seviyesinin artmasıdır.

Harry Markowitz tarafından geliştirilen ve Modern Portföy Yaklaşımı olarak adlandırılan ortalama varyans yöntemi optimum portföyün oluşturulması için kullanılan temel yöntemlerden biridir. Bu teori, yatırımın sahip olduğu riski en aza indirerek elde edilebilecek en fazla getiriye sağlayan yatırımı oluşturmayı amaçlamaktadır. Genel olarak ortalama varyans yöntemi, yatırımcının almayı isteyebileceği risk seviyesine kadar yatırımın riskini artırır ve daha sonra bu risk seviyesinde yatırımcıya sağlanabilecek en yüksek getirili yatırım seçenekleri inceler.

Bu çalışmada, Modern Portföy Yaklaşımı teorisinin temel mantığı çerçevesinde, BIST-30'daki hisse senetlerinin 2014-2015 yılları arasındaki veriler kullanılarak genetik algoritma yardımıyla optimum portföy oluşturulmaya çalışılmıştır. Çalışma iki adımda gerçekleştirilmiştir. İlk adımda, hem genetik algoritma yöntemi kullanılarak hem de Excel Solver yardımıyla iki ayrı optimum portföy oluşturulmuştur. Burada Excel Solver yardımıyla oluşturulan portföyün beklenen getirisinin genetik algoritma ile oluşturulan portföyün beklenen getirisinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bir sonraki adımda ise, bu iki yöntem yardımıyla bir önceki adımda oluşturulan iki portföyün sahip olduğu yatırım ağırlıkları kullanılarak, 2016 yılının ilk altı ayı için gerçek bir yatırım yapıldığı varsayılmış ve portföylerin performansları değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, 2016 yılının ilk altı ayındaki verilere göre performans değerlendirmesi yapıldığında, Genetik Algoritmanın Excel Solver'dan daha iyi performans gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Portföy Analizi, Portföy Optimizasyonu, Genetik Algoritma, BIST-30

**OPTIMAL PORTFOLIO SELECTION USING GENETIC ALGORITHM: EVIDENCE
FROM BIST-30****Abstract**

It is extremely important for individuals and companies to invest carefully and secure the future in difficult times. Therefore, portfolio management is an important part of finance. Investors always want to create a portfolio providing the highest return in complex and uncertain environment. For sure, it is

necessary to have the lowest risk while obtaining a high level of return, because investors generally are risk-averse. They do not prefer the uncertainty in the market because of the increase in the level of risk arising from uncertainty.

Mean-Variance Theory developed by Harry Markowitz and named as Modern Portfolio Theory is one of the major methods used in order to create the optimum portfolio. This theory aims to create a portfolio that the expected return is maximized for a given level of risk, making this allocation by considering the trade-off between risk and return. Generally, Mean-Variance analyses the investment which has the biggest reward at a given level of risk or the least risk at a given level of return.

In this study, within the framework of the basic logic of Modern Portfolio Theory, it is tried to create an optimum portfolio among BIST-30 companies with the help of genetic algorithm by using data between 2014 and 2015. At the first step, two optimum portfolios were created by using both genetic algorithm and Excel Solver. It was determined that expected return of two portfolios created by genetic algorithm was lower than expected return of the portfolio created by Excel Solver. Then, these portfolios were evaluated by using the data from the first six months of 2016 with the assumption of investing during this period. It was found that the portfolios created by genetic algorithms outperforms the portfolio created by Excel Solver.

Keywords: Portfolio Analysis, Portfolio Optimization, Genetic Algorithm, BIST-30

İŞLEVİ DEĞİŞTİRİLEREK TÜKETİM MEKANLARINA DÖNÜŞTÜRÜLEN TARİHİ YAPILARDA MEKANIN TÜKETİMİ VE MEKAN-KULLANICI ETKİLEŞİMİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Tuğba ANDAÇ GÜZEL

Dr. Öğr. Üyesi, Kayseri Üniversitesi, tugbaandac@kayseri.edu.tr

ÖZET

Hızla gelişen endüstri ve şehirlerdeki nüfus artışı ile beraber şehirlerin metropollere dönüşmesi sonucu toplumda süre gelen tüketme kültürü de değişmiştir. Günümüzde, mimarisi, boyutları ve iç mekan tasarımı; konumu, tarihi ve kültürel değeri gibi özellikler ile tüketicilerin ilgisi daha fazla çekebilme kapasitesine sahip mekanlar, alışla gelmiş tüketim mekanlarının yanında boy göstermeye başlamıştır. Ekonomik ve kültürel sentezlerin sonucunda oluşan yeni tüketim kültüründe bu tür mekanların oluşturulması veya yeniden yapılandırılması konusu; sunulan malı, hizmeti ve görsel olarak da mekanı tüketen kullanıcıların memnuniyetini artırma ve mekana olan bağlılığı pekiştirme konusunda büyük önem taşıyan ve baskı oluşturan bir faktör haline gelmiştir. Bu çalışmada, işlevi değiştirilerek bir tüketim mekanına dönüştürülen tarihi yapıların mimari, iç mimari, tarihsel özelliklerin mekanın görsel, işitsel, duygusal vb. yönlerden tüketiminde ne şekilde ve ne derece etkili olduğu bir anket çalışması vasıtasıyla araştırılmıştır. Ayrıca uygulanan bu anket çalışması ile bireylerin bu tür mekanlarda edindikleri tecrübe ve geliştirdikleri bakış açılarını öğrenilmesi ve bu yolla mekan-tüketici etkileşiminde rol oynayan faktörlülerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda yeni işlev/işlevler yüklenerek dönüştürülecek tarihi yapıların iç mekan tasarımı ve organizasyonu ile ilgili katkı sağlayacak ipuçlarının belirlenmesine çalışılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre bireyler, geçmiş bir tarihte inşa edilmiş olmasının yanı sıra tarihi (%64) ve mimari (%51.7) değeri olan; bulunduğu bölgenin dil, tarih ve coğrafyasına ait mesajlar (%41.7) ve sosyo-kültürel unsurlar (%46.7) barındıran; iç mimari stil, üslup (%40) ve mobilya (%29) gibi donatıları ile cazibe yaratan; bireye yaşanmışlık hissi verip (%48.3) sıcak ve samimi bir ortam (%45) vaat eden tarihi yapılarda vakit geçirmeyi arzu etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Yapılar, Tüketim Mekanları, İç Mekan, Mobilya, Kullanıcı

CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİNDE SEÇİMLERİ YENİLEME YETKİSİ

Doç. Dr. Cengiz GÜL

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı

cengizgul2002@yahoo.com

ÖZET

Her hükümet sistemi açısından, yasama ile yürütme erkleri arasında çıkan, ama üstesinden gelinemeyen uyuşmazlıkların yol açabileceği sistem içi tıkanmaların, demokratik bir usul ve yöntem çerçevesinde çözüme kavuşturulması zarureti bulunmaktadır. İşte Cumhurbaşkanlığı sisteminde de, farklı seçim süreçleriyle göreve gelen yürütme ile yasama erkleri arasında çıkabilecek ciddi uyuşmazlıkların bir tıkanmaya neden olmaması için öngörülen bir rasyonelleştirme aracı da, eşzamanlı yapılacak olan seçimlerin, bu erkler tarafından karşılıklı biçimde yenilenebilmesine fırsat tanınmasıdır. Yoksa saf başkanlık sisteminde yasama ile yürütme erkleri güvensizlik oyu ve fesih yoluyla birbirinin hukuki varlığına, erklerin karşılıklı bağımsızlığı sebebiyle, son verememekte idi. Cumhurbaşkanlığı sistemiyle getirilen yeni düzenlemede, Cumhurbaşkanı ve Meclis, seçimlerin yenilenmesine birbirinden bağımsız olarak karar verebilmekte ve hangisi böyle bir karar alırsa da, birlikte seçime gitmek durumunda kalmaktadırlar. Daha doğrusu Cumhurbaşkanı gibi Meclis de, seçimleri yenilemek istediğinde, bu iki siyasal erkin birlikte seçime gitmeleri artık zorunluluk arz etmektedir. Başkanlık sistemine monte edilen bir rasyonelleştirme yöntemi olarak bu anayasal düzenlemenin, erklerle ve özellikle Cumhurbaşkanıya tek taraflı bir fesih yetkisi vermediği de ortadadır.

Anahtar Kelimeler: Cumhurbaşkanlığı Sistemi, Seçimlerin Yenilenmesi, Fesih.

CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA TÜRKİYE’DE CUMHURBAŞKANININ CEZAI SORUMLULUĞU

Doç. Dr. Cengiz GÜL

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı

cengizgul2002@yahoo.com

ÖZET

Cumhurbaşkanının görevi esnasında bir suç işlemesi nedeniyle söz konusu olan cezai sorumluluk konusunda, 16 Nisan 2017 Anayasa Değişikliği öncesinde 1982 Anayasası m. 105/3’e bakıldığında; “*vatana ihanet*” suçu dışında, cumhurbaşkanının cezai açıdan hiçbir sorumluluğunun olmadığı görülmekte idi. Kapsamı ve niteliğinin ne olduğu tam anlamıyla belli olmayan bu vatana ihanet suçunun, Türk Ceza Kanunu dahil, özel nitelikli ceza mevzuatlarında da hiçbir şekilde tanımlanmadığını belirtmek gerekir. Böylesine hayali bir vatana ihanet suçu sebebiyle suçlandırılması için de, anayasadaki en yüksek nitelikli çoğunluk oranı olan ve sağlanması neredeyse imkânsız olan TBMM üye tam sayısının 4’te 3 çoğunluğunun öngörülmesi, Cumhurbaşkanının az da olsa var zannedilen cezai sorumluluk ihtimalini fiilen adeta ortadan kaldırmaktaydı. 16 Nisan 2017’deki referandumla kabul edilen Anayasa Değişikliği sonrasında, yeni hükümet modeli olarak Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ise, Cumhurbaşkanının cezai açıdan sorumlu tutulabilmesinin önündeki engelleri kaldırmak suretiyle, bu sorumluluk mekanizmasına bir hayli işlerlik kazandırmış olduğu ifade edilebilir. Bu çerçevede Cumhurbaşkanlığı sistemiyle, Cumhurbaşkanının sorumlu tutulacağı suç alanının genişlemesi kadar, Meclis tarafından suçlandırılabilmesi usulünde, eskisine göre bir takım kolaylıkların getirilmesiyle de, bu sorumluluk mekanizmasının işleyişine ciddi bir etkinlik kazandırılmış olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Cumhurbaşkanlığı Sistemi, Cumhurbaşkanı, Cezai Sorumluluk.

KORTİ ORGANINDAKİ MORFOLOJİK DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ

Pınar BİLGİCİ

Erciyes Üniversitesi, pinar.cnsbilgici@gmail.com

Esra BALCIOĞLU

Öğr. Gör., Erciyes Üniversitesi, esrabalcioğlu79@hotmail.com

Mehmet SOMDAŞ

Prof. Dr. A. , Erciyes Üniversitesi, somdas@hotmail.com

Ayşe CEYHAN

Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, aysecyhn@hotmail.com

Demet BOLAT

Erciyes Üniversitesi, demetbolat92@hotmail.com

Arzu YAY

Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, arzu.yay38@gmail.com

ÖZET

Kulak; görevleri ve yapıları birbirinden farklı dış, orta ve iç kulak olmak üzere üç kısımdan oluşan, işitme ve denge olaylarının kontrol edildiği organdır. Kohlea temporal kemiğin petroz parçasında birbiriyle ilişkili boşluklarda yer alan, iç kulağın ön kısmında bulunan ve şekli salyangoza benzeyen kemik bir kanaldır. Modiolus, kanalis spiralis koklea ve lamina spiralis ossea'dan oluşur. Kohlear kanal reissner membran ve baziler membran ile scala vestibül, scala media ve scala timpani olmak üzere üç kısma ayrılır. Korti organı baziler membran, üzerine dayanmış destek hücreleri, spiral şeklinde dizilmiş çeşitli duyuşal hücreler ve bunların üzerini örten tektorial membrandan oluşur. Bu çalışmada kompleks bir yapı sergileyen kohlear kanalın bazal, medial ve apikal bölgelerindeki korti organında meydana gelen morfolojik değişikliklerinin ışık mikroskopik olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Deneysel Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezinden temin edilen 8 adet Wistar Albino cinsi 35 günlük dişi sıçanlar etik kurallara uygun bir şekilde anestezisi altında dekapite edildi. Foramen magnumdan girilerek parietal kemiklerin bitim yerine kadar kesilip beyin dokusu çıkarıldı. Kohlear sinir takip edilerek temporal kemik alt, orta ve ön bölgeden serbestleştirildi. Kohlea tespit edildikten sonra etrafındaki fazla kemik dokuları uzaklaştırıldı. Işık mikroskopunda kortiorganı incelemek için %10'luk formaldehit solüsyonunda tespit edildikten sonra dekalsifikasyon basamağı uygulandı. Ardından rutin histolojik doku takip basamaklarından geçirilerek bloklandı ve 5 µ kalınlığından kesitler alınarak Masson's Trikrom ve Hematoksilen&Eozin ile boyanarak Olympus BX51 marka ışık mikroskopunda görüntü alındı. Korti organında meydana gelen yapısal değişimleri belirlemek için; baziler, tektoriyal ve reissner membran uzunlukları, iç ve dış saçlı hücrelerin yükseklikleri Image J programı kullanılarak 50 farklı alandan ölçüldü ve elde edilen veriler istatistiksel olarak değerlendirildi.

Elde edilen ışık mikroskopik ölçüm sonuçları değerlendirildiğinde; bazaldan apekse doğru baziler membranda kalınlaşma, dış ve iç saçlı hücrelerin boylarında uzama, reissner membranında kısılma olduğu belirlendi. Aynı zamanda stria vaskülaris yapısı da apekse doğru çıktıkça kısılma olduğu histolojik olarak gözlemlendi. Çalışmada kullanılan değerlendirme kriterlerinin ve elde edilen verilerin işitme fizyolojisinin anlaşılmasına ve ileride yapılacak ototoksisite çalışmalarına ışık tutacağı kanısındayız.

Anahtar Kelime: Kohlea, Korti, Işık Mikroskobu, Elektron Mikroskobu.

**KALICI MIKNATISLI FIRÇALI DOĞRU AKIM MOTORU ESAS ALINARAK
SENKRON MOTORUN ALAN YÖNLENDİRMELİ KONTROLÜ****FIELD ORIENTED CONTROL OF THE SYNCHRONOUS MOTOR BY CONSIDERING
BRUSHED PERMANENT MAGNET DIRECT CURRENT MOTOR**

Mehmet Cihat ÖZGENEL

Dr. Öğretim Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Elektrik
Elektronik Mühendisliği Bölümü, mcozgenel@erzincan.edu.tr.

ÖZET

Son yıllarda kalıcı mıknatısların maliyetinin azalması ve küçük boyutta daha güçlü kalıcı mıknatısların imal edilmesi ile kalıcı mıknatıslı motorlar uygulamalarda verimlerinin yüksek olmasından, hızlı bir dinamik cevap verebilmesinden dolayı robotik ve servo uygulamalarda çok tercih edilir hale gelmişlerdir. Kutupları kalıcı mıknatıslı motorlar üstün özelliklerinden dolayı kullanımı her gün daha geniş alanlara yayıldığından, araştırmacılar çalışmalarını kutupları kalıcı mıknatıslı motorların kontrolü üzerine yoğunlaştırmışlardır. Kalıcı mıknatıslı motorlar; motorda fırça düzeneğinin olup olmadığına göre fırçalı ve fırçasız motorlar olarak iki kısımda incelenmektedir. Fırçasız motorlar; zıt elektromotor kuvveti sinüsoidal biçimli olan kalıcı mıknatıslı senkron motor (KMSM) ve zıt elektromotor kuvveti trapezoidal olan fırçasız doğru akım motoru (FDAM) olarak iki çeşittir. KMSM pozisyonlama, medikal aletlerde, servo ve robotik uygulamalarda sıkça kullanılmaktadır. Kalıcı mıknatıs kutuplu fırçalı doğru akım motoru rotorun her pozisyonunda yüksek moment üretebilme yeteneğine sahiptir. Ayrıca sürücüsünün tasarımı ve motorun hız ve moment kontrolü kolay olduğundan günümüzde fırça ve kolektörünün olması dezavantajına karşılık bu motorlar geniş bir alanda servo motor olarak kullanılmaktadır. KMSM’ dan da kutupları fırçalı doğru akım motorunda olduğu gibi rotorun her pozisyonunda yüksek moment alınabilmesi için çeşitli kontrol algoritmaları geliştirilmiştir. Bunların içinde en yaygın olarak bilinen Alan Yönlendirmeli Kontrol olarak bilinen Vektör Kontrolü olmuştur. PMSM’un vektör kontrolünün amacı; PMSM’u fırçalı doğru akım motoru veya yabancı uyartımlı doğru akım motoru gibi kontrol edebilmektir. Bunun için matematiksel dönüşümleri yapabilen yüksek hızlı bir işlemci ve uygun bir kontrol algoritması gerekmektedir.

Bu çalışmada kutupları mıknatıslı fırçalı doğru akım motoru esas alınarak KMSM’a vektör kontrolünün nasıl uygulandığı karşılaştırmalı olarak açıklanmıştır. Algoritması bir hayli karmaşık olan vektör kontrol yönteminin KMSM’a uygulanması; kutupları mıknatıs ve sargı uyartımlı doğru akım motorunda rotorun her pozisyonunda yüksek moment üretebilme mekanizması KMSM’a uyarlanmıştır. Bunun için gerilim kaynaklı inverter ile KMSM’u kalıcı mıknatıs kutuplu veya yabancı uyartımlı doğru akım motor gibi kontrol edebilen bir algoritma tasarlanarak uygulamaya konulmuştur. Bilgisayar simülasyonu ile tasarlanan kontrol yöntemi test edilmiş ve fırçalı doğru akım motorundaki gibi hızlı bir dinamik cevap vermesini sağlayan vektör kontrol algoritmasını sağlayan kontrol yöntemi ile kontrol edilen inverterin KMSM’a kazandırdığı dinamik davranışlar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kalıcı Mıknatıslı Doğru Akım Motoru, Kalıcı Mıknatıslı Senkron Motor, Alan Yönlendirmeli Kontrol, Hız ve Moment Kontrolü, Gerilim Kaynaklı İnverter.

**TÜRKİYE’DE VE AVRUPA BİRLİĞİ’NE ÜYE ÜLKELERDE KADINLARIN
GÖRELİ EKONOMİK KALKINMA DÜZEYLERİ: AMPİRİK BİR ANALİZ****ECONOMIC DEVELOPMENT LEVEL OF WOMEN IN TURKEY AND IN THE
EUROPEAN UNION MEMBER COUNTRIES: AN EMPIRICAL ANALYSIS**

Hayriye ATİK

Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, atik@erciyes.edu.tr
atikhayriye@gmail.com**ÖZET**

Kalkınma; ekonomik büyüme yanında eğitim seviyesinde artış, istihdam artışı, sağlık ve barınma koşullarında iyileşme, gelir dağılımının daha adaletli hale gelmesi, teknolojik gelişme düzeyinde artış gibi her alanda nicel ve nitel değişimleri ifade eden bir kavramdır. Başka bir tanıma göre kalkınma; “bir ülkede toplumsal refahın artması, insanların sınıf, cinsiyet, ırk, etnik köken, din vb. farkı gözetilmeksizin insan onuruna yakışan bir yaşam sürdürebilmeleri için yürütülen çalışmalar” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanıma dikkate alan iktisatçılar, ülkelerin bir bütün olarak kalkınması yanında kadınların ve erkeklerin görelî kalkınma düzeylerinin belirlenmesi için yapılan çalışmalara ağırlık vermişlerdir. Özellikle Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği (AB) gibi uluslararası kuruluşlar, kadınların erkekler karşısındaki kalkınma düzeylerini belirlemek amacıyla Küresel Cinsiyet Açıklığı Endeksi, Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi ve Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi gibi çok sayıda değişkeni ele alan endeksler geliştirmişlerdir.

Endeksler dışında, literatürde yer alan diğer çalışmalarda, genellikle kadınların erkekler karşısındaki görelî kalkınma düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bildiride literatürde yer alan çalışmalardan farklı olarak, Türkiye ve AB üyesi ülkelerde kadınların kadınlar karşısındaki görelî kalkınma düzeyleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bildiri, hem Türkiye’deki kadınların AB’ye üye ülkelerdeki kadınlar karşısındaki görelî kalkınma düzeyini ortaya koyması hem de AB’deki kadınların kaç farklı kalkınma düzeyi sergilediklerini göstermesi bakımından önem taşıyabilir. Bu bildirinin amacı; Türkiye’de ve AB üyesi ülkelerdeki kadınların yine ele alınan ülkelerdeki kadınlar karşısındaki görelî kalkınma düzeylerinin belirlenmesidir. Çok değişkenli istatistiksel analiz yöntemlerinden temel bileşenler analizi ve kümeleme analizlerinin kullanıldığı çalışmada, kadınların kalkınma düzeyleri; sağlık, eğitim, istihdam, gelir ve meslek yapısı grupları altında yer alan değişkenler ele alınarak belirlenmeye çalışılacaktır. 29 ülke çok değişkenli analizlere dahil edilecektir.

Bildiri beş bölümden oluşacaktır. Giriş bölümünden sonra yer alan ilk bölümde literatür hakkında bilgi verilecektir. İkinci kısımda kullanılan değişkenler ele alınırken, üçüncü kısımda araştırmanın yöntemi incelenecektir. Dördüncü bölüm, ampirik bulgulara ve yorumlara ayrılmıştır. Beşinci bölümde “sonuç” kısmı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Kalkınma, Kalkınma Göstergeleri, Temel Bileşenler Analizi, Kümeleme Analizi

TERMOKROMİK MALZEMEYLE FİBER OPTİK ALGILAYICI TASARIMI

Ramazan KOÇOĞLU

Türk Telekom A.Ş., Kayseri Bölge Müdürlüğü, Melikgazi/Kayseri
rkocoglu@hotmail.com

Ali KOCAMAN

MEB, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Fatih/İSTANBUL
alokocaman1975@gmail.com

Ömer Galip SARAÇOĞLU

Erciyes Üniversitesi, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü, Melikgazi/Kayseri
saracog@erciyes.edu.tr**ÖZET**

Sıcaklık, moleküllerin hareketinin göstergesidir. Bir sürecin izlenmesi ve kontrolü, sağlıkta vücut içi ve vücut dışı sıcaklığın ölçülmesi, farklı ortamlarda iklimlendirme gibi pek çok amaç için, yöntemi ne olursa olsun sıcaklık ölçümüne ihtiyaç duyulur. Sıcaklık ölçmek için ilk tasarlanan cihaz Galilei'nin 1597 yılında yapmış olduğu termoskoptur. Bu yıldan günümüze kadar sıcaklık ölçmek için çeşitli yöntemler denenmiş olup bu yöntemler; genişleme tipli termometreler, termistörler, direnç termometreleri (RTD), ısı çiftleri (thermocouple), sıvı kristal termometreler, kızılötesi termometreler ve optik termometrelerdir.

Son zamanlarda, taşınabilir, güvenilir, hızlı tepki veren, duyarlılığı yüksek ve uzaktan algılamaya yatkın algılayıcıların tasarımına olan ilgi giderek artmaktadır. Bu özelliklere sahip fiber optik algılayıcıların, ayrıca, güvenlik, elektriksel izolasyon, elektromanyetik girişimden bağımsızlık, RF yayılımı bakımından pasiflik, büyük bant genişliği, ağırlıkça hafiflik ve yüksek hassasiyet gibi avantajları sebebiyle de kullanımı her geçen gün artmaktadır. Fiber optik algılayıcılar, bir girişi, elektriksel olarak yalıtkan bir ortam aracılığıyla taşıyarak optik ya da elektrik sinyale dönüştüren, ucuz, hassas ve anında cevap veren algılama sistemleridir.

Bu bildiride, optik, fiber optik yöntemler kullanılarak geleneksel sıcaklık algılayıcılarına alternatif olan ve optik malzemelerin avantajlarını taşıyan bir fiber optik sıcaklık algılayıcı tasarımı ve üretimi gerçekleştirilmiştir. Algılayıcı sistemde; ışık kaynağı olarak bir RGB LED, optik-elektriksel dönüştürücü olarak bir fototransistör ve sıcaklığa bağlı tepkiyi algılamak için plastik optik fiber üzerine kaplanmış termokromik malzeme kullanıldı. Algılama sisteminde; RGB LED'den çıkan ışık ışını fiber optik kablo içerisine bağdaştırılır, termokromik malzemeli algılama bölgesinden geçen ışık, malzemedeki renk değişimine bağlı olarak şiddet değişimine uğrar. Işık şiddetindeki bu değişim, fototransistör tarafından elektriksel sinyale dönüştürülür ve Arduino yardımıyla sıcaklık belirlenir. Sıcaklık ölçümlerine düşük sıcaklıktan başlanıp fiber optik kablonun maksimum referans sıcaklığına kadar devam edilmiş -10°C ve 60°C arasında kalibrasyon eğrileri elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sıcaklık algılama, Plastik optik fiber, Termokromik pigment

RORTY'DE BENLİĞİN ESTETİK KURULUŞU

Arslan TOPAKKAYA

Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, arslan_topakkaya@hotmail.com

Mustafa TAŞDELEN

Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, mustafatasdelen75@gmail.com**ÖZET**

Richard Rorty felsefenin en temel sorunlarından biri olan insan/benlik konusunda dikkate değer düşüncelere sahip çağdaş bir filozoftur. Rorty'nin önemi metafizik “insan doğası” kavramı ekseninde ele alınan söz konusu sorunu felsefi bağlamından kopararak disiplinler arası bir tartışmanın konusu haline getirmesinden kaynaklanmaktadır. Onun bu çoğulcu yaklaşımı bir yandan insan araştırmasının derinleşmesine katkıda bulunurken diğer yandan da felsefi düşünceye yeni imkânlar sunması bakımından değer kazanmaktadır. Rorty'nin insan/benlik anlayışı Batı kültürü eleştirisi ile doğrudan ilişkilidir. Bu anlamda o, Batı kültürünü özcü insan/benlik doğası anlayışına dayalı temsil epistemolojisi temelinde yükselen bir kültür olarak tanımlamaktadır. Batı kültürüne metafizik bir mahiyet kazandıran söz konusu anlayışı yıkmaya çalışan Rorty, bu yıkımla oluşan boşluğu yeni bir düşünme tarzı ile doldurmaya çalışmaktadır. Söz konusu düşünme tarzını analitik felsefenin kavram haritası ve eleştirel yaklaşımından yararlanarak oluşturan filozof, bu geleneğe uygun olarak bilim, din ve felsefe gibi alanlarda ortaya konan her teoriyi “sözcük dağarı (vocabulary)” kavramı ile karşılamaktadır. Rorty hakikat, gerçeklik, vicdan yanında benliğin de aynı zamanda birer betimleme olan sözcük dağarları aracılığıyla yaratıldığını kabul etmekte ve sözcük dağarlarını mahrem ve kamusal şeklinde ikiye ayırmaktadır. Mahrem sözcük dağarları insanın kendi özerkliğini gerçekleştirmeye yönelik betimlemelerden oluşurken kamusal sözcük dağarları insanın diğer insanlarla paylaştığı “zulme karşı dayanışa” duyarlılığını ifade eden betimlemelerdir. Rorty'nin insan anlayışının özgünlüğünü oluşturan yön, bu iki sözcük dağarının birbirine indirgenmeden aynı kişide eş zamanlı bulunabileceği iddiasıdır. “Liberal ironist” olarak adlandırdığı bu kişiyi aynı zamanda “postmetafizik kültür” olan “liberal ütopya”sına özgü bir kişi olarak tanımlayan Rorty, liberal ironist kimliğine en uygun entelektüel örneği olarak roman yazarlarını göstermektedir. Bunun nedeni, roman yazarlarının yeni düşünme tarzının temsilcileri olarak spekülasyon yerine “imgelem (hayalgücü)”lerini kullanmalarıdır. Sürekli yeniden betimlemeler yaparak daha önce hayal edilmemiş yeni insan ve toplum biçimleri yaratan söz konusu yazarlar, aynı zamanda, zulmün hem insanın içindeki hem de toplum içindeki en ince ayrıntılarını verme özellikleri bakımından filozofların asla vakıf olamayacakları bir yeteneğe sahiptirler. Sonuç olarak Rorty Platon'un ütopyasından dışladığı sanatçıları kendi ütopyasının asıl unsurları olarak kabul etmekte ve yeni kültürün oluşumunda birincil rolü felsefe yerine estetiğe vermektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsan doğası, Sözcük dağarları, Liberal ironist, Postmetafizik kültür

SAĞLIK BRANŞI ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK UYGULAMA TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yalçın KANBAY

Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi / yalcinkanbay@hotmail.com

Özgür ASLAN

Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi / ozguraslan36@hotmail.com

Elif IŞIK

Öğr. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi / elifsy@gmail.com

Aysun AKÇAM

Y.L. Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi / akcamaysun1@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma hastanelerde klinik uygulama yapan hemşirelik, ebelik, evde hasta bakımı ve ilk ve acil yardım programı öğrencileri ile yürütülmüş olan tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini 1726 öğrenci örneklemini ise 1113 öğrenci oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından veri toplama formlarının uygulanması yolu ile toplanmıştır. Veri toplama aşamasında “Kişisel bilgi formu” ve “Klinik uygulama tutum ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde sayı, ortalama, yüzde gibi tanımlayıcı yöntemler ile Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testleri gibi nonparametrik testler kullanılmıştır. Artvin Çoruh Üniversitesi’nden etik kurul raporu, kurumlardan yazılı izin, katılımcılardan ise bilgilendirilmiş sözlü onam alınmıştır.

Çalışmanın bulgularına göre örnekleme oluşturan “hemşirelik bölümü” ve “ebelik bölümü” ile “ilk ve acil yardım programı” ve “evde bakım hizmetleri bölümü” öğrencilerinin klinik uygulama tutumlarının olumlu uçta olduğu söylenebilir. Klinik uygulama tutumları en olumlu olan bölümler “ilk ve acil yardım programı” ile “ebelik bölümü” olur iken en düşük olan ise “evde bakım hizmetleri” programı olmuştur. Yaş, cinsiyet, okuduğu bölümden memnuniyet durumu, mesleğin geleceğine yönelik algılar, okuduğu bölümü seçme durumu, tekrar tercih şansı olduğunda yine aynı bölümü tercih edecek olma, klinik uygulamalardan memnuniyet durumu, klinik uygulama başarısını algılama biçimi gibi değişkenlerin öğrencilerin klinik uygulama tutumları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Tutumlar, Klinik uygulama, klinik uygulama tutumları

**5G MOBİL İLETİŞİMİ İÇİN 28 GHZ'DE ÇALIŞAN TEK ELEMAN VE DİZİ TİPİ
MİKROŞERİT YAMA ANTEN TASARIMI****A SINGLE AND ARRAY PATCH ANTENNA DESING AT 28 GHz FOR 5G MOBILE
COMMUNICATION**

Seda ERMİŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, sedaermis@osmaniye.edu.tr

Murat DEMİRCİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, murat-demirci-01@hotmail.com

ÖZET

Hızla büyüyen mobil endüstrisinin bir sonraki adım olarak, teknoloji uzmanlarının sürdürülebilir ve esnek çerçevesi üzerine devam eden çalışmaları sonucu beşinci nesil (5G) kablosuz haberleşme teknolojisinin birkaç yıl içinde piyasaya sürülmesi beklenmektedir. 5G mobil teknolojisi için, 24-100 GHz aralığında çoklu frekans bantları onaylanmıştır ve bu da sinyalin dalga boyunun milimetre dalga bandı aralığına düşeceği anlamına gelir [1].

Milimetre dalga bandında çalışan antenler yüksek hızlı kablosuz iletişim için arzu edilen büyük miktarda bant genişliğini sağlarlar. Bunun yanında, yol kaybı ve oksijen emilimi yüksek frekanslarda artacağından veri transfer mesafesi de nispeten kısılacaktır [1]. Bu sorunun üstesinden gelmek ve ağ kapasitesini arttırmak için, yüksek kazanç ve verimliliğe sahip bir anten tasarımı sistem performansını arttırmak ve maliyeti düşürmek açısından oldukça büyük öneme sahiptir. Birçok farklı anten çeşidi arasında, Mikroşerit yama antenler düşük profilli olmaları, küçük boyutları, sisteme uyumluluğu, çoklu frekans kapasiteleri ve üretim kolaylığı nedeniyle milimetre dalga sistemleri için en öne çıkan yapılarıdır [2].

Bu çalışmada, 5G mobil haberleşmesi için tek eleman ve dizi tipi dikdörtgen yama anten tasarımları yapılmış ve bu tasarımlar kazanç, bant genişliği ve geri dönüş kaybı (S_{11}) değerlerine göre karşılaştırılmıştır. Rezonans frekansı 28 GHz olan tekli eleman mikroşerit yama anteni için, -43.54 dB dönüş kaybı ve 7.77 dB kazanç elde edilmiştir. Anten kazancı ve bant genişliğini arttırmak için 1×2 ve 1×4 mikroşerit dizi anten tasarımları yapılmıştır. Benzetim sonuçları rezonans frekansı 28 GHz olan 1×2 dizi antenin -50.26 dB geri dönüş kaybı ve 10.91 dB kazanç sağlandığını göstermektedir. Bununla birlikte, çift bantta yayılım yapan 1×4 dizi anten tasarımı için, 26 GHz'de -30.64 dB geri dönüş kaybı ve 13.3 dB kazanç sağlanırken, 28 GHz'de -42.29 dB geri dönüş kaybı ve 13.4 dB kazanç elde edilmiştir. Sunulan tüm tasarımlar, HFSS (High-Frequency Structure Simulator) benzetim programı kullanılarak oluşturulmuş ve analizleri yapılmıştır. Ayrıca, en iyi sonuç için anten boyutları optimize edilmiştir. Simülasyon çıktılarına göre, çift bantlı mikroşerit yama anten dizisi, daha yüksek kazanç, daha geniş bant aralığı ve düşük geri dönüş kaybından dolayı 5G kablosuz iletişimi için iyi bir aday olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yama Anten, Beşinci Nesil (5G), Tek Bant Yayılımı

ABSTRACT

As a next step for fast growing mobile industry, it is expected that fifth generation (5G) wireless technology will be deployed in the market in a few years thanks to ongoing work by technology operators on its sustainable and flexible framework. For 5G mobile technology, multiple frequency bands are approved in the range of 24-100 GHz which implies that the wavelength of the signal will reduce to millimeter wave range [1].

Antennas perform millimeter wave band provide large amount of bandwidth which is desired for high speed wireless communication. However, the path loss and oxygen absorption is getting larger for higher frequencies caused relatively shorter transmission range [1]. To overcome this problem and increase network capacity, an antenna design with high gain and efficiency is crucial to enhance system performance and also reduce cost. Among different types of antennas, Microstrip patch antennas also called printed antennas are most prominent structures for millimeter wave systems due to their low profile, small mass, compatibility, multifrequency capability and ease of fabrication [2].

In this work, single element and array type rectangular patch antenna designs are constructed for 5G mobile and compared with respect to their gain, band width and return loss (S_{11}) characteristics. For single element microstrip patch antenna that resonate at 28 GHz, -43.54 dB return loss and 7.77 dB gain is obtained. To increase antenna gain and band width 1×2 and 1×4 array antennas are constructed. Simulation results show that 1×2 array antenna resonates at 28GHz has accomplished -50.26 dB return loss and 10.91 dB gain. On the other hand, 1×4 array antenna configuration, which resonates on dual band, provides -30.64 dB return loss and 13.3 dB gain on 26 GHz while it has -42.29 dB return loss and 13.4 dB gain on 28 GHz. All presented designs are constructed and simulated by using High-Frequency Structure Simulator (HFSS) environment. Besides, patch antenna parameters are optimized for the best results. According to simulations outputs, microstrip patch antenna array with dual band may be a good candidate for 5G wireless communications due to its higher gain and larger bandwidth.

Key Words: Patch Antenna, Fifth Generation (5G), Single Band

5G TEKNOLOJİSİ İÇİN ÇİFT BANTLI, OLUKLU MİKROŞERİT DİZİ ANTEN TASARIMI**DUAL-BAND, SLOTTED PATCH ANTENNA ARRAY FOR 5G TECHNOLOGY**

Seda ERMİŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, sedaermis@osmaniye.edu.tr

Murat DEMİRCİ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, murat-demirci-01@hotmail.com

ÖZET

Her on yıllık süreçte, artan kullanıcı sayısı, ağ kapasitesi ve yüksek veri hızı gibi sebeplerden ötürü mobil erişim teknolojilerinde bir performans gelişiminin yaşanması kaçınılmaz olmaktadır. 4G/LTE'den sonraki adımın 2020'de küresel olarak piyasaya sürülmesi beklenen beşinci nesil (5G) mobil iletişim ağı olması beklenmektedir. Fakat önceki nesillerden farklı olarak, 5G yalnızca daha iyi bir performans sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda ağ kapsama alanı, veri hızı, çok düşük gecikme süresi, ağ güvenilirliği, enerji verimliliği ve sadece telefonlar ve bilgisayarlar için değil, kendi kendini süren araçlar, robotlar, kameralar veya akıllı ev aletleri gibi çeşitli sensörle donatılmış cihazları da kapsayan bir ağ yaratması (IoT) bakımından radikal bir adım olacaktır [1].

Dünya Radyo Haberleşme Konferansı 2015 (WRC-15) raporunda, 6 GHz'e kadar olan geleneksel hücreli frekans bandının hizmette kalacağını, fakat 5G uygulamaları için yeterli bant genişliğini sağlayamayacağından dolayı 20-100 GHz aralığında bir çok yeni frekans bandını üzerinde çalışılması için aday olarak duyurmuştur [1]. Belirtilen frekans aralığı, milimetre dalga boyunun kullanılacağını ve anten tasarımının da, daha büyük bant genişliği, daha yüksek kazanç ve enerji verimliliği açısından çok önemli olacağını belirtmektedir. Bu noktada Mikroşerit yama antenler, düşük profilli olmaları, küçük boyutları, sistem uyumluluğu, çoklu frekans kabiliyetleri ve üretim kolaylıkları gibi nedenlerden ötürü diğerleri arasında öne çıkmaktadır [2].

Bu çalışmada, 5G mobil haberleşme teknolojisi için, çift bantlı, tek eleman veya dizi tipi, oluklu dikdörtgen yama anten tasarımı yapılmış; kazanç (G), bant genişliği (B) ve geri dönüş kaybı (S_{11}) gibi özelliklerine göre performansları karşılaştırılmıştır. Tüm tasarımlar, HFSS (High-Frequency Structure Simulator) benzetim programı kullanılarak oluşturulmuş ve analizleri yapılmıştır. Ayrıca, anten boyutları en iyi sonuç için optimize edilmiştir. Analiz çıktılarına göre, çift bantlı, oluklu, yama anten dizisi yüksek kazancı, geniş bant aralığı ve kabul edilebilir geri dönüş kaybı seviyesi ile 5G kablosuz iletişimi için iyi bir aday olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Oluklu Yama Anten, Beşinci Nesil (5G), Çift-Band Yayılım, Dizi Anten

ABSTRACT

In every decade, substantial performance improvements on mobile access technology have been inevitable due to increasing number of users, network capacity and so, data rate. After 4G/LTE, the next stage will be fifth generation (5G) mobile communication network which is expected launched globally by 2020. However, unlike its predecessors, 5G will not just provide better performance but

also it will be a radical step in terms of network coverage, data rate, very low latency, network reliability, energy efficiency and providing a communication network not for just phones and computers, but also various types of sensor-equipped devices (IoT) such as self-driving vehicles, robots, cameras or smart home gadgets [1].

According to World Radio Communication Conference 2015 (WRC-15) report, traditional cellular frequency band which is up to 6 GHz will remain in serve but will not provide sufficient bandwidth for 5G applications and several new frequency bands as candidates are announced to study in the range of 20 and 100 GHz [1]. The specified frequency range implies that millimeter wave bands will be in use and antenna design will become crucial in terms of larger bandwidth, higher gain and energy efficiency. At this point, Microstrip patch antennas also called printed antennas stand out amongst others due to their low profile, small mass, compatibility, multifrequency capability and ease of fabrication [2].

In this work, dual-band single element and array type slotted rectangular patch antennas are generated for 5G mobile and compared with respect to their gain (G), band width (B) and return loss (S_{11}) characteristics. All presented designs are performed and analyzed by using High-Frequency Structure Simulator (HFSS) software. Besides, antenna dimensions are optimized for the best results. According to analyses outputs, slotted patch antenna array with dual band may be a good candidate for 5G wireless communications due to its higher gain, larger bandwidth and acceptable return loss level.

Key Words: Slotted Patch Antenna, Fifth Generation (5G), Dual-Band, Antenna Array

**NETSİS ERP PROGRAMINA ENTEGRE C# ARAYÜZÜ İLE YAZILMIŞ SATIN ALMA
TEKLİF DEĞERLENDİRME UYGULAMASI**

Doç. Dr. Ercan ŞENYİĞİT

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Mühendislik Fakültesi, Erciyes Üniversitesi

senyigit@erciyes.edu.tr

Yener YAVUZ

Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi

yener.yavuz@mrpyazilim.com

ÖZET

Temel olarak Kurumsal Kaynak Planlaması, tüm iş süreçlerinizi entegre olarak yönetmenizi sağlayan ve alt yapısı bilişim teknolojilerine dayanan bir yönetim sistemidir. Sağladığı verimlilikle artış ve stoklarda azalma gibi maddi faydalar ölçülebilir iken; şeffaflık, daha fazla denetim ve kaynakların yanlış kullanımı riskinin azaltılması gibi faydalar ise maddi olarak ölçülememekle birlikte, şirketler açısından önemli ticari etkilere yol açabilmekte ve stratejik planlamayı kolaylaştırmaktadır.

Çok kriterli karar verme yöntemleri hem niteliksel hem de niceliksel olarak daha iyi model karar senaryoları geliştirmektedir. Bu yöntemler matematiksel katılık, geçerlilik ve tasarım olarak farklılıklar göstermektedirler. Basit katılı ve çoklu modeller, ağırlıklandırılmış olsun ya da olmasın, bütün kriterlere göre her bir alternatifin skorlarını toplamaktadır.

Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) yöntemi, her bir kriterin birbirine göre önem derecelerinin belirlemek için karar vericilere ihtiyaç duymaktadır. Daha sonra her bir kriter kullanılarak, karar alternatifleri arasında bir tercih yapılmaktadır. AHP karar alternatiflerini önem sırasına göre sıraya koymaktadır. AHP; gruplara ve bireylere, karar verme sürecindeki nitel ve nicel faktörleri birleştirme olanağı veren güçlü ve kolay anlaşılır birçok kriterli karar verme yöntemidir.

Bu çalışmada, NETSİS KKP programında Talep/Teklif modülünde Teklif Değerleme raporu adı altında bir analiz bulunmaktadır. Bu analiz teklif kalemlerini sadece birim fiyatlarına göre değerlendirmektedir. Firmalarda karşılaştığımız istekler sonucunda fiyat ile birlikte malzemenin termin tarihi, vadesi, kalitesi, satıcının puanı gibi farklı kriterlere göre de ek analizlere ihtiyaç duyulduğunu gözlemledik. Kriterlerin ve ağırlıkların anlık olarak son kullanıcı tarafından belirlendiği dinamik bir değerlendirme uygulamasına ihtiyaç olduğunu belirledik. Bu ihtiyacı gidermek için MATLAB uygulaması üzerinden hazırladığımız AHP yöntemini ilk kez .dll olarak dışarı çıkarttık ve bu .dll C# uygulamasına tanımladık. AHP yöntemi ile kriter ve alternatifler için veri setleri oluşturup değerlememizi gerçekleştirdik ve AHP yöntemine göre en iyi alternatifi belirledik. Elde ettiğimiz sonuçları çalışmamızda sunduk. Bu çalışma ile NETSİS kurumsal kaynak planlamasında var olmayan ve bu yazılımı kullanan bütün firmaların her türlü çok kriterli karar verme problemlerinin çözümünü sağlayan yeni bir modül geliştirmiş olduk.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Kaynak Planlaması, Çok kriterli karar verme, C#, NETSİS.

ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE SATIN ALMA TEKLİF DEĞERLENDİRME PROBLEMİNİN ÇÖZÜLMESİ

Doç. Dr. Ercan ŞENYİĞİT

Endüstri Mühendisliği Bölümü, Mühendislik Fakültesi, Erciyes Üniversitesi

senyigit@erciyes.edu.tr

Yener YAVUZ

Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi

yener.yavuz@mrpyazilim.com

ÖZET

Günümüz koşullarında ister üretim işletmesi olsun isterse hizmet işletmesi olsun tüm işletmeler rekabet halindedirler. Bu yoğun rekabette işletmeler rakiplerinin önüne geçmek için doğru kararlar vermek zorundadırlar. Doğru karar vermek, kararın verileceği problem karşısında hem kararın hem de problemin niteliklerini iyi bilmekle başlar, verilen karar sonucunun incelenmesiyle devam eder. İşletmeler hemen hemen tüm konularda karar verirler. Karar vermek sadece işletmelerin gerekliliği değil aynı zamanda insanoğlu da dâhil aktif yaşamda rol oynayan her varlığın gerekliliğidir. Hayati önem her şey için aynı derecede arz etmektedir. Karar verme, çeşitli amaçlar, bunlara ulaştıracak yollar, araçlar ve imkânlar arasından seçim ve tercih yapmakla ilgili zihinsel, bedensel ve duygusal süreçlerin toplamıdır. Yöneticiler mümkün olduğu sürece işlerini yürüttükleri kuruluşların amaçları ve bunlara ulaştıracak yol, yöntem, araç ve imkânlarının neler olduğunu bilmeli ve birer alternatifler dizişi ortaya koyarak sağlıklı bir seçim yapmalıdırlar. Değerlendirmeye alınan birçok alternatif arasından seçilen alternatif, firmanın içinde bulunduğu koşullar ve yöneticinin bilgi, yetenek, kişilik ve eğilimi bakımından en uygun olanıdır, mükemmel değildir. Karar verme sürecinde karar vericiler amaçlarına ulaşabilmek için birden fazla alternatif hareket biçimi arasından birinin seçimini yaparlar. Çok Kriterli Karar Verme, birden fazla ve aynı anda uygulanan kriterler içinden en iyi tercihin seçilmesine imkân sağlayan bir araçtır.

Günümüzde karar verme artık online olarak gerçekleştirilmelidir. Bu nedenle işletmeler farklı Kurumsal Kaynak Planlaması Yazılımları kullanmaktadırlar. Çalışmamızda bir Kurumsal Kaynak Planlaması Yazılımı olan NETSİS yazılımında yer alan Satın Alma Teklif Değerlendirme modülünde kullanılabilecek çok kriterli karar verme yöntemleri ile bu problemlerin çözümleri elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar bu çalışmada sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çok kriterli karar verme, Kurumsal Kaynak Planlaması, NETSİS.

**DİFERANSİYEL GELİŞİM ALGORİTMASINDA YENİ YAKLAŞIMLAR KULLANILARAK
KISIT YÖNETİM METOTLARININ PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI****BY USING NEW APPROACHES IN DIFFERENTIAL EVOLUTION ALGORITHM
COMPARISON OF PERFORMANCE OF CONSTRAINTS HANDLING METHODS**

Mustafa DANACI

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, danaci@erciyes.edu.tr

Serdar Kasım KARATAŞ

Doktora Tez Dönemi Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, 4010941106@erciyes.edu.tr**ÖZET**

Gerçek hayattaki optimizasyon problemlerinin çoğu araştırma uzayının biçimini değiştiren fiziksel, zamansal, geometrik vb. farklı açılardan kısıtlamalara sahiptir. Gelişimsel algoritmalar ve diğer birçok sezgisel algoritmalar, optimizasyon için kullanıldığında, doğal olarak kısıtlamasız araştırma teknikleri gibi kullanılmıştır. Bu yüzden uygunluk fonksiyonlarının içerisine kısıtlamaları da dahil eden penaltı fonksiyonları gibi ilave bir mekanizmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaca cevap veren popülasyon temelli sezgisel bir optimizasyon tekniğinin Diferansiyel Gelişim Algoritması olduğu görülebilmektedir. DGA kullanırken araştırmacılar sınırlamaların üstesinden gelmek için Self-Adaptive Penalty, Epsilon Constraint Handling, Stochastic Ranking gibi birtakım farklı yaklaşımlar kullanılmaktadır.

Optimizasyon işlemlerinde uygun bir çözüm alanını elde etmek için çok çeşitli arama teknikleri kullanılmaktadır. Bunların çoğu üç temel sınıfta gruplandırılabilir. Bunlardan birincisi hesaplama tabanlı tekniktir. İkincisi, çözüm uzayında her noktayı ele aldığımız ve bunları değerlendirdiğimiz tekniktir. Hesaplama yoğunluğu nedeniyle bu türden bir yaklaşım, özellikle basit problemler haricinde sınırlı fayda sağlamaktadırlar. Üçüncüsü ise yönlendirme yaparak rastgele arama yapabileceğimiz bir tekniktir. Bu tekniği kullanırken, arama işlemlerinde daha iyiye gitmek için sezgisellikten faydalanılmaktadır.

Doğrusal olmayan problemlerin çözümüne yönelik olarak geliştirilmiş birçok teknik söz konusudur. Özellikle değişken sayısına ve veri tiplerine bağlı olarak problemlerin zorluk dereceleri de artabilmektedir. Bu tip problemlerin deterministik yöntemlerle çözümü problemin özelliğine bağlı olarak hem modelleme de hem de çözüm sürecinde zorluklar içerebilmektedir. Bunların üstesinden gelebilmek için son 20 yıl boyunca çok fazla çeşitte sezgisel algoritmalar geliştirilmiş ve kısıtlı optimizasyon problemlerinin çözümünde kullanılmıştır. Sezgisel yöntemlerin kesin sonucu vermediği ancak makul sürede kesin çözüme yakın bir çözüm elde etmeyi sağladığı görülebilmektedir.

Bu çalışmada, DGA'nın mutasyon, çaprazlama ve sınıra taşıma işlemlerine önerilen yeni yaklaşımlar tanıtılmıştır. Çalışmanın sonunda yeni yaklaşımlar kısıt yönetimi metotlarından Near-Feasibility Threshold ve Epsilon Constraint ile 18 adet Benchmark Problemi üzerinde başarı ile uygulanmış ve performansları karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: DGA, Mutasyon, Çaprazlama, Kısıt Metotları, Yakın Uygunluk Eşik Değeri, Epsilon Kısıtlama

ABSTRACT

Most real world optimization problems have constraints of different types(e.g., physical, time, geometric, etc.) which modify the shape of the search space. Evolutionary algorithms and most other heuristics, when used for optimization, naturally operate as unconstrained search techniques. Therefore, they require an additional mechanism as penalty functions to incorporate constraints into their fitness function. Differential Evolution Algortihm, an efficient population based heuristic optimization technique, is one of the solutions to this requirement. With Differential Evolution Algortihm, researchers have also used a number of other approaches to handle constraints such as the Self-Adaptive Penalty, Epsilon Constraint Handling, Stochastic Ranking.

A varietyof general search techniques can be employed to locate a solution in a feasible solution space. Most techniques fit into one of the three broad classes. The first major class involves calculus-based techniques. These techniques tend to work quite efficiently on solution spaces with “friendly” landscapes. The second major class involves enumerative techniques, which search (implicitlyor explicitly) everypoint in the solution space. Due to their computational intensity, their usefulness is limited when solving large problems. The third major class of search techniques is the guided random search. Guided searches are similar to enumerative techniques, but they employ heuristics to enhance the search.

There are several techniques developed for solving nonlinear optimization problems. These problems become more difficult related to the number of variables and types of parameters. Solution of these problems with deterministic methods may include difficulties in both modeling and solving depending on the type of the problem. During the last couple of decades, a wide variety of heuristics have been designed in order to overcome these difficulties and applied to solve constrained optimization problems. As can be noticed that Heuristics can provide an approximate solution near exact solution in admissible time.

In this paper, new approaches proposed to mutation and recombination phases of DEA is presented. At the end of the work, new approaches are applied to, constraint handling methods as Near-Feasibility Threshold and Epsilon Constraint with 18 Benchmark Problems and performance are compared.

Keywords: DGA; Mutation, Crossover, Constraint Methods, Near-Feasibility Threshold, Epsilon Constraint

ICARDA ORİJİNLİ BAZI MAKARNALIK BUĞDAY HATLARININ DİYARBAKIR KOŞULLARINDA UYUM KABİLİYETLERİNİN BELİRLENMESİ**DETERMINATION of ADAPTABILITIES of SOME DURUM WHEAT LINES WITH ICARDA ORIGIN IN DİYARBAKIR CONDITION**

Sertaç TEKDAL

Dr., GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi, sertac79@hotmail.com**ÖZET**

Diyarbakır'ın yağışa dayalı koşullarında 2013-2014 yetiştirme sezonunda yürütülen bu çalışma, adaptasyon kabiliyeti ve kalite özellikleri yönünden üstün makarnalık buğday genotiplerini belirlemek ve ıslah programlarında kullanmak amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada, ICARDA'dan (Uluslararası Kurak Alanlarda Tarımsal Araştırma Merkezi) temin edilen 18 hat ile 5 kontrol çeşit (Omrabi5, Younes1, Korifla, Waha, Miki2) ile beraber, GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi tarafından geliştirilen Hasanbey çeşidi standart olarak kullanılmıştır. Deneme, tesadüf blokları deneme desenine göre üç tekerrürlü olarak kurulmuştur. Çalışmada başaklanma gün sayısı, bitki boyu, tane verimi, bin tane ağırlığı, hektolitre ağırlığı, protein oranı, ırmık rengi b sarılık ile SDS değeri incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre, protein oranı dışındaki bütün parametreler açısından genotipler arasında önemli farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca özellikler arası ve genotip-özellik ilişkilerini değerlendirmek amacıyla Biplot analizi uygulanmıştır. Bu analiz yöntemiyle, birbirleriyle ilişkili özellikler ve belirli özellikler açısından öne çıkan genotipler görsel olarak gösterilmiştir. Çalışma sonucunda verim ve kalite özellikleri açısından ümitvar görünen 1, 3, 6, 9, 13, 14, 18, 19, 21 ve 23 nolu genotipler, ıslah programının ileri kademelerine aktarılmıştır.

Anahtar kelimeler: ICARDA, Durum Buğday, Adaptasyon Kabiliyeti, Verim, Kalite.

ABSTRACT

This study was performed to identify durum wheat genotypes adaptable and having superior properties to use in breeding program in 2013-2014 growing season in Diyarbakır rainfed conditions. In the study, in addition to 18 lines and 5 control varieties (Omrabi5, Younes1, Korifla, Waha, Miki2) obtained from ICARDA (International Center for Agricultural Research in the Dry Areas) and Hasanbey durum wheat variety improved by GAP International Agricultural Research and Training Center as local check were used. The trial established as a randomized complete block design experiment with three replications. Heading date, plant height, grain yield, thousand kernel weight, hectoliter weight, protein content, semolina color b yellowness and SDS value were evaluated in the study. According to the results of analyses it was observed between significant differences genotypes in point of all the parameters except protein content. Also, biplot analysis method were executed to evaluate inter-traits and genotype-traits relations. By means of this analysis, connected traits to each other and distinguished genotypes in terms of particular features visually were shown. As a result, promising genotypes with number 1, 3, 6, 9, 13, 14, 18, 19, 21 and 23 in connection with both grain yield and quality characteristics were taken the advanced stage of breeding program.

Key words: ICARDA, Durum Wheat, Adaptability, Yield, Quality.

YURTDIŞI KAYNAKLI BAZI MAKARNALIK BUĞDAY HATLARININ DİYARBAKIR KOŞULLARINA UYUM KABİLİYETLERİNİN İNCELENMESİ**EXAMINATION of ADAPTATION CAPABILITY of SOME DURUM WHEAT LINES ORIGINATING FROM ABROAD UNDER DİYARBAKIR CONDITIONS**

Sertaç TEKDAL

Dr., GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi, sertac79@hotmail.com**ÖZET**

Bu çalışma, verim ve kalite açısından üstün makarnalık buğday hatlarının belirlenmesi amacıyla Diyarbakır yağışa dayalı koşullarında 2013-2014 yetiştirme sezonunda yürütülmüştür. Araştırmada, Uluslararası Mısır ve Buğday Geliştirme Merkezinden (CIMMYT) temin edilen 4 kontrol çeşit ve 45 hat ile bölgede ekilen Hasanbey çeşidiyle beraber toplam 50 genotip kullanılmış, deneme Latis deneme desenine göre iki tekerrürlü ve 5 alt blok şeklinde kurulmuş ve genotiplerin tane verimi, bin tane ağırlığı, hektolitre ağırlığı, protein oranı, ırmik rengi ile SDS değeri incelenmiştir. Yapılan istatistik analizinde, genotipler arasında tüm özellikler yönünden % 1 düzeyinde önemli farklılıklar tespit edilmiştir. İncelenen özellikler, genotip x özellik ve özellikler arası ilişkileri değerlendirmek amacıyla Biplot analiz yöntemi uygulanmıştır. Sonuç olarak; gerek verim ve gerekse kalite yönünden ümitvar görünen 25 adet hat, durum buğday ıslah programı kapsamında değerlendirilmek üzere verim denemelerine alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: CIMMYT, Durum Buğday, Adaptasyon, Verim, Kalite

ABSTRACT

This study was carried out to identify with superior properties durum wheat genotypes 2013-2014 growing season in Diyarbakir conditions. In the study, in addition to 45 lines and 4 control varieties, obtained from CIMMYT (International Maize and Wheat Improvement Centers) and Hasanbey durum wheat variety cultivated in the region total 50 genotypes were used. The experiment was established according to the lattice experimental design with two replications and 5 sub-block. Grain yield, thousand grain weight, hectoliter weight, protein content, semolina color and mini SDS value of genotypes were evaluated in the study. According to the analyses of compound variance significant differences have been observed between genotypes in point of whole parameters. Biplot analysis method was used to evaluate interrelationships of genotype x trait and between features. As a result, promising 25 genotypes in connection with both grain yield and quality characteristics were taken the yield trials within the framework of breeding program.

Key Words: CIMMYT, Durum wheat, Adaptation, Yield, Quality

KADIN KARIYERİNDE HASSAS TABAN TEORİSİ: KAMU KURUMLARINDA BİR UYGULAMA

Sevcan TİN

İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, sevcan_37_37@hotmail.com

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, orhank@kastamonu.edu.tr

Furkan ARICI

İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, farici@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Kadınların çalışma hayatına girmesiyle beraber iş hayatında şüphesiz yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Kadınların ev işleri ve çocuk bakımı gibi toplumumuzda daha çok bayanlarla özdeşleşen sorumluluklarına ek olarak belirli bir ücret karşılığında çalışma isteği, her geçen gün artmaktadır. Kadınların iş hayatına atılarak ekonomik özgürlüklerini kazanması ailenin gelir düzeyini artırmakta, bu durum da ailelerinin ekonomik olarak daha iyi düzeyde yaşamalarına imkan sağlamaktadır. Ekonomik özgürlüğe sahip olan kadınların özgüven seviyesinin arttığı da görülmektedir.

Kadınların erkeklere göre fiziksel ve biyolojik olarak farklılıklarının bulunması bazı sektörler ve kademelerde cinsiyet ayrımı yapılmasına yol açmaktadır. Bu yüzden bazı sektörlerde ve kademelerde bayanların girişinin fiziksel olarak görünmeyen çeşitli sebeplerle engel olunması; cam tavan sendromu olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca kadınların annelik içgüdüsüne sahip olması ve erkeklere göre çocukları ile ilgili daha fazla sorumluluk hissetmesi, çocuğuna daha fazla vakit ayırmak istemesi nedeniyle iş yaşamını bu yönde şekillendirmekte, dolayısıyla sorumluluk ve daha fazla zaman alabileceği düşüncesiyle yöneticilik kademelerine uzak durmaktadır. Bu durum hassas taban teorisi olarak adlandırılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; kadınların annelik rolünün çalışma hayatındaki yöneticilik kademelerine bakış açısını nasıl etkilediğini ortaya koyabilmek için hassas taban teorisinin incelenmesidir. Çalışmada yüz yüze anket yöntemiyle kamu kuruluşlarında çalışan bayanlar üzerinde bir alan araştırması yapılmıştır. Ayrıca bu çalışma kapsamında hassas taban teorisine bakış kapsamında demografik değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır.

Elde edilen bulgular ışığında kamu sektöründe çalışan kadınlar üzerinde yapılan araştırmada çalışan kadınların erkeklere göre yöneticilik görevine mesafeli yaklaştıkları tespit edilmiştir. Araştırmada, memuriyet türü, medeni durumları ve çocuk sahibi olma durumları bakımında yönetici olma isteği konusunda istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cam Tavan Sendromu, Hassas Taban Teorisi, Kadın Kariyeri

PRECISE BASE THEORY IN FEMALE CAREER: AN APPLICATION IN PUBLIC INSTITUTIONS**ABSTRACT**

There are undoubtedly new developments in business life as women enter working life. Women's desire to work in return for a certain fee is increasing day by day in addition to their responsibilities identified with women, such as housework and child care. The fact that women earn their economic freedoms by entering business life increases the income level of the family and this enables their families to live at a better level economically. It is also seen that the level of self-confidence of women with economic freedom increases.

The fact that women have physical and biological differences according to men leads to gender discrimination in some sectors and levels. Therefore, the entry of women into some sectors and levels is prevented by various reasons that are not physically visible; glass ceiling syndrome. In addition, women's maternity instinct and men feel more responsible for their children, because they want to spend more time with their children in this direction, so that it takes responsibility and more time to stay away from management levels. This situation is called as sensitive base theory.

The purpose of this study; The aim of this course is to examine the theory of precision base in order to reveal how the role of motherhood affects the perspective of managerial levels in working life. In the study, an area study was conducted on women working in public institutions by face to face survey method. In addition, within the scope of this study, it was investigated whether there is a statistically significant difference in terms of demographic variables within the scope of sensitive base theory.

In the light of the findings, it is determined that the women working in the public sector are approaching the managerial duty according to the men. In the study, it was determined that there was no statistically significant difference between the type of civil service, marital status and desire to be an administrator in terms of having children.

Keywords: Glass Ceiling Syndrome, Sensitive Base Theory, Female Career.

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARINA İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Aysel ARSLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, arslanaysel.58@gmail.com

Öğr. Gör. Rukiye ASLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, raslan@cumhuriyet.edu.tr

Öğr. Gör. Rahime BIÇAKÇIGİL

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, rbicakcigil@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Birey, dünyayı anlamak ve anlamlandırmak için dil becerilerini kullanmaktadır. Bu dil becerileri anlamaya yönelik olarak dinleme ve okuma, anlatmaya yönelik olarak ise konuşma ve yazma şeklinde dört temel kategoriye ayrılmaktadır. Okuma bireyin dünyayı anlamasında ve anlamlandırmasında oldukça önemli bir beceri olarak kabul edilmektedir. Okuma genel olarak formal öğretim alanlarında kazanılan bir beceri olduğu için bireyin üst düzey okuma becerilerini kazanması ve okumayı alışkanlık haline getirmesinde öğretmenlerin bu konuda bilinçli olması gerekmektedir. Öğretmenler kadar diğer önemli bir faktör de bireyin mensubu olduğu aile ve çevresindeki diğer kişilerin olumlu anlamda örnek model olmasıdır. Küçük yaşlarda edinilen okuma alışkanlığı, ileri yaşlardaki okumaya yönelik ilginin devam etmesinde ve akademik hayatta öğrenilen bilgilerin çoğunluğunun okumaya dayalı materyallerden edinilmesi nedeniyle akademik başarının yüksek düzeyde olmasında önemli bir faktör olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmaya ilişkin verilerin elde edilmesi için tarama modelleri arasında bulunan basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen örneklem grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi SHMYO’da eğitim görmekte olan 396 kız, 110 erkek olmak üzere toplamda 406 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler Gömleksiz (2004) tarafından geliştirilen 30 madde ve altı alt boyuttan oluşan “*Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği*” uygulanarak elde edilmiştir. Ölçeğin toplam güvenirliği .88, bu çalışmada .90 olarak belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizi için aritmetik ortalama, yüzde, bağımsız gruplar T-testi, ANOVA ve LSD analiz teknikleri kullanılmıştır. Öğrencilerin okuma alışkanlıklarına ilişkin puanlarının cinsiyet, ikamet yeri ve branş değişkenlerine göre anlamlı farklılık ($p<.05$) gösterdiği, sınıf düzeyi, öğretim türü ve ekonomik durum değişkenleri açısından göstermediği ($p>.05$) belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Okuma, okuma alışkanlığı, tutum, üniversite, öğrenci

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Aysel ARSLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, arslanaysel.58@gmail.com

Öğr. Gör. Rahime BIÇAKÇIGİL

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, rbicakcigil@cumhuriyet.edu.tr

Öğr. Gör. Rukiye ASLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, raslan@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Birey dünyaya geldiği andan itibaren çevresini gözlemlemeye başlamakta ve basit düzeyde de olsa öğrenme sürecine girmektedir. Sonrasında ilerleyen süreçle birlikte daha bilinçli olarak öğrenme sürecini devam ettirmektedir. Okula başlamadan önce konuşma, iletişim kurma beslenme, kişisel temizlik vb. pek çok yaşam becerisini informal eğitimle kazanmaktadır. Okul sürecinde ise okuma ve yazma başta olmak üzere hem günlük hayatında hem akademik hayatında hem de iş hayatında gerekli olan bilgileri öğrenmektedir. Günümüz dünyasında formal anlamdaki öğrenme sürecinde öğrenilen bilgiler ve bireyin sahip olması gereken becerilerde çok hızlı bir değişim yaşandığı için öğrenme süreci okul sonrasında da formal ya da informal öğrenmelerle devam etmektedir. Yaşam boyu öğrenme olarak tanımlanan bu durum tüm dünyada yetişkinler için yüz yüze ya da uzaktan eğitimlerle devletler tarafından desteklenmektedir.

Bu çalışmanın amacı; Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmaya ilişkin verilerin elde edilmesi için tarama modelleri arasında bulunan basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen örneklem grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi SHMYO’da eğitim görmekte olan 400 kız, 114 erkek olmak üzere toplamda 414 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler Diker (2004) tarafından geliştirilen 27 madde ve dört alt boyuttan oluşan “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği” uygulanarak elde edilmiştir. Ölçeğin toplam güvenirliği .91, bu çalışmada ise .89 olarak belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizi için aritmetik ortalama, yüzde, bağımsız gruplar T-testi, ANOVA ve LSD analiz teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ilişkin puanlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, öğretim türü ve branş değişkenlerine göre anlamlı farklılık ($p<.05$) gösterdiği, ekonomik durum, ve ikamet yeri değişkenleri açısından göstermediği ($p>.05$) belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, öğrenme, üniversite, öğrenci

TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ (TKY) ÇALIŞMALARINDA HALKLA İLİŞKİLER FAALİYETLERİNİN VE KURUMSAL İLETİŞİMİN ÖNEMİ

THE IMPORTANCE OF PUBLIC RELATIONS ACTIVITIES AND CORPORATE COMMUNICATION IN TOTAL QUALITY MANAGEMENT (TQM) STUDIES

Tayfun TÜRKOĞLU

Dr. 2'nci Ana Bakım Fabrika Müdürlüğü, tayfun.turkoglu@hotmail.com

ÖZET

Klasik yönetim sistemlerinden bugüne kadar yöneticiler işletmelerini daha iyi noktalara taşımak için birçok yöntem denemişlerdir. Ülkelerin ve işletmelerin geçmişte getirdikleri kültür anlayışları, yöneticilerin yönetim şeklini doğrudan etkileyen en önemli faktörlerdendir. Modern yönetim anlayışına sahip yöneticiler, günümüzde daha çok küreselleşen dünya pazarında pay sahibi olmak ve sürdürülebilir rekabet ortamında ayakta durmak için işletmelerini sürekli geliştirmek zorundadır. Bu çalışmalar esnasında yöneticiler değişim yönetim tekniklerine sıklıkla başvurmaktadır. Bu değişim yönetim tekniklerinin başlıcaları; kıyaslama, küçülme, kademe azaltma, doğru ölçeği bulma, yeniden yapılanma-yeniden örgütlenme, Toplam Kalite Yönetimi (TKY) teknikleri ile alt türevleri, yeniden süreçlenme, altı sigma, temel yetenekler, personeli güçlendirme, öğrenen organizasyon, değişim mühendisliği ve Avrupa Kalite Yönetim Vakfı (EFQM) Mükemmellik Modeli'dir.

İşletmelerin ölçekleri hangi boyutta olursa olsun, dördüncü sanayi devrimi Endüstri 4.0'ın dünyada hızla yayıldığı ve insana olan gereksinimi azaltacağı iddia edilen bu dönemde, her işin temelini insan olduğunu unutmamalıyız. Tepe yönetimde karar alma sürecindeki yöneticiden, tezgâhı başındaki operatöre kadar çalışma alanındaki hiyerarşik yapıda her insanın mutlak bir değeri ve sistem içinde önemli bir katsayısı vardır. Çalışanlarını işletmelerinin vizyon, misyon ve stratejisinin içine dahil edebilen yöneticiler, iç müşterilerini işletmelerine birer hissedar yapmaktadır. Çalıştıkları işletmeleri kendi işyeri gibi benimseyen ve çok sıkı bağlılık gösteren çalışanlar ise günün her saatinde işyerlerini ve işlerini ileri taşıma gayretini gösterir ve kurumsal aidiyet heyecanını en üst seviyede yaşarlar.

Toplam Kalite Yönetimi çalışmalarında kullanılan PUKÖ Metodolojisi, beyin fırtınası, neden-sonuç analizi, pareto analizi, histogram, kontrol çizelgeleri, dağılma, gruplandırma, tam zamanında üretim (JIT), hata türü ve etkileri analizi (FMEA), kalite denetimi, proses denetimi, 5N1K tekniği, düzenli çalışma alanları (5S), Kaizen ve kalite çemberleri gibi problem çözme araçlarının kullanılması esnasında çalışanların sürecin bir parçası olması durumunda elde edilen faydaları, Balıkesir OSB'de yapılan bir saha çalışması üzerinden örneklerle açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplam Kalite Yönetimi, Kurumsal İletişim, Kurumsal Bağlılık

EĞİTİM HARCAMALARININ VE OKULLAŞMA ORANLARININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

EFFECT OF ECONOMIC GROWTH AND ENROLLMENT RATES EDUCATION EXPENDITURE: TURKEY CASE

Ecem TURGUT

Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ecemtrgtt@gmail.com

Okyay UÇAN

Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, okyayu@hotmail.com

ÖZET

İktisadi büyüme üzerinde beşeri sermayenin etkisi göz önünde bulundurulunca eğitim sektörüne yönelik yapılan çalışmalarda önem kazanmaktadır. Bu çerçevede eğitim ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki geçmişten günümüze kadar ilgi çeken konular arasında yer almaktadır. Eğitim, üretim faktörleri arasında önemli bir yere sahip olan emeğin hem nitelik hem de yaratıcılık açısından gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu doğrultuda büyüme için gerekli olan mikro ve makro düzeyde ekonomik temeller eğitim sayesinde atılmaktadır. Bu çalışmada Türkiye içerisinde 1997- 2018 yılları arasındaki verilerden yararlanılarak MEB kapsamında yapılan eğitim harcamalarının ve ilköğretim ile ortaöğretim okullaşma oranlarının ekonomik büyüme üzerine etkisi incelenmiştir. Yapılan çalışma kapsamında eğitim ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki ARDL ve VAR analizleriyle birlikte açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Harcamaları, Okullaşma Oranı, Ekonomik Büyüme, Beşeri Sermaye, Eşbütünleşme, VAR

ABSTRACT

Considering the effect of human capital on economic growth, it comes into prominence in the studies conducted for the education sector. In this context, the relationship between education and economic growth has been one of the subjects that have attracted attention from the past to the present. Education contributes to the development of labor, which occupies an important position among the factors of production, both in terms of quality and creativity. In this respect, the necessary economic Fundamentals at the micro and macro level are provided by education. In this study, using data from the years 1997- 2018 in the context of Turkey ministry of national education expenditure on education and impact of primary and secondary schooling rates on economic growth was examined. Within the scope of the study the relationship between education and economic growth was explained with the ARDL and VAR analyzes.

Keywords: Education Expenditures, Schooling Ratio, Economic Growth, Human Capital, Cointegration, VAR

TÜRKÇEDE BELLİ BAŞLI FİLLER VE LEHÇELERE KISA BİR BAKIŞ

Dr. Mukadder GÜNERİ

Araştırmacı, mukadderguneri@gmail.com

ÖZET

Bilindiği üzere Türk dili, köklü ve derin tarihiyle dünyanın en çok konuşulan beş dili arasında olduğu görüşü kabul görmektedir. Türkçe dünya üzerinde çok geniş bir coğrafyaya yayılmış ve milyonlarca kişinin konuştuğu bir dil olmasının yanı sıra bağımsız devlet ve özerk bölgeler açısından bakıldığında, ilk olarak Türkiye, Azerbaycan, Başkurt, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Çin Uygur Bölgesi akla gelmektedir. Geçmişten bugüne bu farklı coğrafyada konuşulan bu dilin gelişme sürecinde Latin, Kiril ve Arap kökenli alfabeler olmak üzere farklı alfabeler kullanıla gelmiştir. Bu nedenle geçmişte ve bugün, anlatım ve yazım bakımından dilde farklılıkların olmaması mümkün değildir. Ülkemizin dışında özellikle 1980 sonrası yukarıda belirtilmiş Türk devletleri ve diğer Türk halklarının bağımsızlıklarına kavuşmaları sonrası, Türk dili kendi ülkelerinde devlet dili olarak kabul edildikten sonra Türk dilinin yaşam kaynakları daha da genişlemiştir denilebilir. Bu durumunda Türk dilinin konuşulduğu coğrafyada gelişme göstermesi için önemli bir adım olduğu açıktır. Öte yandan geçmişe bakıldığında, Türk dili denilince sürekliliği açısından ilk akla gelen Karamanoğlu Mehmet Bey ve Ali Şir Neva’i nin yanı sıra gerek kütüphanelerde ve gerekse müzelerde sayıca çok kaynak bulunmaktadır. Bu Türkçe kaynakların başlıca özelliği çeşitli diller ve dini inanışların iç içe yaşandığı bir coğrafyaya ait olmalarıdır. Bu kaynaklara geniş bir çerçeveden bakıldığında, Türkiye Türkçesinin birikimi ile Avrasya coğrafyasında konuşulan Türkçenin birikiminin ortak özellikler taşıdığı görülür. Yalnız bir dil hangi coğrafyada konuşulursa konuşulsun, söz varlığı o dilin zenginliğini gösterir. Türk diline söz varlığı açısından bakıldığında zengin bir söz varlığına sahip olduğu görülür. Bu zengin söz varlığını, Türkiye, Azerbaycan, Başkurt, Kazak, Kırgız, Özbek, Tatar, Türkmen ve Uygur Türkçelerinde(lehçe) değerlendirildiğinde, üç farklı sonuç ortaya çıkmaktadır. 1- Anlam ve söyleyişleri aynı (al, arka, aş, at, ata, ay, az, birlik, boy, çay, et, iş, sarı, su, süt, ulu, un, yaş, yay, yol, yün.). 2- Kök birliği (açmak> açmag> açuv> açu.. Almak> almag> alıv> aluv. Bilmek> bilmek> biliv> bilüv> bilü. Birleşmek> birleşmak> birleşiv> birleşüv> birliğü. Kesmek> kasmak> kesiv> kesüv> kesü. Otlamak> otlamag> otlav> ottav> otto> otlau. Yatmak> yatmag> yatıv> yatuv> yatü. Yazmak> yazmag> yazıv> yazuv> yazü> yazu). 3- Anlam ve söyleyişleri farklı (ana> asa> ene>ece. Arkadaş> dost> dust> dos. Armağan> yadigar> sıyık> belek> armuğan> peşgeş. Arzu> tilak> niyet> arzuv. Bol> mol> mul Bilek> bilak> bilazik>gibi. başlık altında bir genel değerlendirme tabii tutulmuştur.

Bu çalışma, gelecekte bu konuyla ilgili yapılacak çalışmalara katkı sağlaması ümidiyle yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler:Belli Başlı Fiiller, Söz varlığı, Türk Dünyası, Türk Lehçeleri.

MECHANISMS OF HEXAVALENT CHROMIUM RESISTANCE AND REMOVAL BY BACTERIA

Şeyma AKKURT*

Arş. Gör., Department of Environmental Engineering, Adıyaman University,
sakkurt@adiyaman.edu.tr

Merve OĞUZ

Prof. Dr., Department of Environmental Engineering, Erciyes University,
merveoguz@adiyaman.edu.tr**ÖZET**

Ağır metal kirliliği ciddi bir çevre sorunu haline gelmiştir. Çevrenin (toprak ve su) çeşitli toksik metallerle kirlenmesi ekosistem ve insan sağlığı için ciddi bir tehdittir ve uygun iyileştirici önlemlerin uygulanmasını gerektirir. Krom, kadmiyum, civa, arsenik, kurşun vb. ağır metaller, çevre ve insan sağlığı üzerindeki toksik etkilerinden dolayı başlıca çevresel kirleticiler olarak kabul edilir.

Son yıllarda, ağır metalleri kirli ortamlardan azaltmak veya geri kazanmak amacıyla birkaç yöntem geliştirilmiştir. Fiziksel ve kimyasal yöntemler, geniş bir kirletici spektrumunu giderebilir, ancak bu yöntemlerin temel dezavantajları artan enerji tüketimleri ve ek kimyasal madde ihtiyaçlarıdır. Günümüzde, biyosorpsiyon, biyoremediasyon ve biyoçökeltme gibi işlemlerin tümü, ağır metalleri çözündürme, adsorbe etme veya çökeltme yeteneğine sahip mikroorganizmaların kullanımına dayanmaktadır. Bakterilerin kullanımına dayanan biyoremediasyon, fizikokimyasal yöntemlere kıyasla ağır metallerin giderilmesinde çok etkilidir.

Bu çalışmanın temeli, bakterilerin Cr(VI)'ya nasıl direnç gösterdiğine dair gelişmiş bir anlayışın, onu ortamdaki uzaklaştırmak için yapılmış stratejiler hakkında fikir verebileceği inancımızdır. Bu derleme çalışmada, farklı bakterilerin Cr(VI)'yı giderim yetenekleri değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Krom, Bakteri, Giderim, Biyoremediasyon

ABSTRACT

Heavy metal pollution has become a serious environmental problem. The contamination of environments (soil and water) with various toxic metals is a serious threat for ecosystem and human health, and requires the implementation of appropriate remedial measures. Heavy metals, such as chromium, cadmium, mercury, arsenic, lead etc. are considered as major environmental pollutants due to their toxic effects on environment as well as on human health.

Chromium (VI) is one of the most common environmental contaminant due to its tremendous industrial applications. It is non-biodegradable as it is a heavy metal, and hence, of major concern. Therefore, it is pertinent that the remediation method should be such that brings chromium within permissible limits before the effluent is discharged

In recent years, several processes have been developed with the aim of reducing or recovering heavy metals from contaminated environments. Physical and chemical approaches are capable of removing a broad spectrum of contaminants, but the main disadvantages of these methods lie in the increased energy consumption and the need of additional chemicals. Today, the processes such as biosorption, bioremediation and bioprecipitation are all based on the use of microorganisms that have the ability

to solubilize, adsorb, or precipitate heavy metals. Bioremediation based on using the bacteria is very attractive for the elimination of heavy metals comparing to physicochemical methods.

The origin of this study was our belief that an improved understanding of how bacterias resist Cr(VI) can serve to provide insight into strategies for removing it from the environment. In this review, the chromium removal capabilities of different bacteria will be investigated. This article will be tried to be evaluated recent examples of the successful studies to the study of bioremediation.

Keywords: Chromium, Bacteria, Removal, Bioremediation

**ÜNİVERSİTE 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Aysun AKÇAM

Y.L. Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi / akcamaysun1@gmail.com**ÖZET**

Bu çalışma değişik birimlerde okuyan lisans ve ön lisans birinci sınıf öğrencilerinin iletişim becerilerini çeşitli etmenler açısından incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Çalışma 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Artvin Çoruh Üniversitesine bağlı Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) Yaşlı Bakım Programı (n:40), Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF) Beslenme ve Diyetetik Bölümü (n:32), Fen Edebiyat Fakültesi (Fen Ed. Fak.) Sosyoloji Bölümü (n:42) ve Eğitim Fakültesi (Eğt. Fak.) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü (n:39) 1. sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Örneklem toplam 153 öğrenciden oluşmuştur. Örneklem seçiminde evrene alınan fakülte ve sağlık hizmetlerindeki bölümler listelenerek her birimden örnekleme alınacak bölüm kura çekme yöntemi ile belirlenmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Çalışmanın veri toplama aşamasında “Kişisel bilgi formu” ve “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için istatistiki testler olarak nonparametrik testler kullanılmıştır. Çalışma öncesi Artvin Çoruh Üniversitesi Etik Kurulundan etik kurul onayı, çalışmanın yürütüldüğü kurumlardan yazılı izin, katılımcılardan ise bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Örneklem İBDÖ puan ortalaması 100.3 ± 10.8 puan olarak hesaplanmıştır. Beslenme ve Diyetetik öğrencilerinin İBDÖ puan ortalamaları gruplar içindeki en yüksek puanı oluşturmakla birlikte istatistiki olarak anlamlı farklılık oluşturmamaktadır. Öğrencilerin iletişim becerisi bölüme, cinsiyete, yaş gruplarına, aile tipine ve yaşadığı yere göre farklılık göstermemektedir. Buna karşın anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu ilköğretim olan öğrencilerin iletişim becerileri diğer öğrencilere göre daha yüksektir.

Anahtar kelimeler: İletişim, iletişim becerisi, üniversite öğrencileri

OKUL YÖNETİCİLERİNİN POLİTİK BECERİ DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**Venhar KAPLAN**

Öğretmen, Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, temeltasvenhar@gmail.com

Necati CEMALOĞLU

Prof.Dr.,Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, Ankara, Türkiye

necaticemaloglu@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Kayseri ili merkez Kocasinan, Melikgazi ve Talas ilçelerindeki resmi okullarda görev yapmakta olan okul yöneticilerinin görüşlerinden yararlanarak politik beceri düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Bazı demografik değişkenlerin, okul yöneticilerinin sahip oldukları politik beceri düzeylerine ilişkin görüşleri üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olup olmadığının incelenmesi de araştırmanın bir diğer önemli amacını oluşturmaktadır. Literatürde okul yöneticilerinin politik beceri düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi adına başka bir çalışmaya ise rastlanmamıştır. Bu bağlamda okul yöneticilerinin politik beceri düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelendiği bu çalışma literatürdeki boşluğu doldurması açısından bu çalışmayı önemli kılmaktadır.

Bu kapsamda çalışmada Kayseri ili merkez ilçelerinde görev yapan okul yöneticilerinin politik becerileri ne düzeydedir, okul yöneticilerinin politik becerileri; cinsiyet, yaş, görev türü, eğitim durumu, mesleki kıdem, okul türü, yönetici kıdemi, fakülte türü, öğrenim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Bu çalışmada genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kayseri ili merkez ilçelerindeki toplam 45 okulda görev yapmakta olan 235 okul yöneticisinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama aracının birinci bölümünde, katılımcıların demografik bilgilerinin yer aldığı yedi kısımdan oluşan kişisel bilgi formu, ikinci bölümde ise beş dereceli likert tipi ölçek üzerinde toplam on sekiz madde ve İlişki Ağı Kurma, Kişilerarası Etki, Sosyal Zekâ ve Samimi Görünme başlıkları altında dört boyuttan oluşan “Politik Yeti Envanteri” yer almaktadır. Verilerin analizi SPSS programında yapılmıştır.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin politik becerileri orta düzeydedir. En yüksek politik beceri boyutu “samimi görünme” olurken, en düşük ortalama “sosyal zeka” da saptanmıştır. Okul yöneticilerinin politik beceri düzeyi ve alt boyutlarında cinsiyet, yaş, çalıştıkları okul türü değişkenlerinin anlamlı farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Müdürlerin müdür yardımcılarına göre istatistiksel olarak daha yüksek düzeyde samimi görünmeye sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca kıdem değişkeni 20 yıl ve üzeri olan okul yöneticilerinin samimi görünme düzeyleri 6-10 yıl olan okul yöneticilerine göre daha yüksek düzeydedir. Yönetici kıdemi 20 yıl ve üzeri olan okul yöneticilerinin sosyal zeka düzeyleri, 1-5 yıl olan okul yöneticilerinden daha yüksek düzeydedir. Eğitim fakültesinden mezun olan okul yöneticilerinin samimi görünme düzeyleri diğer fakültelerden mezun olan okul yöneticilerinden daha yüksek düzeydedir. Ayrıca 20-35 yaş arasındaki bayan okul yöneticilerinin ilişki kurma beceri düzeyleri 20-35 yaş arasındaki erkek okul yöneticilerine göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin samimi görünme düzeylerinin yüksek düzeyde olması ve sosyal zeka düzeylerinin düşük düzeyde çıkması tartışılabilir düzeydedir. Okul yöneticilerinin politik becerilerinin orta düzeyde olduğu, en yüksek

düzeyin ise “samimi görünme” bunu sırayla “ilişki ağı kurma becerisi” ve “kişilerarası etki” ve “sosyal zeka” boyutları takip etmektedir. Bu bağlamda okul yöneticilerinin politik beceri düzeylerini yükseltebilmeleri ve sosyal zeka boyutunu güçlendirebilmeleri için çeşitli yöntemlerin bulunması ve uygulanması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Politika, Politik Davranış; Politik Beceri; Okul Yöneticisi

VERİ ZARFLAMA ANALİZİ YÖNTEMİYLE DOKUMA-GİYİM SANAYİİNDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN GÖRECELİ ETKİNLİK ÖLÇÜMÜ

Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Sivas hbircan@cumhuriyet.edu.tr

Öğr. Gör. Ebuzer ARSLAN

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yıldızeli MYO Sivas ebuzerarslan@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Veri zarflama analizi, geleneksel etkinlik ölçüm yöntemlerinin gerektirdiği bazı varsayım ve kısıtlamalar olmaksızın benzer girdi ve çıktıyı kullanan karar birimlerinin etkinlik ölçmeye olanak tanımaktadır. Araştırmada, 2017 yılında Borsa İstanbul (BİST)'de Dokuma Giyim Eşyası ve Deri sektöründe faaliyet gösteren 19 firmanın mali tablolarından elde edilen bilgiler belirli matematiksel işlemlere tabi tutularak finansal oranlar elde edilmiştir. 2017 yılı için firmaların VZA yöntemiyle etkinliklerinin tespiti amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşmak için girdi (Cari Oran, Kaldıraç Oranı, Borç/Özsermaye, Alacak Devir Hızı, Stok Devir Hızı ve Aktif Devir Hızı) ve çıktı (Mali Rantabilite, Aktif Karlılık, Piyasa Değeri/Defter Değeri ve Fiyat Kazanç Oranı) değişkenleri belirlenmiştir. VZA yöntemiyle ölçeğe göre sabit getiri (CCR) modeli, ölçeğe göre değişken getiri (BCC) modeli uygulanarak teknik etkinlik değerleri ayrıca ölçek etkinlikleri ve ölçeğe göre getiri durumları hesaplanmıştır.

2017 yılı için 8 firmanın (ARSAN, BLCYT, BOSSA, DERIM, RODRG, SNPAM, YATAS, YUNSA) ölçeğe göre sabit getiriye sahip olduğu görülmektedir. Ölçeğe göre sabit getiriye sahip olan firmaların belirli bir girdi miktarıyla doğru orantılı olarak aynı oranda çıktı elde edebildiklerini göstermektedir. Analiz sonuçlarında söz konusu yıl için 7 firmanın toplam teknik etkinliğinin % 100 olduğu görülmektedir. 15 firmanın saf teknik etkinlik puanı %100 iken 4 firmanın ise çok düşük olmamakla birlikte saf teknik etkinlik seviyesine ulaşamadıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Veri Zarflama Analizi, Performans, Göreceli Etkinlik

**YOK OLMA RİSKİ TAŞIYAN YEREL KÜLTÜREL MİRASLARIMIZ, KAYSERİ’DE
BULUNAN GÜVERCİNLİKLER****LOCAL CULTURAL HERITAGE UNDER THE RISK, DOVECOTES IN KAYSERİ**

Hicran Hanım HALAÇ

Doç. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, hhalac@eskisehir.edu.tr

Dilara SUVAY

Eskişehir Teknik Üniversitesi, dsuvay@eskisehir.edu.tr**ÖZET**

Sahip olduğu konum itibarıyla özel bir coğrafyada yer alan Anadolu, tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Tarih öncesinden başlayarak günümüze kadar bu topraklarda yaşayan her medeniyet; kimliklerini, biriktirdikleri deneyimleri, yaşama biçimlerini, gelenek ve göreneklerini bulunduğu çevre şartları ile bütünleştirerek somut ve soyut nitelikte birçok kültürel miras bırakmıştır. Geçmişimizle bugün arasında bağlantı kurması ve oluşturulduğu toplumun kültürel birikimlerini yansıtmaları sebebiyle ülkemize ait kültürel miraslarımızın korunması ve gelecek nesillere aktarımı, hızla değişen dünyada kimlik ve süreklilik sağlaması açısından oldukça önemli bir konudur. Ne yazık ki bu miraslarımızdan anıtsal nitelikte olanların hakkında birçok araştırma, inceleme ve çalışma yapılmasının aksine yerel olana gerektiği kadar değer verilmemiş ve bunun sonucu olarak yöresel kültürel miraslarımızın birçoğunun geleceği tehdit altına girmiştir. Oysaki yerel kültürel miras ürünleri, bulunduğu coğrafyada yaşayan halkın tarihini, kültürünü ve geleneklerini yansıtmalarının yanı sıra yapıldığı dönemin özgün değerlerini taşımaktadır. Ayrıca yer aldığı coğrafya ile uyumlu, işlevsellik ve rasyonel çözümler sonucunda oluşturulan bu ürünler bulunduğu yörenin kültürünün geçmişten bugüne nasıl geliştiği ve değiştiği hakkında fikirler vermektedir. Bu nedenle sahip olduğumuz yöresel kültürel miraslarımızı işlevini yitirmiş olsa dahi kendi kaderlerine terk etmek kimliğimizi yok etmek demektir. Yok olma riski taşıyan yerel kültürel mirasımızdan biri olan güvercinlik yapıları üzerine çalışılan bu makalede Kayseri bölgesinde bulunan güvercinlikler incelenmiş ve korunmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur. Yapıların tarihine ışık tutacak bilgi ve belgeler incelenmiş ve bu amaçla yayınlanan araştırmalar ve arşivlerden yararlanılmıştır. Yapıların özgün durumu ve geçirdiği değişimlerin belirlenebilmesi için benzer örnekler incelenmiş, eski fotoğraflar ve yazılı kaynaklar, yapıların kendisinden elde edilen verilerle birlikte değerlendirilmiştir. Sonuç olarak bu çeşitlilik zenginliğiyle harmanlanmış ülkemizin sahip olduğu kültürel miraslarının tamamını tanımlamanın, korumanın ve gelecek kuşaklara aktarmanın önemi vurgulanmıştır.

**SPOR İŞLETMELERİNDEKİ PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İHLALLERİNİN
ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ALGILARI ÜZERİNE ETKİSİ**

Akif BOZKIR

Dr, Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi abozkir@kayserierciyes.com.tr**ÖZET**

Çalışanların örgütlerine karşı göstermiş oldukları tavır ve davranışlar işletmeler için önemli bir husustur. Diğer işletmeler tarafından taklit edilemeyen tek unsur olan insan faktörü örgütlerin günümüz rekabet şartlarında hayatta kalmaları, mücadele etmeleri ve rekabet avantajı sağlayabilmeleri açısından göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Çalışanların içinde bulundukları örgütlerine dair olumlu tutumları çalışanların çalıştığı örgütle bağlarını kuvvetlendirirken; çalışanın örgütlerine dair olumsuz tutumları onların çalıştığı örgütle olan bağlarını zayıflatmakta hatta çalışanları örgütlerinden ayırabilmektedir.

Bu çalışma da spor işletmelerinde çalışanların psikolojik sözleşme ihlalleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki düzeyi incelenirken, çalışanlarının psikolojik sözleşme ihlali algıları ve örgütsel bağlılık düzeylerinin tespit edilmesi de amaçlanmıştır. Araştırma Kayseri Büyükşehir Belediyesi spor işletmelerinde çalışan personel ve yöneticileri kapsamaktadır. Araştırma kapsamında toplamda 413 çalışan personel üzerinde anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. 413 personele dağıtılan anketlerin 338 adet'i geri dönmüş, içlerinden değerlendirmeye uygun olmayanlar elenmiş ve 328 adet anket değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmada verilerin toplanmasında demografik özellikleri içeren form, psikolojik sözleşme ihlali ölçeği, örgütsel bağlılık ölçeğini içeren anket formları kullanılmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin analiz edilmesinde SPSS 22 programından yararlanılmıştır.

Psikolojik sözleşme ihlallerinin çalışanların örgütsel bağlılık algıları üzerine yapılan bu araştırmada spor işletmelerinde çalışanların psikolojik sözleşme ihlali ölçeği sorularına vermiş oldukları cevapların genel ortalaması 2,35 tespit edilmiş olup, spor işletmelerinde çalışanların psikolojik sözleşme ihlali algılarının düşük seviyede olduğu görülmüştür. Çalışmanın bir diğer boyutu olan örgütsel bağlılık düzeyi açısından çalışanların vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde ise 3,67 ile yüksek düzeyde ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca spor işletmelerinde çalışanların psikolojik sözleşme ihlali algıları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamı bir ilişki olduğu da görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor İşletmesi, Psikolojik Sözleşme İhlali, Örgütsel Sinizm

ÇOCUK AFİŞLERİNDE KULLANIN GÖRSEL İMGELER

Yusuf SÖYLEMEZ

Bilim Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğretmeni

Ali SÖYLEMEZ

Öğretmen, MEB, Malatya, TÜRKİYE, Alisylmz02@icloud.com

ÖZET

İletişim kavramı insanlığın var oluşuyla beraber gelişimini sürdürmektedir. Tarihin ilk dönemlerinden itibaren insanlar kendilerini ifade etmek için çeşitli işaret ve semboller kullanmışlardır. Dillerin ortaya çıkması ile sözlü iletişim ortaya çıkmıştır. Dünya üzerinde birçok farklı dil ve lehçe mevcuttur. Dil, insanların iletişim kura bilmesi için kullandığı yöntemlerden birisidir.

İletişim, bilginin, düşüncenin, duygunun ve becerinin simgeler kullanılarak aktarılmasıdır. İletişim ileten ve iletilen olmak üzere ikiye ayrılır. İletişim kavramıyla ilgili tanımların tamamına yakını simgeler aracılığıyla bir kişi veya gruptan diğerine giden ve geri dönüşü olan toplumsal etkileşimden yani bir süreçten söz edilmektedir. İletişimle toplumda genel bir aktarım olmaktadır. Tüm bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı çocuk afişlerinde kullanılan görsel imgelerin toplumsal sorunları ne kadar yansıtır yansıtmadığı ve görsel imgelerin alıcı tarafından ne kadar etki yarattığı ölçülmeye çalışılmıştır.

Sonuç olarak; bu çalışmada da çocuk afişlerindeki görsel imgelerin alıcı kitle tarafından afişlerdeki verilmek istenen mesajın alıcı kitle tarafından özümsemişi ve çocuk afişlerindeki kullanılan görsel imgeler hedef kitle üzerinde başarılı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Afiş, İletişim, Simge

**AİLELERİYLE ÇATIŞMA YAŞAYAN GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNE
BİBLİYOTERAPİ ETKİSİ**

Dilek BULDU

Kayseri FMG Güzel Sanatlar Lisesi, dilekozerbuldu@gmail.com

Ümmügülsüm KOÇAK

Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, gulsum7777@hotmail.com**ÖZET**

Ergenlik dönemi gençlerde kendilerinin anlaşılmadığı düşüncesiyle zaman zaman iç dünyalarında gerginlikler oluşturmaktadır. Dolayısıyla çatışmalar yaşanmaktadır. Bu çatışmalar anne-baba, yakın arkadaşlar, akrabalar, öğretmenlerle olabilir. Çatışma bireylerin birbirlerinin söylediklerini yanlış anladıkları, davranışlarını yanlış yorumladıkları ortamlarda ortaya çıkabilir. Çatışma boyunca bireylerin birbirlerini suçlamadan, aşağılamadan en uygun çözüm yollarını bulmaları gerekmektedir. Bu nedenle bireyi geliştirebilecek davranışların kazandırılmasını okul üstlenebilir. Öğrenciler okulda veya derslerde oluşturdukları kahramanlarla kendilerini özdeşleştirerek problemlerine çözüm bulabilirler. Bibliyoterapi sürecinde öğrenciler kitaptaki kahramanları model alarak sorunlarına çözüm bulabilecekleri yollardan birisidir. Bu çalışmada bibliyoterapinin aileleriyle çatışma yaşayan lise öğrencileri üzerine etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Çalışma desenini ön test-son test içeren deneysel araştırma oluşturmaktadır. Araştırma grubu 2018-2019 eğitim öğretim yılında öğrenim gören Güzel sanatlar lisesi dokuzuncu sınıf öğrencilerinden 12 kişi deney grubu, 12 kişi ise kontrol grubu olarak seçilmiştir. Deneklerin seçilme aşamasında rehber öğretmenden, bibliyoterapi kitabı seçim aşamasında edebiyat öğretmenlerinden destek alınmıştır. Bibliyoterapi kitabı için, yazarının Peyami Safa olduğu, aile içi çatışmayı konu alan “Fatih Harbiye” adlı roman seçilmiştir. Çatışma düzeyini belirlemek için 40 sorudan oluşan “Genç-Ana Baba Çatışma Envanteri (GAÇE)” uygulanmıştır. Envantere verilen cevaplara göre puan hesaplaması yapılmış ve puanları toplamı 105 olan öğrencilerden rehberlik araştırma merkezi iş birliği yapılarak deney grubu oluşturulmuştur. Veri analizinde SPSS 22.0 sürüm kullanılmıştır.

Çalışmada bibliyoterapi uygulanan deney gruplarının bulgularına göre, bibliyoterapinin anne ve baba ile yaşanan çatışmaya anlamlı ölçüde fark oluşturduğu görülmektedir ($p < .05$). Bibliyoterapinin hem anne hem baba ile yaşanan çatışma süreci üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anne baba ile gençler arasındaki çatışma ile baş edebilmek için yapılan bu çalışma diğer çatışma grupları ve rehberlik hizmetlerindeki farklı konularla da tekrarlanabilir. Anne baba ile gençler arasındaki çatışma ile baş edebilmek için yapılan bu çalışma diğer çatışma konuları için de yapılabilir. Ayrıca benzer çalışma son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısını azaltmak için de yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyoterapi, Çatışma, Genç, Anne baba

**TÜRKİYE'DE EBELİK ALANINDA KULLANILAN ÖLÇEKLERİN ÖLÇEK
GELİŞTİRME VE UYARLAMA ADIMLARININ İNCELENMESİ****INVESTIGATION OF SCALE DEVELOPMENT AND ADAPTATION STEPS OF SCALES
USED IN MIDWIFERY FIELD IN TURKEY**

Betül ALATLI

Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, betul.alatli@gop.edu.tr

Vasviye EROĞLU

Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, vasviye.eroglu@gop.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma ile ebelik alanında kullanılan ölçeklerin, ölçek geliştirme ve uyarlama adımları bakımından incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamına 1997-2018 yılları arasında gebelik, doğum ve doğum sonu dönemler için kullanılan ölçeklerin tümü dâhil edilmiştir. Araştırma tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Makalelerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, ölçeklerin tümüne ulaşılmıştır. Makalelerin incelenmesinde “Ölçek Geliştirme ve Uyarlama Süreci Kontrol Formu” kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Türkiye’de ebelik alanında 35 uyarlama, 12 geliştirme olmak üzere toplam 47 adet ölçek kullanılmaktadır. Bu ölçeklerden 16 tanesi doktora ve yüksek lisans tezi olarak yayınlanmıştır. Ölçeklerin, 25’i ulusal ve 6’sı uluslar arası olmak üzere, 31’i ise makale olarak yayınlanmıştır. Makalelerin tümünde ölçülen yapının kuramsal temelleri ve ölçme aracının amacı belirtilmektedir. Geliştirilen ölçeklerde maddelerin yazılma sürecinde literatür taraması sıklıkla tercih edilirken (%92), tüm çalışmalarda konu alanı uzmanlarının görüşüne başvurulmuştur. Nihai ölçeklerde olumsuz maddelere yer verilen makale sayısının oldukça fazla (%64) olmasıyla birlikte, hiçbir makalede kontrol maddelerine yer verilmemiştir. Ölçeklerin birçoğu beşli likert tipindedir (%43). Ölçek maddeleri ise çalışmaların çoğunda yer almaktadır (%81). Ölçek geliştirme sürecinde deneme uygulamasının yapıldığı grubun büyüklüğünün belirlenmesinde, ölçekte yer alan madde sayısının en az beş katı olması sağlanmıştır (%79). Ölçeklerin yapı geçerliğinin belirlenmesinde Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulamalı Faktör Analizi genellikle beraber kullanılmıştır (%43). Uyarlama çalışmalarının tümünde çeviriler en az iki dil uzmanı tarafından gerçekleştirilmiştir. Güvenirliğin kestirilmesinde ise tüm çalışmalarda iç tutarlılık anlamında güvenilirlik için Cronbach α katsayısı kullanılmıştır. Test-tekrar test yöntemi ise Cronbach α yönteminden sonra en çok kullanılan güvenilirlik belirleme yöntemidir (%30).

Anahtar kelimeler: Ebelik, Ölçek geliştirme, Uyarlama

İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Ebru ALTUNDİŞ

Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, ebrualtundis@gmail.com

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaştığı ve uluslararası ilişkilerin hızla arttığı günümüzde yabancı dil bilmenin önemi daha da fazlalaşmış ve en az bir yabancı dil bilgisi, bireylerin mutlaka sahip olması gereken beceriler arasında yer almıştır. Bu doğrultuda Türkiye eğitim sisteminde yabancı dil bilmenin önemi ve zorunluluğu dikkate alınarak eğitim yapılanmasında da değişikliklere gidilmiş ancak yabancı dil öğretimi konusunda istenilen seviyeye ulaşılamamıştır. Bundaki en önemli etmen öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye yönelik ilgi eksikliğidir. Bu eksikliğin giderilebilmesi için formal öğretim ortamlarının yanı sıra informal ve non-formal öğrenme ortamları olarak adlandırılan okul dışı öğrenme ortamlarının kullanılması önemli bir etken olarak görülmektedir. İnfomal okul dışı öğrenme ortamı olarak günümüz eğitim sisteminde yerini alan teknoloji kullanımı ise dil öğretiminde önemli bir yere sahip olmaktadır. Ancak, dil öğretiminde teknolojinin ne düzeyde ve hangi değişkenlere bağlı olarak kullanıldığı ve İngilizce öğretmenlerinin bu konudaki görüşleri, yabancı dil öğretiminin istenilen seviyelere taşınması için önem arz etmektedir. Bu çalışma ile İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu; TÜBİTAK 4005-Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Destekleme Programı kapsamında 2018 yılında desteklenen “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında İngilizce Öğretimi Program Farklılaştırma Uygulamaları” başlıklı proje katılımcısı, 30 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Proje katılımcıları rastgele ve gönüllülük esasına göre belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, Yavuz (2005) tarafından geliştirilen “Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği” ve yarı yapılandırılmış görüşme formu vasıtasıyla toplanmıştır. Araştırmada İngilizce öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, mesleki kıdemleri ve eğitim seviyesi değişkenlerine göre teknoloji kullanımına yönelik tutumları araştırılmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında, İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutum içerisinde bulundukları saptanmıştır. Bununla birlikte teknoloji yeterliliği ve teknolojiye yönelik tutumlara ilişkin ölçek verilerinden elde edilen ortalamalar çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılmış ve değişkenler arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin mesleki deneyimlerine, yaşlarına ve eğitim seviyelerine göre teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının değişiklik gösterdiği görülmektedir. Araştırma sonucunda İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımını önemli ve gerekli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *İngilizce Öğretmenleri, Teknoloji, İngilizce Öğretim Programları*

*Bu çalışma TÜBİTAK 4005-Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Destekleme Programı kapsamında desteklenen 118B168 numaralı “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında İngilizce Öğretimi Program Farklılaştırma Uygulamaları” projesinin sonuçlarını içermektedir.

ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ ve VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE SINAVLA ÖĞRENCİ ALAN ANADOLU LİSELERİNİN DÖNÜŞÜMÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Eray DEMİRÇELİK

Dr., Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, eraydemircelik@gmail.com

ÖZET

Bireyin eğitimi, doğumuyla birlikte başlayan ve yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ifade edilmektedir. Bilim ve teknolojinin çok hızlı bir şekilde geliştiği günümüzde eğitim ekonomik büyüme ve kalkınmanın en önemli itici gücü olarak kabul edilmektedir. Eskiden olduğundan çok daha fazla kişi eğitimden en iyi şekilde yararlanabilmenin yollarını aramaktadır. Bireyler, gelecek başarısı için kaliteli eğitime gün geçtikçe daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Bu durum ülkelerin gelecek eğitim planlamalarını yeniden şekillendirme çalışmalarına zorlamaktadır. Türkiye de uzun bir süredir, sahip olduğu genç nüfusa nitelikli eğitim vermenin yollarını aramaktadır.

Türkiye’de eğitim kademeleri arasındaki geçişlerde özellikle üniversite sınav başarısı yüksek olan liselere olan ilginin her geçen gün artması, sınavla öğrenci alan liselerin sayısının sürekli artmasına neden olmuştur. Yaşadığımız bu sorunsalı aşmak için Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 1997’den bu yana kademeler arası geçişte farklı uygulamalar yapmak zorunda kalmıştır. 2010 yılında MEB tüm genel liselerin Anadolu liselerine dönüştürülmesi, 2013 yılında Seviye Belirleme Sınavının (SBS) kaldırılması ve yeni bir seçme sınavının uygulanması kararlarını vermiştir. 2018 yılında ise merkezi sınavla öğrenci alan okul sayısı azaltılarak, öğrencilerin adrese dayalı yerleştirmeleri ve birçok Anadolu lisesinin sınavsız olarak öğrenci alması kararlaştırılmıştır.

Her yeni sistem değişikliğinin gerekçesi olarak; okul dışı kaynak bağımlılığını azaltma, sınavın yol açtığı sosyal sorunların önüne geçme, kültür, sanat ve sportif faaliyetlere katılımı artırma, sınav stresini azaltma gibi sorunlar gösterilmiştir. Ancak ortaöğretime geçiş sınavları ve uygulamaları ile ilgili yapılan her yenilik girişimi, bir önceki değişikliğin gerekçelerinin tekrarı durumuna düşmüştür. Sınav puanı üstünlüğüne göre okul seçimi okullar arası farklılıkların belirgin bir şekilde artmasına yol açmıştır.

Bu çalışmada, ülkemizde 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan, sınavla öğrenci alırken, sınavsız öğrenci alan okullara dönüşen Anadolu liselerine ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, dönüştürülen Anadolu liselerinde görev yapan 25 öğretmen, dönüştürülen okullarda eğitimine devam eden 55 öğrenci ve öğrencisi dönüştürülen okullara gitmekte olan 30 veli olmak üzere toplam 110 kişiden görüşme yoluyla elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda yapılan değişikliğin öğrenci, veli ve öğretmenleri memnun etmediği ve farklı olumsuz etkileri olduğu saptanmış ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, veli, öğrenci, dönüştürülen okul.

FİTNESS SALONUNA GİDEN BİREYLERİN BEKLENTİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Ahmet Sevgin COŞKUN

Y.Lisans Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, sevgincoskun@hotmail.com

Tolga K. BAHADIR

Okutman Dr. , Kocaeli Üniversitesi, tolgakaan41@gmail.com

Oğuzhan ALPAT

Y.Lisans Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, oguzhanalpat@gmail.com

Tolga HAVUÇ

Y.Lisans Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, t_kocaeli@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Kocaeli üniversitesinde okuyan öğrencilerin Fitness salonlarından beklentilerinin neler olduğu amaçlanmıştır.

Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Kocaeli Üniversitesi Umuttepe kampüsü içerisinde bulunan Yavuz Selim Öğrenci Yurdu sosyal tesislerindeki Fitness Salonunda yaptırılmıştır. Çalışmaya katılan deneklerin tümü Kocaeli Üniversitesi öğrencisidir. Çalışma 93 Bay, 57 Bayan olmak üzere toplam 150 kişiye uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan anket daha önce birçok çalışmada kullanılmış ve geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmıştır. Anket formu kişisel bilgiler ve beklentileri belirlemeye yönelik 35 sorudan oluşmaktadır.

Yapılan çalışmada elde edilen veriler Microsoft Office 2010 World,Excel programıyla hazırlanarak SPSS 20.0 programında frekans ve yüzde değerleri alınmış, frekans tabloları yorumlanmıştır. Ankete verilen cevaplar puanlanmış, puanlara ait frekans ve yüzde dağılımları soru bazında, ardından programa ilişkin görüşler ve uygulamaya ilişkin görüşler alt başlıklarında değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda, sağlığa önem vermenin düzenli egzersizden geçtiğine ankete katılan Öğrencilerin çoğu (%42) katılmıştır. Sporsuz bir yaşam tarzının insan organizmasını olumsuz yönde etkilediğini ankete katılan öğrencilerin çoğunun (%96.0) katıldığını görmekteyiz, Daha önce herhangi bir spor branşıyla ilgilenen öğrencilerinüniversite hayatındada spora yüksek oranda(%90)devam ettikleri gözlemlenmiştir, Öğrencilerin spor salonu tercihlerinde yaşadıkları yere ve okula yakın spor merkezlerini çoğunlukla (%48.0) seçtikleri görülmüştür., Spor yaptıktan sonraki olumlu hissi öğrencilerin yüksek çoğunluğunun(%80)hissettiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fitness,Beklenti, Boş zaman

**AKUT TEK SEFERLİK YÜZME EGZERSİZİNİN FARELERDE DAVRANIŞ
PARAMETRELERİ, BEYİN KAYNAKLI NÖROTROFİK FAKTÖR (BDNF) VE
ASTROSİT AKTİVİTESİNE ETKİSİ**

Asuman GÖLGELİ

Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, golgeli@erciyes.edu.tr

Kamile YAZGAN

Öğr.Gör. Kapadokya Üniversitesi, kamile.yazgan@kapadokya.edu.tr

Hande YAPIŞLAR

Doç.Dr. Acıbadem Üniversitesi, Tıp Fakültesi, handeyapislar@gmail.com

Sevgin DEĞİRMENCİOĞLU

Dr.Öğr. Üyesi, Demiroğlu Bilim Üniversitesi, sevgin.degirmencioglu@demiroglu.bilim.edu.tr

Arzu Hanım YAY

Doç.Dr. Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, arzu.yay38@gmail.com

ÖZET

Egzersizin emosyonel durum üzerine olumlu etkileri ile ilgili oldukça detaylı araştırmalar bulunmakla birlikte tek seferlik akut tükenmeye kadar giden egzersiz ile ilgili yayınlar oldukça azdır. Emosyonel durumla birlikte beyin kaynaklı sinir büyüme faktörü (BDNF) ve astrosit aktivitesi tedavi protokollerinde tercih edilen değerlendirme parametreleridir. Bu çalışmada etik kurul onayı alındıktan sonra yetişkin erkek (n=30) ve dişi fareler (n=30) kontrol, depresyon ve depresyonla birlikte akut tek seferlik yüzme egzersizi (hayvanların dayanabildiği süreye kadar) uygulan gruplara ayrıldı. Depresyon modeli oluşturmak için Porsolt'un iki gün süreli zorlu yüzme egzersizi yöntemi kullanıldı. Bu yöntemde farelerin içinden çıkmasına imkan vermeyen dar silindirik cam beherler içinde yüzmeye zorlandı. İkinci gün 6 dk süre ile deney tekrarlandı deneyin son beş dakikası boyunca farelerin yüzmeyip sadece su yüzünde kalmak için hareketsiz kalma davranışları depresyon benzeri davranış olarak değerlendirildi. Depresyon modeli oluşturulan farelerde ertesi gün daha geniş (1 m çapında), daha derin metal su tankında serbest olarak dayanabildikleri süreye kadar serbest olarak yüzmeye bırakıldı. Bütün fareler açık alan düzeneğinde (25x25 cm kare şeklinde, üstü açık 25 cm duvarlarla çevrili pleksiglasdan yapılmış) davranış parametreleri, lokomotor aktiviteleri, keşif davranışları gözlemlendi anksiyete seviyesi açısından değerlendirildi. Hafif anestezi altında dekapite edilen farelerin beyin dokularında RT-PCR yöntemi ile BDNF ekspresyonu bakıldı. Diğer beyin hemisferinde ise immünohistokimyasal yöntemle Astrosit aktivitesini yansıtan Nestin aktivitesi araştırıldı. Tek seferlik akut yüzme egzersizinin, depresyonla azalan BDNF aktivitesini dişi ve erkek farelerin her ikisinde de anlamlı olarak artırdığı bulundu ($p<0.05$). Nestin aktivitesi ile ilgili her iki cins farede de önemli bir fark bulunmadı. Tek seferlik akut yüzme egzersizinin dahi emosyonel durum üzerine olumlu etkisi olabileceği güncel literatür bulguları ile tartışıldı.

Anahtar kelimeler: Akut yüzme egzersizi, davranış parametreleri, depresyon, BDNF, astrosit aktivitesi

GÜMÜŞ NANOPARTİKÜLLERLE İNDÜKLENEN *in vitro* PROTEİN OKSİDASYONU ÜZERİNE FARKLI FONKSİYONEL GRUPLARA SAHİP ANTİOKSİDANLARIN ETKİSİ

Fatma DAĞLI

(Dr., Uzm. Öğretmen, Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, daglifatma@gmail.com)

İnayet GÜNTÜRK

(Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, inayetgntrk@gmail.com)

Cevat YAZICI

(Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, yazici@erciyes.edu.tr)

ÖZET

Günümüzde askeri teknolojiler, enerji ve sağlık uygulamalarına kadar pek çok sektörü etkileyen nanoteknoloji sayesinde yakın bir gelecekte tüm sanayi kollarının ve mühendislik uygulamalarının mikroskobik moleküller çevresinde şekilleneceği tahmin edilmektedir.

Metal nanopartiküllerden olan gümüş nanopartiküller tıbbi tanı yöntemlerinde, farmakolojik uygulamalarda ve sahip olduğu antimikrobiyal özellikler sebebiyle hijyenik ürünlerin üretiminde sıkça kullanılmaktadır. Ancak nanopartiküllerin doğaya ve canlılara verdiği zararlarla ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir.

Proteinlerin; süperoksit, hidrojen peroksit ve hidroksil radikalleri gibi serbest oksijen radikalleriyle direkt veya oksidatif stres yan ürünleri ile indirekt kovalent modifikasyonu, protein oksidasyonu olarak tanımlanır. Proteinlerin oksidatif hasarı, onların spektrofotometrik özelliklerini değiştirdiğinden, plazmada proteinlerin son çapraz bağlanma ürünü olarak kabul edilen ileri oksidasyon son ürünleri (Advanced Oxidation Protein Product; AOPP), proteinlerin oksidatif hasarının derecesini tayin etmekte bir biyomarker olarak kullanılmaktadır.

Vitamin C, melatonin ve β -alanin L-histidin gibi antioksidanlar, endojen veya ekzojen serbest radikallerin olumsuz etkilerini önleyen moleküllerdir.

Bu çalışmada gümüş nanopartiküller ile oluşması muhtemel protein oksidasyonu üzerine, farklı fonksiyonel gruplara sahip olan antioksidanların etkilerinin *in vitro* şartlarda incelenmesi amaçlandı.

Gümüş nanopartiküllerin farklı derişimlerdeki çözeltilerinin BSA üzerinde oluşturması muhtemel protein oksidasyonu üzerine; eşit konsantrasyonlardaki vitamin C, melatonin ve β -alanin L-histidinin antioksidan etkileri araştırıldı. Farklı inkübasyon sürelerinde deneyler tekrarlandı (n=8). Protein oksidasyonu belirteci olan AOPP miktarı 340 nm dalga boyunda spektrofotometrik olarak ölçüldü. İstatistiksel değerlendirmelerde Anova ve post Anova testleri uygulandı. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Sonuç olarak; yüksek AOPP düzeyleri ile yansıtıldığı üzere gümüş nanopartiküllerin protein oksidasyonuna neden olduğu, β -alanin L-histidin ve melatoninin gümüş nanopartiküller ile indüklenen protein hasarını önlemede antioksidan etkiler gösterebildiği tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Gümüş nanopartikül, β -alanin L-histidin, melatonin, Vitamin C, AOPP

KARNOZİNİN BİYOKİMYASAL ÖZELLİKLERİ VE TERAPÖTİK UYGULAMALARI

Fatma DAĞLI

(Dr., Uzm. Öğretmen, Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, daglifatma@gmail.com)

İnayet GÜNTÜRK

(Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, inayetgntrk@gmail.com)

Cevat YAZICI

(Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, yazici@erciyes.edu.tr)

ÖZET

Karnozin XX. yüzyılın başlarında keşfedilen, kas gibi uyarılabilir dokularda yüksek konsantrasyonlarda bulunan, fizyolojik bir dipeptiddir. Karnozinle ilgili pek çok çalışma ve teori olmasına rağmen, karnozinin biyolojik etkileri hala gizemini korumaktadır.

Bu çalışmada, karnozinin yapısı, sentez ve yıkımı; antioksidan, antiglikasyon, metal şelasyonu ve pH tamponlama gibi özellikleri ele alınarak karnozinin biyokimyasal özellikleri ve bazı terapötik uygulamalarına dikkat çekilmesi amaçlandı.

Karnozin, β - alanyl L-histidin yapısında, suda çözünebilen bir fizyolojik dipeptiddir. Karnozin, ATP-bağımlı bir enzim olan karnozin sentetaz ile β -alanin ve L-histidin amino asitlerinden sentezlenir. Karnozinin hidrolizi, metalloproteazlar grubu enzimlerden karnozinazlar tarafından gerçekleştirilir. Doku karnozin düzeyleri, asetilasyon, metilasyon ve hidroliz reaksiyonları ile kontrol edilmektedir. Karnozinin; antioksidan, antiglikasyon, nöroprotektif, fizyolojik tamponlama, metal şelasyonu gibi fonksiyonları olduğu bilinmektedir. Karnozin; antioksidan etkisini, özellikle ortaklanmamış elektron içeren $O_2^{\cdot-}$, $OH^{\cdot}$ gibi reaktif oksijen türlerini yakalayarak ve prooksidatif metallerle şelat oluşturarak göstermektedir. Diğer taraftan karnozinin tamponlama özelliği de antioksidan etkisine katkıda bulunmaktadır. Pek çok çalışmada karnozinin proteinlerin non-enzimatik glikozilasyonunu inhibe ederek antiglikasyon etkiler gösterdiği rapor edilmektedir. Karnozinin, şelatör ve çapraz bağlanmayı önleyici özellikleriyle Alzheimer ve Parkinson gibi nörodejeneratif hastalıklarda nöroprotektif etkiler gösterebildiği bildirilmektedir. Sahip olduğu antioksidan, antiglikasyon ve metal şelasyon özelliklerinden dolayı karnozinin yaşlılık önleyici etkiler de gösterdiği rapor edilmiş ve antiaging terapilerde ajan olarak kullanılması önerilmiştir. Ayrıca karnozinin atletik performansı artırdığı rapor edildiğinden karnozin içeren tabletlerin çeşitli ülkelerde fiziksel ve psikolojik yorgunlukların tedavisinde tavsiye edildiği bilinmektedir.

Diğer taraftan antihipertansif, immünomodülatör, yara iyileştirme, antienflamatuvar özellikler gibi sahip olduğu kapsamlı ve önemli koruyucu etkileri nedeniyle, karnozinin oküler sistem hastalıkları, diyabet, metabolik sendrom, kanser gibi pek çok hastalığın tedavisinde kullanılabilecek ideal bir ajan olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karnozin, antioksidan, antiglikasyon, nöroprotektif, tamponlama.

**FİNANSAL PERFORMANSI ETKİLEYEN YAPISAL VE FİRMAYA ÖZGÜ
KARAKTERİSTİKLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ:
TÜRKİYE ÖRNEĞİ (2005-2017)**

Yüksel İLTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, yiltas@ahievran.edu.tr

İsmail DOĞAN

Öğr. Gör. Dr. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, idogan@ahievran.edu.tr

ÖZET

Her işletmenin temel amacı kârlılıklarını artırmak suretiyle sürdürülebilir büyüme amacını gerçekleştirmek ve nihayetinde piyasa değerini artırmak ve dolayısıyla sahiplerine veya hissedarlarına ekonomik yararlar sağlamaktır. İşletmelerin kârlılıklarının sürekli artması ve sağlıklı bir yapıya sahip olması ekonominin sağlıklı bir şekilde gelişme açısından da önemlidir. Bu çalışmada, 2005-2017 dönemi için; yapısal karakteristiklerin ve firmalara özgü karakteristiklerin BİST 100 Endeksinde yer alan 55 firmanın aktif kârlılığı (ROA) ve özkaynak kârlılığı (ROE) üzerinde hangilerinin daha etkili olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada standartlaştırılmış değişkenlerle panel regresyon yöntemini kullanılarak ilişki ve nispi önem derecesi tespit edilmiştir. Araştırmada 4 yapısal karakteristik (döviz kuru, para arzı, enflasyon, GSYH) ve 7 tane de firmaya özgü karakteristik (likidite, kaldıraç, varlık yapısı, fiyat kazanç oranı, satış potansiyeli, risk, boyut) kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, tüm yapısal karakteristiklerin aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Yine araştırmada elde edilen bulgulara göre, firmaya özgü karakteristiklerden likidite hariç tüm karakteristiklerin aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Aktif kârlılığı ile yapısal ve firmaya özgü karakteristikler arasında en büyük nispi öneme sahip karakteristik yapısal karakteristiklerden enflasyon oranı olmuştur. Aktif kârlılığını etkileyen en büyük nispi öneme sahip firmaya özgü karakteristik kaldıraç oranı olmuştur. Diğer taraftan özkaynak kârlılığı ile yapısal ve firmaya özgü karakteristikler arasında en büyük nispi öneme sahip karakteristik aktif kârlılığında olduğu gibi yapısal karakteristiklerden enflasyon oranı olmuştur. Elde edilen başka bir sonuç ise, özkaynak kârlılığını etkileyen en büyük nispi öneme sahip firmaya özgü karakteristik varlık yapısı olmuştur. Araştırma sonuçları hem yapısal hem de firmaya özgü karakteristiklerin birlikte firma performansının göstergesi olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Aktif Kârlılığı, Özkaynak Kârlılığı, Yapısal Karakteristikler, Firmaya Özgü Karakteristikler, Panel Veri, Standartlaştırılmış Değişkenlerle Regresyon.

İNSTAGRAM MAĞAZALARININ ÇALIŞAN KADINLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİVAS ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Mualla AKÇADAĞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik
Bölümü, makcadag@cumhuriyet.edu.tr

Aslıhan ÖNİZ

Cumhuriyet Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü Yüksek Lisans Öğr.

aslihan.karahan@kulttur.gov.tr

ÖZET

İnteraktif iletişim ortamı olarak kullanılan sosyal medya ağlarından biri olan İnstagram; kurulduğu 2010 yılından itibaren cazibesini artırmaya devam etmektedir. Sosyalleşme alanı olarak kullanılmaya başlayan İnstagram günümüzde önemli bir pazarlama platformu haline gelmiştir. Bu süreçte uygulama tüketicilere binlerce sanal mağazadan daha uygun koşullarda alışveriş yapma imkanı sağlamaktadır.

Çalışan kadın nüfusunun artması ile birlikte iş hayatındaki kadınlar bütçelerinin bir kısmını alışveriş trendlerini takip etmeye ayırmışlardır. Çalışan kadınların alışveriş için zamanının, çalışmayan kadınlara oranla daha kısıtlı olması kadınları alternatifler aramaya yöneltmiştir.

İnstagram platformundaki sanal mağazalardan daha kolay ve daha pratik bir şekilde alışveriş yapmak, çalışan kadınlar için ilk tercih olmaya başlamıştır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, İnstagram mağazalarının, zamanının büyük bir kısmını iş yaşamında harcayan ve alışverişe yeteri kadar zamanı kalmayan çalışan kadınlar üzerindeki etkisini araştırmaktır.

Çalışmanın anakütlesini, Sivas ili kamu kurumlarında çalışmakta olan kadınlar oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında veri toplamak için hazırlanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışan kadınların İnstagram kullanım durumlarını ölçmek için 15 ifadeden oluşan (Yüksekbilgili; 20018) tarafından uygulanan ölçekten yararlanılırken, formun ikinci bölümünde ise katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik ifadeler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, İnstagram mağazaları, Tüketici Davranışları, Elektronik Ticaret,

SAĞLIK HİZMETLERİ SUNUMUNDA TIBBİ HATA VE HUKUKİ BOYUTU

Öğr. Gör. Hamdi ÖZTÜRK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv. SHMYO, hamdiaztrk@hotmail.com

Öğr. Gör. Hakan AVAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv. SHMYO, hakanavan@gmail.com

ÖZET

Sağlık hizmetleri arzı gerçekleştirilirken istenmeyen olumsuz olaylardan kaynaklı birçok ölümün meydana gelmesi tıbbi hata kavramını önemli bir konu haline getirmiştir. Tıbbi hatalar ciddi bir sağlık sorunu olmakla beraber hasta güvenliğine yönelik büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Sağlık hizmeti alan tüm bireyler potansiyel olarak savunmasızdır ve olası bir hatadan insani, ekonomik ve sosyal açıdan etkilenmektedir. Tıbbi hata, sağlık hizmetinin sunumu sürecinde herhangi bir kasıt söz konusu olmaksızın beklenmedik bir durumun meydana gelmesi sebebi ile tıbbi süreçten sapma durumudur. Tıbbi hatalar tanı hataları, tedavi hataları, profilaksi hataları ve diğer hatalar olmak üzere dört başlık altında incelenebilir. Sağlık personelinin sorumlulukları ve mesleki uygulamaları ile ilgili birçok ulusal/uluslararası belge bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında ve milletlerarası hukuki metinlerde kabul edilen hasta haklarını somut olarak göstermek ve sağlık hizmeti verilen bütün kurum ve kuruluşlarda ve sağlık kurum ve kuruluşları dışında sağlık hizmeti verilen hallerde, insan haysiyetine yakışır şekilde herkesin hasta haklarından faydalanabilmesine, hak ihlallerinden korunabilmesine ve gerektiğinde hukuki korunma yollarını fiilen kullanabilmesine dair usul ve esasları düzenlemek amacı ile Hasta Hakları Yönetmeliğini hazırlamıştır. Olumsuz bir durumun ortaya çıkmasında kamu görevlisi olarak görev yapan doktor ya da yardımcı sağlık personelinin haksız bir eylemi söz konusu ise zarara uğrayan bireyler adli olarak doğrudan sağlık çalışanına dava açabilmektedir. Ortaya çıkan her olumsuz durum doktor ve diğer sağlık çalışanlarının sorumluluğunda değildir. Sağlık kurumlarında hizmetin sunumu sürecinde her kademede birçok faaliyet gerçekleştirilmektedir. Kurumun idaresine karşı açılan davalar tam yargı davası olarak adlandırılmaktadır. İdareyi tazminat yaptırımına maruz bırakmak ve sorumluluğunu tespit etmek tam yargı davaları ile gerçekleştirilebilir.

Bu çalışma tıbbi hatalar, tıbbi hata türleri, maddi ve manevi zarar kavramları, hekimin ve idarenin sorumluluğu konularını hasta hakları perspektifinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Hata, Hukuki Sorumluluk, Maddi ve Manevi Zarar, Kusur.

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNİN STANDARDİZASYONUNUN HEMŞİRELİK SARKACINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Hakan AVAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv. SHMYO, hakanavan@gmail.com.

Öğr. Gör. Hamdi ÖZTÜRK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv. SHMYO, hamdizotr@hotmail.com.

ÖZET

Yenidoğan yoğun bakım üniteleri sağlık hizmetini en iyi kalitede sunan özel birimlerdir. Yenidoğan yoğun bakım üniteleri önemli boyutta cerrahi ve/ veya medikal problemi olan, yüksek nitelikli bakıma ihtiyacı olan zamanında ve erken doğan yenidoğanlara bakım sunan birimlerdir. Yenidoğan yoğun bakım üniteleri klinik uygulama ve bakım için, işleyiş ve coğrafi bölge bakımından ayrı ve kendine özgü bir oluşum olmakla birlikte, hastane bünyesinde diğer üniteler ile uyum içinde çalışan, bağımsız bir birim veya bölümdür. Bulunduğu coğrafi bölgede personel potansiyeli, disipline özgü profesyonel beceri ve yeterlilikler, teknik donanım ve yeterli alan gibi kaynakların kompozisyonudur. Bu ünitelerde medikal ekipman, teknik ekipman, ünitenin mimarisi, hemşire, yardımcı sağlık personelinin nitelikleri ve bu unsurların nasıl faaliyet göstereceği net bir biçimde belirtilmelidir.

Yenidoğan yoğun bakım ünitelerindeki ilk teknolojik gelişmelere baktığımızda, bebeklere yönelik kuvözlerin 1878'de Fransa'da bulunması ile başlamıştır. 1920'li yıllara geldiğimizde yenidoğan ünitelerinin çocuk servislerinden ayrı olarak kurulması ve doğum servislerine yakın olması düşüncesi oluşmaya başlamıştır. 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren, Kanadalı neonatolojist Paul Swyer' in ilk adımı ile birlikte maternal ve yenidoğan ünitelerinin kurulması, teknik donanımı, çalışan personel ve işleyiş bakımından tanımlamaları gerçekleştirilmiş ve ilk öneriler oluşturulmuştur. 1970'li yıllardan itibaren, hasta bebeklerin sorunları, bakımları ve tedavi gereksinimlerini karşılayan, neonatal ve perinatal bakımı içeren, yenidoğan bakım üniteleri düzey çalışmaları başlamıştır.

Her ülkede yenidoğan yoğun bakım üniteleri standartları birbirinden farklı olsa da uluslararası toplantılarla belirli standartların oluşturulmasına çalışılmaktadır. 2007 yılında Florida' da yapılan seminerde uluslararası standartlar ortaya konulmuştur.

Bu çalışma Ülkemizde hasta bebeklerin sorunları, bakımları ve tedavi gereksinimlerini karşılayan, neonatal ve perinatal bakımı içeren, yenidoğan bakım ünitelerinin düzey çalışmaları hemşirelik disiplini perspektifinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan, yoğun bakım, standardizasyon, hemşirelik

HELAL LOJİSTİK PERFORMANS FAKTÖRLERİNİN ÖNEM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
orhank@kastamonu.edu.tr

Efser YEŞİLYURT

Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı,
eyesilyurt@ogr.kastamonu.edu.tr

Nurten KÜÇÜK

Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi İhsangazi MYO,
nurtenkucuk@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde helal lojistik ve helal tedarik zinciri konusunda yapılan araştırmalar giderek artmaktadır. Araştırmacılar tarafından sağlanan teorik gelişimler hem diğer araştırmacılara hem bu alanda faaliyet gösteren işletmelere hem de müşterilere büyük fırsatlar sunuyor. Ancak yapılan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle alanda önemli bir boşluk bulunmaktadır.

Helal Lojistik; lojistik işlemleri gerçekleştirilirken siparişten depolamaya, sevkiyattan bilgi aktarımı ve ödemeye, beraberinde konaklama hizmetlerinden yolcu taşımaya kadar her uygulamanın İslâmi kurallar dikkate alınarak yerine getirilmesidir. Helal lojistik süreçleri ise nihai ürünlerin müşteriye ulaştırılmasındaki paketleme, depolama, taşıma ve dağıtım faaliyetlerini kapsamaktadır. Ürünlerin müşteriye ulaştırılmasında helal lojistik, ürünlerin helallliğini garanti etmek için gıda ve lojistik sektörü tarafından göz önünde bulundurulmaktadır. Böylelikle lojistik operasyonların helal standartlara göre yapıldığı helal lojistiğin uygulanmasına yol açmaktadır.

Araştırmanın amacı helal lojistik performans faktörlerinin önem düzeylerini belirlemektir. Araştırmada, tarafımızdan geliştirilen 25 ifadeden oluşan helal lojistik performans ölçeği test edilmiştir. Geliştirilen bu ölçek kullanılarak gerçekleştirilen araştırmanın verileri, Kastamonu il merkezinde faaliyet gösteren işletmelerden yüz yüze anket yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmada geri dönüş sağlanan 62 anket formu değerlendirmeye alınmıştır. SPSS 23.0 paket programında güvenilirlik, geçerlilik ve faktör analizleri yapılmış ve helal lojistik performans faktörlerinin önem düzeyleri belirlenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre helal lojistik performans ölçeğinin yüksek derecede güvenilir olduğu ve araştırma verilerinden anlamlı faktörler elde edilebileceği sonucuna varılmıştır. Ayrıca işletmelerin helal lojistik konusundaki yenilikçi fikirleri aktif olarak araştırdıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Helal Lojistik, Performans

ABSTRACT

Today, research on halal logistics and halal supply chain is increasing. The theoretical developments provided by the researchers offer great opportunities to other researchers as well as to businesses and customers. However, due to limited studies, there is a significant gap in the area.

Halal logistics; while carrying out logistics operations, every application from order to storage, from shipment to information transfer and payment, from accommodation services to transportation of passengers is carried out taking into account Islamic rules. Halal logistics processes include the packaging, storage, transportation and distribution activities of the final products to the customer. Halal logistics is considered by the food and logistics sector in order to guarantee the helalization of the products. Thus, it leads to the implementation of halal logistics where logistics operations are performed according to halal standards.

The aim of the study is to determine the importance levels of halal logistics performance factors. In the study, the halal logistic performance scale consisting of 25 statements developed by us was tested. The data of this research, which was carried out using this scale, was obtained by face to face survey method from the enterprises operating in the center of Kastamonu. 62 questionnaires were included in the study. Reliability, validity and factor analyzes were performed in SPSS 23.0 package program and importance levels of halal logistics performance factors were determined.

According to the results of the analysis, it was concluded that halal logistics performance scale is highly reliable and meaningful factors can be obtained from research data. In addition, it has been observed that enterprises actively investigate innovative ideas about halal logistics.

Key Words: Logistics, Halal Logistics, Performance

**ORTAOKUL MATEMATİK UYGULAMALARI DERSİ UYGULAMA VE
DEĞERLENDİRME BOYUTUNDA KARŞILAŞILAN SORUNLARIN
DEĞERLENDİRİLMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)**

Hilal BOYRAZ

Öğretmen, Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, hilalkay38@hotmail.com

ÖZET

2005 yılında yenilenen matematik eğitim programıyla beraber matematik öğretimini desteklemek, matematiği sevdirek matematik başarısını artırmak gibi amaçlarla 2012-2013 eğitim-öğretim yılında seçmeli bir ders olan matematik uygulamaları dersi uygulamaya konulmuştur. Matematik uygulamaları dersi etkinlik temelli öğretimi içeren bir ders olarak tasarlanmıştır. Programın içeriğinde üst düzey düşünme becerileri içeren, grupla çalışmaya uygun, uygulamalı etkinlikler yer almaktadır. 21. yüzyıl becerilerinden olan problem çözme ve bilgiyi günlük hayatla ilişkilendirme dersin asıl hedefleri arasındadır. İlk olarak 5. Sınıf düzeyinde uygulamaya konulan ders 2013-2014 yılında 6. Sınıflar, 2014-2015 yılında 7. Sınıflar ve 2015-2016 yılında 8. Sınıflar düzeyinde uygulanmıştır. 2014-2015 yılından itibaren de not ile değerlendirilmeye başlanmıştır. Ancak programın amacının henüz anlaşılamaması ve ders bazında bir takım eksikliklerin olması dersin seçilmesi ve işlenmesinde sıkıntılar yaratmaktadır. Bu araştırma matematik uygulamaları dersinde karşılaşılan öğretim programı, öğretmen, öğrenci, veli ve okul idaresini de içine alan faktörlerden kaynaklı sorunları incelemek amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Kayseri’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaokullarından tabakalı örnekleme modeli ile seçilen ortaokullar oluşturmaktadır. Araştırma her tabakadan basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen toplam 17 matematik öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Araştırmada ortaokul matematik uygulamaları dersi ile ilgili sorunların öğretmen görüşlerine göre değerlendirilebilmesi için matematik öğretmenlerine görüşme uygulanmıştır. Uygulanan görüşme formu problemle ilgili 6 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmış olup geçerliği ve güvenilirliği uzman görüşü ile sağlanmıştır. Araştırma nitel bir çalışmadır ve katılımcılardan elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin bir kısmı maddelere olumlu yanıt verirken bir kısmı olumsuz yanıt vermiştir. Programın amacı doğrultusunda hareket edildiğinde dersin eğlenceli bir ders olduğu ve öğrencilerin matematiğe karşı tutumunu olumlu yönde etkilediğini vurgulamışlardır. Dersin seçim aşamasında derse karşı yoğun bir ilgi olduğunu ancak değerlendirmenin notla yapılmasını olumsuz bulduklarını belirtmişlerdir. Sınıfların kalabalık olması da uygulamalı bir dersin işlenişini zorlaştırmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Problem Çözme, Etkinlik Temelli Öğretim, Matematik Uygulamaları Dersi Öğretim Programı.

ETİK LİDERLİK VE BÜYÜK BEŞLİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLİŞKİSİ

Özgür DEMİRTAŞ

Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, demirtasozgur@yahoo.com

Mustafa KARACA

Dr., Anadolu Üniversitesi, mustafakaraca38@gmail.com

ÖZET

Literatürde yapılan birçok çalışmada liderliğin önemli belirleyicilerinden bir tanesinin de bireyin sahip olduğu kişilik özellikleri olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, son zamanlarda artan skandallar nedeniyle işletmeler açısından uzun dönemli sürdürülebilir büyüme sağlamada önemli bir faktör haline gelen etik konusu da liderlik çalışmalarında etiği daha merkezi bir konuma getirmiştir. Bu kapsamda mevcut çalışma ile bahsedilen bu iki değişken olan etik liderlik ve bu liderlik davranışlarında etkisi olduğu değerlendirilen kişilik özellikleri değerlendirmeye alınacaktır. Bu amaca yönelik de literatürde sıklıkla kişilik çalışmalarında değerlendirmeye alına Büyük Beşli Kişilik özellikleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Etik, Etik Liderlik, Kişilik, Büyük Beşli Kişilik Kuramı

STRATEJİK İKY VE İNOVASYON PERFORMANSI İLİŞKİSİ

Özgür DEMİRTAŞ

Doç.Dr., İnönü Üniversitesi, demirtasozgur@yahoo.com

Mustafa KARACA

Dr., Anadolu Üniversitesi, mustafakaraca38@gmail.com

ÖZET

İnsan kaynağı üretim ve hizmet işletmeleri açısından özellikle bilgiye dayalı günümüz dünyasında daha da önem kazanmış bir girdi olarak yer almaktadır. Bu noktada bu önemli kaynağın işletme stratejileri ile uyumlu bir şekilde dikey entegrasyonunun sağlanması ve de işletme içi sahip olunan kaynaklar ile yatay entegrasyonun kurulması işletmelerin sürdürülebilir rekabet üstünlüğü elde etmesinde ve sonuçta da yapacakları inovatif uygulamalarda önemli bir yer tutacaktır. Bu bakış açısıyla mevcut çalışmamızda işletmelerdeki stratejik insan kaynakları uygulamalarının inovasyon performansı üzerindeki etkisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Strateji, Stratejik İKY, İnovasyon, İnovasyon Performansı

İNGUINAL HERNİ ONARIM YÖNTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ömer Vefik ÖZOZAN

İstinye Üniversitesi, Genel Cerrahi Kliniği, Antalya,Türkiye., omerozozan2002@yahoo.com

ÖZET

Giriş: İnguinal Herniler, karın içi organlarının veya yağ dokunun inguinal bölgeden fıtık kesesi içinde protrüze olmasıdır. İnguinal Herniler toplmun en sık görülen rahatsızlıklarından bir tanesidir. İnguinal Herni Operasyonları, genel cerrahi kliniğini ameliyatlarının yaklaşık 1/5'i hacmindeyir. Laparoskopik ve açık olarak tanımlanmış fazla sayıda tedavi seçeneği vardır. Çalışmamızın amacı, açık ve laparoskopik inuinal herni ameliyatlarının birbiri ile karşılaştırılmasıdır.

Method: Pubmed ve SCOPUS, veri tabanından; “inguinal hernia”, “lichtenstein”, “propilen mesh”, “laparoscopic hernia repair” anahtar kelimelerini kullanarak çalışmalar araştırıldı. Açık onarımlardan Lichtenstein, laparoskopik onarımlardan ise TAPP ve TEP uygulanan çalışmalar değerlendirildi. Araştırma kriterlerimize uygun olan çalışmalardan, tam metnine ulaşılan makaleler çalışmaya dahil edildi. Açık ve laparoskopik inguinal herni onarımlarının etkinlikleri, maliyetleri, hastanede kalış süreleri, ameliyatta uygulanacak anestezi tipleri, nüks oranları araştırıldı v eve sonuçlar birbiri ile karşılaştırıldı.

Bulgular: İnguinal herni onarımlarında dünyada en sık kullanılan yöntem açık prosedürlerden Lichteinstein'dır. Dünyada kasık fıtığı nedeni ile yapılan ameliyatların %21'inde laparoskopik yöntemler uygulanmaktadır. Laparoskopikte açık cerrahi tekniklere oranla; daha az ameliyat travması, daha az ağrı, daha iyi kozmetik sonuç, daha kısa hastanede yatış saptanırken, gündelik hayata daha erken dönüş olduğu gözlenmiştir. Bu avantajların yanında; hareket alanında meydana gelen kısıtlılık ve azalmış taktıl geri bildirim, yüksek maliyet, genel anestezi gereksinimi ve laparoskopik deneyime olan ihtiyaç, dezavantajlar olarak sıralanabilir. Ek olarak, laparoskopik ekipman ve yetişmiş personele ihtiyaç duyulması ve major komplikasyonlar ile karşılaşılıyor olması en sık eleştirilen durumlardandır. İnguinal herni operasyonlarının en can sıkıcı komplikasyonu nükstür. Uzmanlaşmış ellerde açık ve laparoskopik cerrahinin nüks oranları benzerdir. Uzman ellerde, her iki yöntemde de nüks yaklaşık %1-2 arasındadır. Yatış açısından karşılaştırıldığında, laparoskopik onarım yapılanlarda ortalama hastanede kalış süresi daha kısa olarak saptanmıştır. Maliyet sorgulandığında, laparoskopik yöntemler daha pahalı olarak saptanmıştır. Ancak dispoziabl aletlerin tekrar sterilize edilerek kullanılması ile bu maliyetlerin düşürölme yoluna gidilmektedir.

Sonuç: Dünyada en sık uygulanan inguinal herni operasyonu meş kullanılarak yapılan açık onarımlardır. Öğrenme sürecini tamamlamışuzmanlaşmış ellerde yapılan laparoskopik inguinal herni onarımlarının tedavi sonuçları açık ameliyatlara benzerdir.

Anahtar Kelimeler: İnguinal Herni, TAPP, TEP.

KEDİLERDE YÜKSEKTEN DÜŞMEYE BAĞLI ŞEKİLLENEN TRAVMATİK LEZYONLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ (20 OLGU)

Hanifi EROL

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, drhaneroll@yahoo.com,

Gültekin ATALAN

Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, Gatalan@erciyes.edu.tr**ÖZET**

Kedilerde yüksekten düşme evlerin ve binaların pencere ya da balkonlarından atlamalarına bağlı olarak şekillendiği bilinmekte ve son zamanlarda giderek artış göstermektedir. Yüksekten düşme ve buna bağlı olarak şekillenen travma kedilerde baş, göğüs bölgesi ve ekstiremite yaralanmalarının yanı sıra ölümle sonuçlanabilmektedir. Sunulan çalışmada 2018-2019 yılları arasında Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi Cerrahi Kliniğine yüksekten düşme şikayeti ile getirilen değişik ırk, cinsiyet ve yaşta 20 adet kedi değerlendirildi. Yapılan klinik ve radyografik muayene sonucunda değerlendirmeye alınan 5 kedide (%25) pelvis kırığı, 4 kedide (%20) uzun ekstiremite kırığı, 2 kedide (%10) diyafram fıtığı, 2 kedide (%10) damak yarığı ve 7 kedide (%35) ise travmaya bağlı vücudun muhtelif yerlerinde sıyrık, ezik ve maddi kayıplı yaralar tespit edildi. Kliniğe getirilen bütün hayvanlara ön klinik muayene sonrası şok tedavisi yapıldı ve vital bulguları stabil hale gelene kadar ortalama 48 saat gözlem altında tutuldu. Bu gözlem esnasında hematolojik değerler, göz ve ekstiremite refleksleri, idrar ve dışkılamaları kontrol edildi. Gözlem sonrası yapılan değerlendirmelerde klinik ve laboratuvar bulguları normale dönen kırık, diyafram fıtığı ve damak yarığı şekillenen hayvanlar operasyona alındı. Vücudunun muhtelif yerlerinde sıyrık, ezik ve maddi kayıplı yara şekillenen hayvanlara ise rutin yara bakımı ve sağaltımı uygulandı. Operasyona alınan hayvanlar postoperatif 1 ay boyunca periyodik olarak kontrol edildi. Yapılan kontroller sonunda hayvanların tamamen iyileştikleri ve normal yaşamlarına devam ettikleri görüldü. Yapılan çalışma sonucunda kedilerde yüksekten düşmeye bağlı olarak farklı travmatik lezyonların şekillenebileceği tespit edildi. Şekillenen travmatik lezyonların yoğun olarak kemik kırıkları olduğu ve bu durumun daha çok yükseklik farkı ile ilişkili olduğu görüldü. Bunun yanı sıra travmalarda acil müdahale, şok tedavisi, klinik ve radyolojik muayenenin travma sonrası uygulanacak olan tedavi prosedürü için oldukça önemli olduğu bir kez daha görüldü.

Anahtar Kelimeler: Kedi, Kırık, Travma

TÜRKİYEDE YAŞANAN 2000-2001 KRİZLERİNİN SİGORTA SEKTÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİ; BİST'DE BİR UYGULAMA¹

Yüksel AYDIN

Dr. Öğr. Üyesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
yaydin@cumhuriyet.edu.tr

Caner ÖNİZ

Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme A.B.D Öğrencisi
caneroniz@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı ülkemizde görülen 2000 ve 2001 finansal krizi dönemlerinde, ülkemizde faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin mali yapılarını ve prim geri ödeme veya ödeyememe durumlarını analiz etmektir. Yapılan çalışmanın sonucunda şirketlerin finansal tabloları incelenerek, sonrası dönemler için firmalar hakkında teknik detay ve yatırım kararı fikri sunmayı amaçlamaktadır. Mali yapının değerlendirilmesi aşamasında sigortacılık teknik analiz oranları ve genel kabul görmüş finansal analiz teknikleri kullanılmıştır. 2000 ve 2001 krizinin sonucunda, sigorta şirketlerinin ekonomik yapılarında kriz dalgasıyla oluşan bir etkinin olmadığı, şirketlerin dalgalı seyreden finansal yapılarının krizden direkt etkilenmediği finansal tablolar vasıtasıyla anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sigortacılık, Finansal Krizler, Oran Analizi, Finansal Tablolar Analizi, 2000-2001 Krizleri

¹ Bu Çalışma Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD.'da hazırlanan "Türkiyede Yaşanan Finansal Krizlerin Sigorta Sektörü Üzerine Etkileri; Bist'de Bir Uygulama" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

YENİ GİRİŞİMCİ ADAYLARININ KOSGEB GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ DEĞERLENDİRMELERİ

EVALUATIONS OF NEW ENTREPRENEURSHIP CANDIDATES FOR KOSGEB ENTREPRENEURSHIP TRAINING

Songül KAPLAN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, songulkpln3333@gmail.com

Ahmet Melih EYİTMİŞ

Dr. Öğr. Üyesi Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, a_melih@hotmail.com

ÖZET

Küreselleşmenin ve teknolojiadaki değişimlerin yaşandığı dönemde bireylerin hayatlarını devam ettirebilmeleri, sürekli değişen çevre koşullarına hızla uyum sağlamaları gerekmektedir. Bu amaçla, KOSGEB girişimcilik yolunda atılacak adımlarda kişilere destek sağlamaktadır. Yapmış olduğumuz bu çalışma varsayımların tespit edilmesi adına Kahramanmaraş ilinde Girişimcilik eğitimine katılan kişiler üzerinde yapılmıştır. Çalışmanın evrenini 2017-2018 yılında eğitim programına başvuranlar oluşturmaktadır. Anket formu telefon aracılığıyla 382 kişiye uygulanmış ve katılımcıların büyük çoğunluğunun orta yaşta olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilere frekans analizi uygulanmıştır. Bireylere eğitim ve kurs vermenin yeterli olmadığı gözlemlenirken, verilen eğitimlerin kısmen başarılı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bireylerin eğitimden sonra işe hazırlık yapmak istemesi de araştırmanın bulguları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, KOSGEB Girişimcilik Eğitimi, Girişimcilik Eğitimi Değerlendirmesi

ABSTRACT

In the period of changes in globalization and technology, individuals need to maintain their lives and adapt rapidly to ever-changing environmental conditions. For this purpose, KOSGEB provides support to individuals in the steps to be taken in entrepreneurship. This study was carried out on the ones who participated in entrepreneurship education in Kahramanmaraş province to determine the assumptions. The universe of the study consists of those who applied to the education program in 2017-2018. The questionnaire was applied to 382 people via telephone and it was found that most of the participants were middle-aged. Frequency analysis was applied to the data obtained in the research. While it was observed that giving education and training to individuals was not sufficient, it was determined that the trainings were partially successful. In addition, it is among the findings of the research that individuals want to prepare for work after education.

Keywords: Entrepreneurship, KOSBEG Entrepreneurship Education, Assessment of Entrepreneurship Education

**FEN LİSESİNDE GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE GELENEKSEL TÜRK
MOTİFLERİNDEN ‘ELİBELİNDE’ MOTİFİNİN UYGULAMASI**

Nurgül SÖYLEMEZ

Öğretmen, Fethi Gemuhluoğlu Fen lisesi, MEB, Malatya, TÜRKİYE

ÖZET

Türk kültür ve sanat yaşamı, içinde bulunduğu farklı coğrafyalar ve kültürel kimlikler ile bir iletişim içinde olmuş bununla birlikte binlerce yıldır sürdürdükleri kendi öz kültürel ve düşün dünyalarını varlık gösterdikleri tüm coğrafyalarda göstermiş ve bulundukları yörelerin kültürlerini de özümseyerek daha zengin bir kültür ortaya koymuşlardır. Türklerin kültür ve inanç sistemleri içinde var olan olgu ve yaşantılarının yer aldığı yeni kültürel yapıya uygun olarak dönüşmüş ve devamlılığını sürdürmüştür. Özellikle de Atalar Kültü ile biçimlenmiş Şamanist inanç sistemi içinde var olan çeşitli tanrılar, ongunlar ve ritüeller farklı isim, söylem ve mitlerle toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası olmuştur Bu bağlamda Orta Asya Türk toplumlarının kültür ve sanatında karşılaşılan önemli etkenlerden biri de Umay Ana kültü/Ana Tanrıça Kültü'dür. Türk sanatında “Elibelinde” motifi olarak isimlendirilen ve ortak biçimsel benzerlikler taşıyan bir sembolizmle görselleştirilen Umay Ana kültü mimaride, yapıların ahşap aksamalarında, seramik öğelerde çini uygulamalarında, diğer tezyini sanatlarda ve özellikle düz dokuma yaygılarda birçok farklı kompozisyonda hem detay hem de ana anlatım unsuru olarak kullanılmıştır. Türk kültürü değerleri açısından önemli bir yere sahip olan motifler ve imgeler gelecek kuşaklara aktarılması noktasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu motifler içerisinde Elibelinde Motifi'nin modern dünyada ve çağdaş sanat süreci içerisinde kendine özgü bir anlatı dili ve tasarım öğesi olarak kullanılabileceğini göstermesi amacıyla ortaya konulmuştur. Sonuç olarak; Malatya FETGEM(Malatya Fethi Gemuhluoğlu Fen lisesi) görsel sanatlar dersinde öğrencilere karakalem çizim tekniğiyle uygulanan elibelinde motifi öğrencilerin geleneksel sanatlara ve kültürel öğelere bakış açılarını, yaklaşımlarını ve değişik objelere uygulamaları açısından görsel bir zenginlik oluşturacağı bunun yanı sıra kültürel değerlerin sanat yoluyla biçimlendirilip görsel sanatlar ders etkinliklerinde uygulanarak genç kuşaklara aktarılması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Geleneksel sanatlar, elibelinde, motif, tasarım.

**E-TİCARET SİTELERİNİN FİYATLANDIRMA REKABETİNİN YAPAY SİNİR
AĞLARI İLE ANALİZİ****THE ANALYSIS OF E-COMMERCE WEBSITES' PRICING COMPETITION WITH
ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS**

Metin ÖZŞAHİN

Dr. Öğretim Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, metinozsahin@osmaniye.edu.tr

Gülben GÖRGÜN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, gulbengorgun@student.osmaniye.edu.tr**ÖZET**

Bilgi teknolojilerinde son 50 yılda yaşanan ivme; günümüzde insan hayatını da hızlı bir şekilde değiştirmektedir. Yeni teknolojiler çağında her yaştan insan internet ile daha fazla ilgili hale gelmektedir. Bu teknolojinin ve mobil iletişim gibi destek teknolojilerin yaygınlaşması ile toplumsal hayatın en çok etkilendiği noktanın da hiç şüphesiz alışveriş alışkanlıkları olduğu düşünülmektedir. Amazon.com ile başlayan e-ticaret devrimi günümüzde hem Türkiye’de hem Dünyada büyüyerek devam etmektedir. E-ticaret ile ilgili anlık istatistikler sunan statista.com’a göre 2017 yılında e-perakende (B2C) işlem hacmi 2.3 trilyon doları bulmuştur. E-ticaret’e olan bu ilginin artışı nedeniyle birçok girişimci bu alana girmekte ve çok sayıda sanal mağaza her gün faaliyete açılmaktadır. Ancak bunların çok azı uzunca bir süre varlıklarını koruyabilmektedir. Bu bağlamda; e-ticaret siteleri hayatta kalabilmek için dinamik olarak sürekli kararlar almaları gerekmektedir. Bu kadar yoğun rekabetin olduğu, giriş bariyerlerinin düşük seviyede olduğu böyle bir alanda karar vericiler için en zor kararlardan birinin fiyatlandırma kararları olduğu düşünülmüştür. Sağlık, seyahat, kozmetik, elektronik, gıda gibi birçok kategoriden alışverişin yapıldığı bu ortamda 100 binlerce ürün ve hizmet çeşidi her gün tüketicilerin beğenisine sunulmaktadır. Literatürde birçok fiyatlandırma modelinin de inceleneceği bu çalışmada amaç; e-ticaret sitelerinin uyguladığı fiyat politikaları ile literatürü birleştirmek ve sitelere analizler sonucunda fiyatlandırma önerileri üretmek olacaktır. Bu çalışmada rastgele seçilen ve farklı kategorilerden 100 farklı e-ticaret ürünü için 1408 e-ticaret sitesinin fiyat rekabeti ve değişimi 2017 Kasım ve aralık ayları boyunca takip edilip kayıt altına alınmıştır. Danışmanlı ve danışmansız birçok öğrenme metoduna sahip olan yapay sinir ağları; veri yığınları içerisindeki saklı bilgileri ortaya çıkarmada başarılı yöntemlerden biridir. Elde edilen veriler, çeşitli ürün parametreleri ile birleştirilerek, yapay sinir ağları ile analiz edilecektir. Bu çalışma aynı zamanda; yapılacak analizler sonucunda, E-ticaret sitelerine fiyatlandırma rekabeti için bir karar modeli önerisi sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: E-Ticaret, Fiyatlandırma, Yapay Sinir Ağları**Abstract**

The acceleration of information technologies in the last 50 years; Nowadays, human life is changing rapidly. In the age of new technologies, people of all ages is getting more interested the internet. Within deployment of these technologies and support technologies like mobile communication, the point where social life is most affected is undoubtedly the shopping habits. E-commerce revolution which is started by Amazon.com continues growing for Turkey and World. According to statista.com which offers some statistics for e-commerce e-retail sector trading volume has reached to 2.3 trillion dollars in 2017. Due

to Increasing in interest of e-commerce, many entrepreneurs invest to this field and numerous virtual store is turning on activity every day. But very little count of these websites keep alive long years. In this context, in order to survive, all e-commerce websites make decisions dynamically. In this field which has intense competition environment and has low level barriers it is believed that one of the hardest decision is the pricing for decision makers. In this environment which is done shopping with different categories like health, travelling, cosmetic, electronic, food and so on a hundred thousand products or services are offered for consumer appreciation. The aim of this study is to combine e-commerce websites' pricing policies and pricing modals in the literature and give important suggestions for e-commerce companies for future pricing decisions. In this study we selected randomly a hundred products and 1408 e-commerce websites which offer prices for these products and followed pricing changing and competition between November and December months of 2017 year. Artificial neural networks, which have many methods of learning supervised and unsupervised, are one of the successful methods to reveal the hidden information in the data. Obtained data and product parameters will be combined and it will be analyzed by using neural networks. After the analysis with artificial neural networks, an also a decision model will be offered about product pricing for e-commerce companies.

Keywords: E-Commerce, Pricing, Neural Networks

ÇİN'İN ORTA ASYA POLİTİKASI

NİLÜFER KONUK

Öğretmen, Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, nil.konuk@hotmail.com

ZEHRA ÇİÇEK AKKUZZU

Öğretmen, Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, zehracakkuzu@gmail.com

ÖZET

Tarihte Çin açısından Doğu-Batı köprüsü niteliğinde olan Orta Asya, İpek Yolu'nun hinterlandı, güvenlik ve ekonomik çıkarlar alanıydı. Fakat bölgenin jeopolitik önemi sebebi ile hiçbir zaman ne Çin bu yarışta tek başına koşabilmiş, ne de Türkistan topraklarında yaşayanlar rahat bir nefes alabilmişlerdir.

Çin'in Orta Asya Politikası, onun ulusal çıkarları ile bağlantılıdır. Çin'in jeostratejik konumu ve ulusal çıkarları gereğiyle dışa genişlemesi, Doğu ve Batı olmak üzere iki yönde olmuştur. Çin, kuzeyinde Rusya, güneyinde Hindistan gibi güçler olması nedeniyle nispeten boş alan olan Doğu ve Batı gibi iki bölgeye açılmak zorundadır. Fakat doğuda Tayvan sorunu ve batıda Doğu Türkistan ile Tibet sorunları ve onun arkasındaki karmaşık ilişkileri, söz konusu genişlemeyi belli ölçüde engellemektedir.

Bu bildiride İpek Yolu'nun, Roma İmparatorluğu'nu Orta Krallığa bağlamasından beri Türkistan'ı kontrol edilmesi gereken bir alan olarak gören Çin'in siyasi, güvenlik, enerji ve ekonomik çıkarları doğrultusunda Orta Asya'ya yönelik politikasının incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmamızda döküman analizi yapıldığından nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle internet üzerinden literatür taraması yapılmış, gerekli yazılı kaynaklar, süreli yayınlar, ansiklopediler ve basılı eserler incelenmiştir. Ayrıca yüksek lisans ve doktora tezlerinden de faydalanılmıştır.

Çin açısından Orta Asya, Çin'in siyasi, güvenlik, enerji ve ekonomik çıkarlarını ilgilendiren bir bölge olarak -tarihte olduğu- gibi çıkarlarına göre kapsamlı politikaları tespit etmiştir. Güvenlik açısından Orta Asya bölgesi, Çin'in Doğu Türkistan bölgesi ile hemhudut olduğu için ülke güvenliğini doğrudan ilgilendirmektedir. Ekonomik açıdan, zengin hammaddelere sahip ve bir pazar olarak Çin'i bölge ülkeleriyle ticari ve ekonomik işbirliğine çekmektedir. Siyasi açıdan, bölgedeki terörün ve diğer istikrarsızlıkların yarattığı tehditlere karşı Çin'i siyasi işbirliği yapmaya sevk etmektedir. Bölgedeki istikrarsızlığı yaratan unsurlar Doğu Türkistan'ı da etkilemekte ve Çin'in egemenliği ve otoritesini tehdit etmektedir. Rusya, ABD, AB ve Türkiye, İran, Hindistan hatta Japonya ile Güney Kore gibi diğer güçlerin bölgedeki etkisine karşı jeopolitik çıkarları da önem kazanmaktadır. Enerji açısından, bölgedeki zengin enerjiler Çin'in ekonomik kalkınması, enerji güvenliği ve dolayısıyla büyük Çin'i inşa etmesi için önemli kaynağı oluşturmaktadır. Bu çıkarlar doğrultusunda Çin'in bölgeye yönelik stratejik hedefleri ise: 1. Doğal kaynakların elde edilmesi; 2. Ekonomik-ticari ilişkilerin güçlendirilmesi; 3. Bölgede istikrarlı ortamın yaratılması; 4. ABD'nin hegemonya gücüne karşı işbirliği yapılması, olmuştur.

Çin yönetimi, bu hedefleri doğrultusunda dış politika, ekonomi ve askeri gibi değişik araçları kullanarak Çin-Orta Asya ilişkilerinin güçlendirilmesine ve bölgede etkin konuma gelmeye karşı bir dizi esnek politikalarını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Çin, siyasi, ekonomik, güvenlik,

RUSYA’NIN TARİH BOYUNCA TÜRKİSTAN İLE GELİŞTİRDİĞİ EKONOMİK İLİŞKİLER

Dr. Nurettin ÇAKIR

Dr., Öğretmen, Çetin Şen Bilim Sanat Merkezi, nurettin3214@hotmail.com

ÖZET

Orta Asya, dar anlamıyla geçmişte Sovyetler Birliği'nin parçası olan beş ülkeyi (Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Tacikistan) tanımlar. Geniş anlamda ise Afganistan, Pakistan'ın kuzeyi, Çin'in batısı (Doğu Türkistan ve Tibet), Moğolistan ve Rusya'nın bir kısmı ile kuzeydoğu İran'ı içeren bölge ve bölgeyi tanımlamak için kullanılan coğrafi terimdir. Asya'nın dünya okyanuslarından uzak iç kesimini belirtmek için kullanılır, bölgenin bu denizlere kapalı oluşu başlıca ana özelliğidir. Avrupa kıtasıyla komşu olan Orta Asya, aynı zamanda Türk halklarının anayurdudur.

Kaşgar ve Semerkand kentleri gibi tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan kentleriyle Orta Asya, tarih boyunca insanların, ticari malların ve fikirlerin Avrupa, Batı Asya, Doğu Asya ve Güney Asya'ya yayılmasında ana nokta oldu. Bunun yanında Hun ve Moğol İmparatorluğu gibi Asya kıtasının büyük bölümüne egemen olan, etkileri komşu Avrupa kıtasına kadar uzanan tarihsel devletlerin kurulduğu yerdir. Dağlar, çöller ve bozkırlarla kaplı bu bölge zengin petrol, doğalgaz, uranyum ve altın rezervlerinin yanında özellikle Sovyet döneminde gelişen pamuk üretimi ile bilinir. Bu faaliyetlerin yanında hayvancılık bölgede uzun tarihsel kökleri olan bir uğraştır. Koloni döneminde büyük oranda Çin ve Rusya arasında paylaşılan Orta Asya, 1991 yılında Sovyetlerin dağılmasının ardından Orta Asya cumhuriyetlerinin bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte daha fazla uluslararası ilgiyi çekmeye başlamıştır.

Göçebe toplulukların baskınlığının on altıncı yüzyılda sona ermesi ateşli silahlara sahip yerleşik toplumların baskın olmasını sağladı. Rusya, Çin ve diğer güçler Orta Asya'da birbiri ardına ilerlediler ve 19. yüzyılın sonunda Orta Asya'nın büyük bölümüne hükmettiler. Rus Devrimi'nden sonra Orta Asya bölgeleri Sovyetler Birliğiyle birleştirildi. Moğolistan bağımsız kaldı ancak Rusya'nın hizmetine girdi. Orta Asya'nın Sovyet sınırları içindeki bölgeleri sanayileşti ve bölgede yerel kültürlerin baskınlığı arttı. Başarısız kamulaştırma binlerce kişinin ölümüyle sonuçlandı, etnik gerginlik ve çevresel sorunlar arttı. Sovyetlerin çökmesiyle beş halk özgürlüğüne kavuştu. Orta Asya'nın diğer bölgeleri Çin ve Rusya'nın bir parçası olarak kaldı.

Rusya 1991'de yaşadığı Sovyet sisteminin dağılmasından sonra 8 Aralık 1991'de kurulan Bağımsız Devletler Topluluğu ve 26 Nisan 1996'da kurulan Şangay İşbirliği Örgütü aracılığı ile de Orta Asya üzerindeki denetimini sürdürme amacındadır.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Orta Asya, Hazar, Sovyetler Birliği, Çin, İpek Yolu

**ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN AKILLI TELEFON KULLANIM AMAÇLARININ
VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Oğuzhan NACAROĞLU

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, onacaroglu44@gmail.com**ÖZET**

No Mobile Phone Phobia olarak ifade edilen nomofobi, mobil teknolojilerin problemli kullanımını ifade etmekte olup bireyin cep telefonu ile iletişim kuramadığında ya da telefonuna erişim sağlayamadığında yaşadığı korku olarak tanımlanmaktadır. Akıllı telefonların problemli kullanımı; depresyon, sağlık problemleri, yalnızlık, hoşgörü eksikliği, düşük öz saygı, dikkat dağınıklığı, yaşam beklentisinde azalma ve aile iletişiminin bozulması gibi olumsuz durumları beraberinde getirmektedir. Bu bakımdan her kesimdeki bireylerin nomofobik düzeylerinin belirlenmesi ve somut önerilerin getirilmesi çağımızın dijital hastalığı olan nomofobinin, bireyler üzerindeki zararının azaltılmasına yardımcı olacaktır. Bu bakımdan bu araştırmada, Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören öğrencilerin nomofobik düzeylerinin nasıl olduğu belirlenmek istenmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören yedi öğrenciden toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken alan yazın taraması yapılmış olup belirlenen çalışmalardan araştırmaya uygun sorular uzman görüşü alınarak belirlenmiştir. Veri analizinde içerik analizi kullanılmış olup; bulgular doğrultusunda kodlar, kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Kod, kategori ve temaların belirlenmesinde de uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmada katılımcıların görüşleri sonucu elde edilen bulgular; katılımcıların cep telefonunu günlük hayatta birçok amaç için kullandıkları ve mesleki açıdan yararlı buldukları, cep telefonunun hayatlarında önemli bir yer tuttuğu, hatta onsuz yaşayamayacakları yönündedir. Ayrıca katılımcıların cep telefonu ile uzun süre zaman geçirdiklerinde; akademik başarılarının düştüğü, sosyal yönden sorun yaşadıkları, aile iletişimlerinin zarar gördüğü elde edilen diğer bulgulardandır. Bu bakımdan öğrencilerin nomofobi davranışları sergilemelerinin önüne geçmek için gerekli önlemlerin alınması, okullarda yüz yüze iletişim derslerinin konulması, ayrıca okullarda nomofobi davranışları sergileyip akademik başarılarında düşüş yaşayan bireylerin belirlenerek rehber öğretmenlerle birlikte gerekli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Nomofobi, Bilim ve Sanat Merkezi, Özel Yetenekli Öğrenci, Fenomenoloji.

**ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ASTRONOMİ KAVRAMINA İLİŞKİN
ALGILARININ İNCELENMESİ**

Oğuzhan NACAROĞLU

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi,

onacaroglu44@gmail.com**ÖZET**

Öğrenciler küçük yaşlardan itibaren karşılaştıkları yıldız, uzay, evren, gezegen gibi astronomiye ait kavramları sezgisel olarak zihinlerinde yapılandırmakta ve yaşam deneyimleri sonucu edindiği tecrübelerle birleştirerek bir yargıya ulaşmaktadırlar. Astronomi eğitimi ise öğrencilerin bilimsel olaylara daha farklı ve geniş bir açıdan bakmaları için fırsat sunar. Aynı zamanda öğrencilerin edindiği bilgileri bilim süzgecinden geçirerek yorumlamasına da yardımcı olur. Dolayısıyla hayal, merak ve buluş duygularını güçlendiren, bilimsel yöntem için alternatif bir yaklaşım sergileyen astronomiye yönelik öğrencilerin algılarının, kavram yanlışlıkların tespiti ve giderilmesi önem arz etmektedir. Bununla birlikte farklı eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin astronomi kavramına yönelik algılarının belirlenmesi de gerekmektedir. Bu çalışmada, Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin astronomi kavramına ilişkin algılarının kelime ilişkilendirme testi kullanılarak incelenmesi ve kavram yanlışlıklarının tespiti amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğrenim gören 108 öğrenci ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Bu kapsamda katılımcılara “astronomi” anahtar kavramı verilerek katılımcıların bu kavram hakkında çağrışım yapmaları sağlanmıştır. Daha sonra astronomi kavramı ile ilgili bir cümle kurmaları istenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yürütülmüş olup kelime ilişkilendirme testine verilen cevaplara yönelik tema, kategori ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin astronomi kavramı kapsamında uzay, yıldız, galaksi, evren, gökyüzü, astronot, uydu, güneş kavramlarına yoğunlaştıkları, bununla birlikte astronomi kapsamında olmayan burçlar ve astroloji kavramlarını da ifade ettikleri görülmüştür. Araştırma sonuçları ayrıca, kelime ilişkilendirme testinin öğrencilerin astronomi kavramına yönelik algılarını ve kavram yanlışlıklarını belirlemede faydalı, kullanışlı ve alternatif bir araç olduğunu göstermiştir. Elde edilen sonuçlara dayalı olarak gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Astronomi, Bilim ve Sanat Merkezi, Kelime İlişkilendirme Testi, Fenomenoloji.

KADIN KARIYERİNE YENİ BİR BAKIŞ: HASSAS TABAN TEORİSİ

Orhan KÜÇÜK

Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
orhank@kastamonu.edu.tr

Nurten KÜÇÜK

Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi İhsangazi MYO,
nurtenkucuk@kastamonu.edu.tr

Serkan DİLEK

Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi
sdilek@kastamonu.edu.tr

Efser YEŞİLYURT

Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı,
eyesilyurt@ogr.kastamonu.edu.tr

ÖZET

Kadınların kariyer süreçlerinde yaşayabildikleri zorlukları tanımlamak amacıyla Cam Tavan Sendromu kavramı geliştirilmiştir. Bu kavram, kadınların kariyerde nasıl sorunlarla karşılaşabildiklerini, bunun bir cinsiyet ayrımı olduğunu ortaya koymaktadır. Kavram, aslında varmış gibi görünen yükselme yollarının gerçekte bulunmadığını ve kadınların bu nedenle işte yükselmelerinin kolay olmadığını, bunun yapısal nedenleri olduğunu ortaya koymaktadır.

Aslında kadınların fizyolojik özelliklerinden dolayı hızlı geçtikleri, erkeklere göre daha rahat aştıkları eşikler de olabilmektedir. Fakat bu ayrıca ele alınması gereken bir konu olup burada kadınların temel duruşu üzerine bina edilmiş olan, kadınların kariyer süreçlerini bu çerçevede ele alan bir teori üzerinde durulacaktır.

Hassas Taban Teorisi kısaca; kadınların analık güdüsüne bağlı olarak çocuklarına, eşine ve ailesine olan güçlü sevgisinden kaynaklanan ev hassasiyeti nedeniyle daha az mesai harcayarak çalışmayı isteyeceğini dikkate alarak yönetim görevlerine mesafeli yaklaşmasını ifade etmektedir.

Hassas Taban Teorisi, güncel, kadın kariyeri konusuna bir yönüyle yeni bakış açısı kazandıracak, ölçeği olan ve sahada test edilerek geçerliği tespit edilmiş bir bilimsel gerçekliktir.

Bu çalışmanın amacı; Hassas Taban Teorisini teorik olarak ortaya koymak, bu teoriye esas teşkil edecek şekilde elde edilen verileri sunarak konuyu kuramsal ve alan araştırmasına dayalı veriler yönüyle tespit etmektir.

Çalışma kapsamında, yüz yüze anket yöntemiyle üniversitede çalışan bayanlar üzerinde araştırma yapılacaktır. Araştırmada sorumlu yazar tarafından geliştirilen beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış bir Kadın Kariyerinde Hassas Taban Ölçeği kullanılacaktır. Bu aşamada ifadelerin önem düzeyleri belirlenecek, böylece kadın çalışanların kariyer konusuna bakışları değerlendirilecektir.

Bu çalışma sonucunda, kadınların sadece farklı engellemelerle değil beraberinde kadın içgüdüğü ve sorumluluğuyla yönetim kademelerindense diğer alanlara yönlendirdiği tespit edilmiştir. Böylece üretilecek politikalar ve uygulanacak çözümlerin bu kapsamda ele alınmasına katkı sağlanabilecektir.

Anahtar kelimeler: Cam Tavan Sendromu, Hassas Taban Teorisi, Kadın kariyeri

A NEW VIEW AT WOMEN'S CAREER: THE SENSITIVE BASE THEORY

ABSTRACT

The concept of glass roof syndrome has been developed in order to define the difficulties women can experience in career processes. This concept demonstrates how women can face problems in their careers and this is a gender distinction. The concept reveals that there are actually no ways to rise that seem to exist, and that women are therefore not easy to rise at work, and that this is the structural reasons.

In fact, women can exceed thresholds pass fast more comfortable than men because of the physiological properties of women. But this is also an issue to be addressed. This theory that is based on the basic position of women will be focused on the career processes of women in this context.

In short, the sensitive floor theory refers to the approach to management tasks by considering that women would want to spend less time working because of their strong love for their children, spouse and family, due to the sensitivity of their home.

Sensitive base theory is up to date. It aspect of women's career will give a new perspective. it is a scientific reality that has a scale and has been tested and validated in the field.

The aim of this study is to share sensitive Base theory for theoretically, to share the data obtained as a basis for this theory and to present the subject with theoretical and field research-based data.

Within the scope of the study, a face-to-face survey will be conducted on women working at the University. In this study, a sensitive Baseline scale will be used in a woman's career based on the five likert scale developed by the author in charge. At this stage, the importance levels of expressions will be determined, so that women workers ' perspectives on career will be evaluated.

As a result of this study, it have been determined that women lead their career to other areas not only with different obstacles but also with women's instinct and responsibility. Thus, the policies to be produced and the solutions to be implemented will be able to contribute to this context.

Key words: Glass ceiling syndrome, Delicate Base theory, female career

TÜRKİYE’DE ALTIN FİYATLARININ VOLATİLİTE ANALİZİ

Mehmet Erkan SOYKAN

Öğr. Gör. Dr., Kayseri Üniversitesi, mehmeterkan.soykan@kayseri.edu.tr**ÖZET**

Son 15-20 yılda volatilitenin modellenmesi ve tahmini çok sayıda ampirik ve teorik analizin konusu olmuştur. Bu araştırma alanı için birtakım motivasyon kaynakları söz konusudur. Muhtemelen volatilité tüm finans içerisinde en belirgin kavramlardan biridir. Getirilerin standart sapması veya varyansı olarak ölçülen volatilité, sıklıkla finansal varlıkların toplam riskinin ham ölçütü olarak kullanılmaktadır. Piyasa riskini değerlendirmek için kullanılan çok sayıda riske maruz değer (value-at-risk) modelleri, volatilité parametresinin tahmini veya öngörüsüne ihtiyaç duymaktadır. Varlıkların değerlemesi, varlıkların yönetimi, beklenen getirilerin tahmini, portföy seçimi, hedge etme ve fiyatlandırma gibi çok sayıda aktivite risk veya volatilitéye bağlı olmaktadır. Türev piyasasında volatilité, kullanılan fiyatlama modellerine çok önemli bir girdi durumundadır. Volatilité modelleri, finansal seriler tarafından barındırılan spesifik özellikleri hedeflemektedir.

Altın piyasasında yatırımcılar, uzun vadeli stratejik yatırımlardan enflasyon korunmasına (hedge etme) veya güvenli yatırımlardan diğer finansal varlıklara değişen kendisine ait farklı istekler & motivasyon kaynakları barındırmaktadır. Altın benzersiz yatırım varlığı olma özelliğine sahiptir, ayrıca karmaşa dönemlerinde altında daha az risk bulunmakta ve en güvenli seçim olarak kabul edilmektedir.

Türkiye’deki altın piyasasının gelişimi dört döneme bölünebilir: altın ithalatına yasak varken 1980 öncesi dönemde başlayan tarihi süreç; 1989 yılında kurulan yabancı para için altın takas piyasası ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından kurulan Türk Lirası için altın takas piyasası, 1995 yılında kurulan İstanbul Altın Borsası ve daha sonra İstanbul Altın Borsası ile Borsa İstanbul’un Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası ile birleşmesiyle sona eren süreç.

Analizde Türkiye’deki gram altın fiyatlarının volatilitésinin nispeten yeni bir volatilité tekniği ve günlük veri kullanarak ölçülmesi planlanmaktadır. Halihazırdaki literatüre nispeten yeni metod ve güncel veri ile katkıda bulunulması hedeflenmektedir. Araştırma bulgularının yatırımcılar, fon yöneticilerine, şirket yöneticilerine, finans direktörlerine ve ekonomi konusunda karar alan devlet kurumlarına faydalı olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Altın fiyatı, volatilité, Türkiye

VOLATILITY ANALYSIS OF GOLD PRICES IN TURKEY**ABSTRACT**

Modelling and forecasting volatility has been the matter of ample empirical and theoretical analysis in the last 15-20 years. There exist a number of incentives for this area of research. Presumably, volatility is one of the most cogent apprehensions in the entire finance. Volatility, as gauged by the standard deviation or variance of returns, is time after time employed as a primitive metric of the total risk of financial assets. A lot of value-at-risk models for evaluating market risk depend upon the appraisal or forecast of a volatility parameter. A lot of facilities such as assessing of assets, asset administration, estimation of expected returns, portfolio choosing, hedging and pricing depend on their volatility, or risk. For derivatives promenade, volatility is an even more distinct input into the pricing models employed. Volatility models intend specific characteristics owned by financial series .

The investors in the gold market own distinct claim power, changing from long range strategic ventures to inflation hedging or safe-haven ventures versus other financial assets. Gold holds the property of being very unique investment asset and there is low risk in gold in the terms of disturbance and it is acknowledged as the safest selection.

Evolution of the gold promenade in Turkey can be divided to four phases: the historical course commencing in the pre-1980 term when there existed a prohibition ob gold import; the promenade for gold in interchange for Turkish lira constructed by the Central Bank of Turkish Republic and the promenade for gold in exchange for foreign currency constructed in 1989, the Istanbul Gold Exchange constructed in 1995 and the course eventually terminated with the alliance of Istanbul Gold Exchange with Borsa Istanbul's Precious Metals and Diamond Promenade.

In the analysis, it is planned to measure the volatility of gram gold prices in Turkey by using a new volatility technique by utilising daily data. It is aimed to contribute to the existing literature by this relatively new method and updated data. The findings of this research are believed to be usefull for investors, fund managers, firm executives, finance directors and government who take decisions on economic issue.

Keywords: Gold Price, Volatility, Turkey

İLGİLİ ÜLKELERDE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ

Mehmet Erkan SOYKAN

Öğr. Gör. Dr., Kayseri Üniversitesi, mehmeterkan.soykan@kayseri.edu.tr**ÖZET**

Finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki gerçekten finansal sektörün ekonomik büyüme hususunda reel sektörü destekleyip desteklemediği konusunda akademik dünyada en hararetili tartışılan konulardan biri olmuştur. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ülkelerin hikayelerini analiz eden çok sayıda ampirik araştırma bulunmaktadır. Bu belirgin meşguliyet ekonomik gelişme faaliyetinde finansal piyasaların tasarruf sahibi ile yatırımcı arasındaki aracı olma özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Bu çalışma parasal ve politika hususunda karar vericilere kendi ülkelerinde ikamet eden kişiler arasındaki sosyal iyileştirmeyi desteklemelerine imkân vermesi için bilgi sağlamayı planlamaktadır. Çünkü eğer finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasında herhangi bir ilişki varsa, bu ilişkiyi kavramak belirli ülkedeki finansal yapının etkili yönetimine yardımcı olabilir. Bununla birlikte muhtemel yatırımcılar ve fon yöneticileri yatırım tercihlerini desteklemek için ilave veri olarak bu analizin sonuçlarını kullanabilir.

Bu araştırmanın ana hedefi finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi Markov Rejim Değişim Modelleri kullanarak ve 2000-2016 arasındaki yıllık veriden faydalanarak belirlenecek bölgedeki ülkeler için analiz etmektir. Analizde finansal gelişmeyi ölçmek için iki farklı vekilin (finansal sektör tarafından sağlanan yerli kredi ve bankalar tarafından özel sektöre açılan yerli kredi olmak üzere) kullanılması planlanmaktadır. Bu çalışma geçmiş araştırmadan farklılaşmayı planlamaktadır, çünkü i) bu analiz ekonomik büyüme fonksiyonunun sabit ve parametrelerindeki potansiyel kaymaları, ekonomik büyüme fonksiyonundaki rejim kaymalarının endojen olarak belirlendiği Markov Rejim Değişim Modeli yardımıyla, dikkate almayı planlamaktadır, ii) bu analiz diğer araştırmalara kıyasla ekonomik büyümenin doğrusal olmayan fonksiyonunu kullanmayı planlamaktadır ve iii) bu analiz farklı bir ülke grubu kullanmayı planlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Gelişme, Ekonomik Büyüme, Markov Rejim Değişim Modeli

FINANCIAL DEVELOPMENT AND ECONOMIC GROWTH RELATIONSHIP IN REGARDING COUNTRIES**ABSTRACT**

The association between financial development and economic growth has been one of the excitedly argued subjects in academic world of whether the financial sector indeed endorses the real sector in the course of economic development. There exists an abstruse number of empirical research which has analysed the stories of the developed and developing countries. This distinct engrossment arises from the intermediary character of financial markets between savers and investors in the action of economic development.

This study plans to provide knowledge to monetary and political decision-makers to allow them to boost social amelioration among the citizens of their territories, because if there exists any relation between financial development and economic growth, apprehending the affiliation can aid efficient management of financial structure in a definite territory. Besides, possible investors and fund directors can employ the outcomes of this analysis as further data to back their investment choices.

The chief objective of this research is to analyse the association between financial development and economic growth by using Markov Regime-Switching Models utilising yearly data from 2000 to 2016 for the countries in a selected region. In the analysis, for financial development two different proxies (domestic credit provided by financial sector and domestic credit to private sector by banks) are planned to be utilised. This study plans to alter from previous research since i) this analysis plans to take into account potential shifts in constant and parameters of economic growth function through Markov Regime-Switching Model in which regime shifts in the function of economic growth are decided endogenously, ii) this analysis plans to use a nonlinear function of economic growth in comparison to other research and iii) this analysis plans to utilise a different territory set.

Keywords: Financial Development, Economic Growth, Markov Regime-Switching Model

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL SPOR FAALİYETLERİ KAVRAMINA
YÖNELİK METAFORİK ALGILARI**

Bekir Barış CİHAN

Dr. Öğretim Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, bekirbaris_cihan@hotmail.com

Ebru ARAÇ ILGAR

Dr. Öğretim Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, ebruarac@hotmail.com**ÖZET**

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmenlerinin “okul spor faaliyetleri” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik algılarını incelemektir. Metafor bir tür nesne veya eylemi gösteren bir kelimeyi başka bir kavram ile mecazi olarak ifade etmektir. Metafor kavramlar arkasında saklanan ve keşfedilmeyi bekleyen imgelerdir. Araştırmanın çalışma gurubu Yozgat İlinde görev yapan ve okul spor faaliyetlerinde görev alan 32 kadın 36 erkek olmak üzere toplam 68 Beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Veriler “Okul spor faaliyetleri gibidir, çünkü” cümlesini içeren açık uçlu bir anket formuyla toplanmıştır. Araştırma süresince yönlendirici herhangi bir telkinde bulunulmamaya dikkat edilmiştir. Kavramsal kategorilere ayrılan metaforlar nitel araştırma konusunda uzman dört kişinin görüşüne sunulularak tutarlılık incelemesi yapılmıştır. Verilerin analiz ve yorumlamasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Metaforun içeriği ile kaynağı arasındaki ilişki “gibi” kelimesi ile belirlenmeye çalışılmıştır. “Çünkü” ifadesi ise metaforlara yüklenen anlamın nedenini açıklamaktadır. Metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması “Adlandırma ve Eleme aşaması”, “Kodlama ve Kategori geliştirme aşaması”, “Geçerlik ve Güvenilirlik aşaması” “Frekans ve Yorumlama aşaması” başlıkları altında gerçekleştirilmiştir. Beden eğitimi öğretmenleri “okul spor faaliyetleri” kavramına ilişkin toplam 41 metafor geliştirmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin “okul spor faaliyetleri” kavramına ilişkin; Başarı, Hedef, Tatmin, Şampiyonluk, Sağlık, Yetenek, Madalya, İş Yükü gibi metaforlar ürettikleri tespit edilmiştir. Metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak “Duygusal Boyut”, “Sosyal ve Toplumsal Boyut”, “Olumsuz Boyut”, “Fiziksel Boyut”, “Bilişsel boyut” olmak üzere 5 farklı kategori altında toplanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda; katılımcıların okul spor faaliyetlerine ilişkin olumlu ve olumsuz betimlerde bulunduğu ancak olumlu betimlemelerin daha ön plana çıktığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Spor Faaliyetleri, Beden Eğitimi Öğretmeni, Metafor**METAPHORICAL PERCEPTIONS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER TOWARDS
SCHOOL SPORTS ACTIVITIES****ABSTRACT**

The purpose of this study is to examine metaphorical perceptions of physical education teachers towards sports activities in school. Metaphor is defined as figuratively describing an object or activity with another concept. Metaphors are images that hide behind concepts and await discovery. The sample group of the study consists of 68 physical education teachers, 32 of who are female, 36 are male and all participate in school sports activities. The data was collected by using a questionnaire, which consists of open-ended phrases such as “School sports activities are like ... because ...” Utmost care taken during the research in order not to make any suggestions. A consistency inspection was conducted on conceptually categorized metaphors by four qualitative

research experts. During data analysis and interpretation, content analysis technique was employed. The relationship between the content of the metaphor and its source was tried to be determined by using the word “like”. The “because” clause explains the purpose of the meaning, which was assigned to the metaphor. The analysis and interpretation of metaphors were conducted in four stages; “Naming and Elimination”, “Coding and Category Development”, “Validity and Reliability”, “Frequency and Interpretation” Physical education teachers have developed a total of 41 metaphors about “school sports activities”, such as Success, Goal, Satisfaction, Championship, Health, Skill, Medal, Work Load. The metaphors were grouped under 5 categories, names of which are “Emotional Dimension”, “Social and Societal Dimension”, “Negative Dimension”, “Physical Dimension” and “Cognitive Dimension”, by considering their common properties. As a result of performed analyses, it was observed that while the participants gave both positive and negative descriptions about school sports activities, positive descriptions stand out more than negative ones.

Keywords: School Sports Activities, Physical Education Teacher, Metaphor

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİM İNSANI KAVRAMINA İLİŞKİN ÜRETTİKLERİ METAFORLAR

Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
eyalcinkaya@ohu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, bilim insanı kavramına ilişkin olarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kullandıkları metaforları araştırmaktır. Çalışma, mevcut durumu ortaya koymayı amaçladığından betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 1. sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcılar kavramlarını belirtmek amacıyla “Bilim insanı..... gibidir. Çünkü.....dir” boşluğunu tamamlamışlardır. Çalışmada öğretmen adayları sadece metafor geliştirmemişler, aynı zamanda nedenini de açıklamışlardır. Veriler nitel olarak analiz edilmiştir. Metaforlar farklı kavramsal kategoriler altında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının ürettiği metaforlarda daha çok bilim insanının çalışkan, üretken, araştırmacı, sorgulayıcı, meraklı, toplumu bilgilendirici, eleştirel düşünen ve çok yönlü özelliklerine vurgu yapmaktadırlar. Öğretmen adaylarının çoğunluğu somut metaforlar üretmişlerdir. Bununla birlikte soyut kavramları kullananlar da bulunmaktadır. Öğretmen adayları bilim insanının toplumun gelişmesinde çok önemli bir yer sahip olduğunu metaforlarında belirtmektedirler. Aynı zamanda bilim ve bilim insanı kavramının çok boyutlu yapısını, bilimsel çalışmalardan örneklerle de ortaya koymuşlardır.

Anahtar Sözcükler: Bilim, Bilim İnsanı, Sosyal Bilgiler, Nitel Araştırma, Metafor.

MÜŞTERİ TANINMASI MEMNUNİYET SİSTEMİ

Bünyamin KIVILCIM

Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, bunyaminkivilcim@hotmail.com

Sibel AKKAYA OY

Dr. Öğretim Üyesi, Ordu Üniversitesi, sibelakkaya@odu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde yüzlerce farklı marka ve binlerce ürün çeşidi ile firmalar ürettiği ürünü pazara çıkararak ayakta kalma ve belli bir kaliteyi yakalayıp müşteri kazanmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada da amaç birçok mağazada güvenliği sağlamak, daha hızlı ve güvenilir alışverişi ve daha da önemlisi müşterilerin bazı bilgilerini bilip daha iyi ve güzel şekilde ilgilenerek müşteri memnuniyetini arttırarak alışveriş kalitesini yükseltmektir.

Bilgisayarın kullanım aracı olarak yaşama girdiği her alanda araştırmacılara ve bilim adamlarına çok iş düşmektedir. Bu çalışmada, Türkiye de ticaret yapan işletmelerin, bilgisayar destekli Müşteri Tanıma Memnuniyet sistemi (MTMS) geliştirilmiştir. Araştırmada geliştirilen materyalin tasarım, geliştirme ve değerlendirme süreçlerine değinilerek, materyalin müşteri motivasyonuna olan etkilerinin belirlenmesi ve materyal hakkında işletme görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın problemi; Müşteri memnuniyeti üzere tasarlanan MTMS'ün Müşteri kazanma becerisi nedir?’, Tasarlanan Yüz tanıma ile müşteri memnuniyet sisteminin müşteri motivasyonuna olan etkileri nelerdir?, Müşteri memnuniyetinde kullanılan Yüz tanıma ile müşteri memnuniyet sistemi ile ilgili işletme görüşleri nelerdir? sorusuna cevap aranmaktadır. Araştırmanın katılımcılarını 2018-2019 yılı içerisinde Ordu ili merkez ilçede Alışveriş yapan rastgele secimle ele alınan müşterilerden oluşturmaktadır. Araştırma MTMS'in uygulanacağı 6 haftalık bir süreçte yürütülen özel durum çalışmalarıyla test edilmiştir. Araştırma öncesinde işletme ve müşterilerin problem ve ihtiyaçları belirleyebilmek amacıyla, işletme ile müşteri anket çalışmaları yürütülmüştür. MTMS'in müşteriler üzerindeki etkisini derinlemesine gözleyebilmek için müşteriler Yaptıkları alışveriş seanslarda takip edilmiştir. Bu süreçlerde tüm deneyimler kayıt altına alınmıştır.

Ayrıca MTMS hakkında, uygulama müşteri ve işletme sahipleri ile yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış görüşmeler yürütülmüştür. Bu farklı kaynaklardan elde edilen veriler bir araya getirilerek yorumlanmıştır. Yapılan tüm bu çalışmalar göstermiştir ki; MTMS müşteri motivasyonunu arttırmaktadır ve MTMS hakkında işletme sahipleri görüşleri olumlu yöndedir

Bu çalışma mağazalardaki sistemlere farklı bir bakış açısı kazandırarak, birçok mağaza böyle bir sistem kurulabilecektir. Müşteri Memnuniyetini ve Ürün Kalitesini artmasında yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsan-Bilgisayar Etkileşimi, Yüz tanıma , Bilgisayar Destekli alışveriş , Müşteri memnuniyeti

**VERGİ MÜKELLEFLERİNİN VERGİ İHBARINA KATILIM DÜZEYİNİ ÖLÇMEYE
YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI¹**

İnci SANDALCI

Arş. Grv. Dr., Dumlupınar Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, inci.agacan@dpu.edu.tr

Fazlı YILDIZ

Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, fazli.yildiz@dpu.edu.tr

ÖZET

Devletler kamusal harcamalarını karşılayabilmek için bir takım gelirlere ihtiyaç duyarlar. Devlet harcamalarının büyük çoğunluğunu vergiler ile finanse ettiğinden, vergi gelirleri devletler için ayrı bir öneme sahiptir. Bu sebeple vergi gelirlerinin eksiksiz ve tam olarak devletin kasasına girmesi hususunda devletler yoğun çaba sarf etmekte ve bir takım çözüm önerileri üretmektedirler. Buna karşılık mükellefler de ödenecek vergilerini minimum seviyeye düşürmek için farklı yollar denemektedirler. Mükellefin vergisini minimum düzeyde tutmak için başvurduğu yollardan biri vergi kaçırma olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir kimsenin gelirini beyan etmemesi veya eksik beyan etmesi vergi kaçırma kapsamında değerlendirilmektedir. Vergi kayıp ve kaçığının önlemek amacıyla devletler denetimler yoluyla vergi kaçırıcıları tespit etmeye ve cezalar yoluyla ise vergi kaçırma minimum seviyeye düşürmeyi amaçlarlar. Ancak idarenin tek tek tüm mükellefleri denetleme olasılığı bulunmamaktadır. Ayrıca bu hem zaman alıcı hem de maliyetli bir iş olacaktır. Dolayısıyla denetlenecek doğru mükellefin seçilmesi için vergi ihbar mekanizması etkili bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Birçok ülkede vergi kaçakçılığıyla mücadele araçları arasında yer alan vergi ihbarı, vergi kayıp ve kaçığının sebebiyet verenlerin üçüncü kişilerce ilgili idareye bildirilmesine olanak sağlamaktadır. Vergi ihbarının toplumda yaygınlaşması ve vergisel konularda farkındalığın artarak vergi kaçırıcıların ihbar edilmesi, hem vergilerini tam ve zamanında ödeyen dürüst mükelleflerin korunmasına, hem de Hazinesinin uğradığı gelir kaybının geri kazanılmasını sağlayacaktır. Çalışmada, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin vergi ihbarına katılım düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda ankete katılan mükelleflerin vergi ihbarına katılım düzeyinin ortalamanın altında olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayıt Dışı Ekonomi, Vergi Kaçırma, Vergi İhbarı

¹ Bu çalışma, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından 2018-31 nolu Bilimsel Araştırma Projesi olarak desteklenmiştir ve “Vergi İhbarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması” adlı doktora tezinden türetilmiştir

PİRİMİDİN HALKALI LİGANDLAR VE Ni, Mn KOMPLEKSLERİ

PYRIMIDINE RING LIGANDS AND Ni, Mn COMPLEXES

Mehmet SÖNMEZ

Prof. Dr., Gaziantep Üniversitesi msonmez@gantep.edu.tr

ÖZET

Pirimidin halkalı bileşikler, nükleik asitlerde, vitaminlerde, amino asitlerde, antibiyotiklerde, alkaloidlerde ve çeşitli toksinlerde bulunur. Bu türevler, amino asitlerin ve proteinlerin üretilmesinden, organizmaların sağlığına katkıda bulunmak, hayati besinler sağlamak, bağışıklık sistemini güçlendirmek ya da hücreleri tahrip etmek ve tahrip etmek gibi çeşitli işlevlere sahiptir. Pirimidin türevleri, ilaç geliştirmede, diğer bileşiklerle uyum içinde veya kendi başlarına önemli bir rol oynar. Genel anestezipler, epilepsi önleyici ilaçlar, sıtma önleyici ilaçlar, yüksek tansiyon tedavisi için ilaçlar ve HIV ilaçları dahil olmak üzere çok çeşitli ilaçlarda kullanılmıştır. Öte yandan, iki veya daha fazla potansiyel verici merkezi içeren amino heterosiklleri, ambidentat ligand sistemlerinin rekabetçi reaktivitesinin araştırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Piridazin ve pirimidin gibi heterosiklik diazinlerin, metal iyonlarına koordine edildiklerinde bidentat veya tridentat ligandları olarak hareket ettiği bilinmektedir. Pirimidin gibi Diazin ligandları, mononükleer ve binükleer kompleksler oluşturabilir. Bir pirimidin ligand içeren geçiş metali kompleksleri, biyolojik ortamda yaygın olarak bulunur ve biyomoleküller ile ilaç etkileşiminin katalizlenmesi gibi işlemlerde önemli roller oynar

Anahtar Kelimeler: Pirimidin ligand, metal kompleks

ABSTRACT

Pyrimidine rings compounds are found in nucleic acids, vitamins, amino acids, antibiotics, alkaloids, and a variety of toxins. These derivatives play a variety of functions, from production of amino acids and proteins, contributing to an organisms' health, providing vital nutrients, boosting the immune system, or antagonising and destroying cells. Pyrimidine derivatives also play an important role in drug development, either in concert with other compounds or on their own. They have been used in a wide variety of pharmaceuticals including general anesthetics, anti-epilepsy medication, anti-malaria medication, drugs for treating high blood pressure, and HIV medication. On the other hand, amino heterocycles containing two or more potential donor centers play an important role in the study of competitive reactivity of ambidentate ligand systems. Heterocyclic diazines, such as pyridazine and pyrimidine, are known to act as bidentate or tridentate ligands when coordinated to metal ions. Diazine ligands such as pyrimidine can form mononuclear and binuclear complexes. Transition metal complexes containing an pyrimidine ligand are commonly found in biological media and play important roles in processes such as catalysis of drug interaction with biomolecules.

PLASTİK POŞET VERGİSİNE İLİŞKİN HALKIN DÜŞÜNCELERİ**PUBLIC OPINIONS IN PLASTIC BAG TAX**

Ulvi SANDALCI

Araş. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, ulvi.sandalci@dpu.edu.tr**ÖZET**

Çevre kirliliği ile mücadelede devletler birçok kamu politika aracı kullanmaktadırlar. Bu kamu politikaların başında vergiler gelmektedir. Devletler çevre vergileri yoluyla çevreye zararlı üretim veya tüketim faaliyetlerin azalması veya sonlandırılmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda çeşitli ülkelerde çevre vergileri kapsamında birçok vergi uygulamaya konmuştur. Bu vergilerden biri de plastik poşetler üzerinden adet başına alınan plastik poşet vergisidir. Plastik poşet vergisi birçok ülkede farklı zamanlarda çevre kirliliği ile mücadele kullanılmaktadır.

Çalışmanın amacı Türkiye’de de 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yürürlüğe giren plastik poşet vergisine ilişkin halkın düşüncelerini ölçmektir. Bu kapsamda Ege bölgesinde bulunan 6 ilde (İzmir, Aydın, Manisa, Denizli, Afyonkarahisar ve Kütahya) 813 bireye anket uygulanmış ve veriler SPSS 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada bireylerin plastik poşet vergisine olumsuz baktıkları, devlete gelir sağlamak amacıyla çıkarıldığı, vergi adaletsizliğine neden olduğu, vergiyi daha çok üreticilerin ödemesi gerektiği, çevreyi korumayacağı, diğer mali olmayan politika araçlarına başvurulması gerektiği, vergi sorası plastik poşet kullanımının azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bunlarla birlikte yaş ve gelir düştükçe, eğitim seviyesi ise yükseldikçe plastik poşet vergisine daha çok olumsuz bakıldığı, ikamet illerine göre plastik poşetler üzerinden alınan vergiye en fazla İzmir’de ikamet eden bireyler olumsuz bakmakta iken en az Kütahya’da ikamet eden bireyler olumsuz baktığı, mesleki durumda plastik poşetler üzerinden alınan vergiye en fazla çalışmayan bireyler olumsuz bakmakta iken en az ücretli kamuda çalışanlar olumsuz baktığı, medeni durum itibarıyla ise vergiye en fazla olumsuz bakan evliler iken en az bekârların olumsuz baktığı ve cinsiyet itibarıyla de kadınların erkeklerden daha fazla söz konusu vergiyi olumsuz değerlendirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Kirliliği, Çevre Vergisi, Plastik Poşet Vergisi

ABSTRACT

In the fight against environmental pollution, states use many public policy instruments. Taxes are at the top of these public policies. States aim to reduce or terminate production or consumption activities that are harmful to the environment through environmental taxes. In this context, many taxes have been implemented in the context of environmental taxes in various countries. One of these taxes is the plastic bag tax per piece on plastic bags. Plastic bag tax is used in many countries to combat environmental pollution at different times.

The aim of this study is to measure people's thoughts on plastic bag tax which came into force since January 1, 2019 in Turkey. In this context, 813 individuals (İzmir, Aydın, Manisa, Denizli, Afyonkarahisar and Kütahya) were surveyed and data were analyzed using SPSS 22 program. In the study, it was concluded that individuals were negatively looking at plastic bag taxes, were removed for the purpose of generating income for the state, caused tax injustice, to pay taxes more producers, did not protect the environment, applied to other non-financial policy tools, and the use of plastic bags decreased.

In addition to these, as age and income decrease, the higher the education level, the more negative the plastic bag tax is, while the individuals who are residing in İzmir are facing the highest tax rate on plastic bags according to the Kütahya provinces. In the case of individuals who did not work most frequently on the tax on plastic bags, the least paid public employees were negatively looking, while the marital status was the most negative looking marriages, while the negative ones were the least negative. results have been reached.

Keywords: Environmental Pollution, Environmental Tax, Plastic Bag Tax

ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖZ-YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Sedat DİNÇER

Öğretmen, Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, sedatdincer.3881@gmail.com

ÖZET

Üstün yetenekli çocukların eğitiminin önemi gün geçtikçe daha önemli hale gelmektedir. Bu anlamda dünyada ve ülkemizde üstün yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili yeni çalışmalar ve girişimler yapılmaktadır. Bu çocuklar doğru değerlendirildiğinde ülkelerin geleceğine yön veren çocuklardır. Ülkemizde üstün yetenekli çocuklar kendi sınıf seviyesindeki dersleri haricinde Bilim Sanat Merkezleri'nden ve kendi okullarındaki Destek Eğitim Odaları'ndan eğitim alabilmektedirler.

Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında ilkokul ve ortaokullarda görev yapmakta olan ve üstün yetenekli öğrencilerin dersine giren öğretmenlerin, üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterliklerinin belirlenmesidir. Bu çalışmada, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Kayseri İli Melikgazi İlçesi'ndeki ilkokul ve ortaokullarda görev yapmakta olan ve sınıfında üstün yetenekli öğrencisi olan 13 farklı branştan 45 öğretmen örneklem olarak alınmıştır. Veri toplama aracı olarak Tortop (2014), tarafından geliştirilen Üstün Yetenekliler Eğitimine Yönelik Öz-yeterlik Ölçeği (ÜYEÖÖ) kullanılmıştır. Ölçek altı farklı alt boyuttan ve 26 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS 16 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin yorumlanmasında, ölçek ortalaması, bağımsız örneklem t testi ve ki-kare testinden yararlanılmıştır.

Çalışma sonuçlarına göre öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin öz-yeterlik puan ortalamalarının orta düzeyin üstünde olduğu ($X=3,37$) belirlenmiştir. Yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda kadın ve erkek öğretmenler arasında Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-yeterlik Ölçeği alt boyutları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yapılan ki-kare testinde Üstün Yetenekliler Eğitimine İlişkin Öz-yeterlik Ölçeği akademik yeterlik alt boyutunda cinsiyet düzeyinde, yaratıcılığı teşvik etme alt boyutunda mesleki kıdem bakımından, sorumluluk yeterlik alt boyutunda öğretmenlerin yaşlarına göre ve öğretimsel planlama yeterlik alt boyutunda öğretmenlerin yaşlarına göre anlamlı farklılıklar görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında, üstün yetenekli öğrencilerle çalışan öğretmenlerin alan uzmanlarınca belli bir program çerçevesinde, güncel veriler ışığında, daha çok uygulamaya yönelik hizmet-içi eğitimlerle sürekli olarak desteklenmesi ve üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin öz-yeterliklerinin artırılması gerekliliği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli öğrenciler, üstün yetenekliler eğitimi, üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlik

**1917 ŞUBAT İHTİLALİNDEN SONRA BÜTÜN RUSYA MÜSLÜMANLARI KURULTAYI
(1-11 MAYIS 1917-MOSKOVA)**

Selami DURAN

Öğretmen, Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi , slmpusat38@hotmail.com

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Prof. Dr., Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, mtalas44@gmail.com**ÖZET**

1917 yılında Rusya'da yaşanan gelişmeler Rus ve dünya tarihi açısından olduğu kadar Türk Dünyası açısından da oldukça önemlidir. Rusya, 1917'de değişik bölgelerine dağılmış halde önemli sayıda Türk ve Müslüman nüfusu barındırıyordu. 1917 Şubatında Rusya'da başlayan devrim hareketi, 1905 İhtilalından o güne dek kültürel ve siyasi bağımsızlıklar konusunda hayli çaba göstermiş olan Müslüman-Türk aydınları da etkilemiş, aydınların birçok toplantı düzenlemelerine sebep olmuştur.

Bu toplantılar içerisinde bütün Rusya Müslümanlarının temsilcilerinin bir araya geldiği, sorunlarını, düşüncelerini, gelecek planlarını birbiriyle paylaştığı ve tartıştığı ilk kurultay olması sebebiyle Bütün Rusya Müslümanları Kurultayı (1-11 Mayıs 1917- Moskova) önemli bir yere sahiptir.

Rusya'da yaşayan Müslüman halkları bu kurultayı toplamaya iten sebepler, kurultaya kimlerin katıldığı, hangi konuların görüşüldüğü, alınan kararların neler olduğu, kurultaya hangi duygu ve düşüncelerin hâkim olduğu, üzerinde önemle durulması gereken konular olarak bu çalışmanın amacını ve kapsamını oluşturmaktadır.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde: 1917 Şubat ihtilali öncesi Rusya ve Rusya Müslümanlarının genel durumları ve ihtilale götüren şartlar incelenmiştir. İkinci bölümde ise 1917 Şubat İhtilalından sonra toplanan Bütün Rusya Müslümanları Kurultayının toplanması süreci ve kurultayda alınan kararlar incelenmiştir.

Çalışmada teorik analiz yöntemi kullanılmış olup, materyal olarak kütüphane kaynakları ve veri tabanlarında mevcut olan tezler ve makaleler kullanılmıştır.

1917 Şubat ihtilalinin oluşturduğu hürriyet ortamından faydalanmak isteyen Rusya Müslümanlarının siyasi faaliyetlerini arttırdıkları ve bunun sonucu olarak 1-11 Mayıs 1917'de 980 delegenin katıldığı Bütün Rusya Müslümanları Kurultayı'nı Moskova'da toplama başarısı gösterdikleri anlaşılmaktadır. Kurultaya Müslümanların yoğun olarak yaşadığı her bölgeden delegelerin katıldığı tespit edilmiştir. Kurultaya katılan kadın delege sayısının (112) çokluğu da ayrıca dikkate değer bir durum olarak tespit edilmiştir. Kurultayda Rusya'nın gelecekte nasıl bir yönetim sistemine sahip olması gerektiği başta olmak üzere, eğitim, dini hayat, Müslüman kadınların geleceği, Müslüman işçilerin durumu, toprak meselesi, askerlik meselesi, siyasi faaliyetler ve kurulması istenen örgütler gibi çok önemli konuların görüşüldüğü anlaşılmıştır. Belirtilen konularda zaman zaman seslerin yükseldiği, heyecanın ve gerilimin arttığı ancak bütün konularda isteyen özgürce fikirlerini ifade ettiği de anlaşılmaktadır. Bütün Rusya Müslümanları Kurultayının, İslam tarihinde ilk kez bir kadının kadı olarak seçildiği kurultay olarak da tarihe geçtiği tespit edilmiştir. Kurultay sürecinde din-dil birliği temelinde ortaya konan görüşler Türk Birliği anlayışının kurultay delegelerinin ezici bir çoğunluğunda ortak anlayış olduğunu da bize göstermektedir.

Anahtar sözcükler: 1917 Şubat İhtilali, Rusya Müslümanları, Kurultay

ARI SÜTÜ VE ARI SÜTÜ+KEMOTERAPÖTİK İLAÇ KULLANIMININ MCF-7 İNSAN MEME KANSER HÜCRELERİ ÜZERİNE SİTOTOKSİK AKTİVİTESİNİN ARAŞTIRILMASI

Serap ŞAHİN BÖLÜKBAŞI

Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, wserap@yahoo.com**ÖZET**

Kanser, tüm dünyada ciddi oranlarda ölüme sebep olan hastalıkların başında gelmektedir. Bu nedenle yeni anti kanser ilaç bileşenlerinin elde edilmesi sağlık açısından çok büyük öneme sahiptir. Kanser modern tedavisi birçok farklı ilaç içermesine rağmen, bu ilaçların yan etkileri ve ilaca karşı direncin ortaya çıkması ciddi bir sağlık problemi olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden var olanlardan kimyasal olarak farklı olan, geniş spektrumlu ve aynı zamanda düşük sitotoksiteye sahip yeni doğal ve sentetik anti-kanser ajanların keşfi önemli hale gelmektedir. Meme kanseri, kadınlar arasında yaygın görülmekte ve kanser nedeni ölümlerin başında yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından, kadınlarda görülen kanser türleri içinde en yaygın olanının meme kanseri olduğu rapor edilmiştir. Meme kanseri; meme dokusunu oluşturan hücrelerin kontrolsüz bir şekilde çoğalması manasına gelmektedir. Meme dokusunun herhangi bir yerinden kaynaklanabilmektedir. MCF-7 hücreleri, cerrahi işlem gerektiren meme duktal karsinoması olup, östrojen ve progesteron reseptörlerine sahiptirler.

Arı sütü işçi arıların salgıladıkları ve ana arı ile birlikte genç larvaları da besledikleri besin değeri oldukça yüksek olan beyaz krem renginde bir maddedir. Günümüzde birçok hastalığın tedavisinde tıbbi tedavi sürecini destekleyici günlük diyetle, arı sütünün kullanımı giderek artmaktadır. Radyoterapi ve kemoterapi gören hastalarda, yüksek miktarda antibiyotik kullanan bireylerde, alınan ilaçların karaciğer ve böbrek gibi organlara verdiği zararları azaltmak ve bu organları korumak amacıyla önerilmektedir. Bu kullanım alanları nedeniyle, arı sütünün insan sağlığı açısından önemi giderek daha da artmaktadır.

Çalışmamızda ilk olarak; arı sütünün MCF-7 insan meme kanser hücreleri üzerine sitotoksik etkisi araştırılmıştır. Daha sonra arı sütünün, doksorubisin ve paklitaksel gibi kemoterapötik ilaçlarla birlikte uygulamasının, MCF-7 insan meme kanser hücreleri üzerine sitotoksik etkisi de araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; arı sütü uygulanan MCF-7 insan meme kanser hücre canlılığında anlamlı bir düşüş gözlenmiştir. Ayrıca arı sütünün, doksorubisin ve paklitaksel ile birlikte uygulanmasının, MCF-7 insan meme kanser hücre canlılığını kontrole göre azalttığı ve ilaçların IC₅₀ değerlerini azaltarak, etkinliklerini arttırdığı saptanmıştır.

**DİKLORO-(N-(1-NAFTALENOMETİL)BENZİMİDAZOL)-(P-SİMEN)
RUTENYUM(II)'UN PC-3 PROSTAT KANSER HÜCRESİ LİPİD PROFİLİ ÜZERİNE
ETKİSİ**

Serap ŞAHİN-BÖLÜKBAŞI

Dr. Öğr.Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, wserap@yahoo.com**ÖZET**

Metaller ile heterosiklik ligantların oluşturduğu kompleksler, metal-proteinlerin model bileşikler oldukları için biyoinorganik kimyada özel bir ilgi alanıdır. Son yıllarda inorganik ilaçlar, tıbbi tedavi edicilerin önemli bir kısmını oluşturmakta olup, N-koordine metal komplekslerinin sentezi koordinasyon kimyasında yoğun olarak çalışılmaktadır. Rutenyum, normal hücrelere karşı düşük toksisite göstermesi, tümör hücreleri tarafından daha kolay absorbe edilmesi ve vücuttan kolay atılması nedeniyle, tercih edilmektedir. Benzimidazol, ilaç keşfi ve tıbbi biyokimyada önemli bir yapı olup farklı sübstitüent içeren benzimidazol türevlerinin çeşitli biyolojik özelliklere sahip oldukları bilinmektedir. Hem rutenyumun hemde benzimidazolün yararlı biyolojik aktiviteleri nedeniyle; benzimidazol-Ru(II) komplekslerine olan ilgi artmaktadır. Lipidler hücre ve doku fizyolojisinde değişik ve çok önemli roller oynamaktadırlar. Lipidomiks, lipid türlerinin tam karakterizasyonu ve gen regülasyonunu da içeren lipid metabolizma ve fonksiyonlarına katılan protein ekspresyonlarıyla ilgili biyolojik rollerini çalışan bir bilim dalı olarak tanımlanmıştır. Diğer bir deyişle, lipidomiks biyolojik sistemlerdeki lipidleri belirlemek ve miktarını ölçmek için kullanılan bir yöntemdir. Lipidlerdeki değişimin, kanseri de içeren birçok hastalığın gelişimiyle güçlü bir korelasyon gösterdiği bilinmektedir.

Çalışmamızda, Dikloro-(N-(1-Naftalenometil)benzimidazol)-(p-Simen)Rutenyum(II)'un PC-3 insan prostat kanseri hücre lipid profili üzerindeki etkileri, shotgun lipidomik yaklaşım kullanılarak incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, Dikloro-(N-(1-naftalenometil)benzimidazol)-(p-simen)rutenyum(II) uygulamasının PC-3 insan prostat kanseri hücresinde bazı lipid türlerinde değişikliklere neden olduğu görülmüştür.

*** “Bu çalışma, Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (CÜBAP) tarafından ECZ-023 proje numarası ile ve National Institute of Health (EB016100) ile desteklenmiştir.”

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDE AFLATOKSİNLER

İmran GARİP

Dr. Öğr. Üyesi.,Yozgat Bozok Üniversitesi,imran.garip@bozok.edu.tr

ÖZET

Süt ve süt ürünleri çocukların beslenmesinde vazgeçilmez bir gıdadır. Muhteviyasında bulunan lipit,protein, karbonhidrat ve mineraller sütün önemli bileşenleridir. Özellikle mikotoksinlerden aflatoksin, süt ve süt ürünlerine, toksinle kirlenmiş yemlerle beslenen hayvanların sütlerine geçerek tehlike oluşturmaktadır. Ülkemizde üretilen hayvansal ürünler içinde süt , sık aflatoksin kalıntısı içeren bir besindir. Bundan dolayı aflatoksinler özellikle çocukların beslenmesinde önemli bir yeri olan süt ve süt ürünlerinde bulunması, halk sağlığını tehdit eden önemli sorunlardan biri olarak kabul edilmektedir.

Aflatoksinler; özellikle *Aspergillus flavus*,*Aspergillus parasiticus* ve *Aspergillus nomius* gibi mantarlar tarafından uygun nem ve sıcaklıkta sentezlenen mikotoksinlerdir. Aflatoksinler, B1,B2,G1,G2,M1 ve M2 olmak üzere altı ana grupta toplanmakta ve bunlar içinde en yüksek toksiteyi ve karsinojen etkiyi Aflatoksin B1(AFB1) göstermektedir. Aflatoksinin süte geçişinde en önemli kontaminasyon kaynağı yemdir. Yemle hayvana geçen AFB1 karaciğer mikrozomal enzimleri vasıtasıyla hidroksilasyon sonucunda AFM1'e dönüştürülür, süt ve idrar yoluyla vücuttan atılır. AFB1 ağızdan alındıktan yaklaşık 6-24 saat içinde AFM1 sütte tespit edilir. Yemle alımından sonra yaklaşık 72-96saat süreyle sütle AFM1 atılması devam eder. Yemle alınan AFB1'in yaklaşık %0.3-6.2 oranında ineklerde,koyunlarda ise bu oran %0.08-0.33 arasında sütle birlikte AFM1 olarak atılır. Soğukta saklama,dondurma,ısıya tabi tutma, pastörizasyon işlemleri AFM1'in miktarında bir değişiklik yapmamaktadır. Aflatoksin M1 sadece sütte değil, kontamine sütlerden üretilen süt ürünlerinde de bulunabilmektedir. Sütte bulunan AFM1'in süt ürünlerinde bulunma oranları farklıdır. Peynirde yaklaşık %40-60, kremada %10 ve yağda %2'den daha az oranda bulunmaktadır. Süt ürünlerinden özellikle peynirlerin olgunlaştırma aşamalarında, peynir üzerinde çoğalan mantarlar tarafından aflatoksinler direkt olarak üretilebilirler. Bu durum peynirlerin olgunlaşma sürecini +4 C'de bekletilmek suretiyle bertaraf edilebilir.

Aflatoksin M1'in kanserojenik, genotoksik ve teratojenik etkisi bilinmektedir.Uluslararası Kanser Araştırma Enstitüsü (IARC)tarafından AFB1 birinci dereceden, AFM1 ise ikinci dereceden kanserojen bir bileşik olarak bildirilmiştir. Süt ve süt ürünlerinde mikotoksin kirliliği probleminin çözebilmek için süt veren hayvanların yem ve yem hammaddelerinde küf gelişiminin önüne geçecek tarımsal uygulamalar yanında, hasat edilen ürünlerin depolama şartları küf üremesini engellemelidir. Ülkemizde süt ve süt ürünlerinde AFM1'in kontaminasyonun görülme sıklığının yüksek olduğu, halk sağlığını tehdit edebilecek düzeylerde AFM1 içerebildiği görülmektedir. Bu nedenle , yem hammaddesi üreten çiftçi, süt ve süt ürünleri sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin, yem ve hammaddelerinde AFB1, süt ve ürünlerinde AFM1'in önemi ve korunma yolları konusunda, çeşitli etkinliklerle bilgilendirerek bilinçlenmelerinin sağlanması, yemlerde AFB1, süt ürünlerinde AFM1kontrollerinin periyodik olarak yapılmalıdır. Ayrıca yem ve yem ham maddelerinde detoksifikasyona ve süttten ayrılmasına yönelik çalışmalara öncelik verilmelidir.

Anahtar kelimeler: Aflatoksin M1,süt ve süt ürünleri

DIYABETİM KONTROL ALTINDA: “DIYABET ASİSTANIM” MOBİL UYGULAMASI

Şadiye AYSİN TEKCAN

Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, sadiyeaysin@gmail.com**ÖZET**

Bilgi toplumunda teknolojik araç ve uygulamaların boyutları giderek küçülürken insanlar üzerindeki etkileri ve sağladıkları faydalar artmaktadır. Teknolojik araçlardaki küçülme öncelikle bilgisayarların küçülerek taşınabilir hale gelmesini sonrasında ise telefon ve tabletlerin bilgisayar özellikleri taşıdığı mobil cihazların oluşmasını sağlamıştır. Sağlıktan iş dünyasına kadar birçok farklı sektör interneti ve mobil teknolojileri verimliliklerini, iş üretme güçlerini arttırmak için kullanılmaktadırlar.

Maalesef dünyada teknoloji kadar yüksek ilerleme hızına sahip diğer bir konu ise kronik hastalıklardır ve diyabet bu hastalıklar arasında önemli bir yerdedir. Önümüzdeki 20 yıl içinde dünyada hızlı bir şekilde artış göstererek bir milyar insanı etkilemesi beklenmektedir. Tanı konulduktan sonra insülin kullanan diyabetik hastalar için; günlük insülin dozlarının doğru hesaplanıp zamanında uygulanması ve kan şekeri kontrollerinin düzenli olarak takip edilerek doktorları ile belirli periyotlarda kontrollerinin yapılması hayati önem taşımaktadır. Günümüzde diyabet hastası olan çocuklar, hatta yeni tanı konulmuş yetişkinler bile bu karmaşık kontrolü yaparken zorlanmaktadır.

Çalışmamızda; hastaların, toplumda giderek sıklığının artması ve eşlik eden hastalıkların (kalp-damar hastalıkları, kanser vb.) önemli olması nedeniyle oldukça tehlikeli olan; doğru beslenme ve insülin kullanımı sayesinde kaliteli bir hayat geçirebilen diyabetlerini rahat yönetebilmeleri için onlara büyük kolaylıklar sağlayacak bir mobil uygulama geliştirmek amaçlanmaktadır.

Detaylı bir analiz aşamasından sonra geliştirilen uygulama; diyabet hastalarının diyabet hakkında genel bilgilere ulaşabilecekleri, etkinlikleri takip edebilecekleri, kullanıcı kayıtları yapıp, kişiye özel; k/i hesaplama, idf hesaplama, insülin hesaplama; öğünlerin karbonhidrat değerlerini hesaplama; barkod okutarak karbonhidrat hesaplama; insülin vurulduğunda aileye mesajla bildirim; son beş günün kayıt çizelgelerini excel formatında otomatik oluşturup istendiğinde doktorla ya da istediği kişilerle e-posta yolu ile bilgi paylaşımı yapabilecekleri bir platform uygulamasıdır. Ayrıca uygulamada yer alan karbonhidrat sayımı aracı sadece diyabet hastaları değil diyet yapan ya da sağlıklı beslenmek isteyen tüm bireyler tarafından kullanılabilir.

Uygulamada yaygın kullanımı nedeniyle, yazılım geliştirme ortamı olarak en uygun platform olan Android ve yazılım geliştirme aracı olarak Thunkable tercih edilmiştir. Uygulama hastalar ve endokrin uzmanlarınca denenip onaylanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mobil Uygulama, Android, Thunkable, Diyabet, Karbonhidrat Sayımı

SİVAS LİSE ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI

Ali Can DAŞDEMİR

Dyt. Sivas İbn-Sina Toplum Sağlığı Merkezi, diyetisyencan@gmail.com

Gülay KOÇOĞLU

Prof .Dr. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, gkocoglu@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma, Sivas lise öğrencilerinde sağlık okuryazarlığı düzeyini ve ilişkili faktörleri araştırmak ve bu konuda farkındalık oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma Sivas Merkez Lise Okullarında 01.04-22.04.2019 tarihleri arasında, araştırmayı kabul eden öğrencilerle (n=599) yapılmıştır. Veri toplamak için sosyo-demografik bilgilerin sorulduğu anket formu ve “Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği (TSOY-32)” kullanılmıştır.

Öğrencilerin %47,6’sı (n=285) kadın, %52,4’ü (n=314) erkektir. Yaş ortalaması 15,48±1,16 dur. %37,7’si (n=227) Anadolu/Anadolu İmam Lisesinde, %39,1’i (n=234) Meslek Lisesinde, %13’ü (n=78) Sağlık Meslek Lisesinde, %10,2’u (n=61) Özel Lisede eğitim görmektedir. Ankete katılan öğrencilerin %53,3’ünün babası lise ve üzeri eğitim görmüşken annelerinde bu oran %27,5’tir. %51,1’i genel sağlık bilgisine internet, televizyon, dergi gibi medya araçlarından ulaşmaktadır. Ayrıca sağlık problemlerinde ilk başvurdukları yer %73,9 ile devlet/üniversite hastanesidir. Öğrencilerin %46,2’si bir yılda aile hekimini hiç ziyaret etmemiştir. Sağlık masraflarını %52,6’sı çok kolay karşıladığını belirtmiştir. Öğrencilerin %21,2’si sigara içmekte ve %52,1’i düzenli spor yapmamaktadır. Ayrıca %13,5’i zayıf, %15,9’sinin fazla kilolu, %5,5’inin ise obez olduğu bulunmuştur. TSOY-32 ölçeğine göre yapılan değerlendirme sonucu sağlık okuryazarlık toplam puan ortalaması 29,95 ±10,14 bulunmuştur (p<0,05). Öğrencilerin okul türlerine göre puan ortalamaları değerlendirildiğinde en yüksek puanı Sağlık Meslek Lisesi (32,99±9,80) alırken, en düşük puanı ise Anadolu/Anadolu İmam Hatip Lisesi (28,10±9,76) almıştır. Birinci sınıf öğrencileri (29,25±10,68) en düşük ortalamaya sahip iken, sınıf ilerledikçe sağlık okuryazarlığı puanı artmakta ve 4.sınıf öğrencilerinde (32,65±9,50) en yüksek olmaktadır. Bunun yanı sıra annenin eğitim düzeyi arttıkça da sağlık okuryazar puanı artmaktadır. Aile hekimini tanıyan öğrencilerin sağlık okuryazarlık puanı daha yüksek bulunmuştur (p<0,05). Öğrencilerin %60,01’nin “yetersiz ya da sorunlu sağlık okuryazarlığı” düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Bu çalışma sonunda Sivas’taki lise öğrencilerinin istenilen sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olmadığı bulunmuştur. Öğrencilerin gelecekte, en başta kendileri daha sonra da çevresindekilerin sağlığı konusunda duyarlı ve faydalı olabilmeleri için mezuniyet öncesi okul müfredat programlarında sağlık okuryazarlığı konusunun yer almasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sağlık okuryazarlığı, Öğrenci, Lise

TİPOĞRAFİNİN TARİHÇESİ

Yusuf SÖYLEMEZ

Bilim Sanat Merkezi Görsel Sanatlar Öğretmeni, MEB, Malatya, TÜRKİYE

ÖZET

Öncelikle bu çalışmada tipografinin nasıl ortaya çıktığı, varoluş amacı hangi unsurları içerdiği, tipografide kullanılan yöntem ve kavramların neler olduğu gibi birçok sorunun yanıtı aranmıştır. Bu çalışmanın amacı tipografinin tarihsel süreçteki yerini ve önemini saptanmaya çalışılmıştır.

Tam bu noktada bununla beraber tipografinin tarihsel süreci çalışmada ele alınmıştır.

Konunun devamında tipografi ile ilgili kavramlar detaylı bir şekilde incelenmiştir. Tipografi ve yazının ayrıntılı incelemesine geçilmiş ve burada da tipografinin nelere yol açabileceği, hangi güncel örneklerin günümüze kadar ulaşabildiği tipografinin tarihsel süreci içerisindeki gelişim basamakları ve tipografinin dün ve bugün örnek çalışmalar üzerinden analizi yapılmıştır.

Bu çalışmada tipografinin kendine özgü yazı karakterlerin den oluştuğu şekil, renk biçim v.b argümanların bir arada kullanılmasıyla tipografin tarihsel gelişimi incelenmiştir. Tipografi Sosyal ve kültürel açıdan incelendiğinde bir görsel iletişim, grafik tasarımı ve eğitiminin önemli bir parçası olduğu görülmektedir. Konunun devamında tarihsel süreç de tipografinin nerelerde kullanıldığı grafik tasarımında ve görsel iletişimdeki yeri irdelenmiştir.

Sonuç olarak Tarihsel süreçte her biri kendine özgü karaktere sahip olan tipografik unsurlar, tarih boyunca hızlı bir değişim ve gelişim göstermiştir. Tipografinin bu değişim ve gelişimi grafik tasarımı, görsel iletişimin temellerini oluşturmuş. Günümüzde tipografik çalışma ve yazılar kullanım alanları çeşitlilik kazanmış tipografik tasarımlar alıcı kitleye vereceği mesajın temelini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tipografi, Tasarım, Grafik

TÜRKİYE’DE ÇEVRE KİRLİLİĞİ İLE MÜCADELE KAPSAMINDA ÇEVRE VERGİLERİ VE ETKİNLİĞİ

Ulvi SANDALCI

Arş. Gör. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, ulvi.sandalci@dpu.edu.tr**ÖZET**

Çevre tüm canlıların yaşam sürdüğü ve karşılıklı etkileşim içinde bulundukları ortamdır. Çevrenin korunması ve gelecek kuşaklara doğallığının bozulmadan aktarılması insanoğlunun en temel sorumluluğudur. Ancak yüzyıllar boyunca birçok nedenden kaynaklı çevrenin doğal dengesi bozularak hava, su, toprak vb. kirlilikler oluşmuştur. Çevre kirliliğinin boyutu arttıkça canlıların varlığını tehdit eden ve birçok ekonomik-sosyal soruna neden olan ekolojik bozulmalar görülmeye başlamıştır. Çevre kirliliğinin neden olduğu bu sorunlarla mücadele için devletler birçok kamu politikaları uygulamaya koymuştur. Bu politikaların başında ise son on yıllarda birçok ülke tarafından kullanılan çevre vergileri gelmektedir. Çevre vergileri yoluyla çevrenin korunması ve hava, su ve toprak kirliliğinin önlenmesi ile daha temiz ve sürdürülebilir bir doğal ortamın sağlanması ve bu yolla çevre kirliliğinin ortaya çıkardığı sorunların ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

Çevre kirliliği ile mücadelede birçok ülke tarafından kullanılan çevre vergileri Türkiye’de çeşitli adlar altında kullanılmaktadır. Türkiye’de özel veya tüzel kişilerden alınan Çevre Temizlik Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Katı Atık Vergisi, Plastik Poşet Vergisi doğrudan ve dolaylı olarak çevre kirliliği ile mücadele amaçlı alınan vergiler kapsamında değerlendirilmektedir. Çalışmada çevre kirliliğini azaltmaya yönelik değerlendirilen bu vergilerin kapsamı ve etkinliği tablolar yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmada ulaşılan sonuca göre söz konusu vergilerin yapısı itibarıyla çevre kirliliğini azaltmada etkinliği oldukça düşük düzeydedir. Bununla birlikte bazı vergilerin bu mücadelede ters bir etki meydana getirdiği ulaşılan başka bir sonuçtur. Çevre kirliliği ile mücadelede değerlendirilen bu vergilerin yapısı ve kapsamı yeniden gözden geçirilerek günün teknolojik, ekonomik, sosyal ve çevresel şartlarına uygun olarak düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Vergileri, Özel Tüketim Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Katı Atık Vergisi, Plastik Poşet Vergisi

**BIYOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN FATİH PROJESİ KAPSAMINDAKİ ETKİLEŞİMLİ
TAHTALARIN KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
(KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)**

Umut GÖNEN

Öğretmen, Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, ugonen@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, FATİH (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi kapsamında etkileşimli tahta kurulumu yapılan okullarda görev yapan biyoloji öğretmenlerinin, etkileşimli tahtaların kullanımı ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu en az 1 yıl süre ile etkileşimli tahta kullanılan bir ortaöğretim kurumunda/kurumlarında çalışmış olan ve Kayseri ili merkez ilçelerde görev yapan 8 biyoloji öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu, verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Analiz aşamasında 12 tema altında 67 adet kod oluşturulmuştur.

Araştırmanın sonuçları FATİH projesi kapsamında okullara dağıtılan etkileşimli tahtaların biyoloji öğretmenleri tarafından büyük oranda kullanıldığını; biyoloji öğretmenlerinin tamamının, etkileşimli tahtayı konu anlatımı ve soru çözme amaçlı kullandığını göstermiştir. Fakat kullanım amaçları arasında “değerlendirme” amacı yer almamaktadır. Etkileşimli tahta kullanımı öğretim sürecine genel anlamda olumlu etkide bulunmakta, dersin işlenişini kolaylaştırmaktadır. Katılımcılar, elektronik öğretim içeriklerini kendilerinin hazırlayamadıkları ve hazır materyal temininde zorlandıkları yönünde görüş bildirmişleridir. Etkileşimli tahta kullanımı, öğretmenler arası etkileşimi ve işbirliğini de artırmaktadır. Katılımcılar, kullanımda karşılaştıkları sorun olarak en fazla oranda: materyal hazırlama sürecinin zaman alıcı olmasını, internet bağlantısı ile ilgili sorunları, kullanıma öğrenci müdahalesini ve sağlık açısından doğuracağı riskleri belirtmişlerdir. Sonuçlar etkileşimli tahtaların kullanımı ile ilgili öğretmenlere yönelik düzenlenen hizmet içi eğitimlerin artırılması ve MEB tarafından sağlanan e-içeriğin zenginleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu açıdan öğretmenlerin tek seferlik eğitim programları yerine, belirli aralıklarla ve daha etkin hizmet içi eğitime alınmaları önemlidir. Eğitim fakültelerinde FATİH projesi içerikleri ile ilgili dersler konulması, projenin sürekliliği ve başarısı noktasında katkı sağlayacaktır. E-içeriğin zenginleştirilmesinde üniversiteler ve özel kuruluşlarla işbirliğine geçilebilir. Etkileşimli tahtaların değerlendirme sürecinde de kullanımını sağlamaya yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: FATİH projesi, biyoloji öğretmenleri, etkileşimli tahta.

“УРАЛ-БАТЫР” ЭПОСЫНДА ТЕРКӘҮЕСТӘРЗЕҢ САҒЫЛЫШЫ

Ишмөхәмәтова Анита Шәүкәт кызы

кесе ғилми хезмәткәр

Тарих, тел һәм әзәбиәт институты

Өфө федераль тикшеренү үзәге РФА

ishmuhametova_anita@mail.ru

Теркәүестәр – һөйләмдәге тиң киҫәктәрзең йәки кушма һөйләм составындағы ябай һөйләмдәрзең үз-ара синтаксик бәйләнешен күрһәтеүсә ярзамсы һүззәр.

Төрки телдәрәнең үз теркәүестәре әзәби тел тарихында төрлө юлдар менән барлыкка килгән. С.А. Соколовтың билдәләп китеүенсә, «Төрки әзәби тел тарихында теркәүестәр һәм теркәүесле конструкциялар – башка телдәрзән индерелгән сит күренеш тигән тезис шактай асык күзәтелә. Был тезистың таралыуына, атап әйткәндә, төрөк телендә, күпселек теркәүестәрзең фарсы һәм ғәрәп телдәрәнән үзләштерелгән теркәүес булыуы ла булышлык итә» [4, 24-се б.]. Башкорт телендә лә үзләштерелгән теркәүестәрзең башлыса ғәрәп һәм фарсы сығанаклы булыуын беләбез: *балки, ләкин, амма, хатта, ғарса, йә, йәки, әгәр, фәкәт*.

Шуның менән бергә икенсе бер караш та йәшәп килә, үзләштерелгән теркәүестәр менән бер рәттән киҫәксәнән әкрәнләп күсә килгән төрки телдәрәнең үз теркәүестәре лә бар. Н.З. Гаджиева төрки телдәрәндә теркәүесле кушма һөйләмдәрзең булыуын башка телдәрзең тәҫир итеүе менән генә аңлатып булмай, тип раслай. Ул: «Теркәүесле кушма һөйләмдәрзең үсешенә төрки телдәрәнең башланғыс этабында ук шарттар һалынған», ти. Ул теркәүесле кушма һөйләмдәрзең үсешенә булышлык итеүсә ике сығанакты билдәләп китә: а) үз төрки телдәрәнең көсәйтеү киҫәксәләре тәҫирендә; б) теркәүесле кушма һөйләмдәр конструкцияларында сит тел теркәүестәрен кулланыу юлы менән [2, 30-сы б.].

К.М. Мусаев фекеренсә, төрки телдәрәндә теркәүестәр сағыштырмаса һуңғарак барлыкка килгән. Улар, әлбиттә, быға кәзәр йәшәгән һүз төркөмдәре нигезендә формалашкан. «Үз аллы һүз төркөмдәре һәм теркәүестәр араһындағы үсеш арауығы булып хәл кылым, рәүеш, киҫәксәләр тора, – тип яза ул. – Иң боронго теркәүестәр, исем артынан килгән киҫәксәнән хасил булып ике үз аллы һүз араһында торған. Шулай итеп, киҫәксәнән һөйләмдәге урыны уның теркәүескә әйләнәүенә булышлык итә» [3, 5-се б.]. Башкорт телендә лә киҫәксәләрзән барлыкка килгән теркәүестәрзең барлығы билдәле. Уларға, мәсәлән, *хатта, да-дә, та-тә, ла-лә, ә* һ.б. теркәүестәр инә.

Теркәүестәрзең үсәүе, формалашыуы һәм таралыуы башкорт язма әзәби теленән барлыкка киләүе һәм үсәше, ошоға бәйле катмарлы синтаксик конструкцияларзың киң кулланышы менән тығыз бәйләнгән.

**ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ МҰСЫЛМАНДЫҚ ҒИБАДАТ ҚҰРЫЛЫСТАРЫ МЕН
МЕКЕМЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАСТАРҒА ДІНИ-РУХАНИ
САНАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ЫҚПАЛЫ**

Гүлжан Отарбаева, тарих ғылымдарының кандидаты, доцент
Суйкум Мусаева, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент

М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті
Қазақстан, Шымкент қ.

gul_4979@mail.ru, suikum@mail.ru,

РЕЗЮМЕ

Түркістан облысының рухани ғибадатханаларын зерттеу тақырыбы және олардың жастардың рухани санасын қалыптастыруға және отансүйгіштігін дамытуға әсері қазақстандық қоғам жүйесіндегі гуманитарлық білім беруді дамытудың өзекті мәселелерінің бірі болып табылады. Баяндама идеясы Қазақстан Республика Президентінің 2017 жылдың 12 сәуіріндегі «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласында орайластырылып қойылған Қазақстан халықтарының рухани және мәдени құндылықтарын байыту үшін ұсынылған жаңа стратегия міндеттерімен келісілген рухани сананы жаңғырту қажеттілігімен айқындалады.

Рухани жаңғырту ұғымының өзі қоғамдық білім және қоғамның жаңа императивтерін қабылдау арқылы ұлттық санадағы өзгерістерді көздейді. Жастардың рухани санасын қалыптастыру, рухани мұра және жат идеологиялық ықпалдардың әсерлері тұрғысынан алғанда, тарихи және мұсылман мәдени мекемелерімен тікелей байланысы негізінде тәрбиелеу өзекті болып табылады.

Рухани жаңғырту ұғымының өзі гуманитарлық ойлау мен білімді жаңарту, қоғамның оның жаңа императивтерін қабылдауы арқылы ұлттық санадағы өзгерістерді болжайды. Патриоттық тәрбиені қазіргі қалыптастырудағы өткір сәттердің бірі - жастардың рухани санасын қалыптастыру болып табылады.

Рухани ғибадатханалары, діни құрылыстар мен мекемелердің қазіргі жастардың діни-рухани санасының қалыптасуына, соңғы уақытта дүние жүзі бойынша, сонымен бірге еліміздегі діни экстремистік ұйымдар мен жат ағымдардың тарапынан төнетін қауіп-қатердің маңыздылығының ерекше орын алуы, біздің зерттеуіміздің алғы шарты болып табылады.

Мақалада қазақстандық жастардың рухани қасиетті жерлерде санасын қалыптасу ерекшеліктері талқыланады. Қазіргі заманғы жастардың діни және рухани сана-сезімінің негізгі ерекшелігі оның этномәдени ерекшеліктері (нанымдар, салт-дәстүрлер, идеологиялық

көзқарастар) тығыз байланыста дамып, қазақстандық өркениетке әлеуметтік-мәдени үлесін қосатындығымен байланысты.

Адамның өзіндік сана-сезімін руханилықтың призмасы арқылы түсіну әрекеттері философиялық және психологиялық ойда ұзақ дәстүрге ие. Демек, зерттеуде отандық және шетелдік зерттеушілердің, философтардың, теологтардың, шығыстанушылардың теориялық және әдіснамалық әзірлемелеріне сүйене отырып, өзекті ғылыми-зерттеу негізін білдіретін осы мәселе бойынша ғалымдардың негізгі көзқарастары мен отандық және шетелдік тарихнаманың даму тенденциялары анықталады.

Қазіргі уақытта діни құрылыстарға замануи қоғамның әлеуметтік-мәдени тұрақтануында елеулі рөл беріледі, бұл қазақстандық діндарлардың дәстүрлі діни қызметінде, жасампаз және мәдени шығармашылық қызметінде, жалпы қазақстандық өркениеттік және рухани құндылықтарды қорғап, радикалдық-экстремистік көріністерге қарсы тұруда көрініс береді.

Мұсылмандық ғибадат құрылыстары мен мекемелері Қазақстандағы өркениеттік исламның көрінісінің көрсеткіші болып табылады және оның ерекшеліктері аймақтық жіктемеде, этникалық болмыста, оған тән ерекше (ұлттық, тек қазақ) және жалпы (барлық халықтар үшін) белгілері бар көрінеді.

**ПРОБЛЕМЫ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ В РАСШИРЕННЫХ СЕМЬЯХ С
ТРАДИЦИОННЫМ УКЛАДОМ ЖИЗНИ****Eteri MAYSURADZE**
МАЙСУРАДЗЕ ЭТЕРИ ОТАРИЕВНА
МГУ ЭСИ**АННОТАЦИЯ**

Проблема межпоколенного взаимодействия в расширенных семьях не находит достаточного отражения в отечественной психологии.

В изучении этого вопроса необходимо рассматривать несколько аспектов взаимоотношений в семье:

- типы семейного воспитания,
- особенности взаимоотношений детей и их родителей,
- причины конфликтов в семье и пути их разрешения,
- проблемы взаимоотношений на разных возрастных этапах,
- отношения между супругами и др.

Так же в современных условиях супругам необходимо научиться быть автономными и не терять близости с расширенной семьей, сохранять крепкие отношения в семье и достигать консенсуса, не теряя индивидуальности и своего «Я»

Нарушения межличностного общения — одна из наиболее актуальных проблем семейного функционирования.

Трудности в общении часто возникают из-за низкой коммуникативной компетентности супругов и использования ими высказываний типа коммуникационных барьеров, затрудняющих процесс эффективного общения.

Причинами нарушения межличностного общения в семье выступают типы неэффективных высказываний, перегруженность информационного канала и требование учета системы опосредующих образов, неадекватность самих опосредующих образов, личностные особенности супругов. Если трудности общения приобретают хронический характер, возникает так называемая «коммуникационная проблема», связанная с существованием актуальной потребности одного из членов семьи в помощи или содействии партнера и неадекватностью способа передачи информации, в чем состоит основная проблема расширенных семей с традиционным укладом жизни

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В рамках психокоррекционной работы с молодыми семьями рекомендуется использовать принципы личностного консультирования, разработки стратегии эффективной коммуникации и решения конфликтных ситуаций.

Ключевые слова: Расширенная семья, Трансгенерационная функция, Психоэмоциональное состояние, Межличностное общение.

Q –BİNOMİYEL DÖNÜŞÜM VE UYGULAMARI

Akif BAKIRHAN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, akifbakirhan44@gmail.com**ÖZET**

Teknolojinin hızla ilerlediği günümüzde, matematik ile diğer bilimler arasında çok yakın bir ilişki vardır. Bu ilişki de özellikle matematiğin önemli birer dalı olan matris teorisi ve sayılar teorisinin önemli bir yeri vardır. Çünkü; mühendislik, istatistik ve diğer pek çok alanda matrislerle ve bazı özel sayı dizileri ile karşılaşmaktadır.

Sayılar teorisi ve kombinatoriyal teoride binom katsayılar ve onların birçok özellikleri kapsamlı bir şekilde incelenmekte olup son zamanlarda bu katsayıları kullanarak matematikçiler yeni bir bakış açısıyla binomiyel dönüşüm tanımlamışlardır. Bu binomiyel dönüşüm, bir dizinin ileri farklarını hesaplamaya yarayan bir dizi dönüşümdür. Bu dizinin Fibonacci, Lucas, Pell ve benzeri sayı dizileri olması durumunda ise dizinin adına sırasıyla Fibonacci, Lucas ve Pell dizilerinin binomiyel dönüşümü adı verilmiştir ve böylece Fibonacci, Lucas, Pell ve benzeri diziler için matematikçiler yeni özellikler elde etmeye devam etmişlerdir.

Matris teoride ise Riordan kavramı kombinatorik özdeşliklerin elde edilmesinde, kombinatorik problemlerde ortaya çıkan sayı dizilerinin araştırılmasında ve sayılar teorisindeki bazı problemlerin çözülmesinde önemli rol oynamaktadır.

Q –Analiz kavramı ise hem matris teoride hem de sayılar teorisinde önemli bir yere sahiptir. Son yıllarda birçok matematikçi literatürde var olan özel sayı dizilerinin, binomiyel dönüşümün ve Riordan kavramının q –benzerini çalışmışlardır.

Bu çalışmada ise öncelikle q –analiz yardımıyla tanımlanan binomiyel dönüşümün tanımı verilecektir. Daha sonra literatürde var olan bazı özel sayı dizilerinin q –benzerlerinin binomiyel dönüşümü tanımlanacaktır. Elde edilen bu yeni dizilerin birçok özelliği q –Riordan kavramı kullanılarak elde edilecektir. Bu çalışmamızın amacı literatürde var olan birçok sayı dizisini içeren binomiyel dönüşümlerin q –benzerlerini elde etmek ve bunları ayrıntılı bir biçimde incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Fibonacci sayısı, Lucas Sayısı, Binomiyel Dönüşüm, Riordan Kavramı, q –Analiz

**MORPHOLOGICAL, ANATOMICAL AND MOLECULAR STUDIES ON SOME
LICHENS FROM AEGEAN PART OF TURKEY**

Marwan Aed KHALAF

PhD. Student, Erciyes University, marwan.real440@yahoo.com

Mehmet Gökhan HALICI

Prof. Dr., Erciyes University, mghalici@gmail.com**ABSTRACT**

The aim of this study is to examine with the morphological, anatomical and molecular methods of some lichenified fungus from Aegean part of Turkey. In this study, *Acarospora badiofusca*, *Aspicilia cinerea*, *Blastenia crenularia*, *Circinaria contorta*, *Heteroplacidium compactum*, *Lecanora campestris*, *Lecidea fuscoatra*, *Protoparmelia cupreobadia*, *Pyrenodesmia variabilis* and *Tephromela atra* species were used. *Protoparmelia cupreobadia* from this species is new to Turkey. Molecular studies has been performed by using ITS primers with the help of PCR. By sequence analysis, the relevant regions were examined. Phylogenetic analyzes and dendograms for ITS sequences were carried out together with investigated samples and samples from the gene bank. Phylogenetic analyzes were conducted by two different methods (NJ, ML). When we examine NJ dendograms, it is observed that species are separated into two branches. The first branch is observed consisting of investigated samples and other species from Gen Bank. The second branch is seen consisting of species taken as the outer group. As result of analyzes made by using Maksimum Likelihood (ML) method, we were observed to be grouped into types and external group in analogy with NJ method of the lichen genotypes.

Keywords: Phylogenetic, Neighbor-joining, Maksimum Likelihood, ITS, *Protoparmelia cupreobadia*

**TÜRKİYE’NİN EGE BÖLGESİ’NDE YAYILIŞ GÖSTEREN BAZI LİKENLERİN
MORFOLOJİK, ANATOMİK VE MOLEKÜLER YÖNDEN İNCELENMESİ****ÖZET**

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’nin Ege bölgesinden bazı likenleşmiş mantarları morfolojik, anatomik ve moleküler metodlar ile incelemektir. Bu çalışma da, *Acarospora badiofusca*, *Aspicilia cinerea*, *Blastenia crenularia*, *Circinaria contorta*, *Heteroplacidium compactum*, *Lecanora campestris*, *Lecidea fuscoatra*, *Protoparmelia cupreobadia*, *Pyrenodesmia variabilis* ve *Tephromela atra* species türleri kullanılmıştır. Bu türlerden *Protoparmelia cupreobadia* Türkiye için yeni kayıttır. Moleküler incelemeler PCR yardımıyla ITS primeri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sekans analizleri ile ilgili bölgeler incelenmiştir. ITS sekansları için filogenetik analizler ve dendogramlar, çalışılan örnekler ve gen bankasından alınan örneklerle birlikte yapılmıştır. Filogenetik analizler iki farklı metot (NJ, ML) ile gerçekleştirilmiştir. Neighbor-Joining (NJ) dendogramları incelendiğinde, her bir cinsten türlerin iki ana kola ayrıldığı gözlemlenmiştir. İlk kolu, çalışılan türün ve aynı cins içerisindeki gen bankasından alınan diğer türlerin oluşturduğu gözlemlenmiştir. İkinci kolu ise, dış grup olarak alınan türlerin oluşturduğu görülmüştür. Maksimum Likelihood (ML) metodu kullanılarak yapılan analizler sonucunda liken genotiplerinin NJ metoduyla benzer şekilde türler bazında ve dış grup olarak gruplandığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Filogenetik, Neighbor-joining, Maksimum Likelihood, ITS, *Protoparmelia cupreobadia*

LİCHEN AND LICHENİCOLOUS FUNGI OF AKDAĞLAR (SİVAS-KAYSERİ)

Mehmet Gökhan HALICI

Prof. Dr., Erciyes University, mghalici@gmail.com

Marwan Aed KHALAF

PhD. Student, Erciyes University, marwan.real440@yahoo.com

ABSTRACT

In this study, the lichen and lichenicolous fungi composition of Akdağlar which takes place in the borders of Sivas and Yozgat provinces is presented. After determining the lichen and lichenicolous fungi specimens collected from 28 localities, 147 lichen and lichenicolous fungi infrageneric taxa are reported. One determined species is new record for Turkey: *Candelariella oleifera* H. Magn.

There is no lichen records from Akdağlar up to date. Because of this, all the taxa reported here are new records for the study area.

Key words: Akdağlar, lichens, lichenicolous fungi.

Acknowledgements: This study was supported by the Fund of Erciyes University Scientific research Projects (Project no: FBA-11-3630).

AKDAĞLAR (SİVAS, YOZGAT) LİKEN VE LİKENİKOL FUNGUSLARI

ÖZET

Bu çalışmada Yozgat ve Sivas ili sınırları içerisinde kalan Akdağlar'ın liken ve likenikol fungus kompozisyonu ortaya konmuştur. 28 lokaliteden toplananan liken ve likenikol fungus örneklerinin teşhisleri sonucu 147 liken ve likenikol fungus taksonu (tür ve tür altı) tespit edilmiştir. Teşhis edilen bir takson Türkiye için yeni kayıttır: *Candelariella oleifera* H. Magn.

Günümüze kadar Akdağlar'dan herhangi bir liken kaydı yoktur. Dolayısıyla rapor edilen taksonların hepsi çalışma alanı için yeni kayıt durumundadır.

Anahtar kelimeler: Akdağlar, liken, likenikol funguslar.

Teşekkürler: Bu çalışma; Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından FBA-11-3630 kodlu proje ile desteklenmiştir.

PATENT KORUMASININ FONKSİYONLARI

Şule IŞIN

Araştırma Görevlisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

suleisin.law@gmail.com

ÖZET

İngiltere’de tekelliliği engellemek ve verilen imtiyazları kaldırmak için yürürlüğe giren Act of Monopolies, buluş sahibine inhisari bir koruma sağlanması çevresinde yaşanan tartışmalara kaynaklık etmiştir. Yaşanan tartışmaların sonucu patent hukukunu temellendiren doğal hukuk, ödül, teşvik ve sözleşme teorileri ortaya çıkmıştır. Ancak patent korumasının dayanaklarını açıklayan klasik dört teorinin, günümüz patent sistemlerinin izahında eksik kaldığı düşüncesi uluslararası akademik yayınlarda hakimiyet kazanmıştır. Patent sistemlerinde hem buluş sahibinin emeklerini ödüllendirmek hem de emek harcamamış üçüncü kişilerin söz konusu buluştan yetkisiz yararlanmalarını önlemek amacıyla süreyle sınırlı bir tekel hakkı öngörülmüştür. Patent korumasının tekniği ilgilendiren tüm alanlarda çalışılmasını teşvik edici yönü günümüzde sadece buluşçuyu ilgilendiren bir konu olarak düşünülememektedir. Günümüzde bireysel çabalarıyla buluş geliştiren kişiler de bulunmakla birlikte bu konuda artık çoğunlukla işletmelerin rol aldığı görülmektedir. Teknik ilerleme günümüzde yatırım ve bilginin bir arada olduğu komplike bir süreç sonucu elde edilir. Patent hukukunun gerekçelendirilmesinde kullanılan teorilerin, patent sisteminin fonksiyonlarıyla yakın ilişkili olduğu görülmektedir. Patent sistemi gerekçelendirilirken hangi amaca hizmet ettiği ya da hangi fonksiyonu sağladığı sorusu baz alınmaktadır. Patent hukukunun dayanağını açıklayan teorilerin aynı zamanda patent sisteminin çeşitli fonksiyonlarını da ifade ettiği kabul edilebilir. Her ne kadar klasik teoriler patent sistemlerinin işlevlerini belli bir noktaya kadar yansıtırıyor olsa da patentten doğan hakkın teknoloji transferine veya toplumsal yaşama etkilerine değinilmemektedirler. Mevzuat hukuku inceleyen doktrinde patent ve rekabet hukukunun yakından incelenmesi patent sistemlerinin ekonomik fonksiyonun daha detaylı araştırılmasına sebep olmuştur. 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ulusal patent mevzuatı açısından yenilikleri haizdir. Sınai Mülkiyet Kanunu’nun oluşturduğu patentten doğan hakkın kapsamı ve sınırları gerek teknolojik ve ekonomik gerekse de toplumsal açıdan önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Patent Koruması, Sınai Mülkiyet Kanunu, Patent Hakkı

